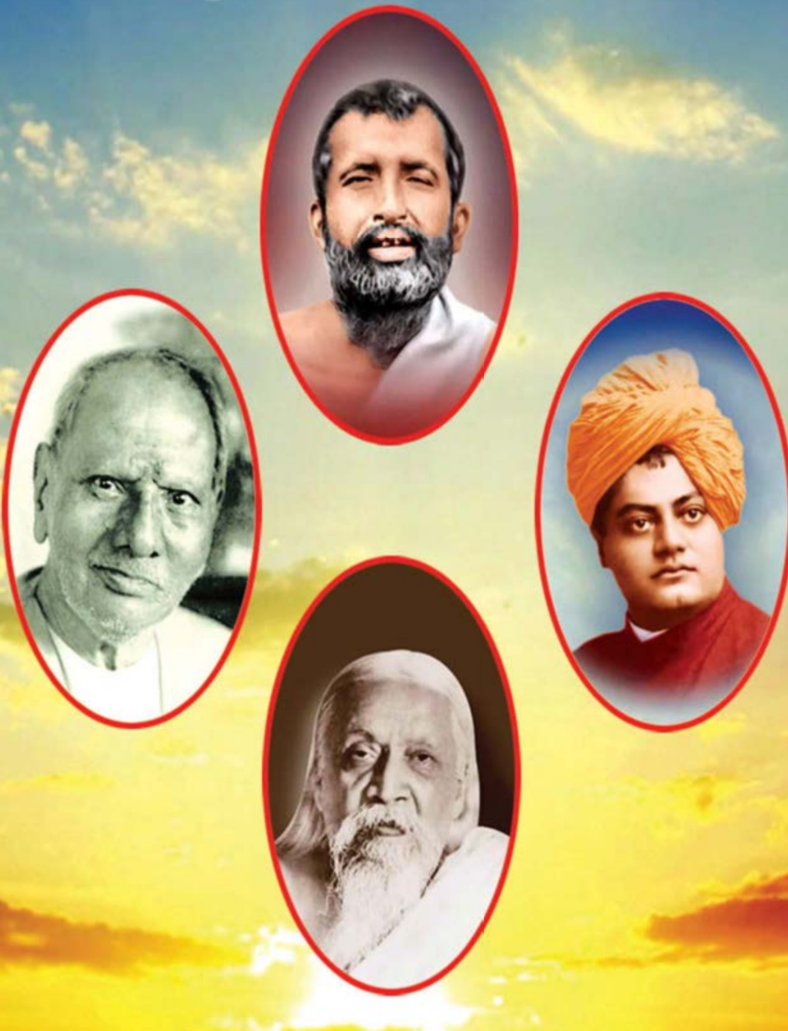
దివ్యానుభవమూర్తులు

నీలంరాజు లక్ష్మీప్రసాద్

దివ్యానుభవమూర్తులు

నీలంరాజు లక్ష్మీప్రసాద్

కూర్పరి : ఇంద్రకంటి వేంకటేశ్వర్లు

విద్యార్థిమిత్ర ప్రచురణలు

కర్నూలు

దివ్యానుభవమూర్తులు
నీలంరాజు లక్ష్మీ ప్రసాద్
91/3 RT , విజయనగర కాలనీ, హైదరాబాద్ – 500 057
ఫోన్: 040–23346115
తొలి ముద్రణ : జనవరి 2015

ప్రతులు: 1000

మూల్యము : రూ. 50/–

ప్రతులకు : 1. విద్యార్థి మిత్ర ప్రచురణలు
ఫ్రెండ్స్ బుక్‌డిపో,
షాప్ నెం: 14, పార్కురోడ్,
మున్సిపల్ బిల్డింగ్స్, కర్నూలు – 518 001
సెల్ : 9441373304
2. నవోదయ బుక్ హౌస్, ఆర్యసమాజ్ ఎదురుగా
కాచిగూడ, హైదరాబాద్ – 500 027,
ఫోన్:040–24652387

డి.టి.పి. : డి.దస్తగిరి, సెల్: 9293124826
కర్నూలు – 518002.

ముద్రణ : ఫ్రెండ్స్ ప్రింటర్స్ & బైండర్స్, కర్నూలు.
సెల్: 9440769009

విషయ సూచిక

1. శ్రీ అరవిందులు

(మిలీనియం సందర్భంగా ఆకాశవాణి (విజయవాడ) 4 ఆదివారాల పాటు ప్రసారం చేసిన అరవిందుని గూర్చి ప్రసంగం)

అరవిందఘోష్ తన యౌవనంలో బరోడా సంస్థానంలోని కళాశాలలో ఉద్యోగం చేస్తూ, రాజా వారికి ఆంతరంగిక కార్యదర్శిగా కూడా పనిచేస్తున్న కాలంలో ఒక రోజున ఒక చిన్న సంఘటన జరిగింది.

బరోడా నగరాన్ని ఆనుకొని వున్న ఓ చిన్న గ్రామంలో ఒక నిరుపేదరాలు పశువులపేడ పోగుచేసి, పిడకలు చేసుకొని, వాటిని అమ్ముకొని పొట్టపోసుకుంటూ బ్రతుకుతుండేది. ఓ తెల్లవారుఝామున యథావిధిగా పేడ పోగేసుకొని తట్ట బరువుగా వుంటం మూలాన, ఎవరైనా అటువస్తే వారి సహాయమర్థించడానికి ఎదురు చూస్తూ నుంచున్నది.

ఎవరో గుఱ్ఱం మీద మెల్లగా స్వారీ చేస్తూ అటురావడం చూచింది. ఆయన పక్కనే ఒక వ్యక్తి ఏవో కొన్ని కాగితాలు పట్టుకొని నడుస్తున్నాడు. ఆ మసక చీకట్లో వారెవరో తెలియక, "అన్నా, ఈ తట్ట బరువుగా వుంది, కాస్త నా తలమీదికి ఎత్తు బాబూ, పుణ్యం వుంటుంది" అన్నది. గుఱ్ఱం మీది వ్యక్తి, కిందికి దిగివచ్చి, తట్ట నామెతలమీదికెత్తాడు. "భగవంతుడు నిన్ను కాపాడుతాడులే బాబూ" అంటూ కదిలింది ఆ పేదరాలు. సహాయమందించిన పెద్దమనిషి తన చొక్కా జేబునుండి ఓ సిల్కు రుమాలు తీసి, చేతికంటిన పేడను తుడిచేసుకొని, రుమాలు అక్కడే వదిలేసి, గుఱ్ఱం వద్దకు తిరిగి వచ్చాడు. పక్కనే నడుస్తున్న వ్యక్తి తనలో తాను కొద్దిగా నవ్వుకున్నాడు.

గుఱ్ఱం మీది వ్యక్తి బరోడా మహారాజు సాయోజీరావు అని శ్రోతలు గ్రహించే వుంటారు. పక్కన నడుస్తున్నది ఆయన కార్యదర్శి శ్రీ అరవిందుడు. కార్యదర్శి మందహాసాన్ని గమనించిన రాజుగారు, గుఱ్ఱమెక్కబోతూ, " ఎందుకో ఆ చిరునవ్వు? బరోడా రాజు ముసిలమ్మ పేడతట్ట తలకెత్తడ మేమిటనా? లేక సిల్కు రుమాలును అక్కడే పారేసినందులకా?" అని అడిగాడు.

అరవిందుడు నిదానంగా "మహారాజుగారు తన ప్రజల భారాన్ని ఎత్తుతారా, దించుతారా?" అని మర్యాదపూర్వకంగానే తన సంశయాన్ని వెలిబుచ్చాడు. మాటల్లోని భావం గ్రహించాడు మహారాజు. గుఱ్ఱం నుండి మళ్ళీ దిగి, ఆ ముసిలమ్మ పూర్తిపేరు,

చిరునామా అడిగి కనుక్కొని, కార్యదర్శి అరవిందుని రాసుకోమన్నాడు. మర్నాడు ఆ మనిషిని దర్బారుకు పిలిపించారు. తన నేరమేమిటో తెలియక ఆమె భయకంపితురాలై దర్బారుకు వచ్చింది. ముందురోజున పేడతట్ట తన తలమీదికి ఎత్తిన దొర సాక్షాత్తూ మహారాజే అని గుర్తించేసరికి ఆమె భయం ఇనుమడించింది. కాని రాజుగారు వెండి పళ్లెరాలలో చీరెలు తెప్పించి ఆమెకు కానుకగా ఇప్పించేసరికి, ఆమె ఆనందాశ్చర్యాలలో మునిగిపోయింది. ఆమెకొక చిన్న ఇల్లు కట్టించి కొంత ధనసహాయం కూడా చేయమని ఆదేశాలిచ్చాడు సాయోజీరావు. దర్బారులోని అరవిందుని వంకకు తిరిగి, “ఇప్పుడు నే చేసిన పని బాగుందా?” అని అడిగాడు చిరునవ్వుతో.

“ ఆహా, ఆమె మహారాజావారిని అన్నయ్యా అని సంబోధించింది. మరి చెల్లెలి దారిద్ర్యస్థితి అన్నగారికే అవమానం కానీ, ఆమెకు కాదు” అన్నాడు అరవిందుడు.

పధ్నాలుగేళ్ళ పాటు తన కౌమారం యావత్తూ ఇంగ్లాండులోని ఆంగ్లేయుల మధ్య గడిపినా, అధ్యయనం చేసినవన్నీ విదేశీ భాషలే అయినా, అరవిందుని ఆత్మ భారతీయమైనది, దానికుండే ప్రధానగుణం కరుణ: పేదవారికి ఏదో ఇంత సేవజేసి, మన ధర్మం మనం నేరవేర్చాం, అని సంతృప్తి పడడం కాకుండా, వారూ మనమూ ఒక దేశమాత కన్న బిడ్డలమే కాబట్టి, సాదర సోదరీ భావంతో వారిని అన్ని విధాలా ఉద్ధరించడం మన కర్తవ్యం అనే భావం ఆయన మాటల్లోని సారాంశం. ఓ సందర్భంలో ఆయన రాసిన మాటలు “సమాజం అస్తవ్యస్తంగా, న్యాయరహితంగా నిర్మింపబడివున్నదనడానికి మన ఎదుట కనిపించే ఈ దారిద్ర్యమే ప్రబలతార్కాణం. ఇప్పటి ఈ ధార్మిక సంస్థలు, వాటి కార్యకలాపాలు, కేవలం ఓ గజదొంగ అంతరాత్మ ఇప్పుడిప్పుడే కొద్ది కొద్దిగా మేల్కొంటున్న ప్రథమ చిహ్నాలు.”

అరవిందుని వంటి నిజమైన ఆధ్యాత్మికుడు దానధర్మాలతో మనసును జోకొట్ట గలిగిలేడు. అలాగని హింసామార్గంలో సామ్యవాద సిద్ధాంతాన్ని బలవంతంగా నియంతృత్వ ధోరణిలో అమలు జరపడమూ ఆయనకు సమ్మతం కాదు. పాలితుల దారిద్ర్యాన్ని తొలగించి, వారికి తగిన జీవనోపాధి కల్పించడం పాలకుల ధర్మాభినివేశం నుండి పుట్టుకురావాలని ఆయన అభిప్రాయం. ఇటువంటి ధర్మదీక్ష గల నాయకుల సారథ్యంలో మన భారతదేశ స్వాతంత్ర్యం సాధించబడి, ఇలాంటి వేదాంతులు

పరిపాలకులయి వున్నట్లయితే, దేశంలోని పేదరిక నిర్మూలనానికి ఎంతటి అవిరామ కృషి జరిగి వుండేదో అనిపిస్తుంది.

'లేమి' అంటే ఏమిటో, అరవిందుడు స్వయంగా ఎరిగినవాడు. అతడి ఏడేళ్ల చిఱుత ప్రాయంలోనే మరో ఇద్దరు అన్నదమ్ములతో సహా, చదువులకని ఇంగ్లాండులో దింపి వచ్చాడు వారితండ్రి డాక్టర్ కృష్ణధన్ ఘోష్. మొదట్లో వారికవసరమైన దానికన్నా అధిక ధనం పంపించి, అన్ని సౌకర్యాలూ కల్పించాడు. కానీ ఏ కారణం చేతనో ఏమో, తగినంత డబ్బు పంపించలేక, అకస్మాత్తుగా తగ్గించేశాడు. దాంతో అన్నదమ్ములు ముగ్గురూ తీవ్రమైన ఆర్థిక ఇబ్బందులకు లోనవ వలసి వచ్చింది. కాని అరవిందుడు మాత్రం ఆ పరిస్థితిని నిశ్చలంగా ఎదుర్కొన్నాడు. రెండు మూడేళ్లపాటు కడుపు నిండా భోజనం కూడా ఎరుగడు. కాసిని 'సాండ్‌విచెస్, సాసేజెస్', రెండు మూడు కప్పుల 'టీ' తో రోజులు గడిపేయడం నేర్చుకున్నాడు. తగినన్ని వెచ్చదుస్తులు లేకపోయినప్పటికీ, ఆ దేశపు చలికి ఓర్చుకున్నాడు. కానీ ఈ 'లేనితనం' అనేది అతడికి బెదురునీ కలిగించలేదు, అలాంటి అనుభవం మనిషిని ఆదర్శవంతంగా తీర్చిదిద్దుతుందనీ భావించలేదు. అనాడే కాదు, జీవితంలో ఏనాడూ ఆయన పేదరికాన్ని తిరస్కరించనూ లేదు, ఆదరించనూ లేదు. వ్యక్తిగతంగా దానియెడల ఉదాసీనంగా వుండేవాడు. అంత చిన్నతనంలోనే, అతడు యోగికుండే లక్షణాలను ప్రదర్శించినట్లు కనిపిస్తుంది.

అదట్లావుంచి తన లేమిని తాను పట్టించుకోకపోయినా, దేశం సుసంపన్నంగా వుండాలని, దేశప్రజలెవ్వరూ ఆకలితో బ్రతకరాదని ఆయన దృఢంగా నమ్మేవాడు. దేశదారిద్ర్యాన్ని తొలగించడానికి పారిశ్రామికీకరణకు, ఆధునీకీకరణకు ఆయన వ్యతిరేకం కానే కాదు. దేశం అన్ని విధాలా సౌభాగ్యవంతమవాలనే ఆశించాడు. ఆధునిక భౌతిక వాదాన్ని చూచి మామూలు ఆధ్యాత్మికులు లాగా ఆయన బెదిరిపోలేదు. ఒక సారి ఇలా వ్రాశాడు. "ఆధునిక భౌతికవాదం, కేవలం స్థూల శారీరక జీవనాన్ని, తత్సంబంధిత వస్తు వినియోగ సౌఖ్యాన్ని మాత్రమే సమ్మతించి దానినే అభిలషించినట్లయితే, మానవ ప్రగతి అక్కడే ఆగిపోయి వుండేది. కానీ నేటి భౌతికవాదం నూతన విజ్ఞానాన్వేషణకై అంకితమై వుంది కాబట్టి, దీనిని ఎవరూ ఆపగలిగిలేరు. ఇంద్రియజ్ఞాన హద్దులను చేరిన తదుపరి, విజ్ఞానాన్వేషణలో ఇంద్రియాల పరిమిత స్వభావం గ్రహించినప్పుడు, ఆ ఆన్వేషణ వేగం

ఇంద్రియాతీతమైన జ్ఞానం వైపు దూసుకు వెళ్లక తప్పదు.” అని తన దూరదృష్టిని ప్రకటించాడు. ఆధునిక పదార్థ శాస్త్రజ్ఞుల దృష్టి ఈ వైపే పయనిస్తున్నట్లు మనమీనాడు చూస్తూనే ఉన్నాం. తమకీ ప్రపంచాన్ని గురించి అంతా తెలుసన్న పంతొమ్మిదవ శతాబ్దపు మొండివాదాన్ని విడనాడి, దీని నిర్మాణ విషయంలో తెలుసుకోదగింది అపారమని నేడు అంగీకరిస్తున్నారు.

భారతజాతి పలుకారణాల వల్ల స్వాతంత్ర్యానికి పూర్వం ఒకటి రెండు దశాబ్దాల పాటు పేదరికంలో వుండిపోయినప్పటికీ ఆ పేదరికమే వాంఛనీయమని గానీ, కలిమి వర్జనీయమని గానీ అరవిందుడు భావించలేదు. ఆయన మాటల్లో చెప్పాలంటే, “గతమూడువేల ఏళ్ల భారత చరిత్రను పరిశీలించినప్పుడు, ఈదేశం అన్ని రంగాల్లోనూ ఎంతో సృజనాత్మకతను ప్రదర్శించినట్లు తెలుస్తుంది.

అటు వేదాంత సిద్ధాంతాలు, ఇటు ఖగోళ పరిశోధనలు, ఎటు చూచినా బృహత్ దేవాలయ నిర్మాణాలు, గొప్ప బౌద్ధారామాలు, ఒక వంక యోగాభ్యాస శాస్త్రనైపుణ్యం, ధర్మశాస్త్ర ప్రవచనాలు, మానసిక వైద్యశాస్త్ర పరిశోధనలు, చతుష్షష్ఠి కళల విలసన, మెసపొటోమియా, ఈజిప్ట్ దూరతీరాల వరకూ నౌకాయానం చేసి జరిపిన నాజూకు వస్త్ర విక్రయాలు, ఆధ్యాత్మికంగా, మానసికంగా వస్తూత్పత్తి రూపంలో సహా ఎంతటి అభివృద్ధిని సూచిస్తున్నది? అలసట అనేది ఎరుగక, విరామం కోరక, అన్ని రంగాల్లోనూ ఇంతటి పురోభివృద్ధిని ఆనాటి భారతీయులు ఎలా సాధించగలిగారు?

ఐశ్వర్యవంతమైన ఈ ప్రాణశక్తి, మేధాశక్తి తోడ్పాటు లేకుండా, ఈ దేశంలో పుట్టిన బౌద్ధం ఆసియా ఖండమంతటా దేశదేశాలకు ఎలా పాకింది? మనిషి సగం చచ్చిన బీద స్థితిలో, మేధను బెదిరించి నిరుత్సాహపరచిన సందర్భంలో మాత్రమే, ఆధ్యాత్మికత వెల్లి విరుస్తుందని భావించడం శుద్ధ పొరపాటు. అలా వర్ధిల్లే ఆధ్యాత్మికత రోగగ్రస్తమైనది, జ్వరపీడితమైనది, భయంకర ప్రతిఘాతాలకు లోనయ్యేది. జాతిమొత్తం సంపదతో తులతూగినప్పుడే, జాతీయుల ఆలోచన సారవంతమైనప్పుడే, ఆధ్యాత్మికత, జీవితం లోతుల్లోకీ చూడగలదు, శిఖరాగ్రాలను అందుకోనూగలదు; అప్పుడే అది మూడుపువ్వులూ ఆరుకాయలూ కాస్తుంది.”

ఈ విషయంలో అరవిందుని భావజాలం మన ప్రాచీన రుషుల ఆలోచనకు అనుగుణంగా వున్నదని గమనించవచ్చు. ఆనాటి రుషులు స్వేచ్ఛగా తమంతట

తాము 'లేమిని' వరించి, జీవితరహస్యాలను పరిశోధించడానికి అడవులకు వెళ్లి నివసించారు కానీ, రాజులకూ, ఆ రాజ్యాల్లో నివసించే ప్రజలకూ, ఇదే కర్తవ్యమని బోధించలేదు. రాజులు గానీ ప్రజలు గానీ రుజువర్తనులై ధర్మపరులై జీవించాలని ఆశించారు కానీ, అందరూ సర్వసంగ పరిత్యాగులవాలని కోరలేదు.

ఆమాటకొస్తే అరవిందుని పూర్ణయోగం ఈ రకమైన సన్యాస ధోరణిని ఏమాత్రం ప్రతిపాదించదు. ఒక సందర్భంలో ఆయన అన్నమాటలు, "ఆధ్యాత్మిక పరిపూర్ణతకు సర్వసంగపరిత్యాగం, సన్యాసం వంటివి అవసరమని కానీ, అవే ఆధ్యాత్మికతను సూచిస్తవని కానీ నేననుకోడం లేదు. సర్వకర్మలూ ఆచరిస్తూ కూడా మనిషి తన మనసునూ, పంచేంద్రియాలనూ భగవదర్పణం చేయవచ్చునని నా అభిప్రాయం. ఈ విషయంలో అహాన్ని వదలడమే ప్రధానమని గుర్తించాలి. మహాభారత గ్రంథంలోనూ, భారతీయ సంప్రదాయమంతటిలోనూ మనిషి జీవితం నుండి వైదొలగి భగవదంకితం అవడమూ చూస్తాము; ఆధ్యాత్మికత నుండి వైదొలగకుండా కర్మాచరణసాగించడమూ కనిపిస్తుంది. ఇందులో ఒకటి శ్రేష్ఠమనీ, రెండవది కూడదనీ అనడానికి ఆధారమేమీ లేదు.

ఎంతో కొంత నివృత్తి దృక్పథం లేకుండా ఏ సంస్కృతీ పరిపూర్ణతను సాధించలేదు. నివృత్తి అంటే వైరాగ్యమే కాక స్వార్థరాహిత్యం, లేక స్వార్థాన్ని జయించడం కూడా నివృత్తేననిపించుకుంటుంది.

వైరాగ్యమే పరమార్థసాధనోపకరణమని నేను భావించడం లేదు. మానవ అస్తిత్వ సమస్యలన్నిటికీ అదొక్కటే పరిష్కారమార్గమని చెప్పలేము. అయితే దీనికి పూర్తిగా వ్యతిరేకమైన పాశ్చాత్య నాగరికతా వాసితమైన విపరీత ధోరణులకంటె భారతీయ నాగరికతలోని వైపరీత్యాలే మెరుగు. ఎట్లన వైరాగ్యములో ఈ అతివ్యాప్తి దోషం వెనుక కూడా ఉన్నతమైన భావాలే చోటు చేసుకున్నాయి.

అలాగే తాపసిక అంశము ఏ కొంచెమైననూ లేనిదే, ఏదియు విశేషించి పూర్ణపరిజ్ఞానం కానేరదు. తాపసత్వమనగా మానవుడు స్వార్థరహితుడై తన్నుతాను జయించుకొని నిమ్నతర చిత్త స్పందనలనెల్ల నణచివైచి, తన స్వభావమునందు ఉన్నత స్థితుల నందుకొనుటయే. భారతీయ తాపసత్వము దుఃఖకరమైనదియో బాధాకరమైనదియో, శుష్కింప జేయునదియో, వ్యాధిగ్రస్తమైన ప్రాయశ్చిత్తమో కాదు. అది సచ్చిదానందమును చేరుటకై, ఆత్మను పరిపూర్ణముగ స్వాధీన పరచుకొనుటకై

చేయు గంభీరమైన ప్రయత్నము మాత్రమే."

దైవం యెడల సుముఖత్వానికై లోకం యెడల విముఖత్వం పెంచుకోవలసి వుంటుందనే పాత సిద్ధాంతం కాక, పంచభూతాలతో నిర్మితమైన మానవునితో సహా, వసుధపైని సమస్త భౌతిక పదార్థంలోని చైతన్యాన్ని గుర్తించి, ఈ మొత్తాన్ని దైవ స్పృహతోనింపాలని, సృష్టిలో ఈ కర్తవ్యాన్ని మానవులే నిర్వహించతగునని అరవిందుల వారి మాట. సువిశాల మానవజీవితంలో ఏ అంశాన్నీ నిర్లక్ష్యం చేయనవసరం లేదనీ, అన్ని విద్యలూ కళలూ క్రీడలూ అదరణీయాలేనని, అయితే వాటన్నిటిలోనూ ఉత్తమ లక్షణాలనే స్వీకరించి, అధమలక్షణాలను వర్జిస్తే చాలని అన్నారు.

ఆఖరికి యుద్ధమైనా ధర్మం నుండి వైదొలగనంత సేపూ, అది తప్ప మరే గతిలేదని స్పష్టంగా కనిపించినప్పుడు, వెనక్కు తగ్గే ప్రశ్న లేదని, పూర్వరుషులవలె 'ఇదంక్షాత్రం, ఇదంబ్రాహ్మం' అని ప్రతిపాదించినవాడు అరవిందయోగి.

చరిత్రగతిలో భారతదేశం మరొకదేశంపై ఏనాడూ దురాక్రమణ జరుపలేదు. శాంతి సహనాలతో జీవించే ఈ దేశవాసులకు అలాంటి ఆలోచన కూడా ఎన్నడూ కలగలేదనే సత్యం అందరూ ఎరుగున్నదే. అయినప్పటికీ ఈ దేశం మున్నెన్నో దాడులకు గురి అయింది. ఇకముందు కూడా ఈ ప్రమాదం ఉండనే ఉన్నది. అలాంటి సందర్భంలో తన దేశ సమగ్రతను కాపాడుకోడానికి తగిన ఆధునిక ఆయుధ సామాగ్రి, సైనిక బలం లేకుండా భారతదేశం ఎలా మనగలదు? ఆత్మరక్షణ, మాతృదేశ రక్షణావశ్యకత ఏర్పడ్డప్పుడు హింసాహింసల చర్చ ఎంత అసందర్భమో అరవిందుడు ఓం ప్రథమం నుండి ఎలుగెత్తి చాటుతూనే వున్నాడు. ధర్మాచరణే ధ్యేయంగా శాంతిప్రియత్వమే లక్షణంగా జీవించిన మన అవతార పురుషులందరూ ధర్మరక్షణకై, శాంతిస్థాపనకై, ఆయుధ పాణులయ్యి సంచరిస్తుండేవారనే విషయం మనం విస్మరించరాదు. అహింసా వ్రతాన్ని ఏ ప్రత్యేక వ్యక్తి, లేక వర్గమాచరించవచ్చు వర్గం ఆచరించవచ్చు అనే విషయం సరిగా అవగాహన లేకుండా ప్రతిపాదించిన కారణంగా ఆ సిద్ధాంతం, తరతరాలుగా మేలుకన్నా భారతదేశానికి కీడే చేసి వుండవచ్చుననే విషయం అరవిందుడు చాలామార్లు హెచ్చరించాడు.

ప్రేమ ఒక్కటే భగవత్ స్వరూపమనుకోరాదు అనే విషయాన్ని విశదీకరిస్తూ, "బలప్రయోగంతో కూడిన శక్తిని నిరసించరాదు. భీషణమైన రౌద్రాకారం దాల్చే

దాని లక్షణాలు కొన్నిటిని చూచి దానిని ద్వేషించనవసరం లేదు. పూర్ణస్థాయి నందుకునే ఏ పరిపక్వస్థితిలోనైనా ఓ మహావిధ్వంసకుడి లక్షణం కన్పట్టక మానదు. కానీ అంతటి శక్తివంతమైన బలపరాక్రమముల ప్రయోగం ఏనాడైనా అత్యంత కఠిన పరిస్థితినుండే ఉద్భవిస్తుంది" అంటాడు. అరవిందుని ఈ మాటలు విన్నప్పుడు మనకు నరసింహావతార ఆవశ్యకత, ఏకచక్ర పురవాసుల రక్షణకై భీముడు జరిపిన బకాసురవధ, కళ్లముందు మెదులుతై.

ఈ కారణం వల్లనే ధర్మాధర్మాల మధ్య సంఘర్షణ ప్రారంభమైనపుడు, అరవిందుడు ధర్మం పక్షం వహించి, ద్వితీయ ప్రపంచ సంగ్రామకాలంలో ఒక వర్గం వారిని సమర్థించడానికి వెనుకాడలేదు. ఆ యుద్ధంలో ప్రబలంగా రాక్షసతత్వమెటు వుందో, మానవ విలువలను కొద్దిగానైనా ఎవరాదరిస్తున్నారో గ్రహించి హిట్లర్ ముసోలినీ టోజోల అక్షరాజ్యకూటమికి వ్యతిరేకంగా, మిత్ర పక్షాలైన బ్రిటన్ అమెరికావంటి ప్రజాస్వామ్యదేశాలకు తన పూర్తిమద్దతును ప్రకటించాడు.

ఈ సంగ్రామంలో ఈ అక్షరాజ్యాలు గనక విజయం సాధిస్తే ప్రపంచంలో మళ్లీ ఒక వెయ్యేళ్ల పాటైనా మానవ ప్రగతి శూన్యమై పోతుందనీ, కోట్లాది జనులు బానిసత్వానికి గురిచేయబడుతారనీ, పరిపాలకుల దమననీతిని ఎదుర్కొనే శక్తులన్నీ నిర్మూలమై పోతాయనీ, తత్పర్యవసానంగా అంధకారయుగం ప్రారంభమవగలదనీ తన యోగదృష్టితో గ్రహించినందు వల్లనే, ఒకప్పుడు భారతదేశ స్వాంతత్ర్యానికై తాను ఏ బ్రిటిష్ ప్రభుత్వంపై ధ్వజమెత్తి అహర్నిశలు పోరు సలిపాడో, ఎవరి చేతుల్లోనైతే తాను అనేక కష్టాలకు గురయి, చివరకు కారాగారవాస శిక్షను అనుభవించాడో, ఆ బ్రిటిష్ వారికీ, ఆ మిత్రపక్షాలకే తన సంపూర్ణ సహకారమందిస్తూ, భారత ప్రజలనే కాక దేశదేశాల వారినీ అటే నిలబడమని విజ్ఞప్తి చేశాడు. మిత్రపక్షాలు గెలిస్తే తప్పితే, ప్రపంచ పరిణామక్రమానికి దోహదం చేసే శక్తులు బలహీనపడే ప్రమాదం వున్నదని అవలోకించి, తన తపోశక్తినంతా మిత్రపక్షాల విజయానికి, తద్వారా మానవాభ్యుదయానికి ధారపోశాడు. ఆఖరికి తన ఆశ్రమ శిష్యుల్లోనే ఒక వర్గం వారు భారతీయ బానిసత్వానికి కారణభూతులైన బ్రిటిష్ పరిపాలకులపై ఉండే ఆగ్రహం కొద్దీ, యుద్ధరంగంలో బ్రిటన్ ఓటమిని చవిచూచినప్పుడల్లా, లోలోన సంతసిస్తూ వుండడం చూచి, వారి పొరపాటును వారికి చూపిస్తూ తనని భారతీయులు అపార్థం చేసుకుంటారని గ్రహించి కూడా వారందరి అభిప్రాయానికి ఎదురీదాడు

అరవిందయోగి.

" బ్రహ్మ చైతన్యం కలిగిన వ్యక్తి, పోరుసలిపే ఇరువర్గాల మధ్య ఏదో ఒక పక్షం ఎందుకు వహించాలనేది మన వారికి అర్థం కాదు" అంటాడు శ్రీ అరవిందుడు. " చలనం లేని బ్రహ్మైక స్థితినందుకున్న వానికి ఏ పక్షమూ వహించాల్సిన అవసరం లేదనేమాట నిజమే. అప్పుడు ఈ దృశ్యజగత్తు యావత్తూ మాయగానే తోస్తుంది; అందువల్ల జగరవలసిందే జరుగుతుందని చూస్తూ కూచోవచ్చు. అప్పుడు నిన్నేదీ అంటదనే మాట నిజమే.

కానీ ఒక బ్రహ్మన్ వేరొక బ్రహ్మన్‌తో పోరు సలిపేటప్పుడు, నేను ఒకరి పక్షం వహించడానికి జంకను. బ్రహ్మైక స్థితినందుకున్న వ్యక్తి మొదట్నుంచీ ఇలా వ్యవహరిస్తున్నట్లే కనిపిస్తుంది. శ్రీకృష్ణుడు, మహాభారత యుద్ధకాలంలో, బాహాటంగానే ఒకరి పక్షంవైపు నిలబడ్డాడు. అలానే శ్రీరామచంద్రుడు తన కాలంలో తానూ అలాగే చేశాడు."

శ్రీకృష్ణ ప్రేరణ అరవిందుని జీవితంలో మనకు ప్రారంభంనుండీ దర్శనమిస్తుంది. 1908 లో తన 36వ ఏట ఆయన్ని ఓ బాంబుకేసు సందర్భంగా ఆలీపూర్ జైలులో సంవత్సరం పాటు నిర్బంధించారు. 9 అడుగుల పొడవు, 5 అడుగుల వెడల్పుగల, కిటికీలు లేని గుహలాంటి ఓ గదిలో ఒంటరిగా వుంచారు. కాలకృత్యాలకొక చిన్నగిన్నె, ఆహారస్వీకారానికి ఒక చిన్న కంచం, పడుకోడానికి రెండు ముతక కంబళ్లు తప్ప, మరేవసతులు లేకుండా చేశారు. అలా నివసిస్తున్న సమయంలో అరవిందునికి అంతకు మునుపు కలిగిన ఆధ్యాత్మికానుభూతులు కాక, అతిగాఢమైన ఒక అనుభూతికలిగింది. ఈసారి కలిగిన అనుభూతి తాత్కాలికంగా వచ్చి పోయినది కాదు. ఈ అనుభూతికాలంలో ఆయనకు ఎటుచూచినా శ్రీకృష్ణుడే కనిపించాడు. కేసు విచారించే మాజిస్ట్రేటు కృష్ణుడు, ప్రాసిక్యూటర్ కృష్ణుడు, తన జైలు వార్డెన్ కృష్ణుడు, ఆఖరికి తన జైలుగోడకూడా కృష్ణుడుగా ఆయనకు కనిపిస్తుండేది. ఆమాటకొస్తే శ్రీకృష్ణుడు కానిదంటూ ఆయనకు ఏదీ కన్పించలేదు. సర్వం వాసుదేవమయంగా తోచింది.

తనకీ కారాగార నివాసం ప్రాప్తింపజేసిన పరిస్థితులను ఆయన కొనియాడాడు. అందువల్లనే ఆలీపూర్ జైలు నివాసం అని పేర్కొనే బదులు, "ఆలీపూర్ వనవాసం, ఆలీపూర్ ఆశ్రమవాసం," అనడమే సముచితంగా వుంటుంది అన్నాడు.

జైలు ఆవరణలోనే జరిగిన కేసు విచారణలో, సుప్రసిద్ధ బారిస్టర్ చిత్తరంజన్‌దాస్ వాదిస్తూ, మన వేలూరి శివరామశాస్త్రిగారి తెనుగుమాటల్లో చెప్పాలంటే, ఇలా వాక్రుచ్చినట్లు తెలుస్తుంది. "అరవిందుడు జాతి స్వాతంత్ర్యము కావలెనని ఉద్ఘోషించిన మాట నిశ్చయం. ఇందుకు గాను శిక్షననుభవింపవలయునేని అది ఎంతదైనా అతడనుభవించును. అతడు ప్రజాప్రభుత్వాదర్శములను, స్వాతంత్ర్య సంపాదనమును వేదాంతపుటుచ్చులో పోసి చూపెను. దీర్ఘమగు నీ విచారణమంతయు చాటుననో, మాటుననో జరిగి మరపున బడిన తర్వాత... ఇతడు చనిపోయిన తర్వాత... భారతదేశ మంతటా ప్రజలు, ఇతడు తమ మహాకవి అనియు, దేశభక్తికి ప్రవక్తయనియు, భూతదయకు చెలమయనియు కీర్తింపగలరు. ఇతడి సందేశమిండియా లోపలనే గాక దేశములకావల, సముద్రములకావల ప్రతిధ్వనింప గలదు. పునః ప్రతిధ్వనింపగలదు". అటుతర్వాత కేసు అభియోగమునకు నిర్ణయింపబడిన పెద్ద మనుషులు అరవిందుని నిర్దోషిగా తీర్మానించారు.

1908 మే మాసంలో జైలుకు వెళ్లిన అరవిందుడు 1909 మే మాసంవరకూ, సుమారు ఒక సంవత్సరం నివసించి, బయటికి వచ్చాడు. ఈ ఏడాదిపాటు ఆయన గడిపిన ఆ జైలు జీవితపు కాలాన్నే తన ఆధ్యాత్మిక సాధనకు వినియోగించిన తీరు అరవిందుని మాటల్లోనే వినండి.

" జైలు శిక్ష విధింపబడక పూర్వమే చాలా కాలంగా నా అంతరాత్మయందున్న నారాయణమూర్తిని సాక్షాత్కరించుకొనవలెనని తీవ్రప్రయత్నం చేశాను. కానీ నాలో సాంసారిక వాసనలు సహస్రములుగా నుండుటవల్ల అది సంభవించలేదు. చిట్టచివరకు సర్వమంగళమయుడైన శ్రీహరి ఆ ప్రతికూల శక్తులనన్నిటిని ఒక్క దెబ్బతో హతమార్చడానికి ' కారాగారమే నీయోగాశ్రమమవుగాక' అన్నట్లు అతడే స్వయంగా బంధుమిత్రగురురూపాన, ఆ కుటీరములో నాతోపాటు ఉండెను.

నా జీవితంలో ఇట్టి ఆశ్చర్యకరమైన విపరీతములు సంభవించడం తరచూ చూస్తుండేవాణ్ణి. అదట్లా వుంచి, నా శ్రేయోభిలాషులకన్నా నా విరోధులే నాకెక్కువ మేలు చేసేవారనిపిస్తుంది. ఇట్టి స్థితిలో నేను ఎవర్ని విరోధులని ఎంచగలను? వారు నాకు అపకారము చేయాలనుకున్నప్పటికీ అది ఉపకారమే అవుతున్నది. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం యొక్క ఆగ్రహదృష్టి ఫలితంగా నాకు దైవకృప లభించింది. కారాగార వాసం కష్టం కాదని నేచెప్పను గానీ, అయినప్పటికీ అందులో అధికభాగము నేను

ఆనందమునే అనుభవించితిని.

నాకు విధించిన ఏకాంతవాసశిక్ష మొదట్లో నన్ను కొంత కలవరపరచింది. అటుపిమ్మట మూడు రోజులు ప్రార్థన, ధ్యానములో గడిపిన అనంతరం నాకు అచంచలమైన శాంతి, దృఢమైన విశ్వాసం, గట్టి నమ్మకం కలిగినై.

నేను జైలులో వున్నప్పుడు, హృదయాన్ని ద్రవింపజేసే ఉపనిషత్ మంత్రాలను మననం చేస్తూండేవాణ్ణి. నాముందు నడిచే ప్రతిమనిషిలో, కనిపించే ప్రతిచెట్టులో, గోడలో, పక్షిలో, జంతువులలో, భగవంతుణ్ణి చూడప్రయత్నించేవాణ్ణి. ప్రతిలోహంలో, మట్టిలో, భూమిలో దేవుడున్నాడు అనేమంత్రం జపించేవాణ్ణి. ఈ విధంగా ఈ సత్యాన్ని అనుభవంలోకి తెచ్చుకోడంలో జయం పొందాను; ఆ భావంలో లీనమైపోయాను. అప్పుడు నాకు జెయిల్, జెయిల్‌లా కనిపించలేదు" అంటారు అరవిందుడు. శ్రీకృష్ణ జన్మస్థానమైన ఆ కారగృహంలో సాక్షాత్తూ, ఆ శ్రీకృష్ణునే దర్శించిన అరవిందుని జీవితం ధన్యమనిపించుకుంది.

అరవిందుని సహచరుడు నళినీకాంతగుప్త, ఆయన్ని గురించి రాస్తూ, "చాలాకాలం ఆయనకు ఏ ఆహారమిస్తే అది పుచ్చుకున్నారు. ఒక సహవాసి ఆహార విషయంలో లోపమెంచగా, " నీకు ప్రత్యేక రుచిగల ఆహారం మీద ఎక్కువ ఇష్టముండరాదు" అన్నారు. ఒకరు కూరలో ఉప్పు లేదని ఫిర్యాదుచేశారు. అరవిందులు నెమ్మదిగా 'అవును, కూరలో ఉప్పులేదు' అని వూరుకున్నారు. అంటే వారికి రుచి తెలియడం లేదని కాదు. యోగసాధనవల్ల రుచిలో కూడా సమతను అభ్యాసం చేశారు. 'అన్నిరకాల రుచులలో సమమైన ఆనందం అనుభవించడం సాధ్యం' అంటుండేవారు.'

ఇదంతా తెలుసుకున్నప్పుడు పోయినతరం వారికి చిలకమర్తి వారి పద్యం ఛట్టున స్ఫురణకు వస్తుంది.

" చెరసాలల్ వరచంద్రశాలలెయగుం జేదోయి గీలించున
 య్యర దండల్ విరిదండలే యగును హేయంబైన జోడంబలే
 పరమాన్నంబగు మోటుకంబళులె తాల్పన్ పట్టు శెల్లాలగున్
 స్థిరుడై ఏ నరుడాత్మదేశమును భక్తిన్ గొల్చునవ్వానికిన్"

దేశభక్తులు, జైలు జీవితాన్ని, అక్కడి ఇడుములను చలించకుండా సంతోషంగా అనుభవించాలని ఉద్బోధించిన స్వాతంత్ర్య సంగ్రామకాలమది.

అరవిందులైతే దేశమాతారాధనే కాక, దైవారాధన యొక్క ఆవశ్యకతను కూడా ఆ చెరసాలలోనే కనుగొన్నారు.

నిజానికి అరవిందయోగికి దేశభక్తి, దైవభక్తి వేర్వేరు కాదు. భారతదేశమాత ఆయనకు శక్తి స్వరూపిణిగా దర్శనమిచ్చింది. 1909 మే మాసంలో జైలునుండి విడుదలైన తదుపరి ఆయన చేసిన ఒక ముఖ్యమైన ప్రసంగంలో "గతసంవత్సరమే ఈ దేశీయోద్యమం రాజకీయోద్యమం కాదని మీకు చెప్పాను. జాతీయభావం రాజకీయాలకు చెందింది కాదు. అది ఒకమతం, ఒక ధర్మం, ఓ విశ్వాసమని మీకు తెలియజేశాను. ఇప్పుడదే విషయం మళ్లీ మీకు మరో విధంగా చెప్పనున్నాను. ఈ జాతీయత కేవలం ఒక మతమేననుకోవద్దు, ఒక విశ్వాసమేకాదు, ఇది సనాతన ధర్మమని అంటున్నాను. మన భారతజాతి సనాతన ధర్మాన్ననుసరించే జాతి" అని ప్రకటించారు.

ఆధ్యాత్మిక భావం అనే కేంద్రబిందువు చుట్టూ హిందూమతం నిర్మితమైంది అంటారు అరవిందులు. అలాంటి ఆధ్యాత్మిక భావబలం లేకుండా భారతదేశంలో ఏ ఉద్యమమూ నిలువజాలదని వారి అభిప్రాయం. ఒకసారి ఆయన ఇలా వ్రాశారు. "ప్రాచీన హిందూమతం, మనిషి ఇలపై జీవించే కాలంలోనే, సామాజిక జీవనం మధ్యనే భగవద్దర్శనం పొంది కృతకృత్యులమవ్వాలనీ, జీవితాన్ని సార్థకం చేసుకోవాలనే లక్ష్యం పెట్టుకోగా, అర్వాచీన హిందూమతం ఇక్కడి జీవితాన్నుండి తప్పించుకుంటే గానీ భగవంతుణ్ణి అందుకోజాలమని భావిస్తున్నది. ఈ భావం బలపడితే దీని నీడలో సంఘజీవనం పుష్టిగా వుండనేరదు. మన సమాజాన్ని పరిపూర్ణం చేసి జాతి పునరుజ్జీవనం సాధించాలంటే, మనం మళ్లీ ప్రాచీన హిందూమతంలోని సంపూర్ణ సత్యం వైపు మళ్లాలి'' అన్నారు. ఆధ్యాత్మికత పరిపుష్టమైనదై, భారతజాతి సర్వతోముఖాభివృద్ధిగాంచవలెనని అరవిందుల ఆకాంక్ష.

ఇది మన ప్రాచీన భారత రుషిపుంగవుల భావనకు అనుగుణంగానే వున్నది. అలనాటి మహర్షులు ఆధ్యాత్మిక భావనలను అప్పటి భారతీయుల నరనరాల్లోకి జొప్పించినట్లు మనకెన్నయినా ఆధారాలున్నాయి. అక్షరక్రమం నేర్పేటప్పుడు ఓం నమఃశివాయః అనే దైవభావనతోనే ప్రారంభం; అన్ని విద్యలకూ ఆలవాలమైన సరస్వతీదేవికి నమస్సులర్పిస్తూనే విద్య నారంభించే వారు. ఈ నాటికీ పాతతరం వారు తాజాగా ఒక తెల్లకాగితం తీసుకొని రాయడం మొదలెట్టే సమయంలో పైన

ఒక చోట 'శ్రీరామ' అనే అక్షరాలు లిఖించి రాయనారంభిస్తారు. అన్ని కళలకూ, ఆఖరికి జోలపాటలకు కూడా ఆధ్యాత్మికతే ఆలంబన. గృహిణులు ఇంటి ముంగిట వేసే ముగ్గుల్లో 'మండల' దృశ్యం అగుపించేట్లు చేశారు. సంతానానికి పెట్టుకునే పేర్లన్నీ దేవతా మూర్తుల పేర్లే. చతుష్షష్ఠి కళలలోనూ ఆ దైవ భావననే ప్రోదిచేశారు. ఆఖరికి ఇళ్లలో గవ్వలతో ఆడుకునే పరమపద సోపానపటం అనే ఆటలో కూడా ఈ దైవస్పృహ, మోక్షకాంక్షనే ప్రవేశపెట్టారు. మనిషి జీవించి ఉన్నంతకాలం వేసే ప్రతిఅడుగూ, ప్రతిపనీ దైవపరంగా చేసే వీలుందని సూచించారు. భారతదేశం ఆధ్యాత్మికతకే అధిక ప్రాధాన్యమిస్తుందనీ, ఆ భావం ఈ దేశంలో నాటుకున్నంతగా ప్రపంచంలో మరెక్కడా జరగలేదనీ, ఎందరో మహనీయులు, మహితాత్ములు జన్మించిన ఈ భారతదేశం పుణ్యభూమి, కర్మభూమి, అని అరవిందులు భావించడంలో ఆశ్చర్యమేముంది? అందుకే ఆయన ఇలా అంటారు. "తనదైన ఒక వెలుగును ఇండియా తన కొఱకే ఉంచుకొనజాలదు. ఆ వెలుగును ప్రపంచం వైపు కుమ్మరించక తప్పదు. మొత్తం మానవజాతికి యోగప్రాశస్త్యాన్ని విప్పి జెప్పాల్సిన అవసరం ఎంతైనా వుంది. అది జరగనిదే మానవ పరిణామ క్రమంలో, మనిషి ముందడుగు వేయలేడు."

మొత్తం మానవాళికే వెలుగు చూపించవలసిన కర్తవ్యభారం భారతీయ యోగులపై విధించాడు అరవిందుడు. అయితే దైవపరమైన ఈ యోగం, ఒకమతం కాదు. ఇది చాలా విశిష్టమైనది. సర్వజనామోదం పొందదగింది. మామూలు మతాలను గురించి అరవిందులు ఏమని తేల్చారో గమనిద్దాం. 'మతాలన్నీ ఆత్మలనెన్నిటినో రక్షించిన మాట వాస్తవమే, కానీ ఇంతవరకు ఏ మతమూ మానవాళిని ఆధ్యాత్మికం చేయలేకపోయింది. ఈ ఆధ్యాత్మిక భావనకు కావలసినది బాహ్యమైన కర్మకాండకాదు; ఏవో సూత్రాలను ఉత్థినే వల్లెవేయడమూ కాదు. నిరంతరం ఎడతెగని ప్రయత్నం ద్వారా ఆధ్యాత్మిక పరిణామాన్ని సాధించడమే మానవుడి కర్తవ్యమవ్వాలి. ఆధ్యాత్మికుడికి కావలసినదల్లా ఈ చైతన్యంలోని మార్పు మాత్రమే. తక్కిన వాటిని అతడు పట్టించుకోడు" అంటారు.

" మతం అంటే ఏవో కొన్ని కార్యకలాపాలకు, కొన్ని మార్చడానికి వీలులేని సిద్ధాంతాలకు సంబంధించింది కారాదు. మతమనేది మనిషి ఈశ్వర సత్యాన్ని చేరుకోవాలనే తహతహ అయివుండాలి. ఈ ఆర్తి కలిగిన ఉత్సాహవంతుడు ఊర్ధ్వముఖంగా పయనించవలెననే, ప్రతి అవతారపురుషుడూ, ప్రతిప్రవక్తా

ప్రబోధించాడు.

ఇప్పుడు హేతువాదబద్ధమైన సైన్సు, మనిషిని మానవత్వమనే దానితో సంతృప్తి చెందమని బోధిస్తూ, ప్రకృతిపరిణామానికి ఆటంకంగా నిలుస్తున్నది. కానీ ఈశ్వరసత్యం కోసం ఆర్తిని పెంచేమతం మనిషిని దివ్యునిగా రూపొందించడానికి కృషి సల్పుతుంది. అయితే మతం గనక బాహ్యాడంబరాలకు, తర్కవితర్కాలకు ప్రాధాన్యమివ్వనారంభిస్తే, అప్పుడది ఏ ప్రయోజనాన్ని సాధించడానికి పుట్టిందో, ఆ ప్రయోజనం నెరవేరకుండా పోతుంది. అటువంటి మతాన్ని కూడా అతిక్రమించి, ఆధ్యాత్మిక పథంలో మనిషి ముందుకు నడవాల్సి వుంది."

మానవపరిణామం ఏ దిశగా సాగుతున్నదనే విషయాన్ని అరవిందుల వారు తమ రచనల్లో స్పష్టం చేశారు. " ఈ పృథ్వీజీవనము దివ్యజీవనము కావలెనని" అరవిందుని ఆకాంక్ష. ఆయన దృష్టి ననుసరించి, భగవత్ సృష్టిలో చేతనయే నిర్మాణ సామాగ్రి, చేతన తన ఉన్నత స్థానంలో తనను తాగుర్తించ గలిగి వుంటుంది. తాను భగవంతునిలో భాగమని కనుగొంటుంది. అదే చేతన క్రింది మెట్లలో నిద్రించినట్లుంటుంది. ఆ పరిస్థితిలో అది భగవంతుని విస్మరిస్తుంది. అలా వుండి వుండీ అది చివరకు జడమై పోతుంది.

కానీ భగవంతునికి, ఆ జడం ప్రాణంతో తొణికిసలాడే చేతనగా మారాలని వుంటుంది. అందుకే మట్టి, మొక్కలు, పశుపక్ష్యాదులు, చిట్టచివరకు మానవుని సృష్టించడం జరిగింది. ఈ మానవుడు తన చేతనను మసకమసకగా కాక, సంపూర్ణముగా గుర్తించి మానవాతీతుడుగా, సుప్రీంగా ఎదగవలసి వున్నది. అరవిందుని ప్రతిపాదనననుసరించి, యోగసాధనలో భగవంతుడే స్వయంగా సాధకునిగాను, సాధనగానూ ఉంటాడు. దైవశక్తియే మానవాధారమందు పని చేస్తుంది. తత్ఫలితంగా చేతన క్రిందినుండి ఉచ్ఛస్థాయిలకు పయనిస్తుంది. ఈ ప్రక్రియ తనకు తానే సాధన రూపంలో ముందుకు సాగుతుంటుంది.

అయితే దీనియెడల మనకు ప్రగాఢమైన ప్రీతి, ఇచ్ఛవుండాలి. ఈ ప్రీతి లేక అభీప్స ఒక దారంలాగా కొనసాగాలి. మన మనస్సు, నరాలు, ఆలోచనలు, భావనలు, మెదడు హృదయమూ సమస్తమూ దీనివైపే మళ్లాలి.

ఇక రెండవది త్యాగనిరతి. గృహత్యాగం, గృహిణి త్యాగం, మేడలు వదలి కుటీరంలో నివాసం చేయడం త్యాగమనిపించుకోదు. మనసులోని సంకల్పాలు,

ఇష్టాఇష్టాలు, అలవాట్లు అన్నీ వదలడమే అసలైన త్యాగం.

ఈ సందర్భంగా అరవిందుల వాక్యాలు చూడండి. "మఠాలు, సన్యాసి దళాలు, విరాగుల్ని సృష్టించడం కోసం నేనిదంతా చేయడం లేదు. బలమైన ఆత్మ ధారులను, శ్రీకృష్ణ, కాళీమాత, లోకలీలలో పాల్గొనమని పిలుపునివ్వడానికే ఈ పని యావత్తూ తలపెట్టాను. సన్యాసాశ్రమం స్వీకరించి జీవితాన్నుండి విరమించడం వేరు; వ్యక్తిపరంగా, జాతిపరంగా లోకంలోని జీవితాన్నే ఉన్నతంగా, గొప్పదిగా, దివ్యంగా రూపొందిచడం వేరు. దేశ ప్రజలకు ఒక విధమైన సన్యాసాదర్శాన్ని చూపించి అమలు జరుప నేర్పితే, దేశం బలహీనపడడం అనివార్యం. నిజజీవితం నుండి అత్యుత్తమ ఆత్మలను వెనక్కులాగేసి, జాతిజీవితం శక్తివంతంగా వుండాలని ఆశించడం వ్యర్థం. అహాన్ని త్యజించి నిత్యజీవితంలోనే దైవాన్ని పొందివుండే యోగాన్ని నే నేర్పుతున్నాను. మరే త్యాగమూ నేర్పడం లేదు" అన్నారు.

ఇక చివరిగా సమర్పణమును గురించి ఆయన అన్నమాటలు. "దైవమునకు సంపూర్ణముగా – అనగా ప్రాణశక్తి, మనస్సు, శరీరం, వీటిల్లో ఏ కొఱతా లేకుండా, ఏ విధమైన ప్రతిఫలాన్ని కోరకుండా, అన్ని స్థితులలోను సంపూర్ణముగ – సమర్పణ చేసికొన్న వారికి దైవము తనకు తానే ఇచ్చుకొనును. అట్టి వారికి ఆ ప్రశాంతత ఆ వెలుగు, ఆ శక్తి, ఆ స్వేచ్ఛ, ఆ విశాలత, ఆ మహోన్నతజ్ఞానమూ, అనంతమైన ఆ దివ్యానందములు లభించి తీరుతై. దైవానికి నీవు నిశ్శేషంగా అర్పణ కావడం జరిగితే, దైవం కూడా తనంతట తాను నిర్నిబంధముగా స్వాధీనం కావడం జరుగుతుంది" అని నిర్ద్వంద్వంగా ప్రకటించారు.

నిజానికి ఆ భగవానుడు ఎన్నిమార్లు 'నేను నా భక్తులకు విక్రీత దాసుడను' అని భాగవతంలో చెప్పుకోలేదు? భక్తులు తనని సంపూర్ణముగా అనుసరిస్తే, తాను వారిననుసరించే తిరుగుతుంటానన్నాడు.

మనసా వాచా కర్మణ్యా సమర్పణ సంపూర్తిగా జరిగినప్పుడు, ఆ దివ్యశక్తి మానవునిలోనికి దిగివస్తుంది, " కుండపోతగా కురుస్తుంది" అని అరవిందుల హామీ. అయితే "ఆ సమర్పణ సోమరితనంతో కూడినదై యుండరాదు. సచేతనుడైనవాడిదై యుండాలి. అటువంటి వారు హృదయపూర్వకంగా తమని తాము సమర్పించుకుంటే భగవంతుడు తప్పక అనుగ్రహిస్తాడు" అంటారు అరవిందులు.

ఈ మహానుభావుడు ఓ మారు ఓ శిష్యునికి ఉత్తరం రాస్తూ, "నా జీవితం

ఎవరూ రాయజాలరు; మనుష్యులు చూడడానికి అది బాహ్యంగా సాగిపోయినది కాదు" అన్నాడు. అరవిందుడి తండ్రి డాక్టర్ కృష్ణధన్‌ఘోష్ ఏ కారణం చేతనో భారతీయ సంస్కృతి పట్ల అధికమైన విముఖత్వం పెంచుకున్నాడు. అతడికి పాశ్చాత్య నాగరికత పైననే గురియుండేది. ఆ విధంగా అతడు అరవిందుణ్ణి చిన్నప్పటినుండే ఆంగ్ల ప్రభావానికి గురి చేయాలనుకున్నప్పటికీ విధి మరియొక తీరుగా తీర్మానించినట్లు కనిపిస్తుంది. పాశ్చాత్యభాషలైన ఆంగ్ల, గ్రీకు, లాటిన్, మొదలైన వాటిపై మెండుగా వుండే అభిమానంతో వాటన్నిటినీ ఆసక్తితో అధ్యయనం చేసి పరీక్షలలో ఉన్నత శ్రేణిలో ఉత్తీర్ణుడై, ఐ.సి.యస్. పరీక్షలో కూడా ఘనంగా నెగ్గినప్పటికీ, అరవిందునికి బ్రిటిష్ పాలకుల తాబేదారుగా, తన స్వదేశీయులను పాలించడానికి మనసొప్పలేదు. అందుచేత ఉద్దేశపూర్వకంగానే ఆ సర్వీస్‌లో ఎంపికకు అనుబంధంగా వుండే గుర్రపు స్వారీ పరీక్షకు వెళ్లకుండా – అధికారులు మరొక అవకాశం ఇచ్చినా, హాజరు కాకుండా ఆ సర్వీసునుండి తప్పుకున్నాడు. ఆ విధంగా తండ్రి తనపై పెట్టుకున్న ఆశలన్నీ వమ్ము చేయడానికి ఆయన జంకలేదు. దేశమాతపై అతడి ప్రేమ అంత తీవ్రంగా వుండేది. ఆ కాలంలో విద్యాభ్యాసానికై ఇంగ్లాండు వెళ్లిన భారతీయ విద్యార్థులు అక్కడ భారతమజిలీస్ అనే సంస్థను స్థాపించియుండిరి. భారత స్వాతంత్ర్యానికై కృషి చేసే ఈ సంస్థకు అరవిందుడు కూడా కొంతకాలం పాటు కార్యదర్శిగా పని చేశాడు.

చేతులారా ప్రభుత్వసర్వీసును వదిలేసిన అరవిందునికి ఆర్థికసమస్య ఎదురయ్యింది. ఆ సమయాన ఇంగ్లాండు వచ్చిన బరోడా మహారాజు సాయోజీరావు అరవిందునికి తటస్థపడ్డాడు. ఐ.సి.యస్. పరీక్షలో నెగ్గి, ఆ సర్వీసును వదిలేసిన అరవిందుని చూచి హర్షించి, తన సంస్థానంలో ఉద్యోగం చేయమని ఆహ్వానించాడు. ఇరవై ఒక్క ఏళ్ల నవయవ్వనంలో, పద్నాలుగేళ్ల విదేశ వాసానంతరం భారతదేశానికి తిరిగి వచ్చాడు అరవిందుడు. అదే సమయాన దురదృష్టవశాత్తూ తండ్రి మరణించాడనే వార్త అందడం, మాతృభూమిపై కాలిడిన మరుక్షణంలో అకస్మాత్తుగా ఒక అద్భుతమైన మనశ్శాంతి అరవిందుణ్ణి అలముకోడం సంభవించినై. నిశ్చలమైన, అనంతమైన ఆ శాంతి ప్రయత్నపూర్వకంగా వచ్చింది కాదు. దానంతట అదే సంభవించింది. బహుశా ఇది అరవిందుని మొదటి ఆధ్యాత్మికానుభూతి అనవచ్చు. బరోడా సంస్థానంలో ఉద్యోగిగా వుంటున్నప్పుడు, ఆయన ఒకసారి చందోడ్ అనే వూళ్లో

కాళీమాత ఆలయానికి మిత్రులతో కలిసి వెళ్లడం తటస్థించింది. తనంతట తాను విగ్రహపూజ చేసే అలవాటు లేనప్పటికీ, అక్కడి కాళీ విగ్రహాన్ని చూస్తుంటే, అతడికందులో ఎవరో దర్శనమిస్తున్న భావన బలంగా తోచింది. ఆరాధించేవాని శ్రద్ధననుసరించి విగ్రహారాధనలో కూడా సత్యమున్నదని గ్రహించాడు.

అరవిందుని యోగసాధన ఆయన 29వ ఏట, అనగా 1901 లో ప్రారంభమైనట్లు కనిపిస్తుంది. ఏప్రిల్ 1903లో ఆయన కాశ్మీరం వెళ్ళి అక్కడ శంకరాచార్యుని పర్వతం లేక, ఆ ప్రాంతంలో తఖ్త్ -ఇ-సులేమాన్ గా వ్యవహరింపబడే పర్వతం వద్దకు వెళ్లినప్పుడు, అప్పుడు కూడా శూన్యమైన ఆ అనంతానుభూతిని పొందాడు. 1907 లో లిల్లే అనే మహారాష్ట్ర యోగి మనసునెలా నెమ్మదింప జేయాలో అరవిందునికి నేర్పాడు. బరోడాలో లిల్లేతో కలిసి యోగసాధన చేసి ఆయన మూడు రోజుల్లోగానే తనలో ఆలోచనలు అనుభూతులు ఆణగి, సాధారణ చైతన్యపు కదలికలన్నీ ఆగిపోవడం గమనించాడు. చుట్టూ వుండే వస్తువులన్నీ కనిపిస్తూనే వుండేవి. వాటిని గుర్తించడమూ జరుగుతూనే వుండేది. కానీ అన్నీ పూర్తిగా అవాస్తవంగానూ, సారవిహీనంగానూ కన్పట్టేవి.

అరవిందుడికి శిల్పకళలో కొద్ది పాటి ప్రవేశమున్నప్పటికీ, చిత్రలేఖనం మాత్రం తెలియనే తెలియదు. కానీ ఆలీపూర్ జైలులో ధ్యానమగ్నుడై యుండగా చిత్రకళను ఎలా సాధించవచ్చునో లీలగా స్ఫురింప నారంభించింది. కాగితం మీదికి ఆ చిత్రాన్ని ఎలా ఎక్కించాలి. ఎలాగీయాలి అనే సామర్థ్యం, విధానం మినహా ఆ కళస్వరూపస్వభావాలు అన్నీ ధ్యాన సమయంలోనే గోచరమైనై. అలాగే మరెన్నో విషయాలగురించి ఆయన జ్ఞాననేత్రం విచ్చుకోనారంభించింది.

యోగాభ్యాసకాలంలో ఒక మారు తీవ్రసాధనలో నిమగ్నమైనప్పుడు, ఉత్థాపన అంటే మనిషి భూమిమీదినుండి పైకి లేవడం వంటి సిద్ధులు నిజమే అయివుంటాయా అనే ప్రశ్న ఉదయించింది అరవిందునికి. " నేను ప్రయత్నించినా నా అంతట నాకు సాధ్యం కాని పని, అకస్మాత్తుగా దానంతట అదే జరిగింది." అని చెప్పుకొస్తారు ఆయన. శరీరంలో ఒక భాగం మాత్రమే నేలనానుకొని వుంది. మిగతా శరీరమంతా గోడనానుకొని పైకి లేచి వుంది. ప్రయత్నపూర్వకంగా కూడా నేనలా కూచోగలిగిలేను."

చైతన్యంలో కొన్ని భూమికలు దాటి పైకి వెళ్లేప్పుడు ఆయనకు స్వామి వివేకానంద కంఠస్వరం వినిపించింది. ఆ స్వామి సహాయంతోనే అరవిందుడు ఆ

స్థాయిని దాటగలిగాడు.

1912 సంవత్సరంలో ఆయన పంచేంద్రియాలతో చూచినదీ, విన్నదీ, స్పర్శించిందీ అన్నీ కూడా ఆనందాన్ని ఇవ్వగలవని తన యోగసాధనలో గ్రహించాడు. రసగ్రహణపారీణత ఏర్పడింది. శరీరంపై ఆయన చేసిన ప్రయోగాల ద్వారా, తీవ్ర స్థాయిలో బాధ అనిపించేది కూడా కింది మెట్టులో ఆనందదాయకంగానే వుంటుంది అని కనుగొన్నాడు. తీవ్రత కాస్త తగ్గగానే ఆనందం ప్రారంభమయ్యేది. తన జీవిత ప్రధాన కర్తవ్యం, యోగసాధనగా నిర్ణయించి అది నిరంతరాయంగా కొనసాగడానికి ఆ శ్రీకృష్ణుడే అరవిందుణ్ణి మొదట చందర్ నాగూర్‌కి అటుతర్వాత పాండిచ్చేరికి పంపించినట్లు కనిపిస్తుంది.

ఆయన యోగదర్శనంలో దేశవిముక్తి తథ్యమని ఎలా కనుగొన్నాడో, దైవీశక్తి ఇలపై మానవునిలో దిగిరావడం అనివార్యమని, అట్టి తరుణమాసన్నమైనదనీ కనుగొన్నాడు.

అందువల్ల ఆ శుభపరిణామాన్ని వేగిర పరచడమే తన ధర్మంగా భావించి, దేశ స్వాతంత్ర్యపోరాటం ఇతర్ల భుజస్కంధాలపై వదలి వచ్చాడు. ఇది కూడా చాలా దూరదృష్టితో చేసిన పనే. రాజకీయాల్లో తాను అగ్రశేణి నాయకుడుగా ప్రముఖపాత్ర ధరించగల సామర్థ్యాన్ని అప్పటికే నిరూపించి వున్నాడు. కానీ ఆయన ఆ రంగంలోనే నిమగ్నమైపోయుంటే, యోగసాధనలో ఆయన జరిపిన పరిశోధన, వెల్లడించిన వేదరహస్యాలు, యోగదర్శనం ద్వారా కనుగొన్న స్వతంత్ర భారతావనికి ఉండే ఉజ్జ్వల భవిష్యత్తు, మరొకరు కనుగొని ఆంగ్లభాషలో అంతగంభీరంగా ప్రకటించి వుండేవారు కాదు. అస్వతంత్ర బానిసదేశానికి స్వాతంత్ర్యం సాధించడానికై రాజకీయ యోధులు ఎందరైనా తరలి వస్తారు కానీ, ప్రకృతి శక్తులకు బానిసగా బ్రతుకుతూ అస్వతంత్రుడైన మానవునికి, యోగం, పరమేశ్వరానుగ్రహం ద్వారా సర్వస్వతంత్రుడయ్యే వీలుందని ఆధునిక భారతీయునికి, ఈ మొత్తం ప్రపంచానికి చెప్పగలిగిన ధీరులెందరు ఉదయిస్తారు? అందువల్ల అరవిందులవారు భగవదాదేశానుసారంగా ఆనాడు రాజకీయాలనుండి విరమించి యోగసాధనకు అంకితమవడం చారిత్రాత్మకంగా సరియైన నిర్ణయమేననిపించుకున్నది.

అయితే క్రియాశీలరాజకీయాల నుండి విరమించినప్పటికీ, దేశభవిష్యత్తును గురించి చింతించడానికీ, అందుకై సరియైన బాట వేయడానికీ ఆయన తన కృషిని

ఆపలేదు. దేశంలోని రాజకీయనాయకులు అడపాదడపా ఆయనతో సంప్రదింపులు జరపడానికి పాండిచ్చేరీలోని ఆయన ఆశ్రమానికి వచ్చిపోతూనే వుండేవారు.

దేశంలో పరిణామాలెలా వుంటున్నాయో, బ్రిటిష్ పాలకులు ఎలా వ్యవహరిస్తున్నారో, దేశనాయకులు ఏ ఉద్యమాలు తలపెడుతున్నారో అన్నీ ఆయన గమనిస్తూనే వుండేవాడు. 1942 మార్చిమాసంలో సర్ స్టాఫర్డ్ క్రిప్స్ బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం తరపున తెచ్చిన ప్రతిపాదనలను దూరదృష్టితో సమర్థిస్తూ, వాటిని అంగీకరించడం శ్రేయస్కరమని దేశనాయకులకు అరవిందుడు విజ్ఞప్తి చేశాడు. దేశనాయకులు ఆ ప్రతిపాదనలను తిరస్కరించారనేది వేరేమాట.

యవ్వనదశలో అరవిందుని రాజకీయ జీవితానికి మూలం అసాధారణమైన ఆధ్యాత్మికతచే ప్రేరితమైన భారతమాత భక్తి. భారతదేశంలో జన్మించిన అవతారమూర్తులు, పుణ్యపురుషులు, ఇక్కడి వేదసంస్కృతి, ఉపనిషద్ మహావాక్యాలు, ప్రజలు ఆరాధించే దుర్గామాత, సరస్వతీదేవి, మొదలైన దేవతామూర్తులతో అతడి భావప్రపంచం యావత్తూ నిండిపోయింది. 1894లో ఏప్రిల్ మాసమందు వందేమాతరం గీతరచయిత, ఆనందమఠ నవలాకారుడు బంకించంద్రఛటర్జీ మరణిస్తే, అంతకుముందు సంవత్సరంలోనే 14 ఏళ్ల విదేశవాసం నుండి తిరిగివచ్చిన అరవిందుడు, బరోడాలో ఉద్యోగం చేస్తూ, ఆ మహారచయిత నిర్యాణమైన మూడు నెలలలోనే బంకించంద్రను గురించి, ఇందు ప్రకాష్ అనే పత్రికలో వరుసగా కొన్ని వ్యాసాలు వ్రాశాడు. 1900 సంవత్సరంలోనే, స్వాతంత్ర్య పోరాటానికి ప్రజల నాయత్త పరచదలుచుకున్న కొన్ని రహస్య విప్లవసంఘాలతో సంబంధం నెఅపాడు. 1905లో 'భవానీమందిర్' అనే చిన్న విప్లవ రచన చేసి ప్రచురించాడు. 1906లో బరోడాలో కాలేజి వైస్ ప్రిన్సిపాల్, ఏక్టింగ్ ప్రిన్సిపాల్‌గా చేస్తూ, నెలకు 900 రూపాయల జీతం తీసుకుంటున్న అరవిందుడు ఆ ఉద్యోగాన్ని వదలి బెంగాల్ వచ్చి, బిపిన్ చంద్రపాల్ ప్రారంభించిన వందేమాతరం ఆంగ్ల దినపత్రికలో చేరి అనతికాలంలోనే ఎడిటర్‌గా పనిచేయనారంభించాడు. మరుసటి ఏడు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం వందేమాతరం పత్రికలోని ఆయన రచనలు రాజద్రోహాన్ని ప్రచారం చేస్తున్నాయని, ఆయన్ని అరెస్టు చేసి, తర్వాత బెయిల్‌పై వదలిపెట్టింది. నెలరోజుల అనంతరం ప్రభుత్వం అతడిమీద కేసు తొలగించింది. 1907 సూరత్ కాంగ్రెస్ సమావేశంలో మితవాదుల మెతక పద్ధతులు నచ్చక, అరవిందుని పక్షాన నిలబడిన జాతీయ వాదులు వైదొలిగారు.

1907-1908 మధ్యకాలంలో ఈ జాతీయవాదుల కార్యకలాపాలకు బెదిరిన బ్రిటిష్ పాలకులు, లాలాలజ్‌పత్‌రాయ్, బాలగంగాధరతిలక్‌లను పలు చట్టాల క్రింద నేరాలు మోపి, దేశం నుండి బహిష్కరించారు. మిగతా జాతీయవాదులు చాలావరకు అజ్ఞాత జీవితమారంభించారు.

జాతీయవాదుల నాయకుడు అరవిందుని గూర్చి బెంగాల్ లెఫ్టినెంట్ గవర్నర్ సర్ ఎడ్వర్డ్ బేకర్ ఆనాటి వైస్రాయి లార్డ్ మింటోకు లేఖరాస్తూ, "మనం వ్యవహరించే భారతీయుల్లోకెల్లా ఈ అరవిందుడు అమిత ప్రమాదకరమైన వ్యక్తి. బెంగాల్‌లోనే కాక, దేశం మొత్తం మీద రాజద్రోహభావాలు చెలరేగడానికి ఇతడే ప్రధానకారణమని నా ఉద్దేశం" అని వ్రాశాడు.

1908 లో ఆలీపూర్ జైలుకు వెళ్లిన అరవిందుడు 1909లో విడుదలై బయటికి రాగానే కర్మయోగిన్ అని ఇంగ్లీషులో, ధర్మ అని బెంగాలీ భాషలో రెండు వారపత్రికలు నడుప నారంభించాడు. కానీ ఆయన ఏకాంతంగా వుండడం కూడా బ్రిటిష్ పాలకులకు భయం రేకెత్తించి, ఆయనపై గూఢచారులను నియమించేట్లు చేసింది. ఆ సంవత్సరం జులై నెలలో ప్రభుత్వం అరవిందుణ్ణి ఖైదుచేయనున్నదని, సిస్టర్ నివేదితకు తెలిసి, ఆయన్ని దేశం విడిచివెళ్లి, ఉద్యమాన్ని వెలుపలినుండి నిర్వహించమని కోరుతూ ఒక రహస్య సందేశమంపింది. 1910 ఫిబ్రవరిలో అరవిందుడు ఒక నిర్ణయానికి వచ్చి, అకస్మాత్తుగా ఎవరికీ ఏమీ చెప్పకుండా రహస్యంగా ఫ్రెంచి ప్రభుత్వాధీనంలోని చందర్‌నాగోర్, అటు తర్వాత అదే ఫ్రెంచి ప్రభుత్వాధీనంలోని పాండిచ్చేరి వెళ్లిపోయాడు.

ప్రచండమైన పెనుగాలి లాగా సాగిన అరవిందుని రాజకీయ జీవితం సంక్షిప్తంగా ఇది. ఆ రంగంలో వున్నంతకాలం క్షణం విశ్రాంతి లేకుండా, నిరంతరం పత్రికల ద్వారా, ఉపన్యాసాల ద్వారా, ఉద్యమం సాగిస్తూనే వున్నాడు. ఏ పాశ్చాత్య దేశ మన్నన కానీ, ప్రశంసకానీ కాంక్షించకుండా, అహమనే దానికి తన జీవితంలో చోటివ్వక, త్రికరణ శుద్ధిగా దేశభక్తికీ, దైవభక్తికీ అంకితమై కృషి సల్పాడు.

ఎప్పుడో ఒక సందర్భంలో, తనకు స్వయంగా అంత శక్తి లేదనీ, యోగాభ్యాసం వల్లనే అంత కృషిచేయగల్గిన శక్తి తనకు సమకూరిందనీ అరవిందుడు ఒక చోట చెప్పుకున్నాడు. అది నిజమే. ఇన్ని కార్యకలాపాలు ఒక్కసారి నిర్వహించడం, మరొక వంక నిరంతర అస్థిమిత పరిస్థితి నెదుర్కొంటూ వుండడం, సామాన్యశక్తి

గలవానికి సాధ్యమైన విషయం కాదు– పాండిచ్చేరి ఆశ్రమంలో కూడా తడవకు ఏడెనిమిది పుస్తకాలు రాయనారంభించేవాడు. వీటన్నిటికి తోడు వేలాదిమంది శిష్యులు దేశ విదేశాలనుండి రాసే ఉత్తరాలకు, అందులో వారు యోగాభ్యాసం గురించి వెలిబుచ్చే సందేహాలకు సమాధానాలు రాసేవాడు. ఆయన ప్రధాన గ్రంథాలైన లైఫ్‌డివైన్, వేదరహస్యం, యోగసమన్వయం మొదలైన వాటి విషయంలో, రాసేది ఆయన హస్తమే అయినా, ఒకసారి గనక ఆయన కాగితం మీద కలం పెట్టితే, మరేదో శక్తి ఆయన రచనను సాగిస్తూ వుండేది.

మనమంతా మన మనసులో కలిగే ఆలోచనలతోనే కర్మనాచరిస్తాం. కానీ అరవిందుని కర్మాచరణ ఎలా సాగేదో ఆయన మాటల్లోనే వినండి:

" ప్రకృతి యొక్క విశాల అవచేతన ద్వారా జరిగే కర్మకన్నా, అతి విశాలమైన పురుషుని యొక్క తిరుగులేని అతిచేతన ద్వారా సంభవించే కర్మ, మనసుగనక ఆలోచనా రహితమై కదలక మెదలక యున్నట్లైతే, సాధారణ మానసిక కర్మకన్నా శ్రేష్ఠమవుతుంది." ఇక్కడ పురుషుడు అని వాడిన పదం, చిత్త ప్రాణదేహములకు వెనుకనున్న ఆధ్యాత్మిక సత్తాను సూచిస్తుంది.

అరవిందుడు ఏకాంతప్రియుడు. పదిమంది మధ్య ఉన్నప్పుడు కూడా అతడు ఏకాంతానుభూతిలోనే జీవిస్తుండేవాడు. ఆయనకు చాలా కొద్ది మంది మిత్రులుండేవారు. చూపరులు ఆయన్ని 'సంఘజీవి'గా పరిగణించేవారు కాదు. కానీ అందరూ కూడా చాలా గౌరవం చూపించేవారు. విదేశం నుండి తిరిగి వచ్చిన తర్వాత బరోడాలో అరవిందునికి పూర్తిగా మరచిపోయిన మాతృభాష బెంగాలీ నేర్పుతూ రోజూ కలుస్తూ వుండే దినేంద్రనాథ్‌రాయ్ అనే బెంగాలీ ట్యూటర్ "అరవిందుడు మనిషి కాదు; దేవుడు" అనేటంత అభిమానం పెంచుకున్నాడు. విద్యార్థులు యువ విప్లవకారులు అతణ్ణి చాలా గాఢంగా ప్రేమించేవారు. మిగతా వారు ఆయన నిజాయితీని, త్యాగనిరతినీ గుర్తించేవారు.

కర్మాచరణమే గానీ, కర్మసన్యాసం ఎప్పుడూ ప్రబోధించి ఎరుగని అరవిందుడు 1926 నుండి ఆశ్రమ నిర్వహణ యావత్తూ మాతృశ్రీకి అప్పజెప్పి, తాను తన అనుయాయులకు సైతం అందుబాటులో లేని ఏకాంతవాసం కోరుకోడం స్థూలదృష్టికి కాస్త వింతగానే తోస్తుంది. కాని అది ఆయన తన సాధన మార్గంలో ఆవశ్యకమనిపించి విధించుకున్నది. ఇది ఏకాంతంగా కనిపించినప్పటికీ, లోకాన్ని

విస్మరించిన ఏకాంతం కాదు. ఈకాలంలోనే 'ఆర్య' పత్రికలో యోగసమన్వయం పేరిట రచించిన పూర్ణయోగపద్ధతి యొక్క అనుష్ఠాన దశలో యెదుర్కొనవలసిన సమస్యలకన్నిటికీ పరిష్కారోపాయాలు సూచించబడడం వల్ల, ఆ యోగపద్ధతి మరింత సమగ్ర స్వరూపాన్ని పొందిందని చెప్పవచ్చు. లోకంలో పూర్ణయోగసాధన వ్రేళ్లూని విస్తరిల్లడానికి ఈ ఏకాంతవాసం ఎంతైనా అవసరమని మనకు తెలుస్తుంది. ఇలాంటి ఏకాంత మౌన స్థితిలోనుండి పుట్టుకువచ్చిన ఆ రచనలు, శిష్యకోటికి వ్రాసిన ప్రత్యుత్తరాలు, అరవిందుని ఆలోచననుండి కాక, ఆయన సాధన సమాధులనుండి జన్మించినవి కాబట్టి, వాటికెంతైనా విలువ వుంటుంది.

జీవితంలో ఏ అంశాన్నీ నిర్లక్ష్యం చేయకుండా అన్నిటినీ దైవపరంగా నిర్వహించడం నేర్వాలని అరవిందుడు తన పూర్ణయోగం, లేక పురుషోత్తమ యోగంలో ప్రతిపాదించిన తీరుగానే స్వయంగా తన జీవితం ద్వారా మనిషి ఎన్ని రంగాల్లో ఉత్తమ కార్యసాధన చేయవీలుందో మనందరికీ ప్రదర్శించి తనువు చాలించాడు. ధ్యానసమాధులు ఎరిగిన యోగి దేనినైనా చేపట్టి సమర్థంగా నిర్వహించగలడు, అని నిరూపించడానికా అన్నట్లు, తన కలాన్ని కవిత్వం వైపు తిప్పి, అత్యుత్తమమైన 'సావిత్రి' అనే సుదీర్ఘ ఆధ్యాత్మిక కావ్యాన్ని సృష్టించాడు. కొన్ని ఆధ్యాత్మిక కథలు రాశాడు. ఆంగ్ల చరిత్రకారులు భారతదేశాన్ని గురించి వ్రాసిన చరిత్రలో ఉన్న లోపాల్ని వెలికితీసి, ఆర్యులనే జాతివారు ఎక్కడినుండో ఈ దేశానికి వచ్చి ఇక్కడి వారిపై విజయం సాధించి, ఇక్కడ స్థిరపడ్డారనే వాదాన్ని తిప్పి కొట్టాడు. ఏ విషయంలోనైనా ఎవరైతే మూలతత్త్వాన్ని గ్రహించుతారో వారే ఆర్యులు; తమని తాము ఉద్ధరించుకున్న వారందరికీ ఈ పదం చెల్లుతుంది అన్నాడు. వేదాలను గురించి మాక్స్ముల్లర్, తదితర బ్రిటిష్ పండితులు చేసిన వ్యాఖ్యలను తిరస్కరించి, తన యోగ పరిశోధన దర్శనాల ద్వారా వేదరహస్యాన్ని కనుగొని ప్రకటించాడు. ఏ రంగాన్ని స్పృశించినా దానిలోని సారసంగ్రహాన్ని తెలియజేసేవాడు.

శ్రీ అరవిందుడు జాతీయ విప్లవవాదిగా రాజకీయాలలో వ్యవహరిస్తున్న కాలంలో ఆయన అధ్యాపకుడొకాయన, 'ఇంతటి గ్రీక్, లాటిన్ భాషా పాండిత్యమున్న ఈ నేత నేటి రాజకీయాల సుడిగుండంలో పడి కొట్టుకోటమెందుకో? తలచుకుంటే, ఒక గొప్ప నిఘంటువునుగానీ, ఏదో ఒక మహాకావ్యంగానీ సునాయాసంగారచించగల ప్రతిభావంతుడని' పేర్కొన్నాడు. ఆయన అభిమాని వాక్యాల్లో చెప్పాలంటే, "రాజకీయ

జీవనం నుండి నిష్క్రమించిన తర్వాత శ్రీ అరవిందులు, ఆంతరంగిక జీవనానికే యొక నిఘంటువనదగిన భాగవత జీవనం (Life Divine) అను వచన ప్రబంధాన్ని, అజ్ఞానాన్ని, మృత్యువునీ నిర్జించిన మానవ దిగ్విజయగాధ అనేట్లుగా 'సావిత్రి' కావ్యాన్ని రచించాడు. ఆయన అధ్యాపకుడనిన మాటలు యధార్థమై సార్థక్యతను సంపాదించుకున్నాయి.

" మాటల గారడీలు, వివిధార్థాలను వెల్లడించు చమత్కార విన్యాసాలు కవిత్వమని అనుకోకుండా కవితను ఒక సాధనగా, నివేదనగా, ఆరాధనగా ఆరు దశాబ్దాలు కొనసాగించిన కళాతపస్వి శ్రీ అరవిందులు" అని అంటూ అరవింద అభిమాని శ్రీ ఇ.గంగన్న, ఇంకా ఇలా చెప్పుకొస్తారు. "కవితలో ఆయన ద్రష్టగా దర్శనమిస్తూ తన దర్శనానికి రమణీయ రూపకల్పన జేసి అక్షరాకృతిని ప్రసాదించారు. ప్రకృతిని మాయగా ఆయన కొట్టి పారవేయలేదు. ఈ మృణ్మయ జగత్తును చిన్మయం చేయడానికి పూర్ణయోగమనే పరుసవేదిని చేపట్టారు. మింటికీ మంటికీ కళ్యాణ బంధమును గూర్చి, పరమార్థాన్ని వరుడిగను, పదార్థాన్ని వధువుగను వర్ణించి చెబుతారు ఒకచోట. అరవిందుని కవితకు ముఖ్య సూత్రాలైన 'దివ్యత్వం దిశకు ఎగిరిపోవడం, దివ్యశక్తి మానవలోకాలకు దిగిరావడం' అనే భావాలు ఆయన గ్రంథాలలో కవితారూపాన్ని సంతరించుకొన్నాయి. ఆయన మహాయోగియే కాక మహాకవి కూడాను" అంటారు.

ఇక ఇప్పుడు అరవిందుని రచనల సముదాయం మన తెనుగు రచయితలపై ఎలాంటి ప్రభావం చూపించిందో ఒకసారి ముచ్చటించుకుందాం. అరవిందుని రాజకీయ రచనలనూ, ఆధ్యాత్మిక సాహిత్యాన్ని మథించి ప్రథమంగా ఆంధ్రప్రదేశానికి పరిచయం చేసినవారు శ్రీ ముట్నూరి కృష్ణారావుగారు. పూర్ణయోగ స్వరూపాన్ని, విశిష్టతను తెలిపే వ్యాసాలను ఆయన కృష్ణాపత్రికలో ప్రకటించారు. శ్రీ వేలూరి చంద్రశేఖరంగారు పుదుచ్చేరిలో అరవిందుడు యోగసాధన చేస్తున్న కాలంలో ఆయనతో కలిసి వేదాధ్యయనం చేస్తూ, సన్నిహితంగా వర్తించే అవకాశం లభించింది. ఆయన దీన్ని సంగ్రహంగా చక్కగా వివరిస్తూ ఇంగ్లీష్, తెనుగుల్లో వ్రాసి, ఆ తరం తెలుగువారిని ఆకర్షితులను చేశారు అంటారు రచయిత శ్రీ అడపా రామకృష్ణరావు.

మొత్తానికి ముట్నూరి వారి, వేలూరి వారి తెనుగు రచనల వలనా, తదితర ప్రభావాల వలనా, క్రమంగా ఆంధ్రులు కొందరు అరవిందాశ్రమం చేరారు. తెలుగులో

అరవిందుల జీవిత చరిత్రను రచించి ప్రకటించినవారు శ్రీ చతుర్వేదుల వెంకటకృష్ణయ్య. కాళిదాసు కవితా ప్రతిభను గూర్చిన అరవింద రచనకు శ్రీయుతులు రూపనగూడి నారాయణరావు, బొడ్డుపల్లి పురుషోత్తం గార్లు చేసిన అనువాదాలు పేర్కొనదగినవి. శ్రీ మల్లవరపు విశ్వేశ్వరరావు సావిత్రికథా కావ్యంలోని కొన్ని భాగాలు, అరవిందుని లఘుకృతులు కొన్ని తెలుగు చేశారు. ఆ ద్రష్టయొక్క భవిష్యద్దర్శనం వల్ల ప్రభావితులైన వారు తెలుగు రచయితల్లో శ్రీయుతులు త్రిపురనేని గోపీచంద్, కోవెల సుప్రసన్నాచార్య, మాదిరాజు రంగారావు, అరిపిరాల విశ్వం, సుమనశ్రీ ప్రభృతులు వున్నారు.

సమగ్రము, పరిపుష్టము, నిత్యనూతనమైన ఆధ్యాత్మిక జీవితానికి భారతజాతి యావత్తూ అంకితమవాలని అరవిందుడు ప్రబోధించినప్పుడు, ఈనాడు ఆధ్యాత్మికత పేరుతో చలామణి అవుతున్న ధోరణులలోని లోపాలు కూడా ఎత్తి చూపారు. మనిషి స్వభావంలోని పలు అంశాల్లో ఈ ఆధ్యాత్మిక అంశ కూడా ఒకటని చెప్తూ, శ్రీ అరవిందులు కొందరు దీనిని మూఢనమ్మకాలతోనూ, అజ్ఞానపుటంధకారంతోనూ, క్షుద్రశక్త్యోపాసనతోనూ సంతృప్తి పరచజూస్తారు అంటారు. విజ్ఞానవంతులమనుకునే వారు వేదాంతంతోనూ, కంటికి అగుపడని రహస్యజ్ఞానంతోనూ సంతృప్తి చెందే ప్రయత్నం చేస్తారు. కొద్దిమంది మాత్రమే దైవంతో ఐక్యమవాలని గాఢంగా కోరుకుంటారు.

ఆధ్యాత్మికతలో కూడా నేటి భారతీయులు ఇతర్ల ఆలోచనలను అనుకరించడానికి, అనుసరించడానికీ అలవాటు పడ్డారు అంటారు ఆయన. అంటే పతంజలి మహర్షి చెప్పినది, షడ్దర్శనాలలో ప్రతిపాదించినది, ఇవే వారికి ప్రామాణికములై, మరొకవైపు దృష్టి సారించడానికి కూడా సిద్ధ పడరు. జీవితాన్ని, యోగాన్ని మరో రూపంలో వారి ముందుంచితే తాము మొదట్నించీ అలవాటు పడినదంతా భగ్నమవుతున్నట్లు భావించి ఈ నూతనకోణాన్ని తిరస్కరిస్తారు.

పూర్వపు రుషులు తమ అనుభవాన్ని చాటిన తదుపరి, మరో వినూత్నానుభవం ఎవరైనా పొందడమనేది నేటి వారికి అంత దిగ్భ్రాంతి కలిగించే విషయమైతే, గౌతమ బుద్ధుడూ, ఆదిశంకరులూ, చైతన్యమహాప్రభు ఆ పాపమే చేశారని చెప్పవలసి వుంటుంది అని ఘాటుగా విమర్శిస్తారు ఆయన. నిజానికి దైవమనేది అనంతం కదా? అలాంటప్పుడు సర్వకాల సర్వావస్థల యందుండే సత్యం

మరో రీతిగానూ, మరో పద్ధతిద్వారా సాధించి ఆవిష్కరిస్తే, వీరికింత అభ్యంతర మెందుకుండాలి? ఆ ప్రథమ ద్రష్ట ఒక్కసారి ఆ వేరుశెనగపై పెంకును పగులగొట్టి, అందులోని పదార్థమంతా విప్పి చూసి వుంటాడని అనుకుంటే ఇక ఆ తర్వాత వచ్చిన వారెవరైనా మళ్లీ ఆ పెంకును పగులగొట్టినట్లయితే, పూర్వీకులు చెప్పినదానికి భిన్నంగా ఏమి కనిపిస్తుందోననే ఈ భయమూ వొణుకూ ఏమిటి?' అని అడుగుతారు ఆయన.

'మానవ ఆధ్యాత్మిక చరిత్ర, ముఖ్యంగా భారతీయ ఆధ్యాత్మికత దైవసంకల్పం నెరవేర్చడానికి సాగే నిరంతరాన్వేషణగానే, నేభావిస్తున్నాను కానీ, మూసేసిన పుస్తకంగానూ, ఆ పుస్తకంలోని శ్లోకాలను వల్లిస్తూ ఉంటానికే మనమున్నామని గానీ, నేననుకోడం లేదు. ఉపనిషత్తులూ, భగవద్గీతలైనా, వాటిలో సత్యం బీజరూపంలో ఉన్నప్పటికీ, అవే ఆఖరిమాటగా పరిగణించనక్కరలేదు. భవిష్యత్ మానవుడికి ఏ కొత్తమతమూ, సిద్ధాంతమూ అందించాలని నా ఉద్దేశ్యం కానేకాదు. కేవలం ఈ రంగంలో పూర్తిగా మూసుకుపోయిన ఓ మార్గాన్ని తిరిగి తెరవడమే నా ప్రయత్నం' అని చెప్పారు. తన యోగసాధనను సంఘటిత పరచడానికి ప్రయత్నం చేస్తే, వేలాది లక్షలాది మంది అందులో చేరి, అసలు పనిని భ్రష్టు పట్టిస్తారనీ, లేక ఒక ప్రహసనంగా తయారు చేస్తారనీ, అట్టి వేళ దివినుండి భువికి దిగివచ్చే సత్యం మరుగున పడిపోవడమో, నిశ్శబ్దంలోకి జారుకోవడమో తథ్యమని అన్నారు. అందువల్ల ఈ యోగం మీద నమ్మకం ఏర్పడినవారు, వ్యక్తిగతంగా దీనిని ప్రారంభించి కొనసాగించవలసి వుంటుంది.

ఎవరో పెద్దలు ఏదో చెప్పారు కాబట్టి మనం దానిని ప్రశ్నించకూడదు అనే అంధ విశ్వాసంతో వుండిపోక, మనిషి తనకు తాను స్వయంగా ప్రతివిషయాన్ని కనుగొనాలి అని వారి అభిభాషణ. మాటవరసకు, మనుష్యులందరికీ ఆత్మ వున్నదని మనం తేలిగ్గా అనేస్తాం. కానీ ఆయన ఏమంటారో వినండి: 'ఎవరో కొద్దిమందిలో తప్పితే ఆత్మ అనేది సర్వసాధారణంగా ఏమీ చేస్తున్నట్లు కనిపించదు; ఎక్కువమంది మనుష్యుల్లో అది ఉన్నట్లే గోచరించదు. ఆత్మ మనిషి స్వభావం ఉపరిభాగంలోనూ లేక వెనకాల ఎక్కడో దాగివుండవచ్చునేమో కానీ బాహ్యంగా మనకు కనిపించే అతడి స్వభావంలో కానీ, చర్యల్లో కానీ, ఎక్కడా ద్యోతకం కాదు. ఈ పాంచభౌతిక దేహాల్లో ఆత్మ ఇప్పటికే జన్మించి వుందని ఊహించడం మానేసి అలా జన్మించే

స్థితిలో వున్నదని, జన్మించడానికి సిద్ధంగా వున్నదని భావిస్తే బాగుంటుంది. మానవ చైతన్యంలో 'ఆత్మ' ఇప్పటికే సిద్ధంగా వున్నదనుకునే బదులు సాధన ద్వారా, మానవ చైతన్యం దీనిని సిద్ధింప జేసుకోవచ్చుననడమే సబబు' అంటారు ఆయన.

ఆధునిక పాశ్చాత్య సిద్ధాంతుల వేదాంత గ్రంథాలన్నీ అధ్యయనం చేసిన అరవిందులవారు వేదాలను ఉపనిషత్తులను సమీపించినప్పుడు, ఆ ప్రాచీన గ్రంథాలను హేతుబద్ధంగా పరిశీలించి, పరిశోధనద్వారా స్వానుభవం పొందిన తర్వాతే తన ఆధ్యాత్మిక చింతనను ఆవిష్కరించారు. అందువల్ల అరవిందుని పూర్ణయోగానికి ఒక సైంటిఫిక్ పునాది వున్నది. అంధవిశ్వాసంపై ఆధారపడకుండా, ప్రతిదీ, హేతుబద్ధంగా ప్రతిపాదించిందే అయితే మనము ఎరిగున్న శరీరం, మెదడు, హృదయ స్పందనలు దాటిన తర్వాత కానీ, ఆయన వర్ణించే అనుభవాలు మనకు అర్థం కావు. ఆయన విశదీకరించిన పరిపూర్ణయోగాన్ని మనమూ అభ్యాసం చేస్తే గానీ ఆ అనుభవాలు మనకు కలగవు.

అరవిందుని యోగానికి ఈ భూమియే పునాది; అది నేలను విడిచిన సాము కాదు. భూలోకాన్ని వదలి మరేదో లోకంలో ఏదో సాధించాలని ఆయన అనలేదు. బృహదారణ్యకోపనిషద్, ఈ భూమే ఆ పురుషోత్తముడు కాలు నిలిపిన చోటు అంటుంది. ముండకోపనిషద్, ఈ భౌతిక పదార్థంలోనే ఆ జగత్పిత తన స్థిరమైన పునాది వేసుకున్నాడు అని ఘోషించింది. అందువల్ల సమస్తలోకాలూ ఈ భూమండలం మీదనే ఉన్నాయని అరవిందుల ఉద్ఘాటన. ఈ లోకానికీ, ఇతర లోకాలకూ ఏదో స్పష్టమైన పొసగని వ్యత్యాసమున్నదని అనుకోడం అజ్ఞానం, ఇక్కడ కాక మరెక్కడో దైవీసాక్షాత్కారం జరగాలనుకోడం పొరపాటు. ఇక్కడే, ఈ భూమిమీదనే, ఆ దైవశక్తిని మానవుడు సాధించి ఆవిష్కరించవలసి వుంటుంది అన్నారు.

వస్తుజాలంలో కూడా ప్రాణమూ చైతన్యశక్తీ వున్నదని చెప్పాడు శ్రీ అరవిందుడు. అయితే అది మనిషికీ జంతువుకీ వుండేటువంటివికాదు. కానీ అవి వస్తువులో దాగి రహస్యంగా వున్నవనే మాటమాత్రం ఖాయం, అని ప్రకటించాడు. అందుచేతనే మనం భౌతిక వస్తుజాలం యెడల కూడా ఒక విధమైన గౌరవభావంతో మెలగాల్సి వుంటుంది. వాటిని దుర్వినియోగం చేయడం కానీ వృథా పరచడం కానీ, నిర్లక్ష్యంగా నీచంగా చూడడం కానీ క్షంతవ్యం కాదు. మన మనస్సేగాక, మన శారీరక చైతన్యం కూడా మేల్కొన్నప్పుడు, అన్నిటిలోని ఏకత్వాన్ని, దైవత్వాన్ని

దర్శించినప్పుడు, ప్రాణశక్తి అన్నిటిలోనూ వుందనీ, అంతా చైతన్యవంతమే ననే విషయం స్ఫురిస్తుందనీ చెప్పారు.

ఆయన ఆ మాటలు రాసేనాటికి పర్యావరణ రక్షణ గురించి, అధిక వస్తు వినియోగం లేక కన్స్యూమరిజమ్ గురించీ, ఈనాడున్నంత ఎఱుక ఏర్పడలేదు. ఈనాటి మానవుడు తన విపరీతమైన కోర్కెలు తీర్చుకోడానికని ఎక్కడెక్కడి జీవరాసులను ధ్వంసంచేసి, నీటిని కలుషితం చేసి, చివరకు తన విధ్వంసాన్ని తానే కొని తెచ్చుకునే ప్రమాదమున్నదని లోకం నేడు స్పష్టంగా గుర్తించింది. ఈ ప్రమాదాన్ని అరవిందులు వారు ముందే సూచించి, ప్రకృతి సంపదను, వస్తువులను వృథా పరచకుండా జాగ్రత్తగా వాడుకోమని చెప్పారు.

ఆధ్యాత్మిక సాధనలో, ఆశ్రమ నిర్వహణలో శ్రీమాతారవిందులను, అభేదంగా పరిగణించమని అరవిందులు తన శిష్యులను ఆదేశించారంటే, తాను 1926 లో తన సాధన పరిపూర్తికై ఏకాంతాన్ని వరించి ఆశ్రమ బాధ్యత యావత్తూ మాతృశ్రీ పై మోపారంటే, స్త్రీల సామర్థ్యం యెడల ఆయనకెంత నమ్మకముండేదో తెలుస్తుంది. పురుషునికి సర్వసాధారణంగా స్త్రీయే ప్రేరణ కలిగించే మనిషైనప్పటికీ, తనంతట తాను స్త్రీయే సృజనాత్మక కార్యన్ని నిర్వహించినట్లు కనుపించదని ఎవరో ఒక శిష్యుడు అరవిందునితో అన్నప్పుడు, సంఘంలో ఆమెను అణగద్రొక్కినందువల్లనే ఆమెకా అవకాశం లేకుండా పోయిందని ఆయన సమాధానం చెప్పారు. అవకాశం కల్పించినప్పుడు స్త్రీలు తమ ప్రతిభను నిరూపించారు అన్నాడు. కొన్నితరాల పాటు ఆగి చూచినప్పుడే, వారి సామర్థ్యం వెలికి వస్తుందని అన్నారు. ఆయన ఆ మాటలు అనిన ఆరేడు దశాబ్దాల్లోనే భారతదేశంలో ఈనాటి స్త్రీలు విద్యలోగానీ, తదితర రంగాల్లోగానీ, ఎంతగా రాణిస్తున్నారో, తమ సత్తాను ఎంతగా ప్రదర్శిస్తున్నారో మనం కళ్లారా చూస్తూనే వున్నాం.

సత్యాన్ని కనుగొని భూతలంనుండి నిర్గయించిన మహనీయులు సత్యాన్నే అంటిపెట్టుకొని వుంటారు. సత్యమే అయిపోతారు. అరవిందుడు గతించిన పదిహేడేళ్ల తర్వాత అనగా 1967 జూన్ 6వ తారీఖున, ఆయనతో బాటు ఆశ్రమవాసిగా తీవ్రమైన యోగసాధన చేసిన ఫ్రెంచివనిత మాతృశ్రీ, అరవిందులనుండి తనకు అందిన సందేశాన్ని ఇలా తెలియజేసింది.

" దేశాలన్నీ అనృతంలోనే జీవిస్తున్నై. ఒక్కదేశమైనా ధైర్యంగా సత్యం కొఱకై

నిలబడితే, ఈ ప్రపంచాన్ని రక్షించవచ్చునేమో!" అని తన తపనను ప్రకటించారు.

అరవిందుడు మొదట్నించీ తాను కృషిచేస్తున్నది కేవలం ఒక్క భారతీయుల ఆధ్యాత్మికోన్నతికే కాక, ప్రపంచంలోని మొత్తం మానవాళి ఆధ్యాత్మిక వికాసానికై పాటు బడుతున్నానని చెప్తూనే వచ్చాడు. అయితే ఆయన భూమిపై జీవిస్తున్న కాలంలో కూడా ఈ పుణ్య భారతావనిపై ఎన్నో ఆశలు పెట్టుకున్నాడు. ఈ గడ్డపై తపస్వులు పుట్టుకువస్తారనీ, వారు తమ జీవితాలలో వెలుగు సాధించి, ఆ వెలుగును విదేశాలవారికి అందిస్తారనీ ఎంతగానో ఆశించాడు. కానీ అప్పటికి మనదేశం, విముక్తి సాధించలేదు కాబట్టి, స్వతంత్ర భారతంలో ఈ భావం బలంగా నెలకొంటుంది అని ఎదురు చూశాడు. బ్రతికున్న రోజుల్లో, ఈ సందర్భంగా ఆయన వ్రాసిన మాటలు చూడండి.

" ఆధ్యాత్మికత ఇంతగా వ్రేళ్లూనిన భారతదేశంలోనే, సత్యశక్తి భూమిపైకి దిగివచ్చే అవకాశాలు మెండుగా వున్నై. కానీ భారతీయ ఆత్మ ఆ సత్యాన్ని నిర్లక్ష్యం చేసి తన పాత పద్ధతులనే కొనసాగించినట్లయితే, సత్యం భూమిపై దిగిరావడానికి మరేదైనా అనువైన భూభాగం వెతుక్కోవచ్చు. ఎందువల్లనంటే, సత్యం భారతదేశం గుత్తాధికారంలో లేదు కాబట్టి. కానీ సత్యం భారతదేశంలో దిగిరావడమనేది విఫలమైతే, ఇతర దేశాల విషయంలో దిగివచ్చే ప్రయత్నం, అసలే సఫలమవక పోవచ్చు" ననే సంకోచం వెలిబుచ్చారు.

ఆయన గతించే నాటికి స్వాతంత్ర్యం సిద్ధించి కేవలం మూడేళ్ళ కాలమే గడిచినందువల్ల దేశ విభజన కారణంగా ఏర్పడిన సమస్యలను దాటిన తర్వాత ఆధ్యాత్మిక కృషి ప్రారంభమవుతుంది అనుకున్నాడు. కానీ భారతీయులు, వారి పరిపాలకులు, నాయకులతో సహా అందరూ కూడా ఆర్థికాభివృద్ధిని గురించి మాత్రమే ఆలోచించారు కానీ, ఆధ్యాత్మికాభ్యున్నతిని గురించి ఎవరూ పట్టించుకోలేదు. కుహనా ఆధ్యాత్మికత, గుళ్లు గోపురాల సందర్శనవంటి జనాకర్షణమతం పెరిగి పెద్దవజొచ్చిందే కానీ, విశుద్ధమైన యోగం, చైతన్య పరిశోధన చేపట్టిన వారు తక్కువ.

మొత్తం ప్రపంచానికే ఆధ్యాత్మిక గురువనదగిన భారతదేశ పరిస్థితే ఇలావుంటే ఇక మిగతా దేశాల సంగతి చెప్పవలసిందేముంది? ఇతర దేశాలు కొన్ని మానవతావిలువలను ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలను కాపాడే ప్రయత్నం చేస్తుండవచ్చు; కానీ ఆధ్యాత్మిక ప్రాధాన్యాన్ని గుర్తించగలిగినవి కాదు. నియంతృత్వ రాజ్యాలలో ఆ

విలువలను కూడా కాలరాచిన సందర్భాలున్నాయి. ఇట్టి పరిస్థితిలో సత్యం వైపు నిలబడే దేశాలనేవి ఎలావుంటై?

సత్యం, ధర్మంతో కూడిన దివ్యజీవనాన్ని భూమిపై ఆవిష్కరించడానికే తన జీవితమంతా వెచ్చించిన అరవిందుడు, కర్మభూమి అయిన ఈ భారతదేశమైనా సత్యం పక్షాన దృఢంగా నిలబడుతుందేమోనని ఆశించడం ఆయన ప్రగాఢ సత్యదీక్షను తెలియజేస్తుంది.

" ఏ పూర్వపుణ్యమో ఏ యోగఫలమో జనియించినాడనీ స్వర్గలోకమున" అని రాయప్రోలు వారు మన భారతదేశాన్ని గురించి గానం చేసిన పద్యపాదం తలుచుకున్నప్పుడు ఈ పుణ్యభూమిపై పుట్టిన అదృష్టానికి మనలో కొందరమైనా ఈ ఆధ్యాత్మిక రంగంలో కృషి చేయడం ఆవశ్యక మేమో!

అంత్యంలో శ్రీ అరవింద మహాయోగి మాతృదేశవిముక్తికీ, మానవలోకంలో దైవీశక్తి అవతరించడానికీ సలిపిన అసాధారణ కృషికి నివాళులర్పిస్తూ దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రిగారి ప్రార్థనతో ఈ ప్రసంగం ముగిస్తాను.

' అరవిందాయనమోస్తుతే' యనుచు నిన్నర్చించెదన్; 'అన్యథా
శరణమ్ నాస్తి' యనంచు నీ చరణ కంజాతమ్ములన్ వాలెదన్
కరుణా శీతవిధూత కల్మష కటాక్షం బింతరానీగదే!
వరమీయంగదె చిత్సుఖానుభవసంపజ్ఞాతి సాక్షాత్కృతిన్.'

నీలంరాజు లక్ష్మీ ప్రసాద్.

2. అరవిందుని ఆలోచనా స్రవంతి

ఆంగ్ల పరిపాలకుల భాష, సంస్కృతి భారతదేశమేధావులపై అత్యంత ప్రభావం చూపుతున్న కాలంలో, భారతదేశ సనాతన ధర్మప్రాశస్త్యాన్ని, వేదోపనిషత్తుల ఔన్నత్యాన్ని అదే ఆంగ్లభాషలో మొత్తం ప్రపంచానికి చాటి, అందరికీ కనువిప్పు కలిగించినవాడు అరవింద్‌ఘోష్.

మొదట్లో అతడు తీవ్రమైన దేశభక్తుడు, వందేమాతర గీతరచయిత బంకించంద్ర ఛటర్జీచే ప్రేరణ పొందిన భరతమాతారాధకుడు. నాటి భారతదేశంలోని ఇతర దేశనాయకులు స్వరాజ్యం - అనగా బ్రిటిష్ పరిపాలకుల ఆధ్వర్యంలోనే భారతీయులకు స్వపరిపాలన హక్కు వుండాలని ఉద్యమిస్తూ వుండగా, బ్రిటిష్ వారి పాలన పూర్తిగా అంతమొందించి భారతదేశాన్ని సర్వతంత్ర స్వతంత్ర దేశంగా రూపొందించాలని అరవిందుడు తహతహలాడాడు.

భారతదేశం కేవలం రాజకీయంగా, ఆర్థికంగా స్వతంత్రదేశమవడం ఒక్కటే అరవిందుని పరిమిత ఆశయం కాదు; స్వతంత్ర భారతదేశం ఆధ్యాత్మిక భారతంగా వికసించాలని, ఒక కాలంలో తన ఆధ్యాత్మిక వెలుగును మొత్తం ప్రపంచానికి విరజిమ్మినట్లే, మళ్లీ ఆ రంగంలో నాయకత్వం వహించాలనీ ఉండేది. ఇదే భరతజాతి భవితవ్యమని అతనికొక ప్రగాఢవిశ్వాసముండేది.

విదేశీ ప్రభుత్వం అతడిపై రాజకీయనేరాలు మోపి జైలు శిక్ష విధించింది. శ్రీకృష్ణజన్మస్థానంగా చెప్పుకునే ఆ కారాగారవాస సమయంలోనే అరవిందునికి శ్రీకృష్ణ దర్శన భాగ్యమబ్బింది. అంతటితో అరవిందుని మనసు మారిపోయింది. జైలు గోడల్లో, జైలు అధికారుల్లో, ఎల్లెడలా ఆ శ్రీకృష్ణుడే కనిపించ నారంభించాడు. దేశభక్తి దైవభక్తిగా రూపుదిద్దుకున్నది. అయినప్పటికీ దేశరాజకీయ భవిష్యత్తును గమనిస్తూనే వుండేవాడు. ఆగస్టు 15 అరవిందుని జన్మదినమవడం, భారతదేశ స్వాతంత్ర్యం ఆగస్టు 15న సిద్ధించడం, కాకతాళీయమే అయినప్పటికీ, ఆ ముచ్చట ఇక్కడ చెప్పుకోకతప్పదు.

బ్రిటిష్‌పాలకుల కనుగప్పి ఫ్రెంచి ప్రభుత్వ ఏలుబడిలో వున్న పాండిచ్చేరికి చేరినప్పటినుండి, అరవిందుని యోగసాధన అతి తీవ్రస్థాయిలో కొనసాగింది. అనేక గ్రంథాలు వ్రాసి ప్రచురించాడు. అనేక యోగరహస్యాలు కనుగొని ప్రకటించాడు. మానవులెల్లరూ ఆత్మైక జీవులని, నలుగురూ అనే మాట మనం నమ్మినప్పటికీ, ఈ

విషయం లోతుగా పరిశీలించిన అరవిందులు ఇలా అంటారు; 'బహు కొద్దిమందిలో తప్పితే ఈ ఆత్మ మానవులలో క్రియాశీలతతో ఉన్నట్లు కనిపించదు. అత్యధిక ప్రజల్లో ఇదసలు గోచరించనే గోచరించదు. మనిషి యొక్క ఆత్మ, అతడి నైజం ఉపరిభాగాన, లేక వెనకాల ఉంటున్నట్లు కనిపిస్తుంది కానీ, బాహ్యంగా ఇతరులకు ద్యోతక మయ్యే అతడి వాస్తవరూపంలో కన్పట్టదు. అతడిలో ఆత్మ ఇంకా జన్మిస్తున్న దశలో వుండవచ్చునే కానీ, అతడి భౌతిక శరీరంలోకి దిగివచ్చినట్లు కన్పడదు. అంటే ఆత్మ మానవ చైతన్యానికి సాధ్యవస్తువుగా భావించాల్సిందే కానీ అది ఇప్పటికే సిద్ధించి ప్రవర్తిల్లుతున్నట్లు కాదు''

" ఏకాంతంలో తన ఆత్మలో తాను జీవించగల్గినవాడు పరమాత్మను తారసిల్లుతాడు'' అంటారు అరవిందులు. 'విధి' అని మనం చెప్పుకునే దానిని గురించి విశ్లేషిస్తూ ''మన సంకల్పం యొక్క అంధత్వమే మన విధి వ్రాతగా పరిగణించవచ్చునేమో" నంటారు. అంటే మన సంకల్పాలన్నీ మన పూర్వజ్ఞాపకాలు, అనుభవాల మీద ఆధారపడి వుంటై కాబట్టి, అవి వక్రీకరణకు గురికాకుండా వుండవు. మతి ఎట్లా వుంటే, గతి అట్లా వుంటుంది.

మరణాన్ని గురించి చెప్తూ " ఈ మహాజీవన స్రవంతిలో మరణం ఒక భాగంగా పరిగణించాల్సిందే కానీ, ఇతర విధాల మరణం సత్యం కాదు. పదార్థం విచ్ఛేదమవడం, పునరుజ్జీవించడం, రూపం మారిపోవడం అనేది జీవితంలో నిరంతరం జరిగే పరిణామక్రమం. జీవితం మార్పు చెందాల్సి వుందికాబట్టి, మరణం అనేది త్వరితంగా సంభవించే శిథిలావస్థ అనవచ్చు. కానీ సమస్తమూ మళ్లీ జీవించనారంభిస్తుంది. ఏదీ కూడా నాశనమైపోదు.

మరణం జీవితప్రవాహాన్ని అంతమొందించడం లేదు. జీవితంలోనే వేరొక దశను చేరుకుంటున్నది. పరిమితమైన జీవపదార్థం రూపం మార్చుకుంటూ, నూతనానుభవాల్ని సంతరించుకుంటూ, అమరత్వాన్ని పోలిన జీవితం సాగించగలదే కానీ, అసలైన అమరత్వం సాధించడానికి, అపరిమితమైన ఆ మహాశక్తిలో లీనమైనప్పుడే అది సాధ్యమవుతుంది" అంటారు శ్రీ అరవిందులు.

3. అరవిందుని సూక్తులు -1

ఆధ్యాత్మిక మార్గంలో గురువు లేకుండా ఒక్క అడుగు ముందరికి వేయలేమనే వారున్నారు. ఈ మార్గంలో గురువు ఆవశ్యకత లేనేలేదని తీవ్రభావాలు వెలిబుచ్చిన మహనీయులూ వున్నారు. కానీ అరవింద యోగి, గురువు యొక్క పాత్ర ఏమిటో, అతడి కర్తవ్యం ఎంతవరకో జాగ్రత్తగా పరిశీలించి చెప్పారు.

" గురువు బాహ్యంగా ఇచ్చే మార్గదర్శకత్వం అంతర్గతంగా జరుగవలసిన కృషికి దోహద పడడానికి మాత్రమే. ముఖ్యంగా లోపల ఏదైనా పొరపాటు జరుగుతుంటే, ఆ పొరపాటును సరిదిద్దడానికి, మార్గం సూచించడానికీ – ఈ మార్గదర్శకత్వమైనా కేవలం ఓం ప్రథమంలోనే ఉంటుంది. సాధన సల్పకుండా ఉట్టి మేధోపరమైన ప్రశ్నలకు సమాధానాలివ్వడానికి, తత్సంబంధమైన క్రియాకలాపాలను ప్రోత్సహించడానికి కాదు."

శ్రీ అరవిందులు సాధనకే ప్రాధాన్యతనిచ్చారు కానీ, మేధోపరమైన గ్రంథపఠనానికి కాదు. ఎన్నో బృహత్‌గ్రంథాలు రచించి ప్రచురించిన అరవిందుల వారు, గ్రంథాల పరిమిత ప్రయోజనాన్ని ఇలా తెలియజేస్తున్నారు. "నేను రాసేదంతా కూడా మేధోమథనానికి ఉపయోగపడుతుంది. అది కూడా స్వల్పంగానే – కారణమేమిటంటే సామాన్య పాఠకులు నే రాసేటువంటిది అర్థం చేసుకోలేరు. చెప్పింది చెప్పినట్లుగా జీర్ణించుకునే బదులు, తాము ఏమని భావిస్తారో ఆ అర్థాన్ని ఈ వాక్యాలకు అంటగడతారు. అందువల్ల ఈ విషయంలో బాహ్యంగా లభించే సహాయం అతికొద్ది. లోలోన అందెడి సహాయం అలాంటిది కానేకాదు. ఆ సహాయములో ఏ గందరగోళమూ వుండదు. అందుకు కారణమేమంటే, ఈ లోనిసహాయం మేధను స్పృశిస్తూ నేరుగా చైతన్యసారం వద్దకు వెళుతుంది " అంటారు. అనగా అంతర్గత సహాయం పరమాత్మ సహాయం అయినందువల్ల మనిషి మూలంలోకి వెళ్లి ప్రభావితం చేస్తుందన్నమాట.

" నేనెవరి లోటుపాట్లను, దోషాలను నా అంతట నేను ఎత్తి చూపించను. అవతలి వారు అలాంటి పరిస్థితిని కల్పిస్తే తప్పితే" అంటారు శ్రీ అరవిందులు. "తమలోపాలను తమంతట తామే వెలుతురులోనికి తెచ్చి పరీక్షగా చూసి, విసర్జించాల్సినవి వదిలించుకొనవలసి వుంటుంది. మనం వారి విషయంలో కలగజేసుకొని, ఇది తప్పనీ, ఇది ఒప్పనీ వారికి గుర్తు చేయడం సరైన పనికాదు.

ఇది స్కూలు మాస్టారు పద్ధతి అనిపించుకుంటుంది. ఆధ్యాత్మికమైన మార్పు ఇలా సంభవించదు.” అని అరవింద ఉవాచ.

“ నీలోపాలను ఒప్పుకోడమే నిజమైన వినయం. అయితే అవి వున్నై కాబట్టి, నువు అధముడివి అనుకోనక్కరలేదు. మానవస్వభావంలో ఉన్న లోపాలన్నీ నీలోనూ వున్నాయనీ, అందుచేత వ్యక్తిగతంగా నీవు ఎవరికన్నా ఉత్తముడివి కాదని తెలుస్తుంటుంది.”

మానవుడు అందుకోవలసిన లక్ష్యమొకటున్నది. కానీ మనిషి దానివైపు వెళ్లడం లేదు. కిందనే వుంటూ వలయాకారంలో చుట్టూ తిరుగుతుంటాడు. లక్ష్యమేమో ఎత్తున పైన వున్నది. ఈ వలయాకారంలో చుట్టూతా పరిభ్రమిస్తూ వుండే స్థితినుండి తప్పించుకోవాలంటే మానవాళిని దాటి ఆవలకు వెళ్ళాలి” అని ఉద్బోధిస్తారు శ్రీ అరవిందులు.

4. అరవిందుని సూక్తులు -2

సన్యాసాన్ని గురించి మాట్లాడుతూ శ్రీ అరవిందమహర్షి "సన్యాసమనే మాటకు మనమిచ్చే అర్థాన్ని బట్టి వుంటుంది. నా మటుకు నాకు కోరికలు లేవు. ఏకాంత జీవితం ఆచరిస్తుంటానే గానీ మరేరకంగానూ సన్యాసి జీవితం నేను గడపడం లేదు. భగవద్గీత ప్రకారం ఆంతరంగికంగా మమకారాన్ని, కోరికను త్యజించడమే నిజమైన సన్యాసం." అన్నారు. ఆధునిక కాలంలో అరవిందులు చెప్పే సన్యాసజీవితమే సాధకులకు అనుకూలమనిపించుకుంటుంది. అంతేకానీ సన్యాసులైనవారు జగత్తును కాదని దూరంగా వెళ్లిపోవడం సబబుకాకపోవచ్చు.

'ఈ విషయాన్నే అరవిందులవారు మరొక చోట విశదీకరిస్తూ "జీవితాన్ని మనం తిరస్కరించడం లేదు. బాహ్యంగా మనం చేసే పనిలో ఒక నూతన చైతన్యం ప్రవేశ పెట్టాలని చూస్తున్నాం. మనం చేసే పనిని యాంత్రికంగా చేయరాదు. మనం ఈ పని చేసేప్పుడు ఏ శక్తులు విజయాన్ని చేకూరుస్తాయో, ఏవి మనల్ని బలహీన పరుస్తుంటాయో గమనిస్తూ, చేయాలి. ఏది ఉత్తమ ప్రక్రియో దానిని అవలంబించి ఆ పని నిర్వహించాలి" అంటారు.

" సాధకుడు తన ఆధ్యాత్మిక ప్రగతి, తదనుభవం మీద దృష్టి కేంద్రీకరించి కృషి సల్పడం తన ప్రథమ కర్తవ్యం. ఇతరులకు సహాయపడాలి అనే ఉత్కంఠ పెంచుకుంటే, తన అంతర్గత కృషి నుండి దూరమై పోతాడు. తాను ఆత్మపరంగా అభివృద్ధి గాంచడమే. తాను మరొకరికి చేయగలిగిన అత్యుత్తమ సహాయం. కారణమేమిటంటే, సాధకునిలో నుండి ఏదో సహజంగా ప్రవహించి చుట్టూ వున్న వారందరికీ సహాయపడుతుంది" అంటారు మహర్షి.

ఇందులోని విషయమేమిటంటే, ఆత్మపరంగా సాధకుడికి జరిగే అభివృద్ధి. అది వెళ్లి చేరగలిగిన ప్రతి ఆత్మనూ - అనగా ఆ సహాయాన్ని అందుకొని ఇముడ్చుకోగలిగిన ప్రతి ఆత్మను ప్రభావితం చేస్తుంది. అన్ని ఆత్మలూ ఒకే ఆత్మకాబట్టి, సాధకుడు తన ఆత్మోద్ధరణకై పాటు బడుతున్నట్లు కనిపించినప్పటికీ, జగత్తులో ఆత్మను గుర్తించిన వారందరికోసం పాటు బడుతున్నాడన్నమాట.

' ఈ దివ్యచైతన్యంలో మనిషి లక్ష్యం తనని తాను ప్రేమించుకోడం కాదు. ఈ దివ్య చైతన్యం 'నేను' అనే ఈ భౌతిక పదార్థంలో ప్రవేశించి, పూర్తిగా నిండిపోవడం,

మన లక్ష్యం' అంటారు శ్రీ అరవిందులు. అంటే మనిషి సృష్టింప బడినప్పుడు కుమ్మరి చేతుల్లో కుండ తయారయినట్లు – ఆ కుండలో అమృతం నింపినపుడే ఆ కుండ సార్థకత.

" ఈ కోరిక నెరవేరాలి, ఇది సిద్ధించి తీరాలి అని ప్రకటించడం, మన మనసునుండి, ప్రాణమయకోశం నుండి వెలువడుతై. ఈ అవసరాలు వేరు, ఆధ్యాత్మిక అవసరం వేరు. అది కోరదు, డిమాండ్ చేయదు, ఆశిస్తుంది" అంటారు శ్రీ అరవిందులు. మనిషికి అవసరమైనవన్నీ భగవంతుడిప్పటికే ఇచ్చాడు. ఇప్పుడు తన ఆధ్యాత్మిక అవసరాన్ని కూడా భగవంతుడే తీర్చాల్సివుంది. ఆయన కృపకై ఎదురు చూస్తూ ఆశిస్తూ వుండాల్సిందే.

" అనంతశక్తి, అనంతజ్ఞానం, అనంతానందం అవాలని ఆశిస్తుంటావు. సాధించగలవా? సాధించగలవు. కానీ అనంతానికుండే లక్షణమేమిటంటే, దానికి తుది అనేది లేదు. అందుచేత 'సాధించాను'. పొందాను అనకు. 'అది' గా అవగలను అని మాత్రమే అను.

అవదల్చుకుంటే పరబ్రహ్మవవు; నిన్ను అది ఓర్చుకోగలిగితే, ఓర్చుకుంటుంది. కానీ ఆ పరబ్రహ్మని తెలుసుకోడానికి ప్రయత్నం చేస్తాననకు. ఇప్పటి నీ శరీరంతో, ఈ ఇంద్రియ సముదాయంతో నీవు దానిని తెలుసుకోజాలవు." అంటారు శ్రీ అరవిందయోగి.

వెయ్యేళ్ళకు వందనం

(మిలీనియం సందర్భంగా 'ఆంధ్రప్రభ' కోసం వ్రాసిన వ్యాసం)

5. 'భోగమూ, త్యాగమూ రెండూ అవసరమే'

ఉగ్రవాదరాజకీయాలనుంచి ఆధ్యాత్మికతత్త్వచింతనవైపు మళ్ళిపోయిన అరవిందుడు నిరంతర సత్యాన్వేషణకూ, సాధనకూ ప్రతిరూపం. 1872 లో జన్మించిన అరవిందుడు 1908 లో ముజఫర్‌పూర్‌లో సంభవించిన బాంబు పేలుడులో ముద్దాయిగా ఏడాదిపాటు చెరజీవితం గడిపిన దేశభక్తుడు. ప్రపంచానికి భారతదేశం ఆధ్యాత్మిక మార్గదర్శనం చేసినప్పుడే సాధించిన స్వాతంత్ర్యానికి సార్థకత అని బోధించిన అరవిందుడు 1950 లో సిద్ధి పొందాడు.

1910 సంవత్సరంలో, తన ముప్ఫైఎనిమిదవ ఏట, తుపానువంటి రాజకీయ జీవితానికి స్వస్తి చెప్పి యోగానికే అంకితమయిపోయిన శ్రీ అరవింద మహాయోగి, దేశ రాజకీయ సాంఘిక ఆర్థిక విషయాల నుండి దూరంగా తొలిగాడని భావించరాదు.

అరవిందుల యోగం ప్రధానంగా కర్మయోగం, నేటి కాలానికి ఈ కర్మ యోగమే అనువైనదనీ, కర్మ పరిత్యాగం కన్నా కర్మానుష్ఠానమే పవిత్రమైనదనీ, ఆధ్యాత్మిక చింతన కర్మని, అన్ని రంగాల్లో ప్రభావితం చేయాలనీ ఆయన విశ్వాసమయి ఉండేది. జాతియొక్క సర్వతోముఖాభివృద్ధి ఈ ఆధ్యాత్మిక పునరుజ్జీవనాన్ని నీడవలె అనుసరిస్తుందని ఆయన ప్రబోధించాడు. మరేది కోల్పోయినా తిరిగి సంపాదించు కోవచ్చు కానీ, ఆధ్యాత్మికతను కోల్పోయే జాతి సమస్తాన్ని కోల్పోయినట్లేనన్న సంగతి దేశ ప్రజల్ని గ్రహించమన్నాడు.

ఒకప్పటి సమాజంలో భుజబలాన్ని, దేహదార్ఢ్యాన్ని మాత్రమే ఎంచుకొని వాటిని పెంపొందించుకొన్న మానవుడికే గౌరవాదరాలు లభించి ఉండవచ్చు. నేటి సమాజం దేహబలం స్థానే ఆర్థికబలాన్ని అధికంగా అంచనావేసి, అది కలిగి ఉన్న మానవుణ్ణే ఆదరించే ప్రమాదమున్నదని హెచ్చరించాడు. తనకు కలిగే కోర్కెలను, వ్యాపారులు, ప్రకటనదారులు తనలో కలిగించే వాంఛలను తీర్చుకోవడం, సాధ్యమైనన్ని వస్తువులను సమకూర్చుకొని సుఖించడం మానవుడి ధ్యేయంగా రూపొందుతున్నది.

ఇలాంటి మనిషికి లలితకళలు, ఉన్నత ఆదర్శాలు అనవసరంగా అగుపిస్తాయి. వీటిపై ఏ కొద్దిపాటి అభిరుచి ఉన్నప్పటికీ ఇవి తన గొప్పను ప్రకటించుకోడానికే ఉపకరిస్తాయి. ఇతడి నాగరికతకు అర్థం సుఖలాలసత్వం, ఇతడి నైతికసూత్రాలు అన్నీ కేవలం సంఘంలో గౌరవం సాధించడానికే ఉద్దేశించినవి. ఇతడి మతాభినివేశం, పండుగ వేడుకలు జరుపుకోవడం, యాత్రాస్థలాలను దర్శించడం, మొక్కులు చెల్లించడం, సంఘం గుర్తింపు కొరకై కొన్ని దానధర్మాలు చేయడానికి మాత్రమే పరిమితమై ఉంటుంది.

ఆర్జనకే జీవితాన్ని అంకితం చేసుకున్న నేటి మానవుడికి, ఆర్జవం – అనగా రుజువర్తన యొక్క ఆవశ్యకత కనిపించడం లేదు. ప్రేయస్సు యెడల మానవునికున్న అభినివేశం తన శ్రేయస్సు యెడల ఉండడం లేదు. భౌతికమైన తన ఆర్థికావసరాలను దాటి, కనుగొనగల్గిన సత్యం, శివం, సుందరం, ఉన్నవనే విషయం అతడికి గోచరించడం లేదు. ఈ దృష్టిలేని పక్షంలో మానవుడి శక్తియుక్తులన్నీ మరికొన్ని కొత్త వాంఛల్ని సృష్టించుకోవడం, వాటిని తీర్చుకోవడం, ఆ విలాసచక్రంలో చిక్కుకొని తన అసలు వికాసాన్నే విస్మరించే ప్రమాదమున్నదని హెచ్చరించాడు.

భాగ్యవంతమైన, సుసంపన్నమైన నిండుజీవితాన్ని ఆ మహానుభావుడు తిరస్కరించాడని అనుకోనక్కరలేదు. పరిపూర్ణమైన జీవితమే పూర్ణయోగమని ప్రతిపాదించాడు. వ్యక్తిజీవితంలో వలెనే ఒక జాతిజీవితంలో కూడా, ఆ జాతి నిలదొక్కుకునే వరకూ 'కొద్దితో' సరిపుచ్చుకోవలసిన కాలమొకటుంటుంది. అలాగని జాతి ఎల్లకాలం ఇలా సరిపుచ్చుకోవాలని అతడు భావించలేదు. అందరికీ సమృద్ధిగా అన్నీ అందుబాటులోకి రావాలని, లేమిని వరించాల్సిన సమయాన క్రుంగిపోనవసరం లేదనీ, కలిమిని అనుభవించే తరుణంలో పొంగిపోనక్కరలేదనీ, రెంటినీ సమచిత్తంతో నిర్వహించగల్గిన శక్తిని అలవర్చుకోమని బోధించాడు. భోగమూ చేతవ్యాలి; త్యాగమూ పూనగలిగి ఉండాలి.

కానీ వీటన్నిటికన్నా జాతిధర్మాన్ని గుర్తెరగడం అమిత ముఖ్యం. 1947 లో విముక్తభారతం అవతరించిన శుభవేళ, ఆ మహాద్రష్ట ప్రపంచ ప్రజల ఎడల మన దేశ కర్తవ్యాన్ని ఇలా స్పష్టం చేశాడు; "భారత స్వేచ్ఛావని పూర్వపు ఔన్నత్యాన్ని, శక్తి సంపదలను తిరిగి సాధించడం ఎంతైనా అవసరం. కానీ ఇది ఒక్కటి దాని లక్ష్యం కారాదు. ఇతరులపై ఆధిపత్యం చెలాయించడానికి కానేకాదని వేరే

చెప్పనక్కరలేదు. మన మార్జించిన ఈ స్వాతంత్ర్యం, సర్వమానవాళిని, కనుమరుగై ఉన్న ఆ దివ్య శక్తి వైపు నడిపించడానికే. లేనిపక్షంలో మనం ఆర్జించిన స్వాతంత్ర్యానికి ప్రపంచ చరిత్రలో ఎక్కువ ప్రాధాన్యముండబోదు. మన దేశం, సమాజం ఆధ్యాత్మిక శక్తితో పునీతం కావాలి. ఆధ్యాత్మిక జెండాను చేబూని ఇతర దేశస్థులకు చేయూతనిస్తూ వారినీ అదే లక్ష్యంవైపు కొనిపోవాలి" అని ఎలుగెత్తి చాటాడు.

అయితే ఇందుకై, ముందు మనిషి మారాలి అంటారు అరవిందులు. శాసనాలు, చట్టాలు మొదలైన బాహ్యచర్యల ద్వారా సమాజంలో సాధించే మార్పు కొద్దికాలం నిలుస్తుందే కానీ శాశ్వతంగా ఉండదు. మనిషి ఆధ్యాత్మిక విలువలచే ప్రభావితుడై మారితే, స్వచ్ఛందంగా వచ్చిన ఆ మార్పు ఏ ఒత్తిడి వల్లకానీ, ఏ లాభమపేక్షించి కానీ, ఏ నష్టాన్ని చూసి భయపడినందువల్ల కానీ వచ్చే మార్పు కాదు కాబట్టి స్థిరంగా నిలబడుతుంది. వ్యక్తీ, సమిష్టీ వేర్వేరు కాదు, రెండూ ఒకటే. వ్యక్తి తన తపశ్చర్య వల్ల తన విలువలు మార్చుకుంటున్నాడంటే అర్థం ఇన్నేళ్ళుగా తనలో పాదుకుపోయిన మానవాళి యొక్క తుచ్ఛమైన విలువలన్నిటినీ తిరస్కరించాడనీ, తాను కనుగొన్న ఉన్నత విలువలను ప్రతిష్ఠించాడనీ అర్థం. అంటే మానవాళి యావత్తూ అక్కడ ఆ వ్యక్తిలో కొత్తరూపం ధరించిందన్నమాట.

సమాజానికి వ్యక్తే మార్గదర్శకుడు. ఎటువంటి సమాజమైనా ఈ 'వ్యక్తి' ప్రాధాన్యతను గుర్తించకపోతే తనకుతానే హాని చేసుకుంటుంది. దేశదేశాల్లో అనేక సమాజాల్లో విడివిడి పేర్లతో మానవుడు కనిపిస్తున్నప్పటికీ, ఉన్నది ఒక్కటే సమాజం; అది మానవ సమాజం.

సమాజం నుండి తన ఉనికికి, పెరుగుదలకు కావలసినవి సమకూర్చు కుంటూ, తనని తాను ఉద్ధరించుకునే ప్రయత్నంలోనే తన చుట్టూ ఉన్న సమాజాన్ని కూడా ఉద్ధరిస్తూ, వ్యక్తీ సమాజం పరస్పరం సహకరించుకుంటూ, అన్ని ఎల్లలూ దాటి మానవ సమాజమనే మహానదిలో వచ్చి కలవడమే అన్ని సమాజాల యొక్క పరమావధి.

ఎవరి స్వభావాన్ని బట్టి వారు ఎదగవలసి ఉంటుంది. వేర్పాటుధోరణులు బాధాకరం. కానీ, వైవిధ్యంలో వచ్చిన బాధేమీ లేదు. వైవిధ్యముంటేనే పరిణామక్రమంలో ప్రగతి సాధ్యమవుతుంది. నూతన ప్రక్రియలతో పలురకాల సాధనలు చేయకపోతే, నానా రూపాల్లో కృషి జరగకపోతే, పరిణామక్రమంలో

మానవుడు తన విశిష్టస్థానం కోల్పోయే ప్రమాదమున్నదని అరవిందుల భావన.

అన్నిటికీ మూలం ఆధ్యాత్మిక సాధన. ఇది ప్రారంభమైన మొదటి దశలోనే వ్యక్తికుండే స్వార్థమూ, దురాశ రాలి పడిపోతాయి. సామాజిక స్పృహ కలిగిన ఇలాంటి వ్యక్తికి సంఘవ్యతిరేకమైన ఆర్థికనేరాలు, అనగా పదిమందిని బాధించి, సాధించే భాగ్యం ఎడల విముఖత్వం దానంతట అదే ఏర్పడుతుంది. శీలవంతమైన తన జీవనం ద్వారా, విచారణ ద్వారా వ్యక్తి కనుగొనే సత్యం వ్యక్తిపరమైనది కాదు; అది సమాజపరమే అవుతుంది.

సమాజం ఎడల తన బాధ్యతలను నిర్వర్తిస్తూ కూడా, అది ఏ చట్రంలో ఇరుక్కున్నదీ, ఏ పాత ఆచారాలను, సంప్రదాయాలను పట్టుకు వేళ్ళాడుతున్నదీ మారుతున్న నేటి కాలంలో ఇవి ఆధ్యాత్మికతకు ఎంతమేరకు దోహదం చేస్తాయి అనే విషయాలు పరిశీలిస్తుంటాడు.

సత్యం తన శక్తితో ఒకప్పుడు ఒక రూపాన్ని సృష్టించుకుంటుంది. ఆ రూపమే ఎల్లకాలానికి సత్యం కానేరదు. కాలప్రభావం చేత రూపాలు గట్టిపడతాయి. మూస బిగిసిపోతుంది. పరిశోధననే ఆటంక పరిచేంతగా సంప్రదాయవాదులు పాతవాటినే పట్టుకుపాకులాడుతుంటారు. నిర్జీవమైపోయిన ఆచారం, సంప్రదాయం జాతి పునరుజ్జీవనానికి దోహదం చేయవు. అవసర మనుకున్నప్పుడు సత్యాన్వేషణకు పాత మూసలను బద్దలు కొట్టక తప్పదు. అజ్ఞానం అంటే మనిషి తన అసలు శక్తిని తాను ఎరగకపోవడమే. తన సాధన సంపత్తులేమిటో తెలియక పోవడమే ఈ అరాకొరా జీవితానికి కారణం. ఈ అజ్ఞానాంధకారం నుండి విడివడడానికి అహాన్ని పక్కకు నెట్టాలి. ఆత్మను కనుగొనాలి. అప్పుడు అతడు మానవాకారంలో ఉన్నా అధిమానవుడవుతాడని అరవింద ఉవాచ; ఆ అధిమానవుడు క్రాంతి పథంవైపు నడుస్తాడు. ఎక్కడో ఉన్నదనుకున్న ఆ దివ్యశక్తిని ఇక్కడ ఈ భూమిమీదికి తెచ్చి విశ్వశ్రేయస్సుకు దోహదం చేస్తాడు.

పుడమితల్లి పడే పురిటినొప్పులన్నీ ఈ కొత్త సృష్టి కోసమే. అరవిందయోగి జీవితం కూడా ఈ శుభపరిణామానికే అంకితమయింది.

ఆంధ్రప్రభ 29-12-1999

శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస

6. ఆత్మజ్ఞానం, భేదభావం

అసలైన ఆధ్యాత్మికుడికీ, బ్రహ్మజ్ఞానికీ కులం లేదు. ఒక్క కుల భేదమే కాదు. అతడే రకమైన మానసిక భేదభావం పాటించినా, అతడిలో ఆధ్యాత్మికత మృగ్యమనే భావించాలి. నిత్య వ్యవహారంలో తరతమ భేదాలు అనేకం వుంటై. ఆకుపచ్చ కార్డుకు కల్పించిన సదుపాయాలు పసుపుపచ్చ కార్డుకు ఉండవు. ఒక కులానికి వర్తించిన రిజర్వేషనులు మరో కులానికి వర్తించవు. ఆఖరికి రైల్లోనైనా బెర్త్ రిజర్వేషన్ ఉన్నవాడినీ, అలాంటి రిజర్వేషన్ లేని వాడినీ ఒకేరకంగా చూచే వీలులేదు. ఇలాంటి వ్యవహారాల్లో భేదం పాటించకపోతే పరిపాలన, పౌరజీవనం అస్తవ్యస్తమవుతాయి.

నిత్య వ్యవహారంలో తప్పనిసరైన వర్గీకరణలు కొన్ని పాటించినప్పటికీ మనసులో బేధభావాన్ని అధిగమించగలిగి ఉండాలి. ప్రాథమిక విషయాలలో మనిషికీ మనిషికీ నడుమ తేడా చూపడం మానవత అనిపించుకోదు.

సుమారు ఒకటిన్నర శతాబ్దాల క్రితం గదాధరుడనే బ్రాహ్మణ బాలుడికి అతడి తల్లి, అన్నయ్య ఉపనయనం చేయ నిశ్చయించారు. ధని అనే ఓ కమ్మరి వనిత ఈ గదాధరుణ్ణి చిన్నప్పటి నుండీ చాలా ఆదరంగా చూస్తూ ఉండేది. ఈ పిల్లవాడి తల్లి కాన్పు సమయంలో ఆవిడే సహాయపడింది. చిన్నతనం నుండీ గదాధరుడు ఆవిడ ఎడల చాలా అభిమానంగా ఉంటూండేవాడు. ఆవిడ కోరికపై గదాధరుడు తన ఉపనయన వేళ ప్రథమ భిక్ష ఆవిడ వద్దనే స్వీకరిస్తానని వాగ్దానం చేశాడు. సర్వసాధారణంగా ఈ ప్రథమ భిక్ష బంధువుల్లో ఒకరినుండి గానీ, అంతస్తూ, కీర్తి ప్రతిష్టలున్న వారినుండి గానీ స్వీకరించడం రివాజు. తల్లి ఎంతగా చెప్పినా, అన్నయ్య ఎంత ఒత్తిడి తెచ్చినా గదాధరుడు మొండికేసి ఆ కమ్మరి వనిత వద్దకు వెళ్ళి ప్రథమ భిక్ష పెట్టించుకు వచ్చాడు. అటు తర్వాత జ్ఞాన నయనం నిజంగానే తెఱచుకున్నందువల్ల మహా సత్యాన్వేషకుడిగా రూపొందిన రామకృష్ణ పరమహంస తొమ్మిదేళ్ళ, గదాధరుడిగా తన ఉపనయనం నాటికే కులభేదాన్ని అధిగమించాడు.

రామకృష్ణుడి సతీమణి శారదాదేవి కూడా కులాచారాలు పాటించేది కాదు. కుల వర్గీకరణలో క్రింది కులానికి చెందిన ఒక బగ్గీ కులస్తుడు ఆవిడ భక్తుల్లో

ఒకడు. మిగతా భక్తులు ఆవిడ పాదాలపై పుష్పాలు ఉంచే వేళ, ఇతడు గదిలోకి రావడానికి జంగి, తలుపు అవతలే నుంచునేవాడు. ఇది గమనించిన శారదాదేవి అతణ్ణి కూడా లోపలికి పిలిపించి అందరితో పాటు అతడి పుష్పాలను కూడా స్వీకరించేది. అన్ని కులాల వారిని తన సంతానమేనన్నట్లు చూచేది.

కులాన్నే కాదు, మతాన్ని కూడా శారదామణి అవలీలగా దాటింది. అమ్‌జాద్ అనే తుంతే ముసల్మాన్ ఆవిడ గృహంలో 'రిపేరు' పన్లు చేస్తుండేవాడు. వరండాలో కొచ్చి ఏదో తిని పొమ్మని అతడితో శారదాదేవి అన్నది. అతడు ముసల్మాను కనుక అతడి శ్వాస తగిలితే మైలబడతానని వంటావిడ భయం. అందుచేత ఆకులో ఉంచిన ఆహారాన్ని పైకెత్తి అతడి దోసిట్లో పడేయడానికి ప్రయత్నించింది.

ఇది గమనించిన శారదామణి "అలా దూరాన్నుండి గిరాటేస్తే అతడికా ఆహారం ఎలా రుచిస్తుంది? నీకు సంకోచమైతే నా చేతికివ్వు నే వడ్డిస్తాను" అంటూ ఆకు తీసుకుని తానే అతడికి పెట్టింది. పై పెచ్చు అతడు ఆరగించగానే ఆ ఎంగిలి ఆకు తీసి తానే ఆ ప్రదేశాన్ని పరిశుభ్రం చేయబోతే ఇంట్లోని స్త్రీలందరూ పరిగెత్తుకు వచ్చి, "ఇదేమీ అనాచారమమ్మా" అని అడ్డం పడ్డారు. "ఇక్కడి సాధకులంతా నా పుత్రులనుకోడం లేదా? ఈ అమ్‌జాదైనా నాకు అంతే" అన్నది శారద. ఆవిడకు కులం లేదు, మతం లేదు, ఆత్మజ్ఞానమున్నది.

బ్రాహ్మణ కులస్తులుగా పరిగణింపబడిన రామకృష్ణ, శారదల కులచారమిలా ఉంటే రామకృష్ణుని ఆధ్యాత్మిక వారసుడు, క్షత్రియ కులస్థుడైన వివేకానందుడు కులాచారాన్ని ఎలా పాటించాడో పరికిద్దాం. దేశాటన చేస్తూ వివేకానందుడు ఖేత్రి అనే సంస్థానానికి వెళ్లాడు. అతడి గంభీర వదనం, వాగ్ధాటి జనాన్ని ఇట్టే ఆకట్టుకునేవి. ప్రసంగించమని కోరితే ప్రసంగిస్తూ కూర్చునేవాడు.

ఒక ఊళ్ళో ఎడతెఱపి లేకుండా జనం ఆయన వద్దకు వస్తూనే ఉన్నారు. స్వామి ఉపన్యసిస్తూనే ఉన్నారు. రెండు రోజులైనా గుంపులు గుంపులుగా వాళ్ళు వచ్చి ఆయన్ని మాట్లాడమని కోరడం, ఆయన ప్రవచించడం జరిగిపోతూనే ఉన్నది. ఆయన ఏమైనా తిన్నారా? తాగారా? అనే విషయం వారికెవరికీ తట్టలేదు. స్వామి తనంతట తాను ఎవరినీ అడగనూ లేదు. ఎవరి పాటికి వాళ్ళు ఇళ్లకి వెళ్ళిపోయారు. చెప్పులు కుట్టుకుని జీవించే ఒక బడుగు జీవి మాత్రం అక్కడే ఉండిపోయాడు. స్వామి వారి బోధ కోసం కాదు, రెండు రోజుల నుండీ స్వామి ఏమీ తినకుండా

బాధ పడుతున్నారే అనే చింతతో, ఈ అట్టడుగు వర్గీయుడు స్వామితో ఈ ప్రస్తావన చేసేటప్పటికి ఆయన చాలా చలించాడు. "తింటానికి నీ వద్ద ఏదైనా ఉంటే పెట్టు" అన్నాడు. తాను వండిన చపాతీలు ఈ పుణ్య పురుషుడికి పెట్టడం అపరాధమవుతుందని తన కులాన్ని ఆయనకు గుర్తు చేసి, వంటకు కావలసిన పిండి, పప్పు దినుసులు తెచ్చి ఇస్తానన్నాడు. వివేకానందుడికి ఈ ప్రేమాదరాలు చూచి కళ్ల నీళ్ళు తిరిగినై.

కానీ ఆ దినాల్లో స్వామి అగ్నిని ముట్టననే వ్రతం పట్టి ఉన్నాడు. అందువల్ల అతణ్ణే వండి పెట్టమన్నాడు. ఈ అగ్ర కులస్తుడికి వండి పెట్టడం కులధర్మ రీత్యా అపరాధమవుతుందనే భయమే కాక, ఖేత్రి సంస్థానాధీవుడికి ఈ మాట తెలిస్తే తనని ఎంతగా శిక్షిస్తారో అనే భయం కూడా అతణ్ణి పీకుతున్నది. తనని ఆ రాజ్యం నుంచి వెలికి తరిమేయవచ్చునని భయపడ్డాడు. ఆ చర్మకారుడు. చివరకు తెగించి, వండి పెట్టి స్వామి క్షుద్బాధ తీర్చాడు. "పూరి గుడిసెల్లో నివసించే ఇలాంటి లక్షలాది విశాల హృదయుల్ని తక్కువ కులస్తులనీ, అస్పృశ్యులనీ మనమెంతగా నిరసిస్తున్నామో" అని విచారించాడు వివేకానందుడు.

స్వామి తన పర్యటన సాగిస్తూ వెళ్లిపోయాడు. కొన్నాళ్లకు ఖేత్రి రాజు స్వామి వారి శిష్యుడయ్యాడు. ప్రసంగవశాత్తూ ఒకరోజు ఆనాటి చపాతి సంఘటన గురించి స్వామి రాజుకు చెప్పాడు. రాజు ఆ చెప్పులు కుట్టే వ్యక్తికి కబురెట్టాడు. తనని శిక్షించడానికే పిలిపిస్తున్నాడని అతడు వొణుకుతూ రాజు ముందుకు వెళ్ళాడు. కానీ స్వామిని ఆ సమయంలో ఆదుకున్నందుకు సంతోషిస్తూ ఆ చర్మకారుడికి జీవితంలో శాశ్వతంగా తిండీ బట్టకు కొదవ లేకుండా ఏర్పాటు చేసి రాజు అతన్ని సత్కరించాడు.

కులాచారం కరడు గట్టుకుపోయిన పంథొమ్మిదవ శతాబ్దం నాటికే ఈ ముగ్గురు ఆధ్యాత్మిక జీవులుల ఆ చట్రాన్ని ఛేదించుకుని బైటికి వచ్చారు. సంఘటిత మతాలను అంటిపెట్టుకు జీవిస్తే కులాన్ని దాటగలిగి ఉండేవారు కాదు. ఆత్మజ్ఞానం ఉంటే భేదభావం జనించదు; భేదభావం ఉంటే ఆత్మజ్ఞానం ఉదయించదు.

7. దేవుడి మత్తు

" మత్తు పదార్థాల పేర్లు ఉచ్చరిస్తూ కూర్చున్నందువల్ల మత్తు కలగమంటే ఎలా కలుగుతుందోయ్? ముందు ఆ పదార్థాన్ని సేకరించి దానిని తయారు చేయాల్సిన విధంగా తయారు చేసి సేవిస్తేనే కదా ఆ మత్తు వచ్చేది? అదేవిధంగా భగవంతుణ్ణి ఆరాధించడమంటే, కేవలం ఆ పేరు తలుచుకోవడం, ఉచ్చరించడం, ఒక్కటే కాదు, అతణ్ణి పొందడానికి చేయవలసిందంతా చేస్తేనే అతడు దక్కుతాడు" అని భగవంతుని మత్తును గంజాయి మత్తుతో సరదాగా పోల్చి చెప్పాడు శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస.

1851 లో జన్మించి, 1924 లో మరణించిన 'యోగిని మా' అని రామకృష్ణుని శిష్యురాలు, అతణ్ణి దర్శించిన వేళల్లో ఏది మామూలు మత్తో, ఏది భగవంతుడి మత్తో స్పష్టంగా తెలియక కాస్త తికమక పడుతుండేది. యోగిని కాకముందు ఆమె ఒక ధనవంతుడైన తాగుబోతు భర్తతో కాపురం చేస్తుండేది. భర్త దురలవాటును మార్పించలేక, అతడి ప్రవర్తనను సహించలేక, తెగతెంపులు చేసుకుంది. ఒకరోజున తన బంధువు, తన భర్తకు మేనమామ అయిన బలరామ్ బసు ఇంటికి వెళ్లినప్పుడు అక్కడ ఆమెకు రామకృష్ణ పరమహంస తటస్థపడ్డాడు. ఆమె డైరీలో రాసుకున్న వృత్తాంతమిలా ఉంది. "ఆయన్ని చూడడం నాకదే మొదటి సారి. హాల్లో ఒక వైపున ఆయన సంపూర్ణ సమాధిలో నిలుచోనున్నాడు. లోక స్పృహ లేనేలేదు. ఆయన్ని ఆ సమయాన ఎవరూ ముట్టుకునే ప్రసక్తి లేదు కాబట్టి, దూరాన్నుండే భక్తులు ఆయనకు ప్రణమిల్లుతున్నారు. మేమూ అదే చేశాం. ఆయన వైఖరి చూచి నేను మొదట్లో కాళీమాతను పూజించే ఏ తాగుబోతు భక్తుడో అయి ఉంటాడని అనుకున్నాను. మొదటి సమావేశంలో అతడు నాకు అర్థం కాలేదు. అదీ కాక నా లౌకిక జీవితం ఒక తాగుబోతు భర్త కారణంగా శిథిలమయింది. ఇప్పుడు మళ్లీ తాగుబోతులా కనిపిస్తున్న ఈ గురువు చేత నా ఆధ్యాత్మిక జీవితం కూడా భగ్నమయిపోవాలా?" అనుకున్నాను. కానీ మెల్లమెల్లగా ఆయనతో పరిచయం పెరిగిన కొద్దీ ఆయన నిజస్వరూపం నాకు గోచరించ నారంభించింది."

బలరామ్ బసుతో కలిసి కొన్నిసార్లు దక్షిణేశ్వర్‌లో " ఆ మత్తెక్కిన స్వామిని" కలిసి మాట్లాడేసరికి ఆ మత్తు 'యోగిని మా' లో కూడా ప్రవేశించింది. "ఇంటికి

తిరిగి వచ్చిన తర్వాత సుమారు వారం రోజులపాటు ఆ మత్తులోనే జీవిస్తుండేదాన్ని" అని రాసుకుంది. ఈ సంబంధం చాలా దృఢంగా నెలకొన్నది. ఆమె ఆనందం చెప్పనలవికాకుండా ఉండేది. "వంట చేసుకుంటూ ఉన్నా మరే ఇంటిపనిలో నిమగ్నమై ఉన్నా, మనసు రామకృష్ణుణి మీదే లగ్నమై ఉండేది" అని రాసింది. వారం రోజుల అనంతరం ఈ మత్తు దిగిపోయే నాటికి, ఆయన్ని మళ్లీ కలవాలనే వాంఛ బలీయమయ్యేది.

ఒకసారి రామకృష్ణ బాగ్‌బజార్‌లో ఉన్న 'యోగిని మా' ఇంటికి వెళ్లాడు. 'యోగిని మా' సోదరుడైన హీరాలాల్‌కు, తన సోదరి దక్షిణేశ్వర్‌కు వెళ్లిరావడం ఇష్టముండేది కాదు. ఎప్పుడైతే తన సోదరి రామకృష్ణను తమ ఇంటికి ఆహ్వానించిందో, అదే వేళకు హీరాలాల్, 'మన్మథ' అనే ప్రసిద్ధ మల్లయుద్ధవీరుణ్ణి ఇంటికి రమ్మని పిలిచాడు. కండలు తిరిగిన ఈ వ్యాయామకారుణ్ణి, అతడి ఆకృతిని చూచి భీతిల్లి రామకృష్ణుడు వెనక్కు తిరిగి వెళ్లాలని హీరాలాల్ ఉద్దేశం.

కానీ హీరాలాల్ అనుకున్నది ఒకటైతే జరిగింది మరొకటి. రామకృష్ణ నోటినుంచి మాట వెలువడగానే, పహిల్వాన్ మన్మథ గొప్పగా ప్రభావితుడై ఆయన కాళ్లమీద పడ్డాడు. ఏడుస్తూ కళ్లనీళ్లు కారుస్తూ, "మహాప్రభో, నేను పాపిష్ఠిని. నన్ను క్షమించండి" అని వేడుకున్నాడు. "అలాగే, ఓ సారి దక్షిణేశ్వర్‌కి రా" అన్నాడు "రామకృష్ణ. మల్లవీరుడు మన్మథ అంటే ఆ పేటలోని వారందరికీ హడల్. నిత్యమూ ఏదో పోరాటం సలుపుతూ అందులో తన ప్రావీణ్యం ప్రదర్శిస్తూ, అందరినీ భయపెడుతుండేవాడు" అని రాస్తాడు స్వామి అఖండానంద. కొన్నాళ్లయింతర్వాత మన్మథ, స్వామి అఖండానంద వద్దకు వచ్చి, తనని దక్షిణేశ్వర్ తీసుకువెళ్లమన్నాడు. రామకృష్ణుడు మన్మథను చేతితో స్పృశిస్తూ దీవించాడు. "గురువు స్పర్శతో మన్మథ పూర్తిగా మారిపోయాడు" అని రాస్తాడు స్వామి అఖండానంద.

"యోగిని మా" ఒకసారి రామకృష్ణునితో " నాకు భగవంతుణ్ణి మరింతగా సేవించుకోవాలని ఉంది. కానీ ఈ మనసును అదుపులో పెట్టడం కష్టమైపోతున్నది. ఏమి చేయమంటారు?" అని అడిగింది.

మృదుస్వరంతో రామకృష్ణ ఇలా అన్నాడు. "అతడికి పూర్తిగా ప్రపన్నురాలివైతే సరిపోతుంది కదా? **పెద్దగాలి దుమారంలోని ఎండుటాకులాగా బతకడం నేర్చుకో.** అంటే ఏమిటో తెలుసా? ఎండి రాలిపోయిన ఆకు, నేలమీద కదలకుండా పడి

ఉన్నట్లే ఉంటుంది. కానీ గాలి వీచి తనని ఎక్కడికి తీసుకువెళితే అక్కడికి వెళుతుంది. అదేవిధంగా దేవుని మీద ఆధారపడి బతకడం అలవాటు చేసుకో, భగవంతుడు మనల్ని ఎలా ఆదేశిస్తే అలా ప్రవర్తించడం నేర్చుకో. అంతే, అంతకన్నా మరేమీ అక్కరలేదు.''

'యోగిని మా' మరో విషయం కూడా చెబుతుండేది. "ఒక్కోసారి నేను పరమహంసతో సంభాషిస్తూ కూర్చున్నప్పుడు మా స్త్రీ జనానికి ఆయన అసలు పురుషుడనే భావమే కలిగేది కాదు. సాధారణంగా మా స్త్రీలకు పురుషుల్ని తారసిల్లినప్పుడు కొంతసిగ్గు ఉంటుందనే మాట నిజమైనప్పటికీ, ఈ గురువు విషయంలో మాత్రం అలా ఉండేది కాదు. అలాంటి భావం ఉదయించినా, అది నిమిషంలో మాయమయ్యేది. మామూలుగా ఇతరులతో చర్చించని విషయాలు కూడా ఆయనతో నిస్సంకోచంగా చెప్పుకోగలిగేవాళ్లం. ఆయన మాతో ఎంత దయగా ఎంత ఆపేక్షతో సంభాషించేవాడో ! ఆయన్ని ఎరగని వారు కొందరు ఆయనకు స్త్రీలంటే పడదు అని అంటుంటే మాలో మేము నవ్వుకునేవాళ్లం.''

రామకృష్ణుడు కాంతా కాంచనాలే మోక్షానికి ఆటంకమని ఘోషిస్తూ ఉంటే చాలామంది ఈయన స్త్రీ ద్వేషి అని పొరబడి ఉండచ్చు. కామవాంఛకు ధనవాంఛకు బలి అయిపోయే స్త్రీపురుషులు భగవంతుడిని వాంఛించలేరు అని తెలియజేయడానికి ఆయన అలా అనేవాడే కానీ, స్త్రీపురుష భేదాన్ని దాటిపోయిన రామకృష్ణుడికి స్త్రీ ద్వేషముంటుందని భావించడం శుద్ధ పొరపాటనే చెప్పాలి.

నిజమాలోకిస్తే రామకృష్ణునికి భైరవి అనే యోగిని కొంత ఆధ్యాత్మిక విద్య గఱిపింది. 'యోగిని మా' అతడికో ముఖ్యశిష్యురాలిగా తన అనుభవాలన్నీ మనకు తెలియజేసింది. ఈమె ఆధ్యాత్మికురాలిగా ఔన్నత్యం గడించిన స్త్రీ. ఆమె తన కలకత్తా నివాసంలో ఒకసారి సమాధి స్థితినందుకున్నదని వివేకానందుడికి తెలిసినప్పుడు ఆయన ఆమెతో "యోగిని మా, నీవు సమాధి స్థితిలోనే దేహం చాలిస్తావు. మనిషి *గనక జీవితంలో సమాధి స్థితిని ఒకసారి అనుభవిస్తే, అవసాన దశలో దాని స్మృతి ఆ మనిషికి తప్పనిసరిగా ఏర్పడి తీరుతుంది. అప్పుడా వ్యక్తి సమాధిలోనే పోవడం జరుగుతుంది''* అన్నాడు.

8. దైవ స్పృహ - లోక స్పృహ

మనవంటి వారినందరినీ లోకం అమితంగా ఆకర్షిస్తుంది. ఇక్కడి కట్టడాలు, కార్లు, అధికారాలు, అంతస్తులూ, బంగారం, శృంగారం అన్నీ కూడా మనల్ని ఈ లోకానికి గట్టిగా కట్టిపడేస్తాయి. ఈ లోక బంధాలనుండి విముక్తి చెందాలని ఎవరో స్వాములు మనల్ని ఉద్బోధిస్తారు. మనకూ విముక్తి పొందాలని అప్పుడప్పుడూ అనిపిస్తూ ఉంటుంది. కానీ ఎలాగో తెలియదు. స్వామి చెప్పినట్లు యాంత్రికంగా చేసి చూస్తాం కానీ లోక బంధాలేవీ మనల్ని వీడవు. పైపెచ్చు స్వామితో ఏర్పరచుకున్న సంబంధం మరో వీడని బంధమై కూచుంటుంది. అన్నిటికీ ఆయన్నే నమ్ముకున్నామనే ప్రకటన మాత్రం జారీ చేస్తుంటాం. ఆయనని మనం వదలగలిగిలేము. ఆయన మనల్ని వదలగిలిగి లేడు. ఇలాకాకుండా ఆయన ఓం ప్రథమంలోనే మనల్ని మన కాళ్లమీదే నిలబెట్టే ప్రయత్నం చేసి ఉన్నట్లైతే, ఈ లోకం మనల్ని ఇంతగా నిర్బంధించ గలిగేది కాదు.

ప్రత్యేకంగా ఏ గురువునూ ఆశ్రయించకుండా చిన్నతనంలోనే దైవ ప్రేమలో మునకలు వేసిన రామకృష్ణపరమహంస 'బంధం' మరో తీరుగా ఉండేది. పెద్దయిన తర్వాత అనేక మతాల సాధుపురుషులు, భైరవి అనే స్త్రీతో సహా, ఆయనకు తమ సాధన రహస్యం నేర్పారనే మాట నిజమే. కానీ ఆయన ఏ ఒక్కరినీ నమ్ముకు కూచోలేదు. చిన్నతనం నుండీ ఆయనకు పరమాత్మ ధ్యాస ఎంత తీవ్రమంటే, చేతిలోని లోకమనే 'దారాన్ని' ఏమరుపాటున ఒక్క క్షణం వదలి పెడితే, మనసనే గాలిపటం ఆకాశంలో అలా అలా తేలిపోయి పరమాత్మ వద్దకు చేరిపోయేది. ఆయన మనస్సును ఈలోకానికి కట్టి పడేయడానికి ఆయన ఎన్నో లోక సంబంధిత విషయాల మీద బలవంతంగా మనసును కేంద్రీకరించవలసి వచ్చేది.

దక్షిణేశ్వర్‌లో ఒకసారి రామకృష్ణుడు రాత్రి భోజనానికి కూచున్నప్పుడు, ఆయన శిష్యుడు తురీయానంద అక్కడికి రావడం తటస్థించింది. అనేక రకాల వంటకాలు, పిండి వంటలు ఆయన విస్తరి ముందర గిన్నెల్లో పెట్టి ఉండడం చూశాడు తురీయానంద, రాజసిక ప్రవృత్తి కలమనిషి కోరే భక్ష్యాలు, భోజ్యాలు రామకృష్ణ వంటి సాత్వికుడి ముందు పెట్టడం చూచిన వారెవరికైనా ఆశ్చర్యం గొలిపేటట్లుగా ఉన్నది ఆదృశ్యం. లోనికి వచ్చిన తురీయానంద ఆలోచనను పసిగట్టినట్లు రామకృష్ణ, అతడితో వెంటనే ఇలా అన్నాడు. "దృష్టి ఎల్లవేళలా పరమాత్మవైపు మళ్లి ఉండడం

నా సహజ లక్షణం, లోకానికి చెందిన ఈ తినుబండారాలన్నీ ఇలా ఎదురుగా ఉంచుకుంటే కానీ, మనసిక్కడ ఉండదు. వీటినిలా కళ్ల ముందు ఉంచుకోకపోతే, నీతో మాట్లాడే స్థితిలో కూడా ఉండలేను. మనసు నిమిషంలో ఆ పరమాత్మ చెంతకు చేరిపోతుంది” అన్నాడు.

‘ఆహార నియమాలు పాటించి, మరింకెన్నో సాధనలు చేసి రజోగుణాన్ని అదుపులో పెట్టి, సత్త్వగుణాన్ని అందుకోవాలని ప్రయత్నించే సామాన్య మానవులకీ ఈ రామకృష్ణుడికీ ఎంత వ్యత్యాసం! మనసు సత్త్వగుణం వైపు మొగ్గుతుందేమోననే భయం కొద్దీ, రజోగుణంతో మనస్సుని ఈ లోకానికి కట్టిపడేస్తున్నాడు సుమా’ అనుకున్నాడు తురీయానంద.

రామకృష్ణుణ్ణి సహజ సమాధిలోకి జారిపోనీకుండా ఈ మన వ్యావహారిక లోకంలో ఉంచడం ఎప్పుడూ పెద్ద సమస్యగానే ఉండేది. కలకత్తాలోని స్టార్ థియేటర్‌లో ‘చైతన్య లీల’ అనే నాటకం చూడడానికి ఓమారు రామకృష్ణను బయలు దేరదీశారు. దక్షిణేశ్వర్ నుండి బయలుదేరే ముందు, రామకృష్ణ తన ప్రియశిష్యుడు ప్రేమానందతో, “చూడు, నేను ఆ నాటక ప్రదర్శన సమయంలో సమాధి స్థితిలోకి వెళితే, నలుగురూ చుట్టూ గుమిగూడుతారు. దాంతో కొంత అలజడి ప్రారంభమవు తుంది. అందువల్ల, నేను సమాధి స్థితిలోకి వెళ్తున్నాననే ఆనుమానం నీకు కలిగినట్లైతే, లోక సంబంధమైన విషయాలేవైనా నాతో ప్రసంగిస్తూ ఉండు” అని హెచ్చరించారు.

కానీ తీరా ఆ నాటకశాలకు వెళ్ళిన తర్వాత రామకృష్ణ ఎంత ప్రయత్నించి నప్పటికీ, సమాధిలో మునిగిపోవడం తప్పలేదు. అప్పుడు ప్రేమానంద, మరేమీ పాలుపోక, భగవన్నామ స్మరణ ప్రారంభించాడు. రామకృష్ణుడు మెల్లగా లోక స్పృహలోకి వచ్చాడు. “ఇలాంటి భావ సమాధి, మహాభావ సమాధి, రామకృష్ణకు సహజ స్వభావమై పోయినై, మనస్సును ఈ వ్యావహారిక లోకానికి బంధించి ఉంచడానికి ఆయన ఎంతో ప్రయత్నం చేయాల్సి వచ్చేది” అంటాడు ప్రేమానంద.

లోకంలోని ఆకర్షణలన్నిటినీ మించిన సత్యాన్నేదో దర్శించినందువల్లనే రామకృష్ణుని వంటి వానికి భవబంధ విముక్తి బాల్యంలోనే లభించింది. అంత అదృష్టం లేని మనవంటి వారు కూడా ఆ ప్రేమానుభూతిని కనుగొంటే, లోకంలోనివేవీ మనల్ని బంధించి బాధించగల్గి ఉండవు.

9. అభిప్రాయాన్ని అనుసరించే దృష్టి

మనం ఎంతో శ్రద్ధతో అధ్యయనం చేసే చరిత్రకు ఏమైనా ప్రాధాన్యమున్నదా అనే సందేహం అప్పుడప్పుడు కలుగుతుంటుంది. తేదీల వారీగా ఏ సంఘటన ఎప్పుడు జరిగింది అనే విషయం స్థూలంగా తెలుస్తుంది కానీ, ఆ సంఘటన తాలూకు పూర్వాపరాలు మనకు సరిగా తెలియక పోవచ్చు. ఇందిరాగాంధీ బ్యాంకులను జాతీయం చేసింది అనేది నిర్వివాదాంశం. చరిత్ర పుటలు తిప్పిచూస్తే ఆవిడ ఆ చర్య ఏ తేదీన అమలు జరిపింది మనకు ఖచ్చితంగా తెలుస్తుంది. కానీ ఆపని ఆవిడ ఎందుకు చేసింది అనే విషయం మనకు స్పష్టంగా తెలియదు. బ్యాంకుల జాతీయకరణ జాతిప్రయోజనాల దృష్ట్యా పేదల సౌకర్యార్థం చేసిందా లేక తన పదవికి ఎసరు పెడుతున్న పారిశ్రామిక వేత్తలను, ధనికులను అదుపులో ఉంచడానికి చేసిందా అనే విషయంపై భేదాభిప్రాయాలు ఉన్నాయి. నిజం పెరుమాళ్లకెరుక అన్న చందంగా సరిపెట్టుకు పూరుకుంటాం.

కొన్ని సంఘటనల విషయంలోనైతే, అవి సరిగ్గా ఎలా జరిగాయి అనేది కూడా అంతుబట్టదు. ఎవరికి తోచినట్లు వారు ఆ సంఘటనను వర్ణిస్తారు. నిన్నా మొన్నా మనకళ్ల ఎదుట జరిగిన విషయాలనే ఎందరెందరు ఎలా మార్చేస్తుంటారో గమనిస్తే, మనిషి ఉన్నది ఉన్నట్లు "చెప్పలేడు" సరిగదా, "చూడలేడు" అని కూడా అనిపిస్తుంది. తన అభిప్రాయాన్ననుసరించే "చూస్తుంటాడు".

ఈ సందర్భంగా గత శతాబ్దంలో జీవించి తరించిన రామకృష్ణ పరమహంస ఫోటో కథ ఒకటి చెప్పుకుందాం. బాచిపట్లు వేసుకుని కూర్చున్న రామకృష్ణ ఫోటో ఒకటి ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఎన్నో భవనాల్లో కనిపిస్తుంది. ఆయన్ని ఆరాధించే అభిమానుల ఇళ్లల్లో, ప్రార్థనా స్థలాల్లో కనిపించే ఫోటో అదే. ఈ ఫోటో తీసిన సందర్భాన్ని గురించి చదివినప్పుడు పరస్పర విరుద్ధమైన రెండు వృత్తాంతాలు తెలుస్తాయి.

రామకృష్ణుని భక్తుడు భావనాథ్ ఛటర్జీకి ఆయన ఫోటోను తీయించాలని బుద్ధి పుట్టింది. ఒక రోజున ఆయన తన స్వస్థలమైన బారానాగోర్ నుండి ఒక ఫోటోగ్రాఫర్‌తో సహా రామకృష్ణుడు నివసించే దక్షిణేశ్వర్‌కు వచ్చి, రామకృష్ణుణ్ణి గట్టిగా అభ్యర్థించాడు. కొన్ని సందర్భాల్లో రామకృష్ణుడు ఫోటోకు అంగీకరించే వాడు

కాదు. అందువల్ల ససేమిరా అంటూ, గబగబా నడుచుకుంటూ రాధాకాంత దేవాలయం వద్దకు వెళ్లిపోయాడు.

ఈలోగా నరేంద్రుడు (తర్వాతి కాలంలో వివేకానందుడుగా ప్రసిద్ధి చెందిన ప్రధాన శిష్యుడు) అక్కడికి వచ్చాడు. జరిగినదంతా విన్నాడు. "కాస్త ఆగండి. నేనంతా సరిచేస్తాను" అంటూ రామకృష్ణుడు కూర్చున్న వరండా వద్దకు వెళ్లి ఆయనతో మతపరమైన సంవాదం ఏదో ప్రారంభించాడు. అలాంటి విషయాల చర్చ మొదలైనప్పుడు రామకృష్ణుడు ఏదో ఒక క్షణాన సమాధిలోకి జారిపోవడం తథ్యం; అనుకున్నట్లే జరిగింది. "ఇక మీరు జాగు చేయకుండా మీ ఫోటో మీరు తీసేసుకోండి" అని నరేంద్రుడు వారి వద్దకు వెళ్ళి చెప్పాడు. రామకృష్ణుని ఫోటో తీయడానికి అవలంబించిన ఈ పద్ధతి కాస్త విచిత్రంగా ఉన్నప్పటికీ, అక్కడి శిష్య వర్గానికికంతటికి ఇది ఆమోదయోగ్యమే అయి ఉండాలి.

కొన్నాళ్లయింతర్వాత భావనాథ్ ఛటర్జీ ప్రింటయిన ఫోటో కాపీ తీసుకువచ్చి, రామకృష్ణునికి చూపించినపుడు "ఈ ఫోటోలో కనిపించేది చాలా ఉన్నతమైన యోగ స్థితి. కాలం గడిచిన కొద్దీ ఈ రూపాన్ని ప్రతి ఇంటా పూజిస్తారు" అని రామకృష్ణులు సెలవిచ్చారని స్వామి నిర్వాణానంద రాస్తారు. ఈ ఫోటో అక్టోబర్ 1883లో ఒక మధ్యాహ్నం పూట తీసినట్లు కూడా ఆయన తన వ్యాసంలో తెలియజేస్తారు.

కానీ స్వామీ విశుద్ధానంద తన వ్యాసంలో ఈ ఫోటోను ఫిబ్రవరి 1884లో ఒక ఉదయం పూట తీశారని అంటారు. పోనీ అది చిన్న తేడాయేలే, ఎప్పుడు తీస్తేనేమి అని వదిలేద్దామనుకుంటే, అంతకన్నా ముఖ్యమైన విషయం ఆ ఫోటోను చూడగానే రామకృష్ణుడు సమాధి స్థితిలోకి వెళ్లి బిగ్రబిగుసుకు పోయాడంటారు. నిర్వాణానంద వివరించిన దానిలో ఈ మాట లేదు. అదే కాక, విశుద్ధానంద వ్యాసంలో, ఆ ఫోటోను రామకృష్ణుడు పలుమార్లు తన నుదురుకు అద్దుకుంటూ, "ఈ ఫోటో చాలా బాగా తీశారు. ఇందులోని భావోన్నతి అతిఉదాత్తమైనది – ఈ చైతన్యం ఆ మహాచైతన్యంలో లీనమైంది. భగవానుడు అతడి స్వస్వభావంలో ఇక్కడ ప్రస్ఫుటంగా కానవస్తున్నాడు" అని అన్నట్లుగా చిత్రీకరించబడింది.

ఒకే ఘట్టాన్ని ఇద్దరు ప్రముఖులు వేర్వేరు రకాలుగా వివరించినట్లు పాఠకులు గమనించే ఉంటారు. "ఈ రూపాన్ని ప్రతీ ఇంటా పూజిస్తారు". అని రామకృష్ణుడన్నట్లు అర్థం చేసుకున్న వారి ఉద్దేశం, ఆయన అనినా, అనకపోయినా, అలా పూజించాలనే

తమ ఆకాంక్షని మాత్రమే తెలియజేస్తుండవచ్చు.

విస్తృత ప్రచారంలో ఉన్న ఈ ఫోటోని ఈనాటికీ, ఎవరు చూచినా, రామకృష్ణుడి సమాధిస్థితిలోనే ఈ ఫోటోను తీశారనేది స్ఫురిస్తుంది. ఫోటోలో ఆయన కూచున్న తీరు గమనిస్తే, నిటారుగా కూచొని లేడనీ, మెడ, తల, ఎడమ పక్కకు కొద్దిగా వొరిగినట్లు ఉన్నదనేది కనిపిస్తూనే ఉంటుంది. కానీ ఈఫోటోను రామకృష్ణుడికి చూపించినప్పుడు ఆయన అకస్మాత్తుగా తిరిగి సమాధి స్థితిలోకి వెళ్లాడనే మాట విశుద్ధానంద వ్యాసంలో కనిపిస్తుంది కానీ, నిర్వాణానంద చెప్పిన దానిలో లేదు.

రామకృష్ణుడు ఆ ఫోటోను తన నుదుటికి తరచూ హత్తుకుంటూ తన రూపంలో ఆ భగవానుడే ప్రస్ఫుటంగా కనిపిస్తున్నట్లు చెప్పడం, విశుద్ధానంద గట్టిగా నమ్మినందువల్లనే అలా అన్నాడని తోస్తుంది. రామకృష్ణుడికి తాను భగవదవతారమనే విషయం అప్పుడప్పుడూ తడుతూ ఉండేది. అంతరంగికులకు ఆ విషయం ప్రకటించిన సందర్భాలు కూడా ఉన్నాయి. ఆ నమ్మకం ప్రగాఢంగా విశుద్ధానందకు ఏర్పడినందువల్లనే, రామకృష్ణుడు ఆ మాటలన్నట్లు రాసి ఉండవచ్చు.

ఈ సందర్భంగా స్వాములు నిర్వాణానంద, విశుద్ధానందల సదుద్దేశాన్ని, సిన్సియారిటీని మనం శంకించనవసరం లేదు. రామకృష్ణుని ఆ ఫోటోను లోకం ఈనాడు ఎల్లెడలా పూజిస్తున్నదనే మాట కూడా నిజమే. కానీ రామకృష్ణుడు ఆ ఫోటో చూచిన తరుణంలో సరిగ్గా ఏమన్నాడు, మనం అనుకున్నదల్లా ఆయన అని ఉంటాడా అనేదే మనకు తెలియని విషయం.

చరిత్రలో నిన్నా మొన్నటి విషయాలే సత్యవాదుల వ్యాసాల్లో ఇంత అస్పష్టంగా ఉన్నాయి. ఇక గత చరిత్ర మరెంత అనిశ్చితమో చెప్పనక్కర్లేదు. మరీ వెనక్కు వెళ్తే అనేక విషయాలు మరీ అస్పష్టం. అందువల్ల చరిత్ర అనేది సర్వసాధారణంగా మన బలీయమైన అభిప్రాయాలననుసరించి ఆవిష్కరింపబడుతుంటుంది. కొద్దిపాటి సత్యం, ఇంకా ఎక్కువగా మన ఊహ మనమేది నమ్మితే మన మనసుకేది నచ్చితే, అదే చరిత్ర అనుకోడం సంభవిస్తుంటుంది.

10. పాపకర్మలు

మనిషి ఊహించే దేవుడొకడున్నాడనీ, అతడి శరణు జొచ్చితే మన పాపాలన్నిటినీ తుడిచేసి మనకు ముక్తిని ప్రసాదిస్తాడనీ, అన్నిమతాల వారికి ఓ నమ్మకమున్నట్లు కనిపిస్తుంది. క్రైస్తవులు ఈ విశ్వాసాన్ని మరింతగా పెంచి, " మీ పాపాలన్నీ తన తల మీద వేసుకొని ప్రక్షాళన చేయడానికే జీసస్ పుట్టుకొచ్చాడని" ప్రకటిస్తుంటారు.

మనిషి చేసిన పాపాలను క్షమించి, ఆ పాప ఫలం నుండి విముక్తి కలిగించ గలిగినవాడు ఒకడున్నాడని ప్రజల్ని నమ్మిస్తే అప్పటికే పాపం చేసి పశ్చాత్తాపపడుతున్న కొందరి జీవితాల్లో ఆశాజ్యోతి వెలిగించే వీలుంటుందనేమాట నిజమే. కానీ ప్రజలలో ఎక్కువ మంది తెలిసో తెలియకో పాపకార్యాలే తరచూ చేస్తుంటారు. అనివార్య పరిస్థితులుదయించిన కారణానేకాదు. అన్ని పరిస్థితుల్లోనూ ప్రజలను పాపకార్యమనేదే ఎక్కువగా ఆకర్షిస్తూ ఉంటుంది. సినిమాలలో చూపించే హింస, దౌర్జన్యం, కామవాంఛ, తృప్తి మొదలైనవన్నీ పాపకార్యాలనుకుంటే, ప్రజలలో ఎక్కువ మంది స్త్రీ పురుషులు వాటిని చూడడానికే ఎగబడుతున్నట్లు ఎవరికైనా అర్థమవుతుంది. చట్ట భయం వల్లనో, సంఘభీతి వల్లనో తమంతట తాము ఉత్సాహంగా పాపకార్యాలు చేయలేనివారు, మరొకరు చేస్తుంటే చూద్దామనే ఉద్దేశంతోనే ఇలాంటి సినిమాలు, సీరియల్ నవలలు ఎంతో ఆసక్తితో ఆదరిస్తున్నారనుకోవాలి. 'టెంప్టేషన్' తట్టుకోడం ఎవరి వల్లా కావడం లేదు. ఆస్కార్ వైల్డ్ అన్నట్లు దానికి లొంగిపోవడమే ఉత్తమోత్తమంగా చాలామందికి తోస్తున్నది.

నేటికాలంలో నరకమనే బూచిని చూపించి మనుష్యుల్ని పాప విముఖుల్ని చేయడం కూడా కష్టమేననచ్చు. నరకం లేదు, గిరకం లేదు. అదంతా మౌఢ్యం అని తోసేస్తున్నారు ఆధునికులు. పోనీ పాపం మానేసి, పుణ్యకార్యాలాచరిస్తే స్వర్గానికి వెళ్తారని ఆశ చూపించినా, కాసేపు నమ్మినట్లే మాట్లాడి, దర్జాగా కార్లలో ఏ.సి. కంపార్ట్‌మెంట్లలో తీర్థయాత్రలు, వైభవంగా సత్యనారాయణ వ్రతాలు చేస్తామంటారే కానీ, శ్రమతో కూడిన ఏ పుణ్యకార్యానికీ సుముఖత చూపరు.

ఒక క్రిస్టియన్ పంతులమ్మ క్లాసులోని పిల్లలందరికీ నైతిక ప్రవర్తన ఆవశ్యకతను తెలియజేస్తూ, చేసిన పాపాలకు పశ్చాత్తాపం ఎంత ముఖ్యమో వివరించి,

క్లాసులోని ఒక పిల్లవాడ్ని "మన పాపాలను భగవంతుడు క్షమించాలంటే ముందు మనమేమి చేయాలో చెప్పునాయనా" అని ప్రశ్నించింది. ఆ పిల్లవాడు దీర్ఘంగా ఆలోచించి, తల గోక్కొని, చిట్టచివరకు "మొదట పాపం చేయాలి" అని తేల్చాడు!

ఆదాము కాలం నుండీ మనుష్యులకు పాపమే ఆకర్షణీయంగా కనిపిస్తుంది అనే మాటలో సందేహ ముండనక్కరలేదు. పైపెచ్చు ఈ పాపాలన్నిటికీ బాధ్యత వహించి మనల్ని క్షమించేవారు ఉన్నారని తెలిస్తే మనుషులు పాప విముఖులు కాకపోగా, మరింత పాపోన్ముఖులుగా తయారవుతారు. అది మానవ స్వభావం.

శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస పాపుల్ని రక్షించడానికే జన్మ ఎత్తాడని ఆనాటి అతడి శిష్యులు కొందరు ప్రచారం చేస్తుండేవారు. ఆయన శరణుజొచ్చి ఆయననే నమ్ముకుంటే, పాపాలన్నిటినీ కడిగేస్తాడని అంటుండేవారు. ఆయన చేతి స్పర్శతో పాపిష్ఠివాణ్ణి పాపరహితుడిగా చేయగలడనే వారు. క్రైస్తవ మతాంతరీకరణ ప్రబలంగా ఉన్న ఆ కాలంలో రామకృష్ణుణ్ణి క్రీస్తుతో సమానంగానో, అతడికన్నా మించినవాడిగానో చూపించాలనే ఉద్దేశంతో ఇలా చేశారేమో కాని, నాకిది అంత సవ్యంగా తోచదు.

రామకృష్ణుడికి రంగస్థల నటుడైన గిరీష్‌బాబు అనే శిష్యుడుండేవాడు. అతడి జీవితవిధానమంతా అస్తవ్యస్తంగా ఉన్నప్పటికీ, అతడికి తనపై ఉన్న భక్తివిశ్వాసాల కారణంగా రామకృష్ణుడు అతడ్ని చేరదీసి ఆదరించాడు. పాపాలుగా పరిగణింపబడే తన దురలవాట్లను గిరీశ్‌బాబు జీవితాంతం కొనసాగించినట్లే కనిపిస్తుంది. చేసిన పొరపాటేదైనప్పటికీ మళ్లీ మళ్లీ చేస్తుండేవాడు. "వీటన్నింటినీ నేను నమ్మిన గురువే చూసుకుంటాడులే" అనే బేఫర్వాతో తిరిగేవాడు. " నా పాపాలన్నిటినీ ఇంత పెద్ద గోయిలో తోయడానికి వీలున్నదని ఎరిగి ఉంటే, మరిన్ని పాపాలు చేసుండేవాణ్ణి" అనే వాక్యంతో రామకృష్ణుడి ఔన్నత్యాన్ని కీర్తించాడు.

ఒళ్లమ్ముకొని జీవించిన మార్తాను క్షమించిన జీసస్, " నీవు చేసిన పాపానికి ఈనాడు నిష్కృతి లభించింది. ఇక మాత్రం పాపం జోలికి పోవద్దు" అని పంపించాడు. పాపుల్ని కరుణించిన రామకృష్ణుడి ఉద్దేశం కూడా అదే అయినప్పటికీ, ఈ గిరిష్‌బాబు మాత్రం రామకృష్ణుడి ధైర్యం చూచుకొని, తాను పాపాలెన్నైనా చేయవచ్చునే అభిప్రాయానికి వచ్చినట్లు కనిపిస్తుంది. గిరిష్ తన అభిప్రాయాన్ని చమత్కారంగా వెలిబుచ్చాడనుకున్నప్పటికీ, నేటి గురువుల మీద భారం వేసి బ్రతికే శిష్యగణమంతా, తమ జీవన విధానాన్ని మార్చుకోకుండా, అన్నీ తమ గురువే చూసుకుంటాడులే

అన్నట్లు తిరుగుతుండడం తెలిసిన విషయమే!

నిజానికి ఈ ప్రపంచంలో ఎవరూ ఎవరి పాపాన్ని తుడిచి వేయలేరు. ఎవరి కర్మ వారనుభవించక తప్పించుకునే వీలులేదు. తమ పాపకర్మల నుండి తామే విముక్తి చెందాలి. ఈ విధమైన బాధ్యత స్వీకరించగల్గినవాడే అసలైన జ్ఞాని. ఆ జ్ఞానోదయం ద్వారానే అతడి పాపం పటాపంచలవుతుంది. పాపవిమోచనానికి ఆత్మ జ్ఞానం పుస్తకాలలో లభించేది కాదు. జీవితాన్ని స్వయంగా తరచి చూస్తేనే దొరుకుతుంది.

11. పవిత్ర స్థలాలు

ఉత్తర హిందూస్థానంలోని 'రామ జన్మభూమి' విముక్తికై దేశవ్యాప్తంగా పోరాటమారంభిస్తామని కొందరు మతావేశపరులు ఒకవంక ప్రభుత్వాన్ని హెచ్చరిస్తుండగా, కేరళ రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి అసలు రామజన్మభూమి దక్షిణాన, అందులోనూ తన రాష్ట్రంలోనే నెలకొని ఉన్నదని ప్రకటించాడు. ఈ మార్క్సిస్టువాది నిజానికి రాముణ్ణీ, కృష్ణుణ్ణీ దేవుళ్ళుగా అంగీకరించే అవకాశం లేదు. అసలు దేవుడే లేడనే నాస్తికులు, ఇందరు దేవుడి అవతారాలనబడే వాళ్లని ఎలా ఒప్పుకుంటారు? మన పురాణాల్లో చెప్పే దశరథ కుమారుడైన రాముడు కేరళలోనే జన్మించాడని శ్రీ నాయనార్ నమ్మకమా? అసలే బాబ్రి మసీదు పక్షాన నిలబడిన ఫండమెంటలిస్టులతో పోరు సలుపుతూ సతమతమవుతున్న రామ జన్మభూమి అభిమానులకు ఈ నాయనార్ గారు తెచ్చిపెట్టిన ఈ నూతన సమస్య ఏమిటి? ఇదంతా పూర్వం మల్లాది అవధాని గారు రచించిన అసంపూర్ణ రామాయణ నాటకంలాగా, పెద్ద ప్రహసనంగా తయారవుతున్నది. నాయనా, నాయనార్ మహాశయా, రామాయణంలో ఈ పిడకల వేట ఎందుకు ప్రారంభించావయ్యా?

పుణ్యపురుషులు జన్మించిన భూమి అలాంటివారి జన్మచే పవిత్రమే అవుతుంది. కాదనలేము. సామాన్యంగా ఆ మహాపురుషుల ఆదర్శాలు ఆచరించే ఉద్దేశం మనకెలాగూ ఉండదు. కాబట్టి, వారు పుట్టిన చోటూ, వారు వాడిన వస్తువులూ, వారి పాదుకలూ, తలవెంట్రుకా ఏదో ఒకటి సేకరించి వాటిని పూజిస్తూ కూచోడం మనకు పరిపాటి. మనం జీవించే తీరును సరిదిద్దుకోవాలంటే కష్టసాధ్యం కానీ, కేవలం పూజ చేయడానికైతే అందరమూ సిద్ధమే. రంగు దీపాలు, హారతి పళ్లాలు, కొబ్బరి ప్రసాదాలు ఇవన్నీ చాలా ఆహ్లాదకరంగా ఉంటై, పెద్దలు తాము చేయదలచుకున్న పనులన్నీ మామూలుగా చేసేసి, పిన్నలకు మాత్రం నీతి గఱపడానికి ఈ సన్నివేశాలు ఎంతగానో ఉపయోగపడతై.

ఆ మాట అలా ఉంచి, మనిషిలో పవిత్రత ఉంటేగానీ అతడికి స్థల పవిత్రత కానరాదు. మనబోటి వాళ్లు కాశీకి ఎన్నిమార్లు వెళ్ళినా ప్రయోజనం సున్నా కావచ్చు. అక్కడికి వెళ్ళి ఆలయంలో విశ్వనాథుణ్ణి సందర్శించుకుంటాం. చీరల బ్రోకర్ కూడా మనల్ని ఆ ఆలయంలోనే దర్శించుకుని నేరుగా బట్టల దుకాణానికి పట్టుకుపోతాడు. ఈ చీరల బేరంలో కలిగిన లాభంలోనో, జరిగిన నష్టంలోనో చిక్కుకున్న మనసు

విశ్వనాథుడి మీద భక్తి నెంతసేపు నిలుపుకుంటుంది?

శ్రీ రామకృష్ణపరమహంస హృదయం పవిత్రమైనది, అంటే అమాయక మైనది. అమాయకమంటే అజ్ఞానం, చేతకానితనం కాదు. లోకం మాయకు తాను లొంగడు. లోకుల్ని మోసం చేసి తాను ఇంత సంపాదించి మూట కట్టాలని చూడడు అని అర్థం చెప్పుకుంటే బాగుంటుంది. అమాయకత్వాన్ని ఆంగ్లంలో అయితే 'ఇన్నోసెన్స్' అనవచ్చు. పవిత్రాత్ముడైన ఈ రామకృష్ణ అతడి అనుచరుడు మథుర్‌బాబు, వారి బృందసభ్యులు నూటఇరవై ఏళ్ల క్రిందట పడవల్లో కాశీని సమీపిస్తున్నప్పుడు ఒక్క రామకృష్ణపరమహంస మనోనేత్రానికి మాత్రం ఆ పురాతన నగరం సువర్ణమయంగా కనిపించింది. అంటే వేలాది సంవత్సరాలుగా సృష్టి యావత్తునూ నిజంగా ప్రేమించిన భక్తులూ, సాటి మానవుల యెడల దయాదాక్షిణ్యాలు కలిగున్న ఉత్తములూ, ఆ ప్రదేశానికి వచ్చి తమ హృదయంలోని ఆరాధనా భావాన్ని అక్కడి విగ్రహానికి అంకితం చేసిన కారణం చేత ఆనగర సూక్ష్మరూపం బంగారువన్నె దాల్చింది. ఆపుణ్యస్థలం పవిత్రత రామకృష్ణుణ్ణి ఎంతగా ప్రభావితం చేసిందంటే అక్కడ ఉన్న కొద్దిరోజులపాటు మలవిసర్జనకు గాను అతడు ఊరి పొలిమేరలు దాటి వెళ్లేవాడు.

ఈ పుణ్యపురుషుడు ఆ పవిత్ర క్షేత్రానికి వెళ్లి, దానిమీద గౌరవం కొద్దీ ఇంత జాగ్రత్తగా మసలుకున్నప్పటికీ ఆ కాలంలోనే ఆనాటి కాశీ నగరవాసుల్ని చూచి మాత్రం చాలా ఆశాభంగం చెందాడు. యాత్రానంతరం ఎవరితోనో మాట్లాడుతూ "కాశీ నగరంలోని జనమంతా రోజు పొడుగూతా సమాధి స్థితిలో జీవిస్తుంటారని ఆశించాను. వారికి రాత్రిబవళ్ళు శివనామ స్మరణే ప్రధాన కర్తవ్యమై ఉంటుందనుకున్నాను. అలాగే శ్రీకృష్ణుడి జన్మస్థలమైన మథురకు వెళ్ళినప్పుడు అడుగడుగునా కృష్ణభక్తులే తారసిల్లుతారనుకున్నాను. కానీ కాశీలో గానీ, మథురలో గానీ నాకిలాంటి వాతావరణమేమీ కనిపించలేదు" అని చింతించాడు.

జీవితంలోని పవిత్రాంశాన్ని మనిషి, ముందు తన హృదయంలో కనుగొనాలి. అప్పుడే బాహ్య ప్రపంచంలోని పవిత్రత గోచరమవుతుంది. అలా జరగకపోతే భారతభూమి పుణ్యభూమి అని అనడం ఒక్కటే మిగులుతుంది. ఆ పుణ్యం మనుషుల పనుల్లో కనిపించదు.

12. భవిష్యత్ జ్ఞానులు

'స్పిరిట్' వృత్తాంతాలు విజ్ఞానదాయకాలని రూపొందిస్తున్నారో, వినోదాన్ని పంచిపెట్టటానికై ప్రసారం చేస్తున్నారో, దూరదర్శన్ వారికే తెలియాలి. ప్రజలలో ఈ విశ్వాసాన్ని పెంచి ఏమి సాధించదలుచుకున్నారో అంతుబట్టడం లేదు.

భవిష్యత్తును తెలుసుకోడానికి 'స్పిరిట్స్' ఉపయోగపడతవని ఆ మధ్య ఒక ఇతివృత్తాన్ని ప్రదర్శించారు. తెలుసుకున్న తర్వాత కూడా ఏమి చేయగలమనేది ఒక ప్రశ్న. జరుగనున్న సంఘటన నివారించగలమా? మన సలహాను అవతలివారు పాటిస్తారా? లేక మనదొక వెర్రి అంటూ తోసి పుచ్చుతారా? ఏ కారణం చేతనైనా స్పిరిట్ మనకు తప్పుడు సమాచారం అందిస్తే? ఆ విధంగా పొరపాటు చేస్తే? ఎవరిని తప్పు పట్టాలి? ఇలా సాధించిన జ్ఞానం మనిషి శ్రేయస్సుకు ఎలా తోడ్పడుతుంది?

శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంసకు, రామ్‌కుమార్ అనే పెద్దన్నయ్య ఉండేవాడు. స్పిరిట్ ద్వారానో మరేదో అతీంద్రియ శక్తి ద్వారానో అతడికి, మనిషి మొహం చూడగానే ఆ వ్యక్తి యొక్క మరణం ఎప్పుడు సంభవించనున్నదో వెంటనే స్ఫురించేదట. విషాద భరితమైన ఈ భవిష్యత్ జ్ఞానం, అతడికేవిధమైన సుఖశాంతులివ్వకపోగా, అతడ్ని అనేక ఇబ్బందులకు, భయాందోళనలకు గురిచేసింది.

యౌవనంలో రామ్‌కుమార్ ఒక మారు ఏదో పనిమీద స్వగ్రామం నుండి కలకత్తా వెళ్ళినప్పుడు గంగాస్నానం చేయడానికని నది వద్దకి వెళ్లాడు. అదే సమయాన ఒక భాగ్యవంతుడు సతీసమేతంగా ఆ స్నానఘట్టానికి వచ్చాడు. పుణ్యతీర్థంలో స్నానమాచరించేప్పుడు కూడా, ఆ భాగ్యవంతురాలు పదిమంది కళ్ళ పడకూడదని, అడ్డు తెర కట్టిన తన పల్లకీని, మోసేవారి చేత అక్కడి మెట్లమీద గుండా నది నీటివద్దకు తీసుకు వెళ్ళే ఏర్పాటు చేసుకున్నది. ఆ పల్లకీలో కూర్చొని, అలాగే తన స్నానం ముగించుకొని పైకి వచ్చేయాలని ఆవిడ ఉద్దేశం.

గ్రామీణుడైన రామ్‌కుమార్‌కు పట్టణవాసులు 'ప్రైవసీ'ని ఇంత ముఖ్యంగా పరిగణించడం చోద్యమనిపించింది. ఆ పల్లకీ వంక అదే దీక్షగా చూస్తూ ఉండగా, దానికి కట్టివున్న పరదా కొద్దిగా తొలగినప్పుడు ఆవిడ సుందరవదనం కనిపించింది. ఆ ముఖాన్ని చూడగానే, ఆవిడకు మర్నాడు మరణం తప్పదని అతడికి తట్టింది.

విచారగ్రస్తుడైన రామ్‌కుమార్ అనాలోచితంగా "నదీ స్నానానికి వచ్చి కూడా నలుగురి కళ్ళా పడకూడదని ఇవాళేమో ఇన్ని జాగ్రత్తలు – మరి రేపేమో ఈవిడ మృతకళేబరాన్ని అందరి కళ్ళముందూ ఇదే చోటుకు తీసుకురాకా తప్పదు కదా! మనుషుల దేహాభిమానం ఎంత విచిత్రమైనది!" అని బయటికి అనేశాడు.

ఉండబట్టలేక అనేశిన ఈ రామ్‌కుమార్ మాటలు, అక్కడే నుంచొని ఉన్న ఆవిడ భర్త విన్నాడు. అలజడి చెందాడు; ఆగ్రహించాడు. ఇతడి మాటలు అబద్ధమని తేలగానే, ఇతడ్ని కఠినంగా శిక్షించాలి, అని లోన తీర్మానించుకొని, బయటికి మాత్రం మర్యాదగా "మీరెవరో త్రికాలజ్ఞులవలె నున్నారు. మీరు ఇవాళ మా ఇంట ఆతిథ్యం స్వీకరించక తప్పదు" అని బలవంతం చేసి బండిలో తీసుకెళ్ళాడు. ఆ రాత్రి అంత వరకు నిక్షేపంగా వున్న ఆవిడకు ఏదో హఠాత్తుగా అనారోగ్యమేర్పడి మృతి చెందింది.

రామ్‌కుమార్ తనభార్య ప్రథమ కాన్పు సమయంలోనే మరణిస్తుందనే మాట కూడా ముందే అనేశాడు. అదృష్టవశాత్తూ ఆవిడకు చాలా కాలం అసలు సంతానమే కలుగలేదు. ముప్పై అయిదవ ఏట గర్భం దాల్చి అక్షయ్ అనే పిల్లవాణ్ణి కని, చనిపోయింది. ఆవిడ మరణం ముందే చెప్పిన రామ్‌కుమార్ సైతం, అందరితో బాటు అందరికన్నా ఒకింత ఎక్కువగానే దుఃఖించాడు.

తన భార్యకు రానున్న మరణం గురించే కాక, ఆ ప్రథమ కాన్పులో జన్మించిన అక్షయ్ కూడా ఎక్కువ కాలం జీవించడని రామ్‌కుమార్‌కు స్ఫురించింది. అందుచేత అల్పాయుష్కుడైన తన పిల్లవాడి మీద ఎక్కువ ఆపేక్ష కలుగజేసుకుంటే, తానా మమకారం వీడలేక బాధపడవలసి వస్తుందని, పిల్లవాణ్ణి వొళ్ళోకి కూడా తీసుకునేవాడు కాదు. కానీ, నిజానికి అక్షయ్‌కన్నా ముందు, తానే యాభైఒకటవ ఏట మరణించాడు. అక్షయ్ ఆ తర్వాత పదమూడేళ్ళు బ్రతికి చనిపోయాడు.

వర్తమాన జీవితం యావత్తూ మరణ భయంతో గడవడం తప్పితే, ఈ కాలజ్ఞానం రామ్‌కుమార్‌కు ఎందుకూ ఉపయోగపడలేదు. ఆ సంఘటనలను నివారించగలిగిన శక్తీలేదు. పోనీ ఈ భవిష్యత్‌జ్ఞానం నిశ్చయమైనదా అంటే అదీ లేదు. అక్షయ్ మరణం, తన సొంత మరణం ఎప్పుడనేది సరిగా తెలుసుకోలేక పోయాడు. ఇలాంటి అనిశ్చిత జ్ఞానాన్ని ఆధారం చేసుకొని, పిల్లవాడి యెడల సహజంగా వుండవలసిన ప్రేమాదరాలు కూడా లేకుండా బ్రతికాడు రామ్‌కుమార్.

భవిష్యత్ జ్ఞానం నిజమైన సాధకుడికి పెద్ద అవరోధం; అలాంటిదేదైనా

సిద్ధించినా గుప్తంగా వుంచేస్తాడు. ఆత్మజ్ఞానమే మనిషి గతిని మార్చగలుగుతుంది. భవిష్యత్తు శ్రేయోదాయకంగా వుండాలంటే మనిషిలో ఈనాడే మార్పు రావాలి. అలాకాకుండా నేటి యాంత్రికమైన చర్యలు ఇదే అజ్ఞానంలో చేసుకుపోతూ ఉంటే, నేటి పరిస్థితికీ భవిష్యత్ పరిస్థితికీ తేడా ఏమీ ఉండదు. కేవలం మేడలు, మిద్దెలు, ఆస్తిపాస్తులు, కీర్తి ప్రతిష్ఠలు ఇనుమడిస్తాయా లేదా అనే చింతతో క్రుంగేవారు భవిష్యత్ జ్ఞానాన్ని ఆశ్రయించవచ్చు.

కానీ ఈ రకమైన జ్ఞానంలో ఒక చిక్కు వుంది. దక్కేయోగమున్నది అని చెప్పినా, 'ఇహ మనం చేయవలసింది ఏమున్నది?' ఆ రోజుకై ఎదురు చూడడం తప్ప?' అనే సోమరితనం ప్రవేశిస్తుంది 'ఏమీ దక్కవు' అని నిర్ధారణగా చెప్పినా, 'ఇహ మనం చేయగలిగింది ఏమీ లేదు' అని చేతులు ముడుచుకు కూచోడం జరుగుతుంది. రెండు విధాల అనర్థమే.

ఇలాంటి ఆశ నిరాశలతో నిమిత్తం లేకుండా జీవితాన్ని గమనించినవానికే, రహస్యం బోధపడుతుంది. ప్రతి మనిషి యొక్క కనీసావసరాలు తీరడం సమాజంలోని అందరి బాధ్యత అనే విషయంలో సందేహం లేదు. అదృష్టవంతులకు భోగభాగ్యాలు కూడా సమకూరవచ్చు. కానీ ఆ భోగాల మధ్యనైనా మనిషి తానెదుర్కోవలసిన సమస్యలను, పరీక్షలను తప్పించుకోలేడు. తాను మారిననాడే నూతన భవిష్యత్తుకు పునాది పడుతుంది. కాలగతిలో ఇతర విధాల యాంత్రికంగా సంభవించే మార్పులన్నీ, మనిషిని మళ్ళీ మళ్ళీ పరీక్షించడానికే వస్తుంటై.

13. అంతేవాసులు

జిడ్డు కృష్ణమూర్తిగారికి రాజగోపాల్ అనే వ్యక్తి ఆత్మీయుడు, అంతరంగికుడు. రాజగోపాల్ చాలా తెలివైనవాడు. అతడి బాల్యంలో అతణ్ణే జగద్గురువుగా రూపొందించగలమేమోనని థియాసఫిస్టులు భావించేటంతటి చురుకైన మేధ. ఇతడు కృష్ణమూర్తితో ఎంతో కలివిడిగా ఉంటూ ఉంటూనే ఏదో దశలో తనపై కృష్ణమూర్తి పూర్తిగా ఆధారపడడం లేదనే ఆగ్రహం, ఈర్ష్య మొదలైన గుణాలతో బాధపడి కృష్ణమూర్తిపై కోర్టు కేసులు నడిపాడు; చివరివరకు ఓ రకమైన వైరం కొనసాగిస్తూనే ఉండేవాడు.

శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస జీవితం కూడా ఇలానే గడిచిపోయింది. రామకృష్ణుని ఔన్నత్యాన్ని మొదట్లోనే గుర్తించిన రాణీరాసమణి ధనికురాలు, జమీందారిణి; ఆమె అతడికి అన్ని విధాలా సహాయపడుతుండేది. ఆవిణ్ణి అనుసరించి ఆమె అల్లుడు మథుర్‌బాబు, తన ధనంతో రామకృష్ణునికి పలువిధాల తోడ్పడుతుండేవాడు. ఆయన విషయం వచ్చినప్పుడు ఎంత వ్యయానికైనా వెనుదీసేవాడు కాదు. కానీ మనిషి ఎంతటి మహనీయుడి అంతరంగికుడిగా తిరుగుతున్నా, తన సహజ గుణాలను పోగొట్టుకోలేడు. ఆ గుణాలు ఆత్మపరిశీలన వల్లనే విశదంగా కనిపిస్తాయి. అలా కనిపిస్తేనే వదలిపోతాయి. అంతేగానీ మహాపురుషుడికి వంటచేసి పెట్టినా, కాళ్లు ఒత్తుతూ కూర్చున్నా, మరే సేవలు చేసినా దక్కేది బాగా స్వల్పంగానే ఉంటుంది.

మథుర్‌బాబు రామకృష్ణుని తన గురువుగా ప్రకటించుకున్నప్పటికీ, పలు విధాలుగా ఆయన్ని ఆరాధిస్తున్నట్లు, అనుసరిస్తున్నట్లు అందరిమధ్యా తిరుగుతున్నప్పటికీ, రామకృష్ణుని పరీక్షించాలని, కఠినంగా పరీక్షించి చూడాలనే కోరిక తొలగలేదు.

ఒక రోజున మథుర్‌బాబు రామకృష్ణునితో, "భగవంతుడైనా తానీ లోకంలో స్థాపించిన సూత్రాలను ఉల్లంఘించలేడనుకుంటాను. తన సృష్టే అయినప్పటికీ, ఆ సూత్రాలను తానూ పాటించకతప్పదని నా అభిప్రాయం" అన్నాడు. రామకృష్ణుడికి ఆ మాటలు సమ్మతం కాలేదు. " అదేమిటి అలా అంటావు? సూత్రాన్ని ప్రవేశపెట్టినవాడు అవసరమనుకుంటే ఆ సూత్రాల్ని ఉపసంహరించుకోగలడు.

ఉల్లంఘించగలడు. అందుకు ప్రత్యామ్నాయంగా మరోటి ప్రవేశ పెట్టగలడు. సర్వశక్తిమంతుడికి సాధ్యం కానిదేముంటుంది?" అన్నాడు. మథుర్‌బాబు ఒప్పుకోలేదు. " ఏదైనా చెట్టు ఎర్రటి పూలేపూయాల్సి ఉంటే, ఎర్రటి వాటినే పూయిస్తుంది. అంతేగానీ దానికి తెల్లటిపూలు పూయమంటే పూయవు. ఎర్రపూలు పూసే చెట్టుకు తెల్లపూలు పూస్తాయేమో చూసి చెప్పండి" అని సవాల్ విసిరాడు. రామకృష్ణ గొప్ప విశ్వాసంతో "ఆహా, పూయించదలుచుకుంటే ఇట్టే పూయించగలడు" అన్నాడు.

మర్నాడు ఉదయం అలవాటు ప్రకారం రామకృష్ణుడు దేవదారు వృక్షాల తోపుకు వెళ్తూవుంటే, ఒక ఎర్రమందారచెట్టు కొమ్మ మీద ఒక ఎర్రపుష్పం, ఒక తెల్లపుష్పం పూచి ఉండడం చూశాడు. వెంటనే ఆ కొమ్మను తుంచుకుని వెళ్లి మథుర్‌బాబుకు చూపించాడు. ఒకే కొమ్మమీద ఎరుపు, తెలుపు రంగుల మందార పుష్పాలను చూసి మథుర్‌బాబు చాలా ఆశ్చర్యానికి గురయ్యాడు. రామకృష్ణతో వినమ్రంగా " నా ఓటమిని అంగీకరిస్తున్నాను బాబా" (వంగ భాషలో తండ్రీ అనే సంబోధన) అన్నాడు.

మథుర్‌బాబుకు తన గురువుపై విశ్వాసమున్నట్లే ఉండేది; రామకృష్ణుణ్ణి దేవుడని అంటూనే ఉండేవాడు. కానీ మనిషికుండే బలహీనతలు లేకుండా పోతాయా అనే అనుమానం ఇంకోవంక పీడిస్తూనే ఉండేది.

నిజానికి ఏ మనిషీ దేవుడు కాదు; దేవుడు కాకుండానూ పోడు. కొన్ని సందర్భాల్లో ఆయా భక్తుల గాఢానురక్తి, తీవ్రభక్తి ప్రకటితమైన వేళ దేవుడు వారికి అండగా నిలుస్తాడు; మిగతా వేళల్లో ఏ మనిషైనా మామూలు మనిషే. మహనీయులు దేవుళ్లవునా కాదా అనేది ఎవరికి వారే తెలుసుకోవలసిన విషయం.

దైవశక్తిని సందేహించడమే కాక, తాను ఎవరినైతే బాబా (తండ్రీ) అని గౌరవిస్తుండేవాడో, అతడి శీలపరీక్ష కూడా చేయాలని ఒకసారి అనిపించింది. మథుర్‌బాబుకి. ఇలా చేయడం ధర్మమా అధర్మమా అనే శంక కూడా ఉదయించలేదు.

కలకత్తా నగరంలోని పేరొందిన వేశ్యామణి లక్ష్మీబాయిని తాను తలపెట్టిన ప్రయోగానికై వినియోగించాడు. వేశ్యాలోకంలో ప్రముఖులెవరో తెలిసి ఉండడానికి మథుర్‌బాబుకి, వారితో తగినంత పరిచయముండే ఉంటుంది. రామకృష్ణుని

వశపరచుకోడానికి ప్రయత్నించ వలసిందని ఆమెకు ముందే చెప్పి పెట్టి, రామకృష్ణను అతడి అనుచరుడు హృదయ్‌ను గుర్రబ్బగ్గీలో ఎక్కించుకుని అలా సరదాగా విహరించి వద్దామని బయలుదేరదీశాడు, మథుర్‌బాబు. దారి మళ్లించి గుర్రబ్బండిని మెచువాబజార్‌లోని లక్ష్మీబాయి ఇంటికి తీసుకెళ్లాడు. హృదయ్‌కూడా ఈ వెర్రి నాటకంలో మథుర్‌బాబుతో చేతులు కలిపాడు. అందుచేత వారిద్దరూ ఇవతల డ్రాయింగ్ రూమ్‌లో కూర్చుని తనని ఎందుకు లోనికి పంపిస్తున్నారో తెలియని రామకృష్ణుని లక్ష్మీబాయి గదిలోకి పంపారు.

రామకృష్ణ లక్ష్మీబాయిని చూడగానే "ఆనందమయీ మాతా" అంటూ వంగి నమస్కరించి సమాధి పొందాడు. ఇలాంటి విచిత్ర వ్యక్తిని లక్ష్మీబాయి అంతకు మునుపెన్నడూ చూసి ఎరుగదు. అందుచేత గృహాంతర్భాగంలో ఉన్న మిగతా వేశ్యావనితలను పిలిచి వారితో "చూడండి. ఇతడికి కామోద్రిక్తతే లేదు" అన్నది. వారిలో ఒకరు "ఇతడు నిజమైన దైవభక్తుడై ఉంటాడు" అన్నది. మరో అమ్మాయి "మనవృత్తి పాపిష్ఠిది. కానీ ఇలాంటి మహాత్ముణ్ణి చూడగలిగిన మన అదృష్టమెటువంటిదో" అన్నది. ఇంకో వనిత "అక్కయ్యా, ఇలాంటి సాధుపురుషుణ్ణి మన వలలో వేసుకోడానికి ప్రయత్నించి ఎంత పాపానికొడిగట్టావు? మన పాపానికి నిష్కృతి ఉంటుందంటావా?" అని కన్నీళ్ళు పెట్టుకున్నది.

లక్ష్మీబాయి మిగతా వనితలు రామకృష్ణునికి వంగి నమస్కరించి ఆయన పాదధూళి తమ శిరస్సులపై వేసుకున్నారు. ఆ సమాయన మథుర్‌బాబు, హృదయ్ గదిలోకి వచ్చారు. అక్కడి స్త్రీలందరూ ఇలాంటి పుణ్యపురుషుణ్ణి వశపరచుకోమని తమని నియోగించినందుకు, మథుర్‌బాబును తీవ్రంగా మందలించారు; అలాంటిది సంభవించి ఉంటే తమ జీవితాలు నాశనమైపోయి ఉండేవని ఆగ్రహించారు. రామకృష్ణుడు మెల్లమెల్లగా మామూలు స్పృహలోకి వచ్చిన తర్వాత ఆయన్ని వెంటబెట్టుకుని దక్షిణేశ్వరాలయానికి తిరిగి వెళ్లాడు మథుర్‌బాబు.

14. మరో ప్రపంచం

శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస అనుచరుడు హృదయ్‌కి భార్యావియోగం సంభవించిన తరుణంలో హృదయ్ చాలా దుఃఖం అనుభవించాడు. గురువు రామకృష్ణ అనుగ్రహం ద్వారా తనకేదైనా ఒక ఆధ్యాత్మికానుభూతి కలిగితే తన చింత తీరుతుందేమోనని ఆశించాడు. ఆ కారణం చేత ఆ విషయాన్ని శ్రీ రామకృష్ణునితో ప్రస్తావించి, తనకి సహాయపడమన్నాడు, రామకృష్ణుడు "నీ విషయంలో ఇలాంటిది అనవసరం" అని హృదయ్‌కి చెప్పాడు, కానీ ఎంత చెప్పినా హృదయ్ గురువు మాట చెవిని పెట్టలేదు.

ఒక రోజు రాత్రివేళ తన బాబాయి శ్రీ రామకృష్ణ పంచవటివైపు వెళ్లుతుండడం హృదయ్‌చూశాడు. ఆయనకు అవసరమవుతాయేమోనని చెంబులో నీళ్ళు. ఓ తువ్వాల తీసుకొని వెనకాలే బయలుదేరాడు. అల్లంత దూరాన వెళ్లుతున్న రామకృష్ణుడు ఓ కాంతి పుంజంలా కనిపించనారంభించాడు హృదయ్‌కి. తన కళ్ళను తాను నమ్మలేక వాటిని ఓ మారు చేతులతో తుడుచుకొని మళ్ళీ చూశాడు హృదయ్. కానీ, కాంతివంతమైన ఆ మూర్తిలో మార్పు లేదు. చుట్టూ ఉన్న చెట్టూ చేమా అన్నీ అలాగే ఉన్నాయి. హృదయ్‌కి ఇదంతా చాలా ఆశ్చర్యం గొల్పింది. ఒకసారి తన శరీరం చూసుకున్నాడు. తన శరీరం కూడా దివ్యంగా వెలిగిపోతున్నది. అవతల రామకృష్ణుని శరీరంలో ఎలాంటి వెలుగు కనిపిస్తున్నదో ఇక్కడ తన శరీరంలో కూడా అలాంటి వెలుగే కనిపిస్తున్నది. తనలోని వెలుగు అవతలి వెలుగులో ఒక భాగమైనట్లుగా, కేవలం ఆయనకు సపర్యలు చేయడానికి ఎవరో ఒకరు ఉండడం కోసం విడివడినట్లు కనిపించసాగింది. ఆనందం పట్టలేక హృదయ్ గట్టిగా " ఓ రామకృష్ణా నీవూ నేనూ ఒకటే. మనం మానవమాత్రులం కాదు. మనమిక్కడ ఎందుకుండాలి? నాతోబాటురా, మనం దేశదేశాలు తిరిగి మనుష్యుల్ని విముక్తుల్ని చేద్దాం" అని కేక పెట్టాడు.

రామకృష్ణుడు హృదయ్‌ని మౌనంగా ఉండమని ప్రాధేయపడ్డాడు. తన చేతిని హృదయ్ గుండెలమీద ఉంచుతూ, కాళీ మాతను ప్రార్థిస్తూ "వీణ్ణి మామూలుగా మొద్దుగా బతకనియ్యి తల్లీ" అని వేడుకున్నాడు.

హృదయ్ మళ్ళీ మామూలు భౌతిక ప్రపంచంలోకి దిగివచ్చి, తన అసలు

రూపంలోకి మారిపోయాడు, సహజమైన తెలివి తక్కువతనం అతడిలో మళ్ళీ ప్రవేశించింది. పెద్ద పెట్టున ఏడ్చాడు. "ఇలా ఎందుకు చేశావు బాబాయి? నాకు ఆ సమయాన కనుపించిన అద్భుత దృశ్యాన్ని ఎందుకు మాయం చేశావు? ఆ సుందర దృశ్యం నాకిక మరెన్నటికీ దక్కదు కదా?" అని విలపించాడు.

" నీకా అనుభవం మరెన్నటికీ కలగకూడదని నేననలేదు. నీ మనసు నెమ్మదించడానికే నేనలా ప్రార్థించవలసి వచ్చింది. నీకా దృశ్యం కనిపించినందుకు నువ్వెందుకలా ఎగిరిపడ్డట్టు? నాకిలాంటి దృశ్యాలు రోజుకు ఎన్ని కనిపిస్తాయో తెలుసా? వాటన్నింటి పట్ల ఇలా స్పందిస్తే ఇంకేమైనా ఉందా? నీవు ఇలాంటి దృశ్యాలకు సంసిద్ధంగా లేవు. సమయమాసన్నమైనప్పుడు నీకు ఇలాంటివే మరికొన్ని సంభవిస్తాయి" అన్నాడు.

కానీ హృదయ్‌కి ఈ మాట నచ్చలేదు. రామకృష్ణుడి పలుకులు అతడి హృదయాన్ని గాయపరిచాయి. అతడికి ఇలాంటి అనుభూతులు మరిన్ని కావాలనే కోరిక జనించింది. పంచవటిలో రామకృష్ణుడు ధ్యానిస్తూ కూర్చుని ఉండే చోటికి తాను కూడా వెళ్ళి ధ్యానించ నారంభించాడు. కాసేపయిన తర్వాత రామకృష్ణుడు కూడా ధ్యానించడానికని అక్కడికే వెళ్ళాడు.

అక్కడ రామకృష్ణుడికి ఓ వింత దృశ్యం కానవచ్చింది. ధ్యానానికి కూర్చున్న హృదయ్ విలవిలలాడి పోతున్నాడు. రామకృష్ణుని చూడగానే, తనని రక్షించమంటూ వేడుకోజొచ్చాడు. తన శరీరం మీద నిప్పులు కురిపిస్తున్నట్లు, తాను ఆ మంటల్లో దగ్ధమైపోతున్నట్లు భయంకరమైన బాధను అనుభవిస్తున్నానని రామకృష్ణునితో మొరపెట్టుకున్నాడు. అప్పుడు రామకృష్ణుడు తన హస్తంతో హృదయ్ శరీరాన్ని మెల్లగా నిమిరాడు. అంతట హృదయ్ శరీరం చల్లబడింది.

" నన్ను సేవిస్తూ ఉంటే చాలు, నీకు అన్నీ ఒనగూరుతాయి అని నీకు నేనెన్నోసార్లు చెప్పాను కదా? నీ మొండి వైఖరి కొద్దీ నా మాట విన్నావు కాదు. చేతులారా మీదికి తెచ్చుకున్నావ్. ఇకనైనా జాగ్రత్తగా ఉండు" అని సలహా చెప్పాడు.

*****

మనిషి, నిద్రించే సమయంలో కాకుండా, మేల్కొని ఉన్నప్పుడే కనిపించే దృశ్యం (Vision) మనిషిలోని సహజశక్తిలో ఒక భాగమే. మనిషికి నోరు ఉండి,

కంఠస్వరం గనక లేకపోయినట్లయితే మనిషిని మామూలు మనిషిగా ఎలా పరిగణించరో, కళ్ళుండి చూపులేక పోతే, ఎలా మామూలు మనిషిగా భావించరో, అదే విధంగా మెదడుండి అతడికి ఈ దృశ్యవీక్షణ శక్తి గనక కొరవడితే మామూలు మనిషి అనుకోజాలము. ఒకప్పుడు ఈ శక్తిని కలిగిఉన్న మానవుడు, నాగరికత పెరిగిన కొద్దీ, తన సహజ స్వభావానికి దూరమైన కొద్దీ, ఈ దృశ్యాన్ని దర్శించగలిగి శక్తిని కోల్పోయాడనుకుందామా?

'కేవలం ధన మార్జించడం అనే వ్యర్థమైన ప్రక్రియపై మీ కాలాన్ని వృథా పరచుకోకండి' అని యూదులకు సలహానిస్తూ జీసస్, 'తోటలోని ఆ లిల్లీ పుష్పాలవంక ఒకమారు దృష్టి సారించండి. వాటి వింత సోయగాల్ని ఒకసారి తిలకించండి' అంటాడు.

లోకాన్ని మాత్రమే దర్శించే మీ నేత్రాల్ని పరిశుభ్రపరచుకుంటే, ప్రతి ఒక్కరికీ ఈ 'విజన్', ఈ దర్శనమనేది సాధ్యమేనని మహాకవి విలియమ్ బ్లేక్ తన స్వానుభవంగా చెప్పి ఉన్నాడు.

విజన్ అనేది కేవలం వస్తుగతమైనది కాదు. ఓ సినిమా హాల్లోకూచుని, ఎదురుగా ఉన్న తెరమీద కదిలిపోయే బొమ్మల్ని చూడడం వంటిది కాదు. నీలో నిద్రాణమై ఉన్న ఇచ్ఛాశక్తిని మేల్కొల్పాలి. అటుపైని జరగవలసిన పని యావత్తూ అదే చేసుకుపోతూ ఉంటుంది. ఆ 'దృశ్యం' వచ్చి సాధు పురుషులకు కనిపించింది అనుకుంటాం. అలా కాదు. సాధు పురుషుడే ఆ 'విజన్' కి అగుపించాడని చెప్పుకోవాలి. ఈ దృశ్యాలు, 'విజన్' లు వాటంతటఅవి సంభవించే సంఘటనలు కావు. కొన్ని కొన్ని సందర్భాల్లో విపరీత మరణ భయంలాంటింది ఏర్పడ్డప్పుడు మనిషిలో మేల్కొన్న ఇచ్ఛాశక్తి, కొన్ని దృశ్యాలను సంభవింపజేస్తుంది. ఈ విజన్‌లు అలాంటివని అర్థం చెప్పుకోవచ్చు.

15. భేద భావమెరుగని శ్రీరామకృష్ణ

నిజమైన సాధుపురుషుడు మానవ జాతినంతా ప్రేమిస్తాడు అని అంటే, నమ్మశక్యం కాదు; పొరుగు వాడంటేనే కిట్టని మనకు, మనుషులందరినీ ప్రేమించడ మనేది కేవలం ఒక ఆదర్శంగానే కనిపిస్తుంది. ఇది ఉత్తమ భావమని అంగీకరిస్తామే కానీ, ఆచరించగలిగి ఉండము.

కానీ శ్రీ రామకృష్ణపరమహంస తన జీవితకాలంలో ఎన్ని వర్గాల వారిని, ఎంత మందిని ఏ ఆలోచనా లేకుండా ఎంతగా ప్రేమిస్తాడో గ్రహించినప్పుడు ఆశ్చర్యం వేయక మానదు. ఇది మనిషి మనసులోని 'ఆలోచన' ద్వారా పుట్టుకొచ్చే 'ఆదర్శం' వల్ల సాధ్యపడేది కాదు. మనిషి స్వభావమే ప్రేమగా మారి, మనిషే ప్రేమగా పరివర్తన చెందినప్పుడు మాత్రమే సాధ్యమవుతుందనిపిస్తుంది. మంచి గంధపు చెట్టు ఎల్లవేళలా సుగంధం వెదజల్లక, మరేమి చేయగలిగి వున్నది? అలాగే మనిషి ప్రేమ స్వరూపుడైనప్పుడు తనకెదురుపడ్డ వారిని ప్రేమించక మరేమి చేయగలడు?

రామకృష్ణ జీవితంలో, పండిత పామరుల మధ్య భేదం చూపినట్లు మనకెక్కడా కానరాదు. పద్మలోచన, గౌరీకాంతవంటి ఆంగ్లభాషాపండితులు, నరేంద్రుని (వివేకానంద)వంటి యువతరపు విద్యాధికులు మొదలైనవారిని ఎంతగా ఆదరించాడో, విద్యావిహీనులైన లాటు(తదుపరి జీవితంలో స్వామిఅద్భుతానంద నామంతో చలామణి అయినవాడు)వంటివారిని కూడా అదేరకంగా ఆదరభావంతోనే చూచేవాడు.

బీహార్ రాష్ట్రంలోని చాప్రా గ్రామానికి చెందిన లాటు నామధేయుడు, నిరుపేద అయిన ఒక గొర్రెల కాపరి కొడుకు; ఏనాడూ ఏ బడికీ వెళ్లినవాడు కాదు. తండ్రి వృత్తిలో అతడికి సహాయపడుతూ జీవితం గడుపుతుండేవాడు. ఆ వృత్తిపై వచ్చే ఆదాయం ఇంటిలోని అందరికీ తిండి సమకూర్చగలిగి ఉండేది కాదు. అందుకని బ్రతుకు తెరువుకై బయలుదేరిన లాటు కలకత్తా నగరం వచ్చి రామచంద్రదత్త ఇంట్లో నౌకరుగా పని చేయనారంభించాడు. యజమాని, శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస భక్తుడవడం మూలాన, అడపాదడపా ఆయనతో పాటు, లాటు కూడా రామకృష్ణుని వద్దకు వెళ్తుండేవాడు. విచిత్రమేమిటంటే, లాటూను మొదటిసారి కలిసినప్పుడే, ఆ

కుర్రవాడిలోని ఆధ్యాత్మిక తీక్షణతను రామకృష్ణ గ్రహించడం, అటు తర్వాత ఆ కుర్రవాణ్ణి తనశిష్యుడిగా స్వీకరించడం జరిగింది. యజమాని అయిన రామచంద్రదత్త, అతడి నౌకరైన లాటూ, ఇద్దరూ ఏకకాలమందు శిష్యులుగా పరిగణింపబడటం, చూపరులకు ఆశ్చర్యంగా కనిపించదూ? కాలక్రమేణా లాటూ భక్తి, యజమాని దత్తాయొక్క భక్తిని అమితంగా మించిపోయింది. తర్వాతికాలంలో స్వామి అద్భుతానంద నామంతో జీవించిన ఈ లాటూ, గొప్ప సేవాపరాయణుడై ఎంతో ఖ్యాతి గడించాడు. రామకృష్ణుడు, మట్టిపెళ్లను మహామనీషిగా రూపొందించాడు అని చెప్పవచ్చు.

తన పెద్దతనంలో అద్భుతానంద ఇలా అంటుండేవాడు. 'సోదరుడు నరేన్ (అనగా స్వామివివేకానంద) వంటి సాటిభక్తుడూ, దేవుడిలాంటి ఈ గురువూ లభ్యమైతే, ఈ భూమిపై నాకు మళ్లీ జన్మ ఎత్తాలనే ఉంది'. సాధారణంగా ఏ సాధకుడైనా ఇక జన్మ అనేది లేకుండా ముక్తికావాలని కోరుకుంటాడు. కానీ మానవాళికి ముక్తి లభించాలని అహర్నిశలు కృషి సల్పిన రామకృష్ణ వివేకానందుల సరసన పుట్టడానికి తాను సిద్ధమేనంటూ వారి యెడల తన అనురక్తిని ఇలా ప్రకటించాడు మహాభక్తుడు లాటూ.

శ్రీరామకృష్ణుడు 'మనిషి కామినీ కాంచనాలను శత్రువులుగా పరిగణించి విడనాడమని' అంటుండేవాడు. కాబట్టిన్నీ, చేసుకున్న భార్య శారదాదేవితో జీవితాంతం శారీరక సంబంధం లేకుండా ఉండిపోయాడు కాబట్టీ, ఆయన స్త్రీజాతి యెడల విముఖత్వం కలిగుండేవాడని ప్రజలనుకొని ఉండవచ్చు. కానీ రామకృష్ణుని గురించి అతడి భక్తురాండ్రు చెప్పిన మాటలు చూస్తే ఇది శుద్ధ పొరపాటుగా తేలుతుంది. అలనాటి ప్రహ్లాదుడి లాగా స్త్రీ మూర్తి కనిపిస్తే, రామకృష్ణుడు ఆవిడలో జగన్మాతను దర్శించేవాడు. 'కామాన్ని జయించడం అంత సులభం కాదు. అది ఏనాడైనా నిన్ను కమ్మేస్తుంది. చాలా జాగ్రత్తగా మెసలుకోవలసి ఉంటుంది' అని సహచరులకు చెప్తుండేవాడంటే, అతడు కామమెఱుగని వాడు కాదు. అయితే భార్య అయిన శారదామాతనే దిగంబరిగా వీక్షిస్తూ, తాంత్రిక సాధన ద్వారా, తన కామంపై విజయం సాధించాడంటాడు శ్రీ రజనీష్.

రామకృష్ణుని అనేక విధాల ప్రోత్సహించి, అతడికి అండగా నిలబడిన రాణీ రాసమణిదేవి యొక్క అల్లుడు మథుర్‌బాబు, ఈ కామం విషయంలో రామకృష్ణుని పరీక్షించాలని నిశ్చయించుకొని, ఒకనాడు అతడితో కలకత్తా నగర వీధుల్లో గుఱ్ఱబ్బగ్గీలో వెళ్తూ, బండిని వేశ్యావాటిక వద్దకు తీసుకువెళ్లాడు. నగరంలో ఆనాడు అత్యంత సుందరీమణిగా ప్రసిద్ధికెక్కిన ఒక వేశ్యతో అంతరంగికంగా గురువును సమావేశపరిచినప్పుడు, కాళీదేవిని స్మరించుకుంటూ ఆ జగన్మాతనే దర్శించి, సమాధి స్థితిలోకి జారిపోయాడు రామకృష్ణుడు. అక్కడి వేశ్యలందరూ, ఇలాంటి పుణ్యపురుషుణ్ని తాము అపవిత్రపరచి వుంటే తమకెంత పాపం చుట్టుకునేదో అని దుఃఖిస్తూ, ఈయనను తమ వాటికకు తీసుకువచ్చిన మథుర్‌బాబును పలురకాలుగా నిందించారు. అంటే రామకృష్ణుని లాంటి పవిత్ర జీవిని తారసిల్లినప్పుడు, బాహ్యంగా అపవిత్ర జీవితాలను గడుపుతున్న ఆ వేశ్యలలో ఎక్కడో దాగివున్న పవిత్రభావం మేల్కొన్నదన్న మాట. రామకృష్ణుని నుండి వెలువడే పవిత్రకంపనలటువంటివి. లాటూ లాంటి విద్యావిహీనుడిలో తీక్షణమైన అతడి భక్తిభావాన్ని గుర్తించగలడు, పెంచి పెద్దది చేయగలడు. వేశ్యలలోని పవిత్రభావాన్ని వెలికి తీయగలడు, పుణ్యపురుషుల్ని చెఱచరాదనే భావన కలిగించగలడు. ఒకప్పటి జీససూ, బుద్ధుడూ, ఇలానే ఉండి ఉంటారు అని మనం ఊహించడానికి వీలుగా ఈ రామకృష్ణుడు పందొమ్మిదవ శతాబ్దంలో పుట్టుకొచ్చిన ఓ ప్రత్యక్ష నిదర్శనమనుకోవాలి.

ఇక్కడొక విషయం గుర్తుంచుకోవడం అవసరం. రామకృష్ణుడు కామాన్ని సాధనతో జయించినవాడే కానీ, కామమే లేనివాడు కాదు. ఆ గుణం అసలే లేనివాడైతే, అది జయించడం కష్టసాధ్యమని అని వుండేవాడు కాదు. స్వానుభవంతోనే ఆ మాట చెప్పాడు. మరో విషయం కూడా గుర్తించాలి.

కామియైనవాడే, అనగా కామవాంఛలోని శక్తి వున్నవాడే, మోక్షకామి కాగలడు కానీ, నపుంసకుడెవరూ మహా గురువుగా రూపొందినట్లు చరిత్రలో ఎక్కడా కనిపించదు. ధర్మబద్ధంగా సంసారం చేస్తూ కామాన్ని అర్థం చేసుకొని దాటవచ్చు. తనలోని స్త్రీశక్తిని, పురుషశక్తిని సమ్మిళితం చేసి, కామాన్ని అర్థం చేసుకొని దాటవచ్చు. రెండురకాల సాధకులూ ఉంటారు. ఎవరుగొప్ప, ఎవరు తక్కువ అనే చర్చ వ్యర్థమైనది.

మన మహారుషులు, మునులూ వివాహితులేననే మాట గుర్తుంచుకుంటే, స్త్రీ పురుష సంగమాన్ని ఎవరూ అవాంఛనీయంగా పరిగణించలేదని తెలుస్తుంది. అయితే ఆ కామానికి దాసుడై ఆ సుఖాన్నే ఆరాధిస్తూ, అవతలనున్న 'మహా సుఖాన్ని' నిర్లక్ష్యం చేశాడా, అనేదే ప్రశ్న. మహాసుఖం, మహదానందం వైపు మనిషి మళ్లితే, అంతకు మునుపు తాననుభవించిన సుఖాలన్నీ, తన ప్రగతికి తోడ్పడ్డాయనే భావించవచ్చు.

16. భక్తి బలం

కరుణాళువు అయిన రామకృష్ణుడు ధనిక నిర్ధన, పండిత పామర భేదం లేకుండా తన ప్రేమను ఎలా పంచేవాడో, అలాగే పురుషులతోబాటు స్త్రీలు కూడా వారివారి అంతస్తులతో నిమిత్తంలేకుండా ఆయన అనురాగంలో పాలుపంచుకున్నారు. గౌరీమా, యోగినీమా, గొలవ్‌మా, వీరిలో ప్రసిద్ధులు. యోగినీమా ఈ మహాపురుషుణ్ణి గురించి ఇలా అంటుంది. 'ఆయన కృపను చవిచూచిన మేము, దానిని మాటలలో వర్ణించలేము. ఆమనిషిలో ఎంత ఆకర్షణ వుండేదో! ఇంట్లో ఎవరితో చెప్పకుండా చేయకుండా, కాలినడకన ఆ మహనీయుడి వద్దకు ఆ రోజుల్లో వెళ్లినట్లు ఆధ్యాత్మిక ప్రసంగాలు వినడానికే అయినప్పటికీ, ఇప్పుడలా వెళ్లగలిగి ఉన్నామా?'

ఈ మాటలు చదివినప్పుడు, 'భద్రాద్రి రఘురామ భజనకు జనుచుండ బంధుమిత్రుల యాజ్ఞబడయనేల?' అనే రామదాసు కీర్తనలోని మాటలు మన చెవుల్లో మారుమ్రోగడం లేదూ? శ్రీకృష్ణుని వేణుగానం వినిపించే సరికల్లా, ఆ ప్రాంతంలోని గోపికలందరూ, తాము చేస్తున్నపనులు ఎక్కడివక్కడ వదిలేసి, భర్తల అనుమతి కూడా అడక్కుండా, ఆదరాబాదరా వెళ్లిపోయిన మాట గుర్తురావడం లేదూ? మహాప్రేమికులైన వారి విషయంలో ఎక్కడైనా ఎప్పుడైనా ఇంతే సంభవిస్తుంటుంది. కాలంతోనూ దేశంతోనూ నిమిత్తం లేదు. అక్కడ సంఘనియమాలు చెల్లవు.

యోగినీమా ఇంకా ఇలా అంటుంది. 'ఆడవాళ్లు తనని ముట్టుకోనిచ్చేవాడు కాదు అని అంటారు. కానీ అంతాతప్పు. ఆమాట నిజంకాదని చెప్పడానికి మేము ఇంకా బతికేఉన్నాం. ఆయనకు పురుషులయెడలా స్త్రీలయెడలా కూడా ఒకే వైఖరి వుండేది. కాకపోతే, మేము ఎప్పుడైనా ఆయనతో ఎక్కువసేపు ఉండిపోతే, 'ఇక వెళ్లి ఆలయాలలోని దేవతావిగ్రహాలకు పూజలు సల్పండి' అని చెప్పి పంపించేవాడు. వృద్ధురాండ్రమీద కూడా రామకృష్ణకు సమానమైన ఆదరముండేది. ఒకసారి తనంతట తానే, జాదూ మల్లిక్ యొక్క వృద్ధ జనని ఆరోగ్యపరిస్థితి ఎలా ఉందో చూడడానికి ఒక గుర్రబ్బండి మీద బయలుదేరాడు. లాటు మాత్రమే తోడున్నాడు. త్రోవలో మరొకతడు వీరితో ఆ బండెక్కాడు. బండి గిరీష్‌చంద్రఘోష్ అనే భక్తుడి ఇంటిముందు ఆగింది. రామకృష్ణుని తోటివారు, ఆ ఇంట్లోకి వెళ్లి విచారంచగా గిరీష్ ఊళ్లో లేడని తెలిసింది. అప్పుడు రామకృష్ణుడు దారిమధ్యలో బండెక్కిన మనిషితో, గిరీష్

ఎలాగూ వూళ్ళోలేదు. బండి కిరాయి అతణ్ణి అడిగి తీసుకోడం కుదరలేదు. నీతో నాకు ఇప్పుడు పరిచయమేర్పడ్డది కాబట్టి, ఆ రూపాయి డబ్బులు, పోనీ నువ్విస్తావా?' అని అడిగాడు. తనభక్తుని తల్లి ఆరోగ్యం గురించి కనుక్కుందామనే ఆత్రంతో బయలుదేరిన రామకృష్ణుడు, నూతన పరిచయస్థుణ్ణి డబ్బులు అడగడానికి కూడా అభిమానపడలేదు! రామకృష్ణుడు ఒకమారు నరేంద్రనాథ్‌తో, 'నరేంద్రుని (అనగా వివేకానందుని) క్షేమానికై, అవసరమని తోస్తే, ఇంటింటికీ వెళ్లి భిక్షమెత్తుతాను' అనేవాడు. ఆ విషయం వేరు; తాను అమితంగా ప్రేమించిన తన అనుచరుడి గురించిన విషయమది. కానీ ఇక్కడ ఈ ముసలావిడకై భిక్షమెత్తడానికి రామకృష్ణుడు సంకోచించలేదు.

అయితే ఇక్కడ ఒకటి గమనించాలి. తాను విశ్వసించిన భగవంతుడి గురించి శ్రద్ధాభక్తులు పెంచుకుంటున్న వారికై భిక్షమెత్తడానికి సిద్ధపడుతున్నాడే కానీ, ఊళ్లోని సమస్తమైన వ్యాధిగ్రస్తులకై పేదవారికై భిక్షమెత్తుతాను అనడం లేదు. ఇందులోని తేడా గమనించండి. పేదరికాన్ని నిర్మూలించాలనేవారు, తదనుగుణంగా సంఘటిత ఉద్యమాలు చేపడతారు. ఇందులో కొందరు నిజాయితీతోనూ, మరికొందరు అది లేకుండానూ కృషి సల్పుతుంటారు. కానీ రామకృష్ణునివంటి వానికి భగవత్‌భక్తి అత్యంతప్రధానం. తాము అందుకే జీవిస్తూ, ఇతరులు కూడా అందుకే జీవించాలంటారు. లోకులందరి క్షేమం వాంఛించినప్పటికీ, స్వయంగా పూనుకొని ఒక పని చేయాలనుకోవడం, భక్తుల క్షేమం కొఱకే చేస్తుంటారు. వితండవాదం చేసేవారు, రామకృష్ణుని వంటి మహాపురుషుడినికి ఈతేడా ఎందుకు ఉండాలి అని ప్రశ్నించవచ్చు. అందుకు సమాధానం, భగవంతుడెట్లాగో, ఈ మహాభక్తులు కూడా అట్లాగే ఉంటారు, అనాల్సి ఉంటుంది.

భగవంతుడు కొంతవరకు భక్తులపక్షపాతి అని ఒప్పుకోక తప్పదు. ప్రతివారూ ఈ లోకంలో పాపఫలం అనుభవిస్తూ ఉంటారు. వారి కర్మలో భగవంతుడు జోక్యం చేసుకోడు; ఆ ఫలాన్నంతా అనుభవించి గుణపాఠం నేర్చుకోడం ఒక్కటే వారికి మార్గం. భక్తులవిషయం అలాకాదు; భక్తుడు తన ఇచ్ఛ ప్రవర్తిల్లనివ్వకుండా, భగవంతుడ్ని నమ్మి బ్రతుకుతుంటాడు. భక్తిచే కట్టివేయబడే భగవంతుడు తనని నిజంగా నమ్మినవారిని నాశనం కానివ్వడు. భక్తుడు మరణిస్తున్న తరుణంలో కూడా, నాశనం లేదు. అతడి శ్రేయస్సు రక్షింపబడుతూనే ఉంటుంది.

రామకృష్ణుని లాంటి పరమభక్తులు భగవదాజ్ఞానుసారమే చరిస్తూంటారు. భక్తుల్ని రక్షించడం భగవంతుడికి ఎలా కర్తవ్యమో, లోకంలో అతడి ప్రధాన

సహచరులైన ఈ మహాభక్తుల కర్తవ్యం కూడా అంతే అవుతుంది.

కొందరు ఆధ్యాత్మికులు స్త్రీలమొహం చూడరాదని ప్రతినలు పూనుతుంటారు. ఇలాంటి వైఖరులు, అవగాహన శూన్యమైన మెదడు నుండి పుట్టుకు వస్తుంటై. స్త్రీలు ఆధ్యాత్మికంగానే కాక, లౌకికంగా కూడా సర్వతోముఖాభివృద్ధి చెందాలని రామకృష్ణుని ఆశయమై వుండేది. గౌరీమా ఒకసారి నహబత్‌ప్రాంతంలోని తోటలో, పూజకై చెట్ల మొక్కలనుండి పూలు సేకరిస్తున్నది. రామకృష్ణుడు ఓ కుండెడునీళ్లు తీసుకొని అక్కడికి వచ్చాడు. చెట్టుకొమ్మనొకదానిని, ఒకచేత్తో అవతలికి తొలగిస్తూ, రెండో చేత్తో నీళ్లను ఆ చెట్టు వ్రేళ్లవద్ద పోయడం మొదలెట్టాడు. 'గౌరీ, నేను నీళ్లు పోస్తాను. నువు మట్టిని సాఫ్ చేయి' అన్నాడు. గౌరీమా ఆశ్చర్యపడి, 'ఇక్కడ మట్టి ఏది గురూజీ? ఉన్నదల్లా, రాళ్ల పెంకులే కదా?' అన్నది. రామకృష్ణుడు నవ్వుతూ, ' నేనన్నదొకటి, నువు అర్థం చేసుకున్నదొకటి. ఈ దేశంలో స్త్రీలపరిస్థితి అతి దయనీయంగా ఉంది. ఆధ్యాత్మిక బోధనే గఱిపినప్పటికీ, వారి ఆర్థిక సామాజిక సముద్ధరణకై నువు పాటుపడాల్సి ఉంటుంది' అని వివరించాడు.

ధనిక నిర్ధన భేదం పాటించని రామకృష్ణునికి ఒకసారి కొందరు ధనికులు చుట్టూ చేరి ఏదో విందుభోజనం తినిపిస్తున్నారు. ఆ సమయాన ఓపేదరాలు నాలుగు రసగుల్లాలు కొనుక్కువచ్చి గురువుకివ్వమని శారదామాతను కోరింది. అక్కడున్నవారు 'రామకృష్ణులు ఇతర భక్తుల మధ్య విందారగిస్తూన్నారు. ఇప్పుడీ రసగుల్లాలు తీసుకొని పూజ్యమాత అక్కడికెలా వెళ్తుంది? అదీకాక ఈ పూటకి ఆయన భోజనమైపోయింది. ఇప్పుడు మరేమీ తినరు. తింటే జబ్బున పడతాడు' అన్నారు. పేదరాలు ఖిన్నవదనయై, కళ్లల్లో నీరు పెట్టుకొని ఇలా అనుకున్నది. 'దీనజనుల ప్రభువువే. భాగ్యవంతులైన వారి మధ్య విందు ఆరగిస్తూ వుండిపోయావు. నేనా నిరుపేదను. ఎలాగో నాలుగు కాసులు మిగిల్చి, ఇవి నీకై కొనుక్కువచ్చాను. నాకేం చేయాలో తెలియడం లేదు. నిస్సహాయురాలిని. నీవు బహుశా పేదల పాలిటి ప్రభువు కాదేమో?' అని అనుకున్నది. అక్కడెక్కడో దూరంగా కూచొనివున్న రామకృష్ణుడిహృదయాన్ని ఎవరో లాగినట్లయింది. అకస్మాత్తుగా అక్కడినుండి లేచి గబగబ నడుచుకుంటూ ఈ పేదభక్తురాలి వద్దకు వచ్చేశాడు.

భాగ్యవంతుల విందులో పాల్గొంటున్న శ్రీరామకృష్ణ, హుటాహుటిన నహబత్‌లోని ఈ నిరుపేదరాలి వద్దకొచ్చి, తాను అక్కడ కడుపునిండా భోజనం

చేసినప్పటికీ, తన కిబ్బందిగా వున్నా, ఆవిడ తెచ్చిన రసగుల్లాలు అన్నీ తినేశాడు. ఇది మనం చదివినప్పుడు, అలనాటి ఆ శ్రీరాముడు, భిల్లస్త్రీ అయిన శబరినీ, శిలగా మారిన అహల్యనూ; శ్రీకృష్ణుడు మధురానగర ప్రవేశ సమయాన రూపహీనురాలైన స్త్రీని అనుగ్రహించిన తీరు గుర్తురావడం లేదూ? ఈ భక్తురాండ్ర హృదయాల్లోని భగవద్భక్తి అప్పుడూ ఆ అవతార పురుషుల్ని అలానే లాగి, అనుగ్రహించేట్లు చేసింది; రామకృష్ణుణ్ణి కూడా అలాగే ప్రవర్తిల్ల చేసింది. అది అంత బలీయమైంది.

తన భక్తులు ఏ భౌతిక వాంఛ లేకుండా కేవలం ప్రేమతోనే తనని అనుసరిస్తున్నప్పటికీ, గురువైన తాను వారి భౌతిక జీవనాన్ని మెరుగుపరచడం కూడా తన బాధ్యత అన్నట్లు ప్రవర్తించేవాడు రామకృష్ణ. తన భక్తులు, చునీలాల్, ఉపేంద్రనాథ్, దేవేంద్రనాథ్, ప్రతాప్‌చంద్ర వంటి వారంతా పేదవారే; వీరే కాక మరెందరో పేద భక్తులుండేవారు. వారందరి భౌతికావసరాలు తీరాలని, వారి మనస్సంతా భగవద్భక్తితో నిండిపోవాలని రామకృష్ణుడు ఎంతగానో అనుకునేవాడు.

అతి పేదరికమనుభవిస్తున్న ఉపేంద్రనాథ ముఖోపాధ్యాయతో ఒకసారి రామకృష్ణుడు 'నీకేం కావాలి?' అని అడిగినప్పుడు, 'డబ్బు' అన్నాడు ఉపేంద్రనాథ్. 'నీకు కావలసినంత డబ్బు వస్తుంది' అన్నాడు రామకృష్ణుడు. తర్వాతి కాలంలో ఉపేంద్రనాథ్ చాలా గొప్ప ధనికుడయ్యాడు; కోల్‌కత్తాలో ఓ పెద్ద పబ్లిషింగ్ కంపెనీ స్థాపించాడు.

ప్రధానమైన మతాలు – ఇస్లాము, క్రైస్తవమే కాక తదితర మతాల ననుసరించి కూడా సాధన చేసి, వాటి ద్వారా పొందదగిన సాక్షాత్కారం పొందిన రామకృష్ణకు, మత భేదం లేదు సరికదా, హిందువులు పాటించే కులభేదం కూడా లేదు. 'దైవాన్ని ఎఱిగిన వాడికి కులమెలా ఉంటుందయ్యా?' అని అడిగేవాడు. నిజానికి మనిషి సాక్షాత్తూ ఆ భగవంతుణ్ణే ప్రేమించ నారంభిస్తే, ఆ భగవంతుణ్ణి, ఏ కులానికి ఏ మతానికి చెందినట్లు భావించగలడు? ఆ మాటకొస్తే, భగవంతుడికి జాతి మాత్రం ఏముంటుంది? ఆనాటి దేశ పాలకులు బ్రిటిష్ వారు; ఆ విజాతీయుల్ని మన దేశస్థులు చాలామంది ద్వేషిస్తున్న కాలమది. అయినప్పటికీ కోల్‌కత్తా వీధుల్లో గుర్రబ్బండిలో వెళ్తున్న రామకృష్ణుడికి, చెట్టు కింద నుంచోనున్న ఒక బ్రిటిష్ కుర్రాణ్ణి చూచేసరికి, వేణువు ఊదుతున్న శ్రీకృష్ణుడు స్ఫురించాడు; అంతే, రామకృష్ణుడు మరుక్షణం సమాధి స్థితిలోకి వెళ్ళిపోయాడు. అంటే ఈ మహానుభావుడికి ఎటు

చూస్తున్నా భగవద్రూపాలే. ఇక కులాలు మతాలు జాతులు అతణ్ణి ఏమి చేయగలిగి ఉన్నాయి.

తాను పుట్టింది బ్రాహ్మణ కులంలో అయినప్పటికీ, బ్రాహ్మణేతరులు ముట్టుకున్న ఆహారాన్ని నిరభ్యంతరంగా స్వీకరించేవాడు. ఇస్లాం మతసాధన చేస్తున్నప్పుడు, దానితో తాదాత్మ్యమొంది, తాను ఒక మసీదులో నివసిస్తూ, తన అనుయాయుల్ని మాంసాహారం తీసుకురమ్మని పురమాయించేవాడు. వాళ్ళాపని తమ చేతులతో చేయడానికి మనసొప్పక, శాకాహారం వంటకాలే మాంసాహార వంటకాల లాగా రూపుదిద్ది తెచ్చి పెట్టేవారు. మానవులంతా కలిపి ఒకే జాతి, వసుధైక కుటుంబం అనే సూత్రం ఇతడికి వర్తించినంతగా మరెవరికీ వర్తించదేమో ననిపిస్తుంది. పరిపూర్ణ దైవావేశంతో బ్రతికిన ఇతడే నిజమైన మానవ ప్రతినిధి అనవచ్చు.

అతడి శిష్యులైన నరేంద్రుడు (తర్వాతి కాలంలో వివేకానంద) మరెందరో యువ శిష్యులు అందరూ పలు బ్రాహ్మణేతర కులాలకు చెందినవారు. దక్షిణేశ్వర్‌లోని పంచవటి అనే ఒకచోట వారంతా ఒక విందు ఏర్పాటు చేశారు. 'మీరు అలాంటి విందులో ఎలా పాల్గొంటారు?' అని నరేంద్రుడు అడ్డమొచ్చినప్పటికీ, అతణ్ణి పట్టించు కోకుండా వెళ్లి వారందరి మధ్యా కూచొని సంతోషంగా భోంచేశాడు రామకృష్ణ. అలాగే ఒక రోజున ఆయన, కేశవ చంద్రసేన్ ఇంటికి వెళ్లాడు; కేశవచంద్ర బ్రాహ్మణేతరుడు. అయినప్పటికీ రామకృష్ణ వారి ఇంట్లో సంతోషంగా భోజనం చేశాడు. తీరా తిన్న తర్వాత, తనని దక్షిణేశ్వర్‌లోని ఆలయ ఉద్యానవనంలోకి ప్రవేశించ నిస్తారో లేదోననే సంకోచం కలిగింది. అందుచేత మాస్టర్ మహాశయ్‌ని, తదితరులను, ఆలయ అధికారులకు తానెక్కడ భుజించిందీ చెప్పవద్దని ఆదేశించాడు. కానీ ఆయన అమాయకత్వ మెటువంటి దంటే, మర్నాడు ఆలయ అధికారియైన మేనేజర్ అటు వెళ్తూ తారసిల్లినపుడు, 'నిన్న నేను కేశవ్ ఇంటికి వెళ్తే, అతడు చక్కటి విందు భోజనం పెట్టాడు. ఆ ఆహారాన్ని, మరి చాకలివాడే వడ్డించాడో, మంగలి వడ్డించాడో నాకు తెలియదు. నాకిది కీడు చేస్తుందంటావా?' అని అడిగాడు. మేనేజర్ మందహాసం చేస్తూ, "అదేమీ ఉండదండీ! మీ వంటి వారిని ఏదీ మలినపరచలేదు" అన్నాడు.

కులవిభజన రామకృష్ణుడికి సుతరామూ గిట్టేదికాదు. కులాన్ని

దాటిపోవడానికి అనేక అసాధారణ ప్రయోగాలు చేశాడు. దక్షిణేశ్వర్‌లో భిక్షకులు భోజనం చేసిన తదుపరి, వారు వదిలేసి వెళ్లిన విస్తళ్ల నుండి కాసిని మెతుకులు తీసుకొని తినేసేవాడు. ఒక రోజున డాక్టర్ మహేంద్రపాల్ రామకృష్ణను దర్శించడానికి వచ్చాడు. సమావేశం అయిన తర్వాత ఆయనా, రామకృష్ణా, మరొకరూ బయటి తోటలోని బాట మీదికి వచ్చినప్పుడు, ఎదురుగా ఒక పాకీ మనిషి ఐదారు గజాల దూరంలో, అశుద్ధంతో నిండిన తట్ట తలమీద పెట్టుకొని రావడం చూశాడు రామకృష్ణ. ఆవిడ దగ్గరకు రాగానే, ఆవిడ పాదాల ముందు సాష్టాంగ పడ్డాడు. 'తల్లీ, నువ్వు తప్పితే ఈ పని ఎవరు చేస్తారు?' అన్నాడు. పాకీవాళ్లు సమాజానికి చేసే సేవను ఆయన ఎంత ఘనంగా పరిగణించాడంటే, మిగతా సమాజం వారి రుణం తీర్చుకోగలిగి లేదంటూ, తాను స్వయంగా వారి గూడానికి వెళ్లి, తన తలపైనున్న జుట్టును చీపురుగా వాడి, అక్కడి వీధులు ఊడ్చి వచ్చాడంటారు.

జీసస్ వంటి మహనీయులు 'నీ శత్రువుని ప్రేమించ'మని ఎంత చెప్పినా మనకది అసంభవమని తోస్తుంది. కోల్‌కత్తాలోని ఒక వ్యక్తి రామకృష్ణుని గురించి చాలా చెడ్డగా మాట్లాడుతుండేవాడు. రామకృష్ణుడు అప్పుడు శ్యామ్ పుకూర్‌లో నివసిస్తుండేవాడు. ఒకసారి ఈ నిందిస్తున్న మనిషి యొక్క పసిపిల్ల వాడొకడు జబ్బున పడ్డాడు. పట్టణంలోని పెద్ద డాక్టర్లందర్నీ తీసుకువచ్చి ఎంత ప్రయత్నించినా రోగం నయం కాలేదు. పైపెచ్చు పెరగజొచ్చింది. చివరకు రామకృష్ణకు చికిత్స చేస్తున్న గొప్ప వైద్యుడు డాక్టర్ మహేంద్రనాథ్ సర్కార్‌చే బాలుడికి చికిత్స చేయిద్దామనుకొని, ఆ వ్యక్తి ఆయన వద్దకు వెళ్లి వేడుకున్నాడు.

కానీ అప్పుడు డాక్టర్ సర్కార్ రామకృష్ణ వ్యాధిని ఎలాగోలా నయం చేసి తీరాలని, హోమియోపతిలోని గ్రంథాలన్నీ తిరగవేస్తూ నిరంతర కృషిలో మునిగి ఉన్నాడు. తన వద్దకు వచ్చిన మనిషి అభ్యర్థనలు పట్టించుకోకుండా తన పాటికి తాను గుర్రబ్బండి ఎక్కి రామకృష్ణ వద్దకు వెళ్ళసాగాడు. బండి వెనకాల ఈ మనిషి రొప్పుతూ పరుగెడుతూనే ఉన్నాడు. బండిలో డాక్టర్ సర్కార్, బండి వెనకాల ఈ మనిషి, ఇద్దరూ రామకృష్ణ సమక్షంలోకి వచ్చారు. ఇతర భక్తుల మధ్యనున్న రామకృష్ణుని చూచి, ఆ విమర్శకుడు అవమాన భారంతో తల వొంచుకున్నాడు. 'ఇక్కడి కెందుకొచ్చావ్?' అని మృదువుగా అడిగాడు రామకృష్ణ. కళ్లనీళ్ల మధ్య అతడు తన పరిస్థితి చెప్పుకున్నప్పుడు రామకృష్ణుడి హృదయం ద్రవించి 'నేను ఇంత పెద్దవాడినై

వుండి, నా గొంతు నొప్పి సహించలేకుండా ఉన్నాను. నీ పసివాడి జబ్బు నయం కాకపోవడం నీకెంత బాధ కలిగిస్తూన్నదో!' అంటూ డాక్టర్ సర్కార్‌ను 'వెళ్లి, ఆ అబ్బాయి చికిత్స ఏమిటో చూసి రాండి' అని పంపించాడు. పశ్చాత్తప్తుడై రామకృష్ణను, క్షమాభిక్ష వేడుకున్న ఆ విమర్శకుని హృదయంలోని వేయేళ్ళ అంధకారం, ఈ మహనీయుని కృపతో పటాపంచలైంది అంటాడు అక్షరకుమార్ సేన్.

17. మేధపై హృదయ విజయం

మెదడు పదునెక్కించిన మనిషి వేరు; తన హృదయ కవాటాలు తెరచిన మనిషి వేరు. మనిషి మేల్కొన్నాడు అంటే, హృదయం తలుపులు పూర్తిగా తెరచుకున్నవని అర్థం. మెదడును అభివృద్ధి పఱచిన వాడు తన ఒక్క తలతోనే పది తలల రావణాసురుణ్ణి పోలి వుండవచ్చు; అతడి అహంభావం, దైవ ధిక్కారం; ఇతడిలోనూ ఏర్పడి ఉండవచ్చు. కానీ హృదయ వైశాల్యం సాధించిన మనిషి. ఓ మాధుర్యాన్ని వెదజల్లుతూ ఉంటాడు. అతడికి జీవితం మధురంగా తోస్తుంటుంది. విశ్వాత్మతో ఐక్యమైన ఈ మనిషి చుట్టూ ఓ వింత మాధుర్యం అలముకున్నట్లు ఇతరుల అనుభవంలోకి వస్తుంటుంది. ఈ విచిత్రానికి హేతుబద్ధమైన సమాధానాలు దొరకవు. సూదంటురాయి ఇనుమును ఆకర్షిస్తున్నట్లు ఈ హృదయ సంపన్నులు మనుష్యుల్ని ఆకర్షిస్తూనే వుంటారు. మురళీనాదం విన్న గోపికల్లాగా, మనుష్యులు ఎక్కడి పని అక్కడ వదిలేసి, వారి వెంబడి పడిపోతారు.

లేకపోతే, అలనాటి ఆ గౌతమబుద్ధుణ్ణి అనుసరిస్తూ అందరు జనులు బౌద్ధ భిక్షువులై తిరుగుండెడివారా? ఓ దశాబ్దం క్రింద కాలం చేసిన సోషలిస్టు నాయకుడు అచ్యుత్ పట్వర్ధన్‌ని దత్తత తీసుకున్న తండ్రి, నూనూగు మీసాల నూత్న యవ్వనంలోని ఆనాటి జిడ్డు కృష్ణమూర్తిని చూచి సమ్మోహితుడై, తన దత్తకుమారునితో "అబ్బాయి అచ్యుత్, నీకో ఐ.సి.ఎస్. ఆఫీసర్ జీతంతో సమానమైన రాబడి వుండే ఆస్తి నిచ్చి పోతున్నాను. నీ వయసులో గనక నేనున్నట్లయితే, ఈ వ్యాపకం, ఆ వ్యాపకం అనేమాట లేకుండా, గుండు గీయించుకొని సన్యాసి దుస్తులు ధరించి, ఈ యువకుణ్ణి అనుసరిస్తూ వెళ్లుండేవాణ్ణిరా. ఈ యువకుడు ఎంతటి మూర్తిమంతుడు, ఇతడిది ఎంతటి అద్భుతమైన వ్యక్తిత్వం! ఎక్కడా చూడలేదు సుమా!" అన్నాడు. అచ్యుత్ మనసు ఈ ప్రపంచంలో రెండు విషయాలకు స్పందించింది. దివ్యజ్ఞాన సమాజంలో అప్పటికి వుంటూ వచ్చిన కృష్ణమూర్తి యెడలా, అటు సోషలిస్టు సమాజ నిర్మాణానికై కలలు కంటున్న జయప్రకాష్ నారాయణ్ యెడలాను. తండ్రి అన్నట్లు, శిరోజాలు తీయించి సన్యాసి దుస్తులు ధరించకపోయినా, అవివాహితుడిగా వుండిపోయి, కృష్ణమూర్తిని అనుసరిస్తూ, వుండేవాడు అచ్యుత్. ఈలోగా దేశంలోని రాజకీయోద్యమం ఉధృతమైంది. దేశ ప్రజల దాస్య విముక్తికై అచ్యుత్ హృదయం

ఆరాట పడజొచ్చింది. గాలి దుమారంలాగా రాజకీయాలలోకి ప్రవేశించి, సోషలిస్టు నేతగా 1942 ఆగష్టు ఉద్యమంలో అజ్ఞాతవాసం చేస్తూ, మహారాష్ట్రలోని సతారా ప్రాంతంలో, నానా పాటిల్ అనే మరో నాయకునితో చేతులు కలిపి, బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ పాలన చెల్లకుండా చేశాడు. ఆ ప్రాంతమంతా, ఈ ఇద్దరు నాయకులు స్థాపించిన ప్రతిసర్కార్ కే పన్నులు చెల్లించేవారు. కొంత కాలమైంతర్వాత కానీ, బ్రిటిష్ పాలకులు అక్కడ తమ ఏలుబడిని పునరుద్ధరించ లేక పోయారు. 1947 లో భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తర్వాత, రాజకీయాల్లో ఏర్పడిన కల్మషం చూచి విసిగిపోయిన అచ్యుత్ 1950లో రాజకీయాలకు స్వస్తి చెప్పి, మళ్ళీ కృష్ణమూర్తి వైపునకే మరలాడు.

మొరార్జీ దేశాయి ప్రధానిగా ఏర్పడిన జనతా ప్రభుత్వ కాలంలో, జయప్రకాష్ నారాయణ్ దేశాధ్యక్షుని పదవికి అచ్యుత్ పట్వర్ధన్ పేరు సూచించాడంటే, అచ్యుత్ యొక్క నిజాయితీ ఎటువంటిదో గ్రహించవచ్చు. కానీ నాకిక రాజకీయాలతో నిమిత్తం లేదు. అని తోసిపుచ్చిన అచ్యుత్‌కు పదవి నెవరు కట్టబెట్టగలరు? కృష్ణమూర్తి తత్వాన్ని పట్టుకున్న వాడ్ని ఏ పదవి ఆకర్షించగలిగి వుంటుంది.

జీసస్, రామకృష్ణ పరమహంసలో ఏమి వున్నదని వారి చుట్టూ అంతంత మంది చేరారు? ఒకరు వడ్రంగి కుటుంబీకుడైతే మరొకరు ఒక పూజారి పుత్రుడు. కానీ వారి జాజ్వల్య మానమైన హృదయాలు, మనుష్యుల్ని వారి చెంతకు తెచ్చి పడేసినై. రామకృష్ణుడు ఏ శాస్త్రమూ చదువుకున్నవాడు కాదు. హేతుబద్ధంగా ఎవరితోనూ ఏదీ తర్కించి ఒప్పించగలిగిన సామర్థ్యమూ, వాదనా పటిమ ఉన్నవాడు కాదు.

ఒకసారి కేశవచంద్రసేన్ అనే మహా పండితుడు రామకృష్ణ పరమహంసను చూడటానికి వస్తున్నానని కబురంపించాడు. కేశవచంద్రుడు చాలా నేర్పుగా తర్కించగలిగే వాడు. వాదనలో ఆనాటి వంగ రాష్ట్రంలో ప్రముఖులైన వారిద్దరూ తారసిల్లినప్పుడు దృశ్యమెలా ఉంటుందో, ఏమి జరుగుతుందో చూద్దామని చాలామంది కేశవచంద్రను అనుసరిస్తూ దక్షిణేశ్వర్ వచ్చారు. ఈ ప్రతిభాశాలి చేతుల్లో రామకృష్ణుడు చిత్తవక తప్పదని నిశ్చయించుకున్నారు.

ఇటు దక్షిణేశ్వర్‌లోని రామకృష్ణుని శిష్యులు భీతిల్లసాగారు. కేశవచంద్రుడు తన పాండిత్య ప్రకర్షతో, రామకృష్ణుని ఎలాగూ ఓడిస్తాడు. ఆ విషయం దేశం నలుమూలలా తెలుస్తుంది. మరి తమ గురువు రామకృష్ణను ఎలా రక్షించాలి? కానీ

ఈ భయాందోళనలను రామకృష్ణుని ముందుకు తెచ్చినప్పుడల్లా, రామకృష్ణుడు నవ్వేసి, ఆయన్ని రానీ చూద్దాం అంటుండేవాడు.

కేశవచంద్రసేన్ తన అనుచరులతో ఒక రోజున దక్షిణేశ్వర్‌కు వచ్చాడు. సగర్వంగా, సహజమైన అహంకారంతో ఆశ్రమంలోకి ప్రవేశించాడు. అప్పటికే తన జీవిత కాలంలో ఎందరో దైవభక్తులనే వారితో వాదించి వారందరినీ నెగ్గుకుంటూ వచ్చిన వాడు కేశవచంద్రుడు. ఎవరి చేతుల్లోనూ ఓడినవాడు కాదు. మహా మహా పండితులే అతడి ధాటికి ఓర్వలేక పోయినప్పుడు, ఈ విద్యాగంధమెరుగని రామకృష్ణుడెంత? కేశవచంద్రుని విజయాన్ని తిలకించడానికై అనేక మంది ప్రొఫెసర్లు. పండితులు, విద్యావేత్తలు ఎందరో సమావేశమయ్యారు.

కేశవచంద్రుడు తన వాదనను రామకృష్ణునితో ఇలా ప్రారంభించాడు. "అసలీ దేవుడనే వాడున్నాడా?"

అందుకు సమాధానంగా రామకృష్ణుడు, మీరు చెప్పదల్చుకున్నదేదో చెప్పండి. అన్నాడు ప్రశాంతంగా.

దేవుడు అనేవాడు లేడని, అది మనిషి తన భయం కొద్దీ, తన అభద్రతా భావం నుండి సృష్టించుకున్న భావమే కానీ, మరేదీ కాదనీ, ఎన్నో రకాల వాదనలు చేస్తూ, అద్భుతంగా ప్రసంగిస్తున్నాడు కేశవచంద్రుడు. కానీ అలా మాట్లాడుతూనే ఏదో కొంత ఇబ్బంది పడజొచ్చాడు. ఎందుకంటే దేవుడు లేడు అని రుజువు చేయడానికి తాను మరో ఉదాహరణ చెప్పినప్పుడల్లా, రామకృష్ణుడు సంతసిస్తున్నట్లు కనిపిస్తుండేవాడు. పై పెచ్చు, అంతే, అంతే, ఎంతో బాగా చెప్పారు', అని కూడా అనేవాడు. కేశవచంద్రను ఆయన వ్యతిరేకించేవాడు కాదు. కేశవచంద్రకు, ఈ వైఖరి ఏమిటో అర్థం కాలేదు. వాదించని వాడిని ఓడించడం ఎలా సాధ్యం? తాను గెలవడానికి చేస్తున్న ప్రయత్నమంతా వ్యర్థంగా కనిపించ నారంభించింది. ఓడిపోయే మనిషంటూ ఎవరూ లేకపోతే, తాను ఎవరి మీద గెలిచినట్లు? కాసేపయింతర్వాత కేశవచంద్రుడు చింతాక్రాంతుడయ్యాడు. చివరకు రామకృష్ణునితో అది కాదు, మహాశయా, నేను అనిన ప్రతి దానికీ నువు అవునంటుంటావేమిటి? దేవుడు లేడని నే చెప్తుంటే... అని అర్థాంతరంగా అగిపోయి. లోలోన బహుశా ఈ వెర్రిబాగుల వానికి నేననే మాటలు అసలు అర్థం కావడం లేదేమో ననుకున్నాడు.

చివరకు రామకృష్ణ ఒక్కమాటే అన్నాడు. మిమ్మల్ని చూడక ముందు

భగవంతుడున్నాడని నాకింతటి విశ్వాసం లేదనుకుంటాను. కానీ మిమ్మల్ని చూసింతర్వాత భగవంతుడు నిశ్చయంగా ఉన్నాడని నాకు తెలిసి వచ్చింది అన్నాడు.

అదిరిపడిన కేశవచంద్ర సేన్, ఎందువల్ల ఆ మాట అంటున్నారు? అన్నాడు.

అందుకు రామకృష్ణ, ఆ భగవంతుడే లేకపోతే, ఇంత చక్కని సునిశితమైన మెదడు ఎలా పుట్టుకొచ్చింది? ఆ సృష్టికర్త ఉండే ఉన్నాడనడానికి మీరే రుజువు. నేను చూద్దామా, విద్యావిహీనుణ్ణి. నాలాంటి వాని మెదడు, దేవుడు లేకపోయినా ప్రపంచంలో ఉండే అవకాశమున్నది. కానీ మీ శక్తివంతమైన మేథ ఎలా వుంటుంది? ఉండే వీలు లేదు అన్నాడు.

ఆ సమయంలో కేశవచంద్రుడిలో ఏమి మార్పు వచ్చిందో కానీ, హఠాత్తుగా ఈ పుణ్య పురుషుడి కాళ్లమీద పడి, నన్ను మీరు గెలిచారు స్వామీ అని కళ్లనీళ్లు పెట్టుకున్నాడు. జీవితాంతం రామకృష్ణుడి శిష్యుడిగా వుండిపోయాడు. తన మనుష్యులతో ఇలా అంటుండే వాడు. మహాప్రభో ఆ మనిషి వద్దకు వెళ్లారంటే, ఇట్టే మారిపోతారు. ప్రతివాదమనేది లేకుండా నవ్వుతూ నవ్వుతూ, నన్ను మార్చివేశాడు. నా హృదయం ఎంత ఆనందంతో నిండిపోయిందో చెప్పలేను. జీవిత మాధుర్యమంతా అతడి సమక్షంలోనే అనుభవించాను. ఇంకేమి చెప్పను? అనేవాడు.

రామకృష్ణుడు తన హృదయాన్ని ఆధారం చేసుకొని బ్రతకడమే ఈ అద్భుతానికి కారణం అనేది ఎవరైనా గ్రహించవచ్చు.

18. జ్ఞానపానం, గంగాస్నానం: ఏది ముఖ్యం?

తీర్థయాత్రలతోనూ, గంగాస్నానాలతోనూ మన పాపాలు కడిగేసుకోగలమని హిందువులకు ఒక వింత అభిప్రాయమున్నది. తీర్థస్థలాలు, గంగా నదీజలాలు పవిత్రమైనవే అయి వుండవచ్చు. అలాగే శ్రీశైల శిఖరాగ్రం కూడాను. కానీ మన పాపాలనుండి విముక్తి అంతసులభంగా లభిస్తే, ఇక ఈ ఉపనిషత్తులెందుకు? ఈ తత్త్వవిచారణ ప్రయోజనములేమిటి? ఇంత డబ్బు ఖర్చు పెట్టి, కొంతశ్రమకోర్చి, వినోదం కూడా కలిసొచ్చే అలాంటి యాత్రలు చేసి వస్తే, ఆ విధంగా ఈ పాపాలు తొలగిపోతే, ఈ మనసు పరివర్తన చెందవలసిన అవసరమేముంటుంది? ధర్మయుతమైన జ్ఞానమయమైన జీవనానికి ఎందుకు ప్రయత్నించాలి? మొత్తం హిందూమతాన్ని తీర్థయాత్రలు, పుణ్యనదుల్లో స్నానాలు, కుంభమేళాల స్థాయికి తెచ్చేస్తే, యోగవాశిష్ఠమూ, అష్టావక్రగీత, భగవద్గీత పఠనావశ్యకత ఏముంటుంది?

శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస వద్దకు ఓ మనిషి వచ్చి తన పాపప్రక్షాళనకు గంగానదీ స్నానానికి వెళ్తున్నానని చెప్పుకున్నాడు. "ఎక్కడికో వెళ్లేదేముంది? ఇదుగో మన కాళికాలయం వెనకాలే గంగ ప్రవహిస్తున్నది. అక్కడికి వెళ్లి, మునిగి వచ్చేయ్' అన్నాడు. ఎబ్బే, ఇక్కడి గంగలో కాదు. కాశీనగరం ప్రక్కన ప్రవహించే గంగలో చేస్తేగానీ పాపాలు తొలగవు. అందువల్ల యాత్ర చేయాల్సి వుంది" అన్నాడు.

" బాగానే వుంది కానీ, చేసిన పాపాలు ఎలా పోతాయంటావు? మనల్ని వదిలి అవి మరొక దానిని ఆశ్రయించకతప్పదు. అందువల్ల నువ్వు గంగలో మునిగినంతసేపూ, ఆ పాపాలు నిన్ను వదిలి ఆ వొడ్డున వున్న చెట్లను ఆశ్రయిస్తాయి. నువు నీళ్లలో వున్నంతసేపూ అవి నిన్ను ముట్టుకోవు. ఎంతసేపని నీళ్లలో వుండగలవు? కాసేపైన తర్వాత నువు వొడ్డుకు రాగానే అవి మళ్లీ నిన్ను చుట్టుకుంటై. అంతటితో పోకపోవచ్చు. వేలాదిమంది ఇలా పాప ప్రక్షాళన చేసుకొని వుంటారు. ఆ పాపాలన్నీ పలురకాల దయ్యాలుగా ఆ చెట్లకొమ్మల్నీ రెమ్మల్నీ ఆశ్రయించుకు వుంటై. వొడ్డుకు రాకుండా చచ్చిపోయిన వారి పాపాలు, మరి కొందరి పాపాలు, ఆ కొమ్మలకు అలా వేళ్లాడుతూనే వుంటై. నువు అర్హుడివని అనిపిస్తే, వారందరి పాపాలూ కూడా నీ మీదే వచ్చి వాలుతై. పుణ్యానికి పోతే పాపమెదురైనట్లు మరిన్ని పాపాల మూటతో నీవు తిరిగి రావలసి వుంటుంది. ఇదంతా ఆలోచించి మరీ బయలుదేరు" అని ఆ

మనిషిలో ఒక అనుమానం కలిగించాడు.

రామకృష్ణుడంతటి వాడికి గంగ పవిత్రత, గంగాస్నానం విశిష్టత తెలియదని మనమనుకోలేము. ఆయన స్వయంగా కాశీ వెళ్లినప్పుడు ఆ వూరంతా బంగారపు ఛాయతో వున్నట్లు గమనించాడు. అనేకమంది నిజమైన భక్తులు వేలాది ఏళ్లుగా కాశీ విశ్వనాథుని కొలిచిన ఫలితంగా, వారి భక్తి యావత్తూ బంగారపు వన్నె తొడుక్కొని మొత్తం కాశీయే మేలిమి బంగారంలా కనిపించింది రామకృష్ణుని దివ్యనేత్రాలకు. మనకు ఆ నిర్మలినమైన నేత్రాలు లేవు కాబట్టి, మనకు అలా కనిపించే అవకాశం లేదు.

కానీ ఆయన తనవద్దకు వచ్చిన వ్యక్తితో ఇలా మాట్లాడటంలోని ఉద్దేశం, పుణ్యగంగా స్నానం విరమింపజేయడానికి కాదు. 'ఇలాంటి బాహ్యప్రక్రియలతో సరిపెట్టకుందామనుకోవద్దు. ఆత్మజ్ఞానం వైపు మళ్లు, నిజమైన భక్తివైపు కదులు, నీ మనోవాంఛలను గమనించు' అని తెలియజేయడానికే అలా చేశాడు. అంతేగానీ, తీర్థయాత్రలకు వ్యతిరేకి కాదు. వాటికి ప్రాధాన్యమిచ్చి, మిగతా వాటిని నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నారనే ఉద్దేశంతోనే ఆదిశంకరుడు కూడా ఒక సందర్భంలో 'గురుధ్యానం, గురుసామీప్యం, గురుచరణం, గురుసాన్నిధ్యం నదుల వద్దకు వెళ్లి చేసే స్నానాలకన్న పుణ్యం' అని చెప్తూ, 'యాత్రాస్థలాలకు వెళ్లడం అజ్ఞానులకే చెల్లుతుంది గానీ, జ్ఞానులకు కాదు' అన్నట్లు చెప్తారు. పరిస్థితులు అనుకూలంగా వున్నప్పటికీ, అనారోగ్యం పీడిస్తున్నప్పటికీ, అనేక యాతనలు పడుతూ కూడా మనుషులు ఈ యాత్రలు సలుపుతూంటారు. ఈ ఆచారాన్ని ఆర్యసమాజ స్థాపకుడు స్వామి దయానంద కూడా వ్యతిరేకించాడు.

అయినప్పటికీ యాత్రాస్థలాలపై విశ్వాసం హిందువుల మనస్సుల్లో ఎంత గాఢంగా నాటుకున్నదంటే, 1871 లో విజయనగర ప్రాంతంలో జన్మించి గుజరాతీ రాష్ట్రంలో ప్రవచిస్తూ చాలా కాలం అక్కడే వుండిపోయిన శ్రీ ప్రకాశానంద స్వామి సహవాసి, మిత్రుడు అయిన స్వామి నిత్యానందులు తన చివరి దశలో 'ఈ శరీరము ఇక నిలువదు. కానీ ఈ శరీరమును హరిద్వారమున త్యజించవలెనని నా ఉద్దేశము' అని చెప్పగా, ప్రకాశానందుల వారు అందుకు సమాధానంగా 'స్వామీ, ఇది ఏమిటి? ధర్మరాజు భక్తవరుడగు విదురునితో అన్నమాటలు మీకు గుర్తు లేవా? తమవంటి భగవద్భక్తులు, తీర్థస్వరూపులు, పాపాత్ములచే కలుషితములైన తీర్థములను తమరు

తమ హృదయమునందున్న గదాధరుని ప్రభావముచే మరల పవిత్రమొనరించి తీర్థత్వమును కలుగ జేయుచున్నారు. గంగ మొదలైన పుణ్యతీర్థములు తమ చరణములయందే కలవు. తమరు కోర్కెను విరమించుకొనుడు' అన్నాడు. అంతట ఆయన కోర్కెను విడనాడాడు, అని 'వార్తాలాపము' అనే గ్రంథములో కనిపిస్తుంది.

ఇక దాని గ్రంథకర్త శ్రీ ప్రకాశానందస్వామి తన శరీరాన్ని విసర్జించినప్పుడు, తదుపరి కార్యక్రమాన్ని తన శిష్యులకు ముందే సూచించారు. 1962 లో తన తొంభై ఒకటవ ఏట ఆయన మరణించినప్పుడు 'శరీర త్యాగము చేసినచో, నా కళేబరమును ఈ సముద్రములోనే పారవేయుడు' అని చెప్పినందువల్ల, శరీరాన్ని నావలో పెట్టి గోమతీ సంగమ స్థానమునుండి సముద్రములోనికి తీసుకువెళ్లి విసర్జించారు.

19. మహేంద్రనాథ్ డైరీలు

"ది గాస్పెల్ ఆఫ్ శ్రీ రామకృష్ణ" అనే బృహద్గ్రంథం శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంసకు సంబంధించిన దినచర్య, మాటలు, సంభాషణలు, సంఘటనలు మొదలైనవి నమోదు చేసిన పుస్తకం ఇది. ఇది మొదట్లో ప్రచురించినప్పుడు దీని గ్రంథకర్త పేరు కేవలం 'ఎం' అనే ఇంగ్లీష్ అక్షరంతో వెలువడింది. ఈ 'ఎం' మహేంద్రనాథ్ గుప్తాకు సంకేతాక్షరం అనే విషయం కొందరికే తెలుసు. ఈ పుస్తకం చాలా మార్లు పునర్ముద్రింప బడింది. ఇప్పుడు మహేంద్రనాథ్ గుప్త పూర్తి పేరు, గ్రంథరచయితగా ముద్రింపబడుతున్నది.

గాస్పెల్ అంటే సువార్త, శుభసమాచారం, అనగా దైవానికి సంబంధించినది అని అర్థం. మహేంద్రనాథ్, రామకృష్ణ వాక్కును గాస్పెల్‌గా పేర్కొనడానికి కొన్ని కారణాలుండవచ్చు. ఆనాటి బెంగాల్‌లో క్రీస్తు మతానికి ప్రబలమైన ప్రచారం వుండేది. ఇంగ్లీష్ చదువుకున్నవారు, క్రిస్టియన్ మతం చేత ప్రభావితమైన వారు, ఉన్నత వర్గాల్లోనూ, కీలకమైన పదవుల్లోనూ వుండేవారు. విద్యాధికులందరూ మిషనరీ పాఠశాలల్లో చదివిన వారే. మహేంద్రనాథ్, బైబిల్ గ్రంథాన్ని క్షుణ్ణంగా పఠించినవాడు; ఆ గ్రంథంలోని కొన్ని భాగాలాను అప్పజెప్పగలిగేవాడు. శ్రీ రామకృష్ణుణ్ణి క్రీస్తుతో పోల్చి ప్రస్తుతించడం ఆనాటి వారికి అలవాటుగా వుండేది. బైబిల్ గ్రంథాన్ని గాస్పెల్‌గా ఎలా భావించేవారో, ఈ రామకృష్ణుని వాక్కును కూడా అలాగే భావించాలని, మహేంద్రనాథ్ ఉద్దేశమై వుండవచ్చు.

ఏది ఏమైనప్పటికీ, శ్రీరామకృష్ణుడు దైవాంశ సంభూతుడని, మహేంద్రనాథ్ గాఢంగా విశ్వసించాడు. అందుచేత రామకృష్ణుడు మాట్లాడిన మాటలన్నీ శ్రద్ధాభక్తులతో వున్నది వున్నట్లుగా డైరీలోపల రాసుకుని పరమపవిత్రంగా ఎంచుతూ, వాటిని తన చెంతనుంచుకున్నాడు.

రామకృష్ణుడు కూడా మహేంద్రనాథ్‌ని ఎంతగానో నమ్మినట్లు కనిపిస్తుంది.

సుప్రసిద్ధ బెంగాలీ గాయకుడు, సంగీతజ్ఞుడు, కవి, రచయిత అయిన దిలీప్‌కుమార్ రాయ్ (1897–1980) మహేంద్రనాథ్‌ను మొదటిసారిగా కలిసిన సందర్భాన్ని ఇలా వివరిస్తాడు.

'కాళీమాత శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంసతో, స్వయంగా మాట్లాడిందని

నమ్మడమెలానయ్యా' అని వరసకు అన్న అయిన నిర్మలేందుతో అన్నాడట దిలీప్. 'ఆ మాటల్ని మహేంద్రనాథ్ స్వయంగా రాసిపెట్టాడని' నిర్మలేందు దిలీప్‌కు చెప్పాడు. ఇక ఆ మాటలకు తిరుగులేదన్నట్లుగా.

" ఏదైనా రామకృష్ణుడు స్వయంగా రాసిన మాటలు కాదు గదా, ఎవరో ఒక శిష్యుడు రాశాడని నమ్మమంటావా?" అని వాదించాడు దిలీప్. "ఈ రాసిన వాళ్లు వున్నది వున్నట్లుగా రాశారని రుజువేమిటి? రామకృష్ణుని మాటలన్నీ జాగ్రత్తగా ఏ రోజుకారోజు ఏదైనా ప్రత్యేక డైరీల్లో రాసిపెట్టాడా?"

నిర్మలేందు మండిపడ్డాడు. 'ఓ సందేహాంతరంగుడా ! రాసిన వ్యక్తి చేసిన పని సరిగ్గా అదేనోయ్, పద, నిన్ను నేరుగా అతడి వద్దకే తీసుకువెళ్తాను' అంటూ దిలీప్‌ను బయల్దేరదీశాడు.

మహేంద్రనాథ్ గుప్తా, కలకత్తా పట్టణంలో ప్రతిష్ఠాత్మకమైన ఓ మంచి స్కూలుకు హెడ్‌మాస్టర్‌గా పనిచేస్తుండేవాడు. దిలీప్‌కుమార్, శ్రీరామకృష్ణుని గురించి తన ముఖతః వినాలనే కోరికతో వచ్చాడని తెలిసి, మహేంద్రనాథ్ పులకించిపోయాడు. అతడి రోమాలు నిక్కబొడుచుకున్నై.

మహేంద్రనాథ్‌కు తన గురువు యెడల అమితమైన భక్తి అని గ్రహించాడు దిలీప్. మహేంద్రనాథ్ చాలా సేపు రామకృష్ణుని గురించి దిలీప్‌తో మాట్లాడాడు. అటు తర్వాత తాను లిఖించి దాచి పెట్టుకున్న 'మొరాకో లెదర్' తో బైండింగ్ చేసిన డైరీలు అలమారా నుండి తెచ్చి చూపించాడు.

మహేంద్రనాథ్ ఎంత నిజాయితీతో, రామకృష్ణుని ప్రతి వాక్యం నమోదు చేసుకున్నాడో, దిలీప్‌కు అప్పుడు తెలిసి వచ్చింది.

మహేంద్రనాథ్ రామకృష్ణ పరమహంస వద్దకు మొదటి సారి వెళ్లడం, ఎలాంటి పరిస్థితుల్లో తటస్థించిందో తెలుసుకోవడం కూడా ఆసక్తిదాయకమే. మహేంద్రనాథ్ నివసిస్తున్న ఉమ్మడి కుటుంబంలో అక్కడి కుటుంబీకుల కలహాలు ఒకనాటి రాత్రి తారాస్థాయిని చేరుకున్నాయి. ఆ రాత్రి పదిగంటలకు, మహేంద్రనాథ్ తన భార్యతో సహా, ఇంటినుండి బయటకు నడిచాడు. బారానాగూర్‌లోని తన సోదరి ఇంటికి బయలు దేరాడు. ఆ సమయంలో తాను అద్దెకు తెచ్చిన బండి గమ్యం చేరేలోగానే, దోవలో గుర్రానికి ఏదో వచ్చి, కదలడం మానేసింది. సమీపాన వున్న మిత్రుడి ఇంట్లో తల దాచుకోవడానికి ప్రయత్నించగా, ఆ ఇంట్లోవాళ్లు అంత

సుముఖంగా లేరని గ్రహించి, మరో బండి కుదుర్చుకుని ఆ నడిరాత్రి సోదరి ఇంటికి చేరాడు. అప్పుడు మహేంద్రనాథ్ మనసు ఎంత వికలమై పోయిందంటే, ఈ దుస్సహమైన పరిస్థితుల్లో బ్రతకడం కన్నా ఆత్మహత్య చేసుకోవడం మేలనిపించింది.

మర్నాడు సాయంత్రం తన మేనల్లుడు సిద్ధుతో కలిసి మహేంద్రనాథ్ వాహ్యాళికని బయల్దేరాడు. సిద్ధు తండ్రి ఈషన్ కవిరాజ్, శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంసకు కుటుంబ వైద్యుడు. సిద్ధు, మహేంద్రనాథ్‌ను దక్షిణేశ్వర్ ఆలయంలో వున్న తోటకు తీసుకు వెళ్లాడు. అక్కడ రామకృష్ణను మొదటిసారి చూశాడు మహేంద్రనాథ్. అతడి మాటల్లోనే చెప్పాలంటే "ఆత్మహత్య చేసుకుందామని తలపోస్తున్న నేను ఆయన్ని చూడడంతోటే, నా ఆత్మని కనుగొన్నట్లయింది. నా కుటుంబ కలహాలు నన్ను దేవుడి వద్దకు తీసుకు వెళ్లినై" ఆసక్తికరమైన విషయమేమిటంటే, సిద్ధు మరెప్పుడూ రామకృష్ణ పరమహంస వద్దకు వెళ్లలేదు.

మొదటి సమావేశంలో మహేంద్రనాథ్ రామకృష్ణతో దాదాపు ఏమీ మాట్లాడలేదు. తర్వాతి కాలంలో తోటి భక్తులతో ఆ ఘట్టాన్ని ప్రస్తావిస్తూ, మహేంద్రనాథ్ " శ్రీరామకృష్ణులవారిని కలవడంతోటే నా గతమంతా తుడిచి పెట్టుకు పోయినట్లయింది. ఆయన మహిమాన్విత వ్యక్తిత్వం, ఆధ్యాత్మిక ఆకర్షణ శక్తి, నా దుఃఖమయమైన స్మృతులనన్నింటినీ మాయం చేసింది" అన్నాడు.

మహేంద్ర రామకృష్ణుని అడిగిన ప్రశ్నలకు ఆయన ఇచ్చిన సమాధానాల్లో నీతి కథలు, జానపద సాహిత్యం, పౌరాణిక కల్పిత గాథలు, శాస్త్రీయమైన తర్కం, నిత్యం మన ఇళ్లల్లో జరిగే సంఘటనలు, ప్రకృతిలో దర్శనమిచ్చే దృశ్యాలు, జంతు మనుష్య స్వభావాల్లో కనిపించే విషయాలు, ఇలా ఎన్నయినా వుండేవి కానీ, పవిత్రంగా ఎంచబడే గ్రంథాల్లోని దృష్టాంతాలు, ప్రమాణ పూర్వక వాక్యాలు వుండేవికాదు. రామకృష్ణ తన స్వానుభవం నుండే మాట్లాడేవాడు. ఆధ్యాత్మిక జీవనానికి సంబంధించిన పరమసత్యాలను సరళంగా విప్పి చెప్పేవాడు. ఇలా ప్రసంగించడం మహేంద్రనాథ్‌ను చాలా ఆకర్షించింది. ఇంతకు ముందెన్నడూ మహేంద్రనాథ్ ఇలాంటి మనిషిని తారసిల్లలేదు.

నాల్గవ మాటు మహేంద్రనాథ్ రామకృష్ణను కలవడానికి ఆయన గదికి వెళ్లగానే, శ్రీరామకృష్ణ తన చుట్టూ కూచోనున్న అనుచరులతో 'అడుగో మళ్లీ వచ్చాడు' అని నవ్వుతూ అన్నాడు. వాళ్లకిలా వివరించాడు. 'ఒక మనిషి ఒక నెమలికి

సాయంత్రం నాలుగు గంటల వేళ ఓ చిన్న నల్లమందు గుళిక పెట్టాడు. మర్నాడు సరిగ్గా అదే వేళకు ఆ నెమలి అతడి వద్దకొచ్చింది. అంతకు ముందు రోజు పెట్టిన మత్తుమందు ప్రభావం దానిమీద అంత బలీయంగా పడింది. అందువల్లనే మరో గుళిక పుచ్చుకోవడానికి అది టంచనుగా అదే సమయానికి హాజరైంది"

అటు తర్వాత రామకృష్ణ బ్రతికిన అయిదేళ్ల కాలంలో మహేంద్రనాథ్ ఈ దైవపరమైన 'మత్తుమందు' కొరకై మళ్లీ మళ్లీ వస్తూనే వుండిపోయాడు; అటు తర్వాత ఆ 'మత్తును', అంటే ఆ సంభాషణలను ఇతర దైవాన్వేషకులతో పంచుకున్నాడు.

రామకృష్ణతో మహేంద్రనాథ్ ఒకమారు "మొన్న ఆ మధ్య, భగవంతుడు భూమిపై ఎలా అవతరిస్తాడో విశదంగా చెప్పారు" అని మొదలు పెట్టినప్పుడు, "నేనేమన్నానో చెప్పు" అని అడిగాడు రామకృష్ణ.

అందుకు మహేంద్రనాథ్ ఇలా అన్నాడు.

" ఆకాశం అంచుల వరకూ విస్తరించిన ఒక పెద్ద మైదానం, భూమిపై ఊహించుకోమని అన్నారు. ఏ విధమైన ఆటంకం లేకుండా అది కనుచూపు మేరకు అలా సాగిపోతూనే వున్నది. కానీ మన కంటి ముందర ఒక అడ్డుగోడ వున్నందువల్ల, ఆ క్షేత్రాన్ని చూడలేక పోతున్నాం. ఆ గోడలో ఒక గుండ్రటి రంధ్రమున్నది. ఆ రంధ్రం గుండా మనం ఆ అనంత క్షేత్రం యొక్క ఒక భాగాన్ని మాత్రం చూడగలుగు తున్నాం" అని చెప్పారు.

" ఆ రంధ్రమేమిటో చెప్పు" అన్నాడు రామకృష్ణ.

" మీరే ఆ రంధ్రం. మీ ద్వారా ఆ అంతులేని మైదానాన్ని, ఆ సమస్తాన్ని మేము చూడగలుగుతున్నాం" అన్నాడు మహేంద్రనాథ్.

20. 'కిడ్నాపర్ టీచర్'

కొంతకాలంపాటు శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంసను కలుస్తూ వుంటం జరిగిన తదుపరి మహేంద్రనాథ్‌కు సంసారాన్ని వీడి సన్యాసి కావాలనే కోరిక బలీయమవ జొచ్చింది. కానీ రామకృష్ణుడు మహేంద్రనాథ్ విషయంలో మరొక మార్గాన్ని నిర్దేశించినట్టు కనిపిస్తుంది. అందుచేత అతడు సన్యాసం పుచ్చుకోవడాన్ని రామకృష్ణుడు ఆమోదించలేదు.

" నువు ఇప్పటికే భగవద్భక్తిలో సుప్రతిష్ఠుడివయ్యావు. అలాంటప్పుడు సంసారం త్యజించడం అవసరమంటావా?" అని ఒకసారీ, "భాగవత పండితుణ్ణి భగవంతుడు ఒక రకమైన బంధంతో లోకానికి కట్టి పడేస్తాడు? అలా జరగక పోతే ఆ పవిత్ర గ్రంథాన్ని ప్రజలకు విడమర్చి బోధించడానికి ఎవరు మిగులుతారు? అలాగే కాళీమాత నిన్నీ ప్రపంచానికి కట్టి పడేసింది" అని మరొక మారు మహేంద్రనాథ్‌ను గృహస్థాశ్రమంలోనే వుంచాడు.

మహేంద్ర తన కుటుంబంతోనే వుంటూ, సంసార బాధ్యతను మోస్తూ, ప్రచ్ఛన్న యోగిగా కొనసాగాడు, తర్వాతి కాలంలో రామకృష్ణకు ప్రియశిష్యులైన రాఖాల్, సుబోధ్, బాబూరామ్, పూర్ణ, బినోద్, బంకిమ్, తేజ చంద్ర, ఖిరోద్ నారాయణ్ మొదలైన వారంతా మహేంద్రనాథ్ వద్ద చదువుకున్న విద్యార్థులే. తోటి భక్తులు మహేంద్రనాథ్‌ను 'కిడ్నాపర్ టీచర్' అంటూ హాస్యమాడేవారు; రామకృష్ణునిపై మహేంద్రనాథ్ ప్రకటించే శ్రద్ధ, ప్రేమల వల్లనే అతడి విద్యార్థులనేకమంది రామకృష్ణుని చెంతకు చేరి, ఆయన శిష్యులుగా మారిపోవడం జరిగింది.

మిత్రశ్రీ ఈ విషయమై వ్యాఖ్యానిస్తూ 'ఒకప్పుడు సన్యాసులు పిల్లల్ని ఎత్తుకు పోతారనే భయం కొద్దీ, సన్యాసులు బజార్న వస్తున్నారని తెలియగానే, కుటుంబీకులు తమ పిల్లల్ని వీధినుండి ఇంట్లోకి తెచ్చుకునేవారు. ఆ విధంగా చూస్తే, తాను చేస్తున్న యాగం నిర్విఘ్నంగా కొనసాగడానికి దశరథుణ్ణి మొహమాటపెట్టి రామలక్ష్మణులను, యాగరక్షణకై అడవికి ఎత్తుకుపోయిన విశ్వామిత్రుడ్ని మొదటి కిడ్నాపర్‌గా అభివర్ణించే వీలుంది' అని హాస్యంగా అన్నాడు మిత్రశ్రీ. 'మహేంద్రనాథ్ అయినా, తన స్కూలు విద్యార్థులకు రామకృష్ణ పరమహంస ఔన్నత్యాన్ని గురించి అతిగా చెప్తూ వున్నందువల్లే వారంతా పరమహంస వద్దకొచ్చి, అతడి ప్రభావానికి లోనైనారు.

రామకృష్ణుడు కూడా ఒంటరిగా వున్న వేళల్లో ఒక్కోసారి 'నాశిష్యుల్ని ఎప్పుడు నా వద్దకు పంపిస్తావు' అని భగవంతుణ్ణి ప్రశ్నిస్తుండేవాడు. యువ బృందం తన బోధను గ్రహించాలనీ వారు దశదిశలా భగవద్భక్తిని ప్రచారం చేయాలనీ, ఎంతైనా ఆరాటపడే వాడు. అలాంటివారైనా లేత వయసులో తన వద్దకు వస్తేనే ఆ పనికి అంకితమవగలరు కానీ, సంసార తాపత్రయంలో చిక్కుకున్న తర్వాత ఏమి చేయగలరు? అందువల్ల మహేంద్రనాథ్ లేత్రాయపువారిని ప్రభావితం చేసి ఈ గురువు వద్దకు చేర్చడం, వారు రామకృష్ణామృతాన్ని గ్రోలి, పెరిగి పెద్దవారయిన తర్వాత పలు చోట్లకు వెళ్లి రామకృష్ణుని ఆశయాన్ని నెరవేర్చడం జరిగింది. రామకృష్ణుడికి యువశక్తిని సమకూర్చిన ఘనత మహేంద్రనాథ్‌కే దక్కిందనవచ్చు.

ఇక్కడ ఇంకొక తమాషా వున్నది. ఈ మహేంద్రనాథ్ నోట్స్ తీసుకున్నట్టే, తారక్ అనే మరో శిష్యుడు (తర్వాతి కాలలో రామకృష్ణ మిషన్ సేవ చేస్తూ స్వామి శివానందగా పేరు మార్చుకున్నాడు) రామకృష్ణుని వాక్యాలను, సంభాషణలను నోట్స్‌గా లిఖించనారంభించినప్పుడు, రామకృష్ణుడు అలా చేయవద్దని తారక్‌ను వారించాడు. అప్పుడు తారక్ తాను తీసుకుంటున్న నోట్స్‌నన్నిటినీ గంగానదిలోకి విసిరేశాడు. నోట్స్ తీసుకొని తర్వాతి తరాల వారికి రామకృష్ణ బోధను అందజేయడం మహేంద్రనాథ్‌కే కేటాయించబడినట్లు కనిపిస్తుంది 'గాస్పెల్' పుస్తకాలు చూసినప్పుడు. మహేంద్రనాథ్ వచ్చేవరకూ, రామకృష్ణ ఏ ముఖ్యమైన చర్చ ప్రారంభించేవాడు కాదని, వ్యాఖ్యాతలు అంటారు. అంతేకాక, తాను అన్నటువంటి మాటలు తనకు మళ్లీ చదివి చెప్పమని కూడా రామకృష్ణ ఆదేశించేవాడు. ఒకవేళ మహేంద్రనాథ్ గనుక ఆ మాటల్ని సరిగా అర్థం చేసుకోక పోయినట్లయితే, వాటిని విడమర్చి, అతడికి అర్థమయేట్లు చెప్పేవాడు.

ఇదంతా గమనించినట్లయితే, రామకృష్ణ జీవితంలో మహేంద్రనాథ్ గుప్తా ఒక ప్రధానపాత్ర పోషించాడనే చెప్పాలి. రామకృష్ణుని మాటలన్నింటినీ ఆ మహనీయుని చివరి ఐదేళ్ల పరిపక్వ దశలో, ఎప్పటికప్పుడు రాసి వుంచుకోడం జరగక పోయినట్లయితే, వీడియోలు కాసెట్లు లేని ఆ కాలంలో రామకృష్ణబోధ భావితరాలవారికి ఎలా అందేది? రామకృష్ణుని గురించి రోమారోలా వంటి ప్రఖ్యాత ఫ్రెంచి రచయితకు ఎలా తెలిసేది? ఆ విధంగానే రామకృష్ణుని ఖ్యాతి ప్రపంచమెల్లెడలా

విస్తరిల్లింది.

మహేంద్రనాథ్ రాసి వుంచుతున్న డైరీల ప్రాముఖ్యం రామకృష్ణుడు ముందే గ్రహించి వుంటాడు. అందుకే సంభాషణలు సంవాదాలు ప్రారంభించే ముందు మహేంద్రుని 'రాకకై', 'రాతకై' వేచి వుండేవాడు. తాను చెప్పినది మహేంద్ర బాగా అర్థం చేసుకోవాలని గాఢంగా కోరుకునేవాడు.

ఆ విధంగా, ఆధ్యాత్మికులు, రామకృష్ణకు ఎంత రుణపడి వున్నారో, బిడియం కొద్దీ 'ఎం' అనే పొడి అక్షరంతో మొదట్లో తన పుస్తకాలు ముద్రింపించిన మహేంద్రనాథ్ గుప్తాకు కూడా కుడి ఎడంగా అంతే రుణపడి వున్నారు.

21. పురుష ప్రకృతిలో స్త్రీ

శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస శిష్యుడైన తురీయానందకు చిన్నతనం నుంచి స్త్రీ జనం పట్ల కొంత వైముఖ్యం ఏర్పడింది. బాల్యంలోనే అతడి తల్లి మరణించింది. ఇంట్లో ఆక్కాచెల్లెళ్లతో కలవకుండా కాస్త ఎడంగా వుండటం మొదట్నించీ అతడి పద్ధతై వుండేది. ఇంట్లో ఇతర ఆడవాళ్ళతో కూడా దూరంగా మెలగుతుండేవాడు. తనకు అవసరమైన ఆహారం తానే వండుకోవడం నేర్చుకున్నాడు. స్కూలుకు, కాలేజీకి వెళ్లే రోజుల్లో కూడా తనే వండుకుతినేవాడు. స్త్రీజాతికి ఇంత దూరంగా వుంటూ వుండటం వల్ల అతడి బ్రహ్మచర్య వ్రత తేజస్సు ముఖం మీద కన్పడుతూనే వుండేది.

శ్రీ రామకృష్ణులవారితో పరిచయమేర్పడి, ఆయనకు సమీపమైనప్పుడు వెలుతుర్లు విరజిమ్మే ఇతడి నిష్ఠను రామకృష్ణ గౌరవించే వాడు. అయినప్పటికీ, తన ఈ శిష్యుడికి ఒక చిన్న హెచ్చరిక చేశాడు. "ఏమైతేనేమి, ఆడవాళ్లంటే ఓ రకమైన ప్రతికూల స్వభావం ఏర్పరచుకున్నావు, కానీ ఇది అంత యోగ్యమైన దృష్టి కాదు; ఈ దృక్పథంలో కొంత అసభ్య లక్షణమున్నది. ఈ వైఖరి ఏదో ఒకనాడు నిన్ను దెబ్బ తీస్తుంది. అందువల్ల ఇది మార్చుకోవడం మంచిది. భూమి మీద కనిపించే ఈ స్త్రీమూర్తులు ఆ దేవీమాత యొక్క అవతారాలని గుర్తుంచుకో. ఆ విశ్వమాత యొక్క చిహ్నాలను తిరస్కరించడం నీకు ధర్మమేమో ఆలోచించు" అంటూ మందలించాడు. రామకృష్ణుడు తురీయానందను.

"కాంతా కాంచనాలకు దూరంగా వుండు" అని నిత్యం ప్రబోధించిన రామకృష్ణ ఇలా సలహా ఇచ్చాడంటే, ఎవరికైనా కాస్త ఆశ్చర్యం కలగవచ్చు. కానీ కాంతే లేకపోతే తనకు గానీ, మరెవరికిగానీ, జన్మ లభించదు; కాంచనం, అనగా ధనాదుల మీద తనకు స్వయంగా అభిలాష లేకపోయినా, అది కొద్దిగానైనా కలిగున్న వాళ్లుంటేనే తన పోషణ భారం స్వీకరించగలిగి వుంటారు. కాబట్టి కాంతా కాంచనాలను రామకృష్ణ విమర్శించేవాడంటే, వాటి వ్యామోహంలో పడి అవే నిత్యం, సత్యం అనుకోవద్దనే కానీ, అవి లేకుండా లోకకార్యం సాగదనేది అందరికీ తెలిసిన విషయమే. సరిగా అర్థం చేసుకోలేనివారు, సమన్వయం లేనివారు మాత్రమే ఆ రెంటినీ ద్వేషించే పొరపాటు చేస్తారు.

తురీయానంద వైఖరి మారింది. స్త్రీలలో ఆ దివ్యమాతను దర్శించాడు.

తన మనసులో వున్న వైమనస్యం తొలగిపోయింది. కానీ పురుషునికి స్త్రీ సాంగత్యం ఏ రకంగానైనా మితిమీరితే, తద్వారా ఘటిల్లే అనర్థాన్ని గురించి తురీయానందే ఒక సంఘ సేవకునికి చెప్పాల్సి వచ్చింది.

అప్పుడు తురీయానంద తన జీవితంలోని చరమాంకాన్ని కాశీనగరంలో గడుపుతున్నాడు. మధ్యవయస్కుడైన ఒక సంఘసంస్కర్త పతితులైన స్త్రీలను, వేశ్యావాటికల్లో జీవిస్తున్నవారిని సభ్యసమాజంలోకి తీసుకురావడానికి కృషి సల్పుతుండేవాడు. ఇందుకై అతడొక సంఘం స్థాపించాడు. ఆ సంఘం వారు ఎవరినైతే వేశ్యావృత్తినుండి తప్పించి సభ్యసమాజంలోకి తెచ్చారో, వారందరిపేర్లు, ఇతర వివరాలు నమోదు చేయడానికి ఒక రిజిష్టరు తెరిచారు. ఇతడు చేస్తున్న పనిని ఊళ్లో అనేకులు శ్లాఘించారు. తాను చేసే పనిని స్వామి తురీయానంద కూడా మెచ్చుకుంటాడని ఆశిస్తూ ఒకసారి ఆయన దర్శనానికి వచ్చాడు. కానీ ఆ సమయాన తురీయానంద ఏమి మాట్లాడకుండా మౌనంగా వుండిపోయాడు.

ఈ మొత్తం సంస్కరణోద్యమాన్ని కొంత లోతుగా ఆలోచించిన తదుపరి తన భావాలను ఇలా వెలిబుచ్చాడు. “నీవు నిస్వార్థమైన సంఘ సేవ చేస్తున్నావనే మాట నిజమే. అయినప్పటికీ, ఈ సంస్కరణకు సంబంధించిన నీ కార్యకలాపాలు నిన్ను పరిశుభ్రంగా వుండనివ్వవు. ఎందుచేతనంటే, రాత్రింబగళ్లు నీ మెదడు అనేక అనారోగ్యకరమైన ఆలోచనలతో నిండిపోతుంటుంది. పతితులైన స్త్రీల గురించి సతతం విచారమగ్నుడవై వుంటావు. ఇక నీ మనసు కొంతకాకపోతే కొంతైనా వారి వికృత మనస్తత్వాన్ని అలవరచుకుంటుంది. ఏదో ఒకరోజున నీవూ పతితుడవయ్యే ప్రమాదమున్నది. అదీగాక, స్త్రీలకు సంబంధించిన ఇలాంటి కార్యక్రమం పురుషుడైన వాడు చేపట్టదగింది కాదు” అని సలహా ఇచ్చాడు.

తన విషయంలో ఎటువంటి ప్రమాదం వుండబోదని ఆ సంస్కర్త ఎంతో నిబ్బరంగా వుండిపోయాడు. కానీ జరగవలసిన హాని చివరకు జరుగనే జరిగింది. పతిత జనోద్ధరణ కార్యక్రమంలో భాగంగా ఓ సందర్భంలో ఎవరినైతే ఆ వృత్తినుండి విడిపించి, సంఘంలోకి ప్రవేశ పెట్టాడో, ఆ వనితకు తన ఇంట్లో ఆశ్రయమిచ్చాడు. ఆ తర్వాత ఆవిడతో సాంగత్యం ఏర్పడింది. స్వామి తురీయానంద చేసిన హెచ్చరికలోని సత్యం అప్పుడుగానీ ఆ సంస్కర్తకు గుర్తుకు రాలేదు.

సంఘటన గురించి మిత్రశ్రీ మాట్లాడుతూ 'పతితురాలైన స్త్రీ ఆ మార్గాన్ని విడనాడి సవ్యంగా జీవించాలని అభిలషిస్తే ఆవిడకు సమాజం సహాయపడవలసిందే. న్యాయంగా బతుకు వెళ్లదీయడానికి ఆమెకు కావలసిన సదుపాయం కలుగజేయ వలసిందే.

అయితే ఇలాంటి స్త్రీ సంబంధిత సున్నిత వ్యవహారాన్ని, స్త్రీలే చేపట్టడం సబబని దూరదృష్టితో స్వామి తురీయానంద ఆ పెద్ద మనిషిని ముందే హెచ్చరించాడు.

స్వామి వివేకానంద

22. వేదాంతం శక్తిహీనుడికి కాదు

ఆధ్యాత్మికవాది అమిత మెత్తగా గోవులాగా వుండాలనీ, అర్ధనిమీలిత నేత్రుడై కనిపిస్తుండాలనీ, ఎవరైనా ఒక చెంప మీద కొత్తే ఆ చేతికి రెండో చెంప చూపించాలని, ప్రజలలో ఒక విచిత్రమైన అభిప్రాయమున్నట్లున్నది. ఆధ్యాత్మికుడు, లోకంలోని మామూలు మనుష్యులలాగా దౌర్జన్యపరుడు కాదనే మాట నిజమైనప్పటికీ మేకలాగా కసాయివాడికి మెడ అందిస్తాడని అనుకోవడం అసందర్భం. సాధకుడు దుర్మార్గానికి పూనుకోడే గానీ, అవతలివాడి దుర్మార్గాన్ని కనుక్కోలేని స్థితిలో వుండడు.

వేదాంతులు కిశోరాల్లాగా బ్రతకాలని, రామతీర్థుడు, వివేకానందుడు ప్రతిపాదిస్తుండేవారు. సాధకుడు సజ్జనుడైప్పటికీ భీరువు కాదు. ధీరుడూ , వీరుడూను.

పాశ్చాత్యుల ధైర్యసాహసాలు, వారి "ఎడ్వంచరస్ స్పిరిట్"ను రామతీర్థ ఎంతగానో మెచ్చుకునేవాడు, వేదాంతపు జండాను ఎగురవేసింది ఆదిలో భారతీయులే అయినా, 'వేదాంతిక్ స్పిరిట్' అనేది పలురకాల పరిశోధనలు చేస్తూ కష్టనష్టాలను నరకుగొనకుండా అనేక కొత్తవిషయాలను కనుగొంటున్న ఆనాటి పాశ్చాత్యులలోనే కానవస్తున్నదన్నాడు. ఆసలైన వేదాంతి తన శరీరంలో దాగివున్న స్పిరిట్‌కు స్వేచ్ఛ కలిగిస్తాడు. చెఱవీడిన అద్భుతమైన ఆ స్పిరిట్‌ను నిగ్రహించగల్గిన వారెవరు? అతడెవరిని చూచీ భయపడడు. అందుకని బలహీనులపై విఱుచుకు పడనూ పడడు.

చాలాకాలంపాటు నీగ్రో బానిసత్వాన్ని అమలుజరిపిన అమెరికా ఖండంలోని దక్షిణ భాగంలో, అప్పుడక్కడ తాత్కాలికంగా నివసిస్తున్న స్వామి వివేకానందను అక్కడి ఒక హోటల్ యజమాని నీగ్రోగా భావించి, హోటల్‌లోనికి రానివ్వలేదు. వివేకానంద మారుమాటాడకుండా అచ్చటి నుండి వెళ్లిపోయాడు. నిజానికి "నేను నీగ్రో జాతి మనిషిని కాదు, భారతీయుణ్ణి" అని వివేకానందుడు చెప్పుకుని వుంటే, ఆ హోటల్‌లోనికి ఆయనకు ప్రవేశం లభించి ఉండేదే. కానీ వివేకానందుడు అలా చేయనిచ్చగించలేదు. "ఉన్నమాట చెప్పివుంటే లోపలికి వెళ్లే వీలుండేది కదా?" అని ఆయనతో తర్వాత ఎవరో అన్నారు. "ఏమిటి నువ్వనేది? మరొకరి మెడ మీద గుండా పైకి ఎగబాకమంటావా? నేనీ భూమి మీదికి వచ్చింది అందుకు కాదు" అని ఆవేశపడ్డాడు వివేకానందుడు.

తనకు వ్యక్తిగతంగా జరిగిన అవమానాన్ని నరకుగొనకుండా నడిచి వెళ్లిన

స్వామి వివేకానంద, ఎవరైనా తన దేశాన్ని, మతాన్ని మాత్రం చులకన చేసి మాట్లాడితే సహించి ఊరుకునేవాడు కాదు. యూరఫ్ఖండం నుండి స్వదేశానికి స్టీమర్‌లో తిరిగివస్తున్న సమయాన, స్వామివివేకానంద తోటి ప్రయాణీకులైన ఇద్దరు క్రిస్టియన్ మిషనరీలు, హిందూ, క్రైస్తవమతాలలోని తేడాలగురించి ఆయనతో చర్చ ప్రారంభించారు. సంకుచితమైన పిడివాదం చేసినా నెగ్గలేక చివరకు హిందూమతాన్ని నోటికి వచ్చినట్లల్లా దూషించనారంభించారు. ఈ కుసంస్కారాన్ని వివేకానందుడు చాలాసేపు ఓర్చుకున్నాడు. చివరకు ఇక సహించలేక, ఆ వాదిస్తున్న వారిలో ఒకరి చొక్కాకాలరు చేతబుచ్చుకొని, కొంత అటకాయతనంగానూ, కొంత సీరియస్ గానూ, “హిందూమతాన్నిగనక ఇలాగే దూషిస్తున్నావంటే నిన్ను ఈ సముద్రంలోకి విసిరేస్తాను” అని హుంకరించాడు. స్వామి ఆగ్రహానికి బెదిరిపోయిన ఆ మిషనరీ ఇక దూషించనని చెప్పి క్షమాపణ వేడుకొని, అటుపైన ప్రయాణం పొడుగుతా వొళ్లు దగ్గర వుంచుకొని మెసలుకున్నాడు.

శక్తి, బలం, దార్ఢ్యం, ధైర్యం, మొదలైన వాటిని ఆరాధించినవాడు స్వామి వివేకానంద. బలహీనులు, దీనులు, పేదల యెడల దయాదాక్షిణ్యాలు, దుర్మార్గులు, దుష్టులు, దౌర్జన్యపరులను నిగ్రహించ గల్గిన ధైర్యశౌర్యాలు కలిగుండాలని ప్రబోధిస్తుండే వాడు. మనిషి ఆధ్యాత్మికంగా, మానసికంగా, శారీరకంగా కూడా బలిష్ఠుడై ఉండాలని అంటుండేవాడు. దేహదార్ఢ్యం ఆయనకెంత ప్రధానంగా కనిపించేదంటే, బలహీనులు, శక్తి లోపించినవారు ఆధ్యాత్మికతను ఆశ్రయించడం కన్నా ఫుట్‌బాల్ ఆడి శరీర పటుత్వాన్ని పెంచుకోవడం మేలని చెప్తుండేవాడు.

వివేకానందుడు మనుష్యులని వీరులుగా రూపొందించమని ఉద్ఘాటిస్తుండే వాడు. Heroic అనే ఆంగ్లపదానికి ప్రతిగా వాడే సంస్కృతశబ్దం ‘వీర’ అనేదే ఆంగ్లంలో Virtue గా రూపొందింది అని వివరించాడు వివేకానంద. అనగా, సుగుణం లేక సౌశీల్యం అనే మాటకు మూలం ఈ ‘వీర’ శబ్దమే. ఇందుకు కారణం ప్రాచీనకాలంలో ఉత్తమ యోధుడే ఉత్తమ గుణవంతుడుగా పరిగణింపబడే వాడు కాబట్టి శౌర్యము, ధైర్యము, సద్గుణమూ అన్నీ ఒక చోటే కానవచ్చేవి.

సర్వశక్తులూ ఉడిగిన తర్వాత, మరేదీ చేయలేని నిస్సహాయ స్థితిలో వేదాంతం వైపు దృష్టి మళ్లించే వారివల్ల ప్రయోజనం లేదు. ‘నెత్తురు మండే శక్తులు నిండే సైనికుల’ వంటి వారే వేదాంతం చేపట్టాలని రామతీర్థ, వివేకానందుల సందేశం.

23. మతాతీతుడు వివేకానంద

పందొమ్మిదవ శతాబ్దంలో హిందూమత పునరుజ్జీవనానికి ఆసాధారణ కృషి సల్పిన శ్రీ వివేకానందుడు నిజానికి మతాలన్నిటికీ కూడా అతీతుడనవచ్చు. "అన్ని మతాల్లోనూ అతీంద్రియావస్థ ఒక్కటే. శరీరభావాన్ని దాటితే హిందువులు, మహమ్మదీయులు, బౌద్ధులూ, తుదకు ఏ మతమును అవలంబించని వారూ అందరూ కూడా ఒకే అనుభూతి నొందుతారు" అని అనగలిగిన వివేకానందుడు మతాతీతుడు కాక మరేమవుతాడు?

వేదఋషులు తిరుగాడిన భారతభూమిలో పుట్టినందుకు, ఆ వేద వాఙ్మయానికి వారసుడైనందుకు వివేకానందుడు ఎంతైనా సంతసించేవాడు. ఉప్పొంగి పోయేవాడు. అయితే వివేకానందుడి 'హిందూమతం' సంకుచితమయినది కాదు; పరమతాలను ద్వేషించేది కాదు. కానీ మానవుడు సంపూర్ణంగా ఎదగాలంటేనూ, దైవానికి చేరువవాలంటేనూ, తాను సృష్టించుకున్న పరిమిత మతాలను అధిగమించి, అన్ని విభేదాలను విస్మరించి, ముందుకు సాగాల్సి ఉంటుంది అని చాటిన వివేకానందుడి విశాల దృక్పథం గమనార్హం.

ఆధ్యాత్మిక సాధకుడైన వివేకానందుడు మతాల కెట్లా అతీతుడో, తాను జన్మించిన హిందూమతంలోని కులాలకు కూడా అదే విధంగా అతీతుడని చెప్పవచ్చు. తాను అగ్రవర్ణమైన క్షత్రియ కులానికి చెందినవాడైనప్పటికీ సిద్ధాంతపరంగా గానీ ఆచరణలో కానీ కులాన్ని గుర్తించలేదు. "మాతృదేవోభవ, పితృదేవోభవ, అతిథిదేవో భవ అని అన్నట్లే, ఇకముందు దరిద్రదేవోభవ, అజ్ఞాని దేవోభవ అని వారి దారిద్ర్యాన్ని, అజ్ఞానాన్ని తొలగించడానికి దీక్ష వహించమని" ఎలుగెత్తి చాటాడు.

ఒక మారు, దక్షిణదేశ పర్యటనలో స్వామి వివేకానందను ఎవరూ పిలిచి అన్నం పెట్టలేదు. స్వామి ఆహారం లేకుండా పస్తులుంటున్నట్లు గమనించిన ఓ చెప్పులు కుట్టేవాడు స్వామి క్షుద్బాధను చూడలేక, రొట్టెలు తయారు చేసుకోడానికి అవసరమైన పిండి, ఇతర వంట పదార్థాలు తీసుకువెళ్లి స్వామి ముందుంచాడు.

" ఇవన్నీ ఏమిటీ?" అని అడిగాడు వివేకానందుడు.

" మీరు రెండు రోజుల బట్టి ఏమీ తినలేదని నాకు తెలుస్తూనే ఉంది. ఇంకా ఎన్నాళ్లు ఇలా ఆకలితో ఉంటారు స్వామీ? అందుకని మీరే స్వయంగా

వండుకు తినడానికి ఇవన్నీ తెచ్చాను" అన్నాడు.

ఆ చెప్పులు కుట్టేవాని ఆర్ద్రహృదయం చూచి వివేకానందుడు ఎంతగానో చలించాడు. కనుకొలకుల్లోని నీరు తుడుచుకుంటూ, "నువ్వే ఆ రొట్టెలు చేసిపెట్టు, తింటాను" అన్నాడు వివేకానందుడు.

" స్వామీ, మీకు నా కులం ఏమిటో తెలుసునా? నేను వండినది మీరు తింటానికి వీల్లేదనే ఉద్దేశంతోనే ఈ పచ్చిపిండి, ఈ కందిపప్పు, ఇవన్నీ తెచ్చాను." అని భయపడుతూ బదులు చెప్పాడు ఆ చెప్పులు కుట్టేవాడు.

" ఎందుకు తినను? శుభ్రంగా తింటాను. ప్రేమ, దయతో కూడిన హృదయం గలవాడెవడు వండిపెట్టినా తింటాను" అన్నాడు స్వామి.

ఒకప్పుడు వివేకానందుడి గురువైన రామకృష్ణ పరమహంస, "దైవమెరిగిన వాడికి కులభేదమెలా ఉంటుంది?" అని ప్రశ్నించాడు. దక్షిణ భారతంలోనూ, మహా రాష్ట్రంలోనూ దార్శనికుల్లో అనేక మంది అట్టడుగు కులాలవారున్నారు. కులభేదం మనిషి ఏర్పరచుకున్నది. దైవానికి ప్రేమైక హృదయం కావాలి కానీ, కులంతో సంబంధం లేదని వేరే చెప్పాలా? అందుకే వివేకానందుడు గౌతమ బుద్ధుడి ఔన్నత్యాన్ని కీర్తిస్తూ "వర్ణవ్యవస్థ నంగీకరింపని మహా హిందూతత్త్వజ్ఞుడు బుద్ధుడొక్కడే. ఇతర తత్వజ్ఞానులందరూ ఇంచుమించుగా సాంఘిక దుర్భ్రమలకు తాళము వేసినవారే" నని అన్నాడు.

విగ్రహారాధనను వేళాకోళం చేసిన ఒకరాజుగారి ఫోటోను అక్కడికక్కడే తెప్పించి, ఆ రాజుగారికి ఒక గుణపాఠం నేర్పడానికని, ఆ ఫోటోను తిరస్కార భావంతో అవమానించాడు వివేకానందుడు. ఈ చర్యకు రాజుగారితో సహా అక్కడున్న వారందరూ ఆగ్రహించగా, విగ్రహంలో దేవుడెలా ఉంటాడు. దానిని గౌరవంగా ఎందుకు చూడాలి అని అడిగిన మీకు, రాజుగారి ఫోటోను అవమానించగానే రాజుగారినే అవమానించనట్లు అంత బాధకలిగిందేమి?" అని సవాలు విసిరి వారిని నిరుత్తరులను చేశాడు వివేకానందుడు. ఈ కారణంగా, స్వామి విగ్రహారాధనకు సుముఖుడు అనుకునే వీలు లేదు. క్రైస్తవ మిషనరీలు తమలోని లోపాలు చూచుకోకుండా, హిందువుల విగ్రహారాధనను దుయ్యబట్టడం సహించలేక వివేకానందుడు వారిని ఎదుర్కొన్నాడే కానీ, నిజానికి ఆయన మనుష్యుల్ని విగ్రహారాధన నుండి విడివడమనే బోధిస్తుండేవాడు.

"వైదిక యుగమందలి జనులకు విగ్రహాలు లేవు. ఎందువల్లనంటే వారు భగవంతుణ్ణి సర్వత్రా దర్శిస్తుండేవారు. కానీ భగవంతుడు సృష్టికర్త, మిత్రుడు అనే భావము ఎప్పుడైతే నశించ నారంభించిందో అప్పటినుండి విగ్రహాలు ప్రాముఖ్యం సంతరించుకున్నాయని వివేకానందుడు అభిప్రాయ పడ్డాడు.

దేవుడి విగ్రహారాధన విషయంలోనే కాక, మనుష్యుల రూపాల్ని కొలవడం బదులు వారు చెప్పిందేమిటో గ్రహించమని ఉద్ఘాటించేవాడు. "ఋషులు తత్త్వానికి ప్రత్యక్ష నిదర్శనాల వంటి వారు. కాని శిష్యులు ఋషినే తత్త్వముగా నెంచి, అతడి నామ రూపములను పట్టుకొని ప్రాకులాడుచు అతని వ్యక్తిత్వముచే ప్రదర్శితమైన తత్త్వమును మరచి పోతుంటారు" అన్నాడు.

అన్యమతస్థులు హిందూమతాన్ని దూషిస్తే వీరకిశోరం లాగా ముందుకురికి ఆ దుష్ప్రచారాన్ని సమర్థవంతంగా ఖండించే వాడే కాని, అదే సందర్భంలో తన మతంలో చోటు చేసుకున్న అనేక దురాచారాలను తీవ్రంగా నిరసించే వాడు వివేకానంద. కానీ వీటన్నింటితో నిమిత్తం లేకుండా, అచ్చమైన ఆధ్యాత్మికతకు మనిషి మతాలనన్నిటినీ అధిగమించాలని అంటుండేవాడు.

" శాస్త్రాలను దాటి అవతలికి వెళ్లగలిగే వరకు వాటిని అనుసరించు, అటు తర్వాత నీ కాళ్లమీద నువ్వు నిలబడు. మీ మీ జీవితాల ద్వారా, మత మంటే మాటల పోగు కాదనీ, తత్సంబంధమైన పేర్లూ శాఖలూ కావనీ, మతమనేది ఆత్మ సాక్షాత్కారమనీ నిరూపించండి" అని ఘోషించే వాడు వివేకానందస్వామి.

24. గురు శిష్య ప్రేమ

గొంగళి పురుగు ఆకులు తిని కాలక్రమేణా సీతాకోక చిలుకైనట్లు, నరేంద్రుడు అనే యువకుడు రామకృష్ణ పరమహంస భక్తి రసామృతం గ్రోలి, వివేకానందగా రూపొందాడు. అయితే శిష్యుడు నరేంద్రుడికి, గురువు రామకృష్ణపై అభిమాన మెక్కువుండెనా, లేక రామకృష్ణుడే నరేంద్రుడ్ని ఎక్కువ అభిమానించాడా అనే విషయం తేల్చి చెప్పడం కష్టం. శ్రీకృష్ణార్జునుల సంబంధం కానీ, గాంధీ నెహ్రూల సంబంధం కానీ ఇంచుమించుగా అలాగే కనిపిస్తాయి.

ఒక మారు నరేంద్ర దక్షిణేశ్వరానికి చాలా రోజులపాటు రాకపోయేసరికి రామకృష్ణ బండి కట్టించుకుని అతణ్ణి చూడటానికి కలకత్తా నగరం వెళ్ళివచ్చాడు. ఇటువంటి ఆందోళన చెందడం తన గురువుకు భావ్యం కాదని, నరేంద్రుడు ఆ తర్వాత కాస్త కఠినంగా మాట్లాడాడు. "పూర్వం భరత మహారాజు సర్వసంగ పరిత్యాగియై అడవిలో ఘోర తపస్సు చేసి కూడా చరమదశలో పెంపుడు జింక మీద మనసు పెంచుకొని జింకగా పుట్టాడని పురాణం చెప్పింది. అదే నిజమైతే నన్ను గురించి ఇంతగా ఆలోచించడం మంచిది కాదని తోస్తుంది" అన్నాడు.

అమాయకుడైన రామకృష్ణుడికి ఇది నిజమేనని తోచి మరింత ఆందోళనకు గురయినాడు. 'నువ్వన్నది సత్యమే సుమా. ఈ లెక్కన నా గతేమికానున్నదో, మరి నేనైతే నిన్ను చూడకుండా ఉండలేను. ఏం చేయాలో' అని మథన పడ్డాడు. "ఆ కాళీ మాతనే సంప్రదించాలి" అంటూ అక్కడినుండి ఆ దేవతా విగ్రహం వద్దకు వెళ్ళిపోయాడు. మాతని దర్శించిన అనంతరం సంతోషంగా తిరిగివచ్చి "చాలు చాల్లే నువ్వూ నీ మాటలూను, అనవసరమైన ఖంగారు పెట్టావు. ఈ సారి నీ మాటలేవి పట్టించుకోను. కాళీమాత నాతో ఏమన్నదో తెలుసా? "నరేన్‌ని నువ్వు నారాయణునిగా భావిస్తున్నావు కాబట్టే నీకు అతడిపై అంత ప్రేమ. అతడిలో నీకు నారాయణుడు కనిపించని పక్షంలో అప్పుడెలాగూ అతడి మొహం చూట్టం మానేస్తావు" అన్నది తెలుసా?" అని మందలించాడు.

నరేన్‌కు తనపై నిజమైన శ్రద్ధ ఉందా లేదా అని పరీక్షించడానికి దక్షిణేశ్వర్‌లో తన కతడు తటస్థపడ్డప్పుడు చూచీ చూడనట్లుగా ఉండేవాడు రామకృష్ణ . అలాంటి సందర్భాల్లో కూడా నరేన్ కినుక వహించేవాడు కాడు. రాదలుచుకున్నప్పుడు

మామూలుగానే వస్తుండేవాడు. కానీ రామకృష్ణుడు, హృదయంలో ఏదీ దాచగలిగే వాడు కాడు. అందువల్ల నరేన్ ఆ తర్వాత కనిపించగానే "నువు పోయిన సారి ఇక్కడికి వచ్చినప్పుడు కావాలనే అలా చేశాను" అని చెప్పేసేవాడు.

ఒకసారి నరేన్‌పై అభిమానం పెల్లుబికి, అతణ్ణి దక్షిణేశ్వర్‌లోని పంచవటి తోపులోనికి పిలిచి, "తపశ్చర్య ద్వారా నాకు సిద్ధించిన అతీంద్రియ శక్తులనేకం ఉన్నాయి. కానీ వాటన్నిటినీ నాలాంటి వాడు ఏమి చేసుకుంటాడు? ఒంటి మీద ఉన్న బట్ట నిలవడమే కష్టం నాకు. మరి ఈ శక్తులతో నాకేమి పని? అమ్మవారిని ప్రార్థించి ఇవన్నీ నీకు ధారాదత్తం చేయాలనుకుంటున్నాను. నువ్వైతే వాటిని అవసరమొచ్చినప్పుడు వినియోగించు కోవచ్చునని మాత నాకు చెప్పింది. ఏమంటావ్?" అన్నాడు.

అంత లేబ్రాయంలో కూడా నరేన్ చాలా వివేకంతో కూడిన ప్రశ్న లేవదీశాడు. "ఈ శక్తులు నాకు దైవసాక్షాత్కారాన్ని కలగజేస్తాయా?" అని అడిగాడు. " వాటికాశక్తి లేదు. కానీ నీకు దైవసాక్షాత్కారమైన తదుపరి దైవ కార్యాల్లో సందర్భోచితంగా ఉపయోగపడవచ్చు" అన్నాడు రామకృష్ణ. "అయితే ముందు నన్నా దైవసాక్షాత్కారం పొందనివ్వండి. అటు తర్వాత ఆ శక్తులు నాకు ఉండాలో అక్కర లేదో ఆలోచించుకోవచ్చు. ఇప్పుడే ఇవి సిద్ధిస్తే నాలో అహంకారం పెరగవచ్చు. నా జీవితోద్దేశమే మరుగునపడి ఏ ప్రాపంచిక వాంఛనో నెరవేర్చుకోడానికి వీటిని ఆశ్రయించవచ్చు. అప్పుడీ శక్తులు నా వినాశానికే దారి తీస్తాయి కదా?" అన్నాడు నరేన్.

నరేంద్రుణ్ణి పరీక్షించాలన్నది రామకృష్ణ ఉద్దేశం కాకపోయినా, అనుకోని ఈ పరీక్షను నరేంద్రుడు అద్భుతంగా నెగ్గాడని అనచ్చు. దైవసాక్షాత్కారానికి ఈ అతీంద్రియ శక్తులు అవరోధాలుగా పరిణమించవచ్చునని అతడికా ప్రాథమిక దశలోనే ఆలోచన తట్టిందంటే నరేన్‌లో రామకృష్ణుడు 'నారాయణుణ్ణి' చూడడంలో అసందర్భమేమీ లేదని అనుకోవచ్చు.

రామకృష్ణుడి నిర్యాణానంతరం దక్షిణేశ్వర్‌లో ఆయన చేరదీసిన యువ సన్యాసులు ఇక తమలోకకార్యం చేపట్టటానికి సన్యాస నామధేయాలు స్వీకరించబూను కున్నప్పుడు రామకృష్ణకు ప్రీతిపాత్రుడైన నరేన్ ఆయన పేరును తాను ధరిద్దామను కున్నాడు కానీ శశిభూషణ్ చక్రవర్తి అనే ఓ కాలేజీ విద్యార్థి క్యాన్సర్‌తో బాధపడుతున్న

రామకృష్ణకు అహోరాత్రులు దగ్గరుండి సేవ జేశాడు. అందుకై తన కళాశాల విద్యకు కూడా స్వస్తి చెప్పాడు. మిగతా శిష్యులందరూ తమ తమ ఆధ్యాత్మిక సాధనలు కొనసాగిస్తున్న తరుణంలో ఒక్క శశిభూషణ్ చక్రవర్తే తన భవిష్యత్తునూ, తన ఆరోగ్యాన్ని కూడా లెక్క చేయకుండా రామకృష్ణుడికి సేవ చేశాడు. ఈ విషయాలన్నీ గుర్తుంచుకున్న నరేంద్రుడు తన గురువు పేరుకి ఈ త్యాగధనుడే తగినవాడని ఎంచి, రామకృష్ణానంద అనే పేరును శశిభూషణ్‌కే అప్పజెప్పాడు. ఆ యువ సన్యాసుల్లో త్యాగం అలా తొణికిసలాడుతుండేది.

1890 లో భారతదేశ యాత్ర చేస్తూ నరేంద్రుడు తన పేరును పలుమార్లు పలు విధాలుగా మార్చుకుంటూ ప్రచ్ఛన్న యోగిగా మహారాజులు, ముస్లిములు, జైనులు, సామాన్యులు, బీదసాదలు మొదలైన అనేక వర్గాల్లో తిరిగాడు. అటు తర్వాత అంటే 1893 లో నరేంద్రుడు పార్లమెంట్ ఆఫ్ రిలిజన్స్ సమావేశంలో పాల్గొనడానికి అమెరికా వెళ్లాలని నిశ్చయించుకున్నప్పుడు అభిమానులు విరాళాలు పోగు చేశారు. ఖేత్రీమహారాజు నరేంద్రుడికి ఒక నారింజ రంగు సిల్కు శాలువా, కాషాయరంగు తలపాగా, ఒక ఫస్ట్‌క్లాస్ స్టీమర్ టిక్కెట్టూ కొని బహూకరించాడు. అదే సమయంలో “వివేకానంద” నామం ధరించమని నరేంద్రుడికి సవినయంగా సూచించాడు. సార్థక నామధేయుడైన వివేకానందుడికి ఆ పేరు అలా సిద్ధించింది.

25. బాల్యంలో ఆధ్యాత్మికానుభూతి

ఈ ఏడాది పొడవునా భారతజాతి, స్వామి వివేకానందుణ్ణి స్మరించుకుంటున్న తరుణం. వర్షరుతువులో నల్లటి మేఘాలు కమ్మిన ఆకాశమార్గాన, వరుసకట్టి వెళ్తున్న కొన్ని పక్షుల్ని చూచి, ఆ ముగ్ధమనోహర దృశ్యానికి చకితుడై, ఆనందానుభూతిని తట్టుకోలేక చెరువుగట్టుమీద నడిచి వెళ్తున్న గదాధరుడనే బాలుడే వంగ రాష్ట్రంలోని కామర్‌పుకూర్ అనే గ్రామంలో స్పృహ కోల్పోయి పడిపోయాడు. ఆనాటి అనుభవంతో ఆ కుర్రవాడి ధోరణీ మారిపోయింది. భక్త్యావేశం ఇనుమడించి, చివరకు రామకృష్ణ పరమహంస అనే నామధేయంతో ప్రపంచ ప్రసిద్ధి గాంచి, యాభై ఏళ్ల వయసులోనే శరీరం చాలించాడు.

ఆనాటి గదాధరుడికి బాల్యంలో కలిగిన 'మిస్టిక్' అనుభవం లాంటిదే నరేంద్ర అనే బాలుడికి మరో రకంగా కలిగింది. అప్పటి సెంట్రల్ ప్రావిన్సెస్ (నేటి మధ్యప్రదేశ్) లోని రాయ్‌పూర్ అనే ఊళ్లో నరేంద్రుడి తండ్రి నివసిస్తుండేవాడు. కొడుకు అక్కడికి వెళ్లడానికి ప్రయాణమై, దారిలో కొంతభాగం ఎద్దులబండిలో ప్రయాణం సాగించాడు. అప్పటికి అన్ని ఊళ్లకీ తగినన్ని రైలు సౌకర్యాలు ఉండేవి కాదు. నరేంద్రుడు తన స్వంత మాటల్లో చెప్పుకున్న ఈ అనుభవాన్ని పరికించండి. 'వింధ్య పర్వతాల శ్రేణిని దాటుకుంటూ మా బండి వెళ్తున్నది. రోడ్డుకిరువైపులా వున్న పర్వతాలు ఆకాశంలోకి చొచ్చుకు పోతున్నట్లు కనిపిస్తున్నాయి. ఆ కొండ ప్రాంతమంతా చెట్లతోనూ, చిన్న చిన్న మొక్కలతోనూ, ఎగుడుదిగుడుగా ఉన్న అనేక ప్రదేశాలు పచ్చటి తరువులతో ఎంతో శోభాయమానంగా కనిపిస్తున్నది. కొమ్మల నిండా పుష్పాలూ, ఫలాలూ, ఒక చెట్టు మీదినుండి మరో చెట్టుకు ఒక తోపు నుండి మరో తోపుకు రయ్యి రయ్యిమంటూ ఎగిరివెళుతున్న పలు రంగుల చిత్ర విచిత్రమైన పక్షులూ, వాటి కిలాకిలా రావాలు. మధ్యమధ్యన నేలమీదికి ఎగిరివచ్చి ఆహారం కోసం వెతుక్కుంటున్నాయి. ఆ సన్నని బాటలో, వాటి స్వరాలు తప్పితే, మిగతాదంతా ఓ మహానిశ్శబ్దంతో నిండి ఉంది. ఇదంతా చూస్తూ, నేనొక అసాధారణ ఆనందాన్ని అనుభవించాను.

అడవిబాటలో మెల్లగా వెళుతున్న మా ఎద్దులబండి ఒక చోటికి వచ్చేసరికి అక్కడో రెండు పెద్ద బండరాళ్లు జంటగా ప్రేమికుల వలె ఒకదానినొకటి ఆలింగనం

చేసుకుంటున్నాయా అన్నట్లు కనిపించాయి. ఆ రెండు రాళ్ళను నేను తదేక దృష్టితో చూస్తూ ఉన్నప్పుడు, ఆ రెండు శిలలూ కలిసిన చోట, ఒక శిల నిలువునా పై నుండి కింది వరకూ బీట వారినట్లు కనిపించింది. ఆ బీటలో ఒక తేనెతుట్టె, ఎన్నో సంవత్సరాలుగా ఆ తేనెటీగలు ఆ తుట్టెను నిర్మించుకున్నట్లు కనిపించింది.

ఎందుకనో నాకదో అద్భుతమైన, ఆశ్చర్యకరమైన దృశ్యంగా తోచనారంభించింది. తేనెటీగల లోకం, వాటి జీవన విధానాన్ని గురించి ఆలోచించ సాగాను. సుసంఘటితంగా అవి పనిచేసే తీరు, వాటి అధికక్రమ మొదలైన విషయాలన్నీ ఆలోచించేసరికి, ముల్లోకాలకధిపతి అయిన ఆ భగవంతుడు ఎంతటి అసాధారణ శక్తిమంతుడోననే భావం నన్ను ముంచెత్తింది. ఈ భావం ప్రబలమయ్యే సరికి, నా పరిసరాలనన్నిటినీ విస్మరించాననుకుంటాను. ఆ విధంగా మరేదో లోకంలో పడిపోయి ఆ బండిలో అలా ఎంత సేపు ఉండిపోయానో నాకు గుర్తు లేదు. మళ్లీ మామూలు స్పృహలోకి వచ్చేసరికి, అచ్చటి ఆ ప్రదేశం నుండి చాలా దూరం పయనించామని తెలిసింది. నేనా బండిలో ఒంటరిగా పరుండి ఉండడం మూలాన నాకిలాంటి అనుభవం కలిగిందని, మరెవరికీ తెలియదు” అని తనకు బాల్యంలో కలిగిన మొదటి ఆధ్యాత్మికానుభూతిని గురించి చెబుతాడు. ఈ నరేంద్రుడే తర్వాత కాలంలో రామకృష్ణ పరమహంస శిష్యుల్లో గణుతికెక్కి, స్వామి వివేకానందుడిగా ప్రపంచానికి తెలిసినవాడు. గురువు కనీసం యాభై ఏళ్లైనా బ్రతికాడు. శిష్యుడు నలభై ఏళ్లు నిండకముందే తనువు చాలించాడు.

The Candle burns at both ends;
It will not last the night
But oh, my god !

What a lovely light it sheds ! అనే ఆంగ్ల వాక్యాలను Ethel Mannin అనే రచయిత్రి తన "Confessions and Impressions" అనే గ్రంథానికి, ముందు మాటగా ఉటంకిస్తుంది. వివేకానందుడనే ఈ పురుషార్థపరుడ్ని తలుచుకున్నప్పుడు, నలభై ఏళ్లు నిండే లోగానే ఇతడు ఎంత సాధించాడా అని ఆశ్చర్యపోతుంటాను.

ఆంగ్ల విద్యనభ్యసించి, వారి వేదాంత ధోరణులను అధ్యయనం చేసిన వారి వలెనే, అనాటి నరేంద్రుడికి కూడా మనసులో మతపరంగా అనేక

సందేహాలుండేవి. సంశయించడం అతడి స్వభావంలో ఒక ముఖ్యమైన గుణం. కాలం గడిచిన అనంతరం ఒక పాశ్చాత్య శిష్యురాలిని ఆమె మిత్రులెవరో, "విశ్వాసం ఏర్పడడానికి నీ కెన్ని సందేహాలు, ఎన్ని సంకోచాలు, ఎంత ఆలోచన చేస్తున్నావో?" అని వేళాకోళం చేసినప్పుడు, వివేకానందుడు, "ఒకరిలో విశ్వాసం నెలకొల్పడానికి చాలా శ్రమించవలసి వస్తున్నదని ఇతరులు విచారించనక్కర లేదు. నా గురువు మాట నమ్మే ముందు, నేను ఆరేళ్లపాటు ఆయనతో ఎంతగానో వాదించాను. పోరాడానని కూడా చెప్పవచ్చు. కానీ దీనివల్ల నాకు దక్కిన ఫలితమేమిటంటే, ఇప్పుడు నే నడిచివచ్చిన మార్గం లోని ప్రతి అంగుళం కూడా నాకు క్షుణ్ణంగా తెలుసు. శంకించాను, వాదించాను కాబట్టే, నాకీనాడు ఇంతటి నిశ్చయజ్ఞానమేర్పడింది" అంటాడు.

26. వివేకానందుడి విప్లవ సరళి

సర్వకాల సర్వావస్థలలో ఉండే తత్త్వాన్ని ప్రకటించడానికి భూతలం మీదికి వచ్చిన మహాపురుషులకు జనన మరణాలు ఆపాదించడం అసందర్భం. వివేకానందుడి జన్మదినం జనవరి పన్నెండు అని మనకు తెలిసినప్పటికీ ఆయన్ని గురించి మనం ఎప్పుడు తలచుకున్నా శ్రేయోదాయకమే. అయితే తలుచుకోవలసింది ఆయన జీవిత చరిత్ర కాదు. ఆయన తత్త్వబోధ.

మత మౌఢ్యమే నేడు మతంగా చలామణి అవుతుండడంతో మతమంటే మారణహోమమనే అభిప్రాయం బలపడుతున్నది. అయితే మతాన్ని మత చాదస్తాన్ని పక్కకు నెట్టి ఆలోచించమనగానే అన్ని మతాల వారు ఉలిక్కిపడతారు.

ఇలా సలహా చెప్పేవారు చార్వాక సిద్ధాంతులు, పరమ నాస్తికులు అయి ఉంటారని అనుకోవడం కద్దు. కానీ భారతదేశ ఆధ్యాత్మికత ఔన్నత్యాన్ని ప్రపంచానికి తెలియజేసిన స్వామి వివేకానందుడు, మతాలన్నింటిలోనూ అతీంద్రియ స్థితి ఒక్కటేనని చాటాడు. శరీర భావన ఉన్నవాడు శరీర సుఖాన్నే ఆశిస్తుంటాడు. అతడికి దైవీభావన ఉండడం కల్ల. అందుకనే వివేకానందుడు – “శరీర భావనను అతిక్రమించినట్లయితే హిందువులు, మహమ్మదీయులూ, బౌద్ధులూ – ఒకే అనుభూతిని పొందగలరు” అని చెప్పాడు. ఏ మతమైనా సరే – మనిషిని దైవం వైపు ఉన్ముఖుణ్ణి చేయాలంటే అతణ్ణి శరీరభావన నుండి విముక్తుణ్ణి చేయాలి. ఇంద్రియ సుఖాలను అంటిపెట్టుకున్నవాడి మతం సుఖాపేక్ష మాత్రమే. దైవం మీది ఆపేక్షకాదు.

దైవీ ప్రేమను కనుగొనడానికి వ్యవస్థీకృత మతాల ప్రయోజనం నిజానికి అంతంత మాత్రమే. ఇక విగ్రహాలకు, శాస్త్ర ప్రామాణ్యాలకు వివేకానందుడు ఎంత ప్రాధాన్యమిచ్చాడో చూద్దాం. “వైదిక యుగం నాటి జనానికి విగ్రహాలు లేవు. ఆనాటి వారు భగవంతుని సర్వత్ర దర్శిస్తుండేవారు కాబట్టి వారికి విగ్రహాల అవసరం కలగలేదు. కాని, కాలం గడిచిన కొద్దీ భగవంతుడు సృష్టికర్త, మిత్రుడు అనే భావం తరిగిపోవడం ప్రారంభమైంది. తత్ఫలితంగా విగ్రహాలు ఉత్పన్నమయ్యాయి అంటాడు వివేకానందుడు. హృదయ గ్రంథం తెరచి చదవడం నేర్చుకోమని ఘోషిస్తూ– పాత శాస్త్రాలను పట్టుకు వెళ్లాడవద్దన్నాడు. “గ్రంథాలలో లిఖించినదే ధర్మమని, దానిని అంటి పెట్టుకొని ఉండడమే మనల్ని బంధిస్తున్న పరమ నికృష్టమైన విగ్రహారాధన”

అన్నాడు.

మానవుని పవిత్ర కర్తవ్యం, పరమధర్మం, శ్రద్ధగా దైవాన్ని కనుగొనడమే కానీ, మతాలు ప్రోదిచేసే విశ్వాసం కాదన్నాడు వివేకానందుడు– "నమ్మికను నేను ఆధార భూతంగా తీసుకోను; అది నాస్తికత, దైవ నింద. రెండువేల ఏళ్ళకు మునుపు దైవం అరేబియా ఎడార్లలో మానవునితో సంభాషించి ఉంటే – నేడు నాతోను సంభాషించగలడు. నీ చేతనైనట్లుగా ఏ విధంగానైనా సరే. భగవంతుని పొందడానికి ప్రయత్నించు. అదొక్కటే కోరుకోదగింది". " నీ చేతనైనట్లుగా ఏ విధంగానైనా ప్రయత్నించు" అనే కీలక వాక్యాన్ని జాగ్రత్తగా గమనించాలి. అంతరంగికమైన ఈ భగవద్భక్త సంబంధం ఎవరికి వారే కనుగొని స్థిరీకరించుకోవాలి గానీ, ఒకరు మరొకరికి నేర్పి ఆచరింపజేయగలిగిన "టెక్నిక్" కాదు.

మతం – దైవంలో నమ్మకం పెంచుకోమంటుంది. కలదో లేదో తెలియని దాని విషయంలో నమ్మకం పెంచుకుంటూ కూచోడం అవివేకం. దైవమనేది ఉన్నదో లేదో కనుగొనడమే మనిషి ప్రధాన కర్తవ్యం. ఈ కనుగొనడం లేక పొందడంలో మతం ఉపకరిస్తే సాధనంగా ఉపయోగించుకోవచ్చు. పనికి రాకపోతే వదలిపెట్టవచ్చు. కాని కనుగొనడం మాత్రం అత్యంతావశ్యకం.

మానవుడు ఈ జీవిత కర్తవ్యాన్ని విస్మరించి దైవాన్ని కాక మతాన్ని, ఆచార విధుల్ని పట్టుకుని వేళ్ళాడితే జీవితాన్ని కేలవం ఊహాజనితమైన ఒక భావంపై నిర్మించుకోవడమవుతుంది. ఒక ఊహను ఖండించే మరొక ఊహ మతాల పేరిట కలహాలను పురికొల్పుతుంది. అలా కాకుండా "అనుభవసిద్ధమైన దానిని గురించే నీవు మాట్లాడు. అప్పుడు ఏ మానవ హృదయం కూడా ఆ సత్యాన్ని కాదనలేదు" అంటాడు వివేకానందుడు.

మానవుడి మేధస్సు నుండి పుట్టిన మతాలు విభేదించవచ్చు కానీ, హృదయాంతరాళాల్లో జనించిన అనుభవం మాత్రం మానవాళి మొత్తానికి ఒకటే అవుతుంది.

27. వివేకానందుడి అసాధారణ మేధ

స్వామి వివేకానందకు ఏదో అసాధారణమైన మేధాశక్తి వుండేది. 1901 సంవత్సర ప్రాంతంలో 'ఎన్‌సైక్లోపీడియా బ్రిటానికా' సంపుటాలు బేలూరు మఠానికై తెప్పించారు. వాటి కొత్తదనం ఏమాత్రం మాయకుండిన స్థితిలో, వాటిని చూచిన ఒక శిష్యుడు 'ఈ సంపుటాలన్నిటినీ ఒక జీవిత కాలంలో పఠించడం అసాధ్య మనవచ్చు' అని వివేకానందుడితో అన్నాడు. స్వామీజీ అప్పటికే అందులో పది సంపుటాలను ముగించి, పదకొండవది ప్రారంభించాడని అతడెరుగడు.

'నువ్వేమన్నావ్? ఆ పది సంపుటాలలో, మీకు ఎవరికి ఏది కావాలన్నా అది అడగండి. మీ అందరికీ బదులు చెప్తాను' అన్నాడు వివేకానందుడు. ఆశ్చర్యపోయిన శిష్యుడు, "ఆ పుస్తకాలన్నీ మీరు చదివేశారా?" అని అడిగాడు. అందుకు స్వామి "లేక పోతే నన్ను ప్రశ్నించండని మీతో ఎలా అంటాను?" అన్నాడు.

వారు ప్రశ్నించగా, ప్రతి సంపుటంలోని క్లిష్ట విషయాలను, అందలి భాషతోనే భావాలు తెలుపటమే కాక, నిర్దుష్టంగా అప్పజెప్పాడు. శిష్యుడు ఆశ్చర్యంలో మునిగిపోయి, పుస్తకాలు అవతల పెట్టి, "ఇది మనుష్యశక్తికాదు" అన్నాడు. అందుకు వివేకానందుడు, "నిష్ఠుర బ్రహ్మచర్యాభ్యాసనమొక్కదానిచేతనే ముహూర్త మాత్రకాలంలో సర్వవిద్యలను ఆర్జించవచ్చును. ఒకేసారి విన్నదియు కన్నదియు అమోఘముగా జ్ఞప్తియందుండును. ఈ బ్రహ్మచర్యము లేకపోవుట చేతనే మన దేశమునందు సర్వమును ధ్వంసమై పోవు స్థితికి వచ్చుచున్నది."

అందుకు శిష్యుడు, "అయ్యా, మీరు ఏమైనా చెప్పండి, కేవలం బ్రహ్మచర్య ఫలితంగా ఇట్టి అమానుష శక్తి విజృంభించగలిగి లేదు. మరేదో ఉండి తీరవలెను".

స్వామీజీ ఈ మాటకు బదులు చెప్పలేదు. "శిష్యుడి మాటే చాలావరకు నిజమని తోస్తుంది" అని ప్రారంభించాడు మిత్రశీ. "బ్రహ్మచర్యం విలువను తగ్గించకుండానే, అదే ఇంతటి జ్ఞాపకశక్తికి మూలం అని అనగలిగిలేము. కానీ ఈ ప్రజ్ఞ వివేకానందుడు మరో సందర్భంలో కూడా ప్రదర్శించాడు."

జర్మనీకి వెళ్ళినప్పుడు, వివేకానందుడు డ్యూషెన్ అనే జర్మన్ పండితుడి అతిథిగా వున్నాడు. ఇతడు భారతదేశ ప్రాచీన వేదాంత సంపదను తరచి చూచిన వాడు. ఈ డ్యూషెన్ పండితుడు, మరొక ప్రఖ్యాత భారత వేదాంత అధ్యయనపరుడైన

మాక్స్ ముల్లర్‌తో సమానుడే కాక, అంతకన్నా మరికొన్ని సూక్ష్మవిషయాలను గూర్చి కూడా పరిశోధన సల్పినవాడు. ఉపనిషత్తులను, భగవద్గీతను సంపూర్యంగా అర్థం చేసుకున్న మొదటి పాశ్చాత్య పండితుడిగా పరిగణించవచ్చు. ఈ డ్యూషెన్ పండితుడు జర్మన్ భాషలోకి అనువదించిన ఉపనిషత్తులను చదివి, వేదాంతి షోపెన్ హోవర్ వొళ్లు ఎంతగా పులకరించి పోయిందంటే, ఆ పుస్తకాన్ని అక్షరాల శిరస్సుపై నిడుకొని, బజార్లో నృత్యం చేశాడంటారు.

ఓ ఉదయాన డ్యూషెన్ తన ఇంట్లోని అధ్యయన గదిలో కూచొని, జర్మన్ భాషలోని ఏదో గ్రంథం జాగ్రత్తగా పఠిస్తున్నాడు. ఆ గ్రంథాన్ని కొంతకాలంగా ఆయన అధ్యయనం చేస్తున్నాడు. అందులో సగభాగమే అప్పటికి పూర్తి చేశాడు. అతిథి వివేకానందుడు అటు వెళ్తూ, ఆయన గదిలోకి తొంగి చూచి, 'గుడ్‌మార్నింగ్' అన్నాడు. డ్యూషెన్ తాను చదువుతున్న పుస్తకం పేరు చెప్పి, ఇది గొప్ప పుస్తకమని వివేకానందుడితో అన్నాడు. "నాకో గంటసేపు ఆ పుస్తకాన్ని ఇప్పించండి" అన్నాడు. నిజానికి వివేకానందుడికి జర్మన్ భాషతో చాలా స్వల్ప పరిచయం, అందువల్ల "దానిని చదివి అర్థం చేసుకోడం మీకు కష్టమవుతుం"దన్నాడు డ్యూషెన్. "జర్మన్ భాష బాగా తెలిసిన వాడైతే దానిని అర్థం చేసుకోగలడని ఎవరైనా గ్యారంటీ ఇస్తారా?" అని చమత్కరించాడు వివేకానందుడు. డ్యూషెన్ నవ్వి, 'అలాంటిదేమీ లేదు' అని అంగీకరించాడు. "అలాగైతే జర్మన్ భాష సరిగ్గా రానివాడు బాగా అర్థం చేసుకోగలడేమో, చెప్పలేము కదా? ఏదిఏమైనా, ఆ పుస్తకం నాకో గంటసేపు ఇప్పించండి" అన్నాడు.

" మీరు నాతో వుంటున్నది రెండు రోజులే అయినప్పుడు, మీరీ కొద్ది కాలంలో ఈ పుస్తకం ఎలా పూర్తి చేస్తారు? నేనీ పుస్తకాన్ని చదవనారంభించి ఇప్పటికి పదిహేనురోజులయింది. కానీ సగం పుస్తకం పూర్తిచేయడానికే గగనమయింది" అన్నాడు డ్యూషెన్.

" నేను వివేకానందుణ్ణి కదండీ?" అని సరసోక్తులాడుతూ, ఆ పుస్తకం తన గదికి తీసుకువెళ్ళాడు. ఓ గంట గడిచిన తర్వాత, వివేకానందుడు, తిరిగి వచ్చి ఆ పుస్తకాన్ని డ్యూషెన్‌కు తిరిగి ఇచ్చాడు.

" పుస్తకం మొత్తం చదివారా?" అని అడిగాడు డ్యూషెన్, ఆశ్చర్యంగా.

" చదవడమే కాదు. అర్థం చేసుకున్నాను కూడాను" అన్నాడు

వివేకానందుడు. అంతటితో పోనివ్వక, “ ఆ పుస్తకంలో మీరడుగదల్చిన అంశాల గురించి అడగండి” అన్నాడు డ్యూషెన్‌తో.

ఆ పుస్తకంలో తాను చదివిన సగభాగంలోని కొన్ని విషయాల మీద, సూక్ష్మమైన ప్రశ్నలు వేశాడు డ్యూషెన్. వాటన్నిటికీ వివేకానందుడు సవివరంగా సమాధానాలు చెప్పాడు.

“ గంటలోగా ఎలా చదవగలిగావయ్యా. అంతేగాక దీని సారసంగ్రహమంతా ఎలా గ్రహించావయ్యా?” అని ఆశ్చర్యపోతూ అడిగాడు డ్యూషెన్.

“ చదవడంలో సాధారణ పద్ధతులూ వుంటై. అసాధారణ పద్ధతులూ వుంటై అండీ. అతీంద్రియ శక్తిద్వారా పుస్తకంలోని సారాంశమంతా గ్రహించగల్గిన శక్తి వుంటుంది” అన్నాడు వివేకానందుడు. ఈ మహానుభావుడికి ఈ అతీంద్రియ శక్తి వుండుండాలి. లేకపోతే శ్రీ రామకృష్ణుడు నరేంద్ర అనే ఈ కుర్రవాడి కోసం అంతగా తపించి వుండేవాడు కాదు. ఇతడే రామకృష్ణుని దివ్య సందేశాన్ని ప్రపంచవ్యాప్తంగా వినిపించ గలవాడని అంత దృఢవిశ్వాసం పెట్టుకోనుండేవాడు కాదు. నలభై ఏళ్ల వయసులోగానే తన జీవితాన్ని పరిసమాప్తం చేసుకున్న ఈ మహనీయుడు, ఎంత కొద్ది కాలంలో అంతటి మహత్తర కృషి సల్పాడో లోకమెఱుగును.

నాకు తెలిసినంతవరకూ శ్రీ సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణన్ గురించి, సీనియర్ మిత్రులు స్వర్గీయ శ్రీ పెమ్మరాజు వెంకటరావు గారు (చాలాకాలం వి.వి.గిరిగారితో పాటు తానూ ట్రేడ్ యూనియన్ కార్యకలాపాల్లోనూ, కొంతకాలం జనరల్ సెక్రటరీ, ఆంధ్రప్రదేశ్ కాంగ్రెస్ పదవిలోనూ కొనసాగారు) చెప్పిన విషయమొకటి తెలియజేస్తాను. రాధాకృష్ణన్ ఆంధ్రా యూనివర్సిటీ వైస్ ఛాన్సలర్‌గా వుండేప్పుడు, ఓ చిన్న సూట్‌కేస్ నిండా పెంగ్విన్, పెలికన్ ప్రచురణలు సుమారు ఇరవై పాతిక పుస్తకాలు పెట్టుకొని, వైజాగ్‌లో రైలెక్కితే, మర్నాడు ఉదయం మద్రాసుకు చేరేలోగా, వాటన్నిటినీ పఠించడం ముగించే వారట. పూర్తిగా చదివి వుంటారా అంటే, పుస్తకాలలో వుండే చివరి ఖాళీ పేజీల్లో పుస్తకంలోని ముఖ్య విషయాలన్నీ పాయింట్స్ రూపంలో సంగ్రహంగా రాసి పెట్టేవారని చెప్తుండేవారు పెమ్మరాజువారు.

నిసర్గదత్త మహారాజ్

28. ధ్యానకళ

ధ్యానం నీ గురించే, యోగసాధన నీ గురించే, ఉన్న కీలకమంతా నిన్ను నువ్వు అర్థం చేసుకోడంలోనే వున్నది అంటున్నాడు నిసర్గదత్త మహరాజ్.

ప్రశ్న: ద్రష్ట, దృశ్యం ఒకటే అయితే, ఈ రెండిటిమధ్యా భేదం ఎలా ఏర్పడింది?

నిసర్గ: స్వభావ రీత్యా, నామరూపాలు భిన్నంగానూ వివిధంగానూ ఉంటై, వాటిని చూసి, సమ్మోహితుడివై, ఏదైతే సహజమో, దానిని విడివిడిగా ఎంచుతావు. ఏదైతే ఒకటిగా వుందో దానిని విడదీస్తావు. ఈ ప్రపంచం వైవిధ్య సుసంపన్నమైనది. కానీ నీకిదంతా అన్యంగానూ, భయావహంగానూ కనిపిస్తున్నదంటే అందుకు కారణం నీవు దీనినంతా అపార్థం చేసుకోడమే. అపాయాన్ని శంకించేది నీ శరీరం గానీ, నీవుకాదు.

ప్రశ్న: శరీరం ఏమైపోతుందోననే ఈ మౌలికమైన ఆదుర్దాయే పలాయనం చిత్తగించేలా చేస్తుంది; ఈ పలాయన సూత్రమే పలురూపాలు ధరించి, నా ఆలోచనల్ని, అనుభూతుల్నీ వక్రీకరిస్తున్నది. కానీ అసలీ ఆదుర్దా ఎలా ప్రారంభమైందంటారు?

నిసర్గ: 'నేను శరీరాన్ని' అనే భావం ద్వారా ఈ మానసిక పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది. 'నేనీ శరీరాన్ని కాదు' అనే వ్యతిరిక్త భావన ద్వారా దీనిని తొలగించవచ్చు. రెండు భావాలూ మిథ్యే అయినప్పటికీ, ఒకటి రెండవ దానిని తొలగిస్తుంది. ఈ భావనలనేవి ఏవీ కూడా నీ సొంతంకాదనీ, ఇవి బాహ్యం నుండి నీకు కలుగుతున్నాయనీ గ్రహించు. ఇదంతా నీకు నువ్వు ఆలోచించుకోవలసిందే, నిన్ను గురించే నీవు ధ్యానించాల్సి వుంటుంది. నిన్ను నువ్వు అర్థం చేసుకోడమే యోగసాధన. యోగివవు, యోగానికే నీ జీవితం అర్పించు, చేస్తున్న పొరపాటుకు మూలమేమిటో ఆ పొరపాటుకు ఆవలనున్న సత్యమేమిటో కనుగొనే వరకూ దీర్ఘంగా యోచించు, తెలుసుకోవాలని ఆత్రపడు, శోధించు.

ప్రశ్న: ధ్యానంలో ధ్యానించేది ఎవరు? వ్యక్తియా లేక సాక్షియా?

నిసర్గ: ధ్యానమనేది చైతన్యం యొక్క ఉన్నత స్థితుల్లోకి పొడుచుకు వెళ్లి, చిట్టచివరకు చైతన్యం ఆవలివైపునకు చేరడానికి చేసే నిశ్చయ పూర్వకమైన ప్రయత్నం. చైతన్యంలోని ఒక్కొక్క స్థాయిని దాటుతూ, వదిలిపెట్టిన స్థాయిపై ఏర్పడిన పట్టును కోల్పోకుండా,

మరింత సూక్ష్మమైన స్థాయిలపై సావధాన దృష్టిని నిల్పుతూ కొనసాగించేదే ధ్యానకళ.

ఒక విధంగా చెప్పాలంటే, మరణాన్ని తన అదుపులో వుంచుకోడమనవచ్చు. అన్నిటికన్నా తక్కువస్థాయిలో వుండే స్థితినుండి ప్రారంభించాల్సి వుంటుంది. సాంఘిక పరిస్థితులు, ఆచారాలు, అలవాట్లు, భౌతిక పరిసరాలు, శరీర భంగిమ, దాని శ్వాసక్రియ, ఇంద్రియాలు, వాటి సంచలనాలు, వాటి గ్రహణశక్తి; మనసు, దాని ఆలోచనలు అనుభూతులు, వీటన్నిటినీ గమనిస్తూ, వ్యక్తి స్వరూప స్వభావ నిర్మాణం తెలుసుకుంటూ, వీటన్నిటినీ గుప్పెట నిడుకోవాలి. 'నేను ఫలానా, నేనింతటివాణ్ణి, నేను సాక్షీ మాత్రుణ్ణే సుమా, 'అది' వున్నదిఅనే ఈ వివిధ దశలనుదాటి, మనోభావనల కన్నిటికీ ఆవలనున్న వ్యక్తిగతం కాని వ్యక్తిత్వంతో అలరారే స్వచ్ఛమైన సత్తను చేరాలి.

నువు ధ్యానం చేపట్టినప్పుడు చాలా శక్తితో కృషిచేయాలి. ఇది అడపాదడపా చేపట్టి నిర్వహించే కార్యక్రమం కానేకాదు. నీకుండే అభిరుచులు, నువు తలపెట్టే పనులు కేవలం నీకూ, నీమీద ఆధారపడినవారి కనీసావసరాలకే పరిమితం చేయాల్సి వుంటుంది. నీ కాలాన్నీ నీ శక్తినీ నీ చుట్టూ నీ మనసు కట్టిన గోడలను ధ్వంసం చేయడానికే వినియోగించు. ఇదంతా అయిన తదుపరి పశ్చాత్తాప పడవలసి వస్తుందేమోనని అనుకోకు. నా మాటలను నమ్ము.

ప్రశ్న: నా అనుభవం విశ్వవ్యాప్తమైనదని నాకెలా తెలుస్తుంది?

నిసర్గ: ధ్యానానంతరం, అంతా ప్రత్యక్షంగానే తెలుస్తుంది. రుజువుల అవసరమేమీ వుండదు. సముద్రపు జలాలల్లోని ప్రతినీటి చుక్కలోనూ దాని రుచి వున్నట్టే, ప్రతిక్షణమూ కూడా ఆ శాశ్వతత్వం యొక్క రుచిని చూపిస్తుంటుంది. నిర్వచనాలు, అభివర్ణనలు మరింత అన్వేషణకు ప్రేరకాలే, వాటి స్థానం వాటికున్నది. అయితే వాటిని దాటి నకారాత్మక పదాలతో (అది కాదు, ఇది కాదు' అనే పద్ధతి) తో తప్పితే, వర్ణింప నిర్వచింపనలవి కాని స్థితిలోకి చేరాలి.

ఇంతా చేస్తే, ఈ విశ్వవ్యాపకమూ, శాశ్వతమూ అనేవి కూడా తలంపులే. కేవలం దేశ కాలబద్ధమైన వాటికి వ్యతిరిక్తాలు తప్పితే మరేమీ కాదు. వాస్తవమనేది ఊహకందేదికాదు. దానికి భావగ్రహణంతో సంబంధం లేదు. నీ మనసును గురించే నువు పట్టించుకో, దానికున్న మలినాలు, వంకర టింకరలన్నీ తొలగించు. ఒకసారి నీ ఆత్మరుచి నీకు తెలిసిందంటే అది నీకు ఎల్లెడలా, ఎల్లవేళలా, కానవస్తూనే వుంటుంది. అందువల్లనే దానివద్దకు చేరడం, అంతముఖ్యం. ఒకసారి గనక అది

నీకు తెలిసిందంటే, దానిని నీవు ఏనాటికీ కోల్పోలేవు.

ప్రశ్న: మా యూరోపియనులకు, నెమ్మదిగా వుండి పోవడమనేది అతికష్టమైన పని. ఈ ప్రపంచం మా మనసును విపరీతంగా ఆక్రమించి వుంటుంది.

నిసర్గ: అలా అనకు. మీరూ స్వాప్నికులే. మీకూ ఇక్కడివారికీ వుండే తేడా అల్లా, మనమన స్వప్నాల్లో వుండే విషయాల తేడా మాత్రమే. మీరూ పరిపూర్ణతనాశించ గలరు. అపరిమితమైనది ఇప్పటికే పరిపూర్ణమై వున్నది. నువు పరిపూర్ణుడివే. అయితే ఆ విషయం నీకు తెలియదు. నిన్ను గురించి నువు తెలుసుకో. అద్భుతాలు ఆశ్చర్యాలు కనిపించనారంభిస్తై.

***

తనని గురించి తాను చెప్పుకున్న మాటలు గనక చదివితే, నిసర్గదత్త మానసిక స్థితి ఎలా వుండేదో తెలుస్తుంది. ఆయన తన నిర్లిప్తవైఖరిని ఇలా వర్ణిస్తాడు. "క్షుద్బాధ, అనారోగ్యం అనుభవించేప్పుడు, నా శరీరమూ మనసూ బలహీనపడతై, ఇదంతా నాకు స్పష్టంగా కనిపిస్తూనే వుంటుంది; కానీ అది ఎలా సంభవిస్తుందో చెప్పలేను కానీ, నేనందులో వుండను. వాటిమీదిగుండా, మనుషులకు ఎడంగా తటస్థంగా తేలిపోతున్నట్లు అనిపిస్తుంది. మరో రకంగా చెప్పడమే సబబు; ఆకలిదప్పులున్నట్లే, అనాసక్తత ఎడంగా జరిగిపోవడం కూడా వుంటాయి అనవచ్చు. వీటన్నిటి యెడలా ఎఱుక కూడా వుంటుంది, అయితే ఎంతో దూరాన ఉన్నట్లుంటుంది."

సాక్షీభూతునిగా జీవితం సాగించిన నిసర్గదత్త తన జీవితానుభవాన్ని మాటలలో చెప్పగలిగినంత చెప్పాడు. ఇది అనుభవైక వేద్యమే కాబట్టి ఇంతకన్నా వివరించమని మనమడుగలేము. సాక్షి మానసిక స్థితిని నిసర్గ ఒక పృచ్ఛకుడికి వివరించిన తీరు గమనించండి.

నిసర్గ: విశ్వాసం ఒక్కటే చాలదు. విశ్వాసమనేది నీ చర్యల్లో ఆచరణ రూపంలో కనిపించాలి. అదొక్కటే వాస్తవ సాక్షాత్కారానికి కచ్చితమైన మార్గం. కార్యసాధనకి, అన్నిటికన్నా ఈ విధానమే అనుసరణీయం. విశ్వాసాన్ని తిరస్కరించి, హేతువాదాన్ని మాత్రమే ఆదరించే గురువులున్నారు. కానీ నిజానికి, వారు విశ్వాసాన్ని కాదు తిరస్కరిస్తున్నది. గ్రుడ్డి నమ్మకాలను పక్కకు పెట్టమంటున్నారు. విశ్వాసం గ్రుడ్డిది కాదు; ప్రయత్నించి చూడడానికి కనబరిచే సుముఖత.

ప్రశ్న: ఆధ్యాత్మిక సాధానలన్నిటిలోనూ, కేవలం సాక్షీ మాత్రంగా వుండడం

అన్నిటికన్నా సమర్థవంతమైన మార్గమని కొందరు చెప్పగా విన్నాను. విశ్వాసం కలిగుండడంతో పోలిస్తే, ఈ మార్గం గురించి మీరేమంటారు?

నిసర్గ: సాక్షీ మాత్రంగా జీవించడం కూడా విశ్వాసమే. ఇది తనలోతాను విశ్వాసం కలిగుండడం. నీవేదైతే అనుభవిస్తున్నావో అది నీవు కాదని నమ్మి, దానికి ఎడంగా జరిగి చూడనేర్చుకుంటావ్. సాక్షిగా వుండడంలో ప్రయత్నమంటూ ఏమీలేదు. నీవు కేవలం సాక్షివన్న సంగతి గ్రహించావు. గ్రహింపే చేయవలసిన పని అంతా చేస్తుంటుంది. ఇంతకన్నా ఇక చేయవలసిన అవసరమేమీ లేదు. నీవు కేవలం సాక్షివేననేది గుర్తుపెట్టుకుంటే చాలు. ఇలా సాక్షి స్థితిలోనున్నప్పుడు, 'నేనెవరు?' అనే ప్రశ్న గనక వేసుకున్నావంటే, సమాధానం తక్కున వచ్చేస్తుంది. కాకపోతే, ఆ సమాధానం పదాలలో ఇమడదు, నిశ్శబ్దంగా వుంటుంది. సంభవించే సమస్తానికి గురి అయ్యే వస్తువుని, అని అనుకోడం మానేసి, ఆ సంభవించే దానిని స్పృశించే, ఆలోచించే తత్వంగా వుండిపో. ఇలా ఒకసారి లోపలికి దృష్టి సారించావంటే, ఈ స్పృశించి ఆలోచించే తత్వాన్ని కూడా దాటిపోతావ్. ఎప్పుడైతే ఈ విధంగా నిన్ను నీవు కనుగొంటావో, అప్పుడు నీవీ సమస్తానుభవాలకీ గురి అయ్యే వస్తువును కూడా దాటిపోతావ్. ఆ సమయాన ఈ వస్తువు (Object), ఈ స్పృశించి ఆలోచించే తత్వం (Subject) రెండూ నీలోనే వున్నాయి కానీ, నువ్వీ రెండూ మాత్రం కాదని తెలుస్తుంది.

29. ప్రేమకు పట్టాభిషేకం

ఈ జగం ప్రేమమయం. ప్రేమ ఎల్లెడలా ప్రవర్తిల్లుతున్నది. ప్రేమ ప్రకటితం కావడానికే ఇక్కడ జరిగే చర్యలన్నీ అని ప్రేమకు పట్టాభిషేకం చేస్తున్నాడు నిసర్గ దత్త. దుఃఖానుభవం ప్రేమయొక్క పనిముట్టే– శస్త్ర వైద్యుడి చేతుల్లోని శస్త్రం లాగా, అని విశదీకరిస్తున్నాడు. అర్థం చేసుకుంటే దుఃఖాన్ని ప్రతిఘటించాల్సిన అవసరం తొలగిపోతుంది. స్వేచ్ఛగా ప్రేమవైపు పయనించవచ్చు.

నిసర్గదత్త: తప్పుల్ని చూచి భయపడవద్దు. వాటిని ఎప్పుడైనా సరిదిద్దుకోవచ్చు. నీ ఉద్దేశాలేమిటనేదే ముఖ్యం. పరిస్థితులుఏ రూపుదిద్దుకుంటాయో, అది నీ చేతుల్లో లేదు; నీ చర్యల వెనుకనున్న ఉద్దేశాలే నీ చేతుల్లో వున్నాయి.

ప్రశ్న: అపరిపూర్ణత్వం నుండి పుట్టుకొచ్చే చర్యలు. కర్మలు, పరిపూర్ణత్వానికి ఎలా దారితీస్తై?

నిసర్గ: చేసే కర్మ పరిపూర్ణత్వానికి దారితీయదు. పరిపూర్ణత్వం కర్మలో అభివ్యక్తీకరింప బడుతుంది. అలా అభివ్యక్తీకరింపబడే కర్మల ద్వారా నీపై నీవు తీర్పు చెప్పుకుంటున్నంత కాలం, ఆ కర్మల యెడల అమిత సావధానుడివై వుండు. నీ సత్తను నీవు సాక్షాత్కరించు కున్న తదుపరి నీ ప్రవర్తన దానంతట అదే, సహజ స్ఫూర్తితో పరిపూర్ణంగా వుంటుంది.

ప్రశ్న: కాలాతీత స్థితిలో, మీరంటున్నట్లు నేను పరిపూర్ణుడనే అయినప్పుడు, నేనసలు ఎందుకు పుట్టాల్సి వచ్చింది? అసలీ జీవితం యొక్క ప్రయోజనమేమిటి?

నిసర్గ: బంగారాన్ని ఆభరణంగా చేస్తే ఆ బంగారానికి ఏమిటి లాభం అని అడిగినట్లుంది. ఆభరణానికి బంగారం యొక్క వన్నె, అందం చేకూరుతై. బంగారం ఐశ్వర్యమేమీ పెరగదు. అదే విధంగా వాస్తవం గనక కర్మలో అభివ్యక్తీకరింపబడితే, ఆ కర్మ అర్థవంతంగానూ అందంగానూ రూపొందుతుంది.

ప్రశ్న: ఈ విధంగా వ్యక్తీకరణ జరగడంలో వాస్తవానికి కలిగే ప్రయోజనమేమిటి?

నిసర్గ: ఏమి ప్రయోజనముంటుంది? ఏమీ లేదు. కానీ ప్రేమయొక్క స్వభావమే అంత; తననితాను వ్యక్తీకరించుకోడం, ధ్రువపరచుకోడం, కష్టాల నతిక్రమించడం, ఇవీ దాని లక్షణాలు. క్రియాత్మకంగా ప్రవర్తిల్లే ప్రేమయే ఈ ప్రపంచం అనే విషయం నువు గ్రహించినపుడు, దాని వంక నీ దృష్టి మారిపోతుంది.

కానీ దుఃఖం యెడల ముందు నీ వైఖరి మారాల్సి వున్నది. దుఃఖమనేది

ప్రప్రధానంగా సావధానుడివి కమ్మనడానికి వచ్చిన పిలుపు; ఆ పిలుపు ప్రేమయొక్క కదలికే. ప్రేమ, సంతసంకన్నా ముఖ్యంగా వృద్ధిని కోరుతుంది. వృద్ధి అంటే చేతనే, సత్త విస్తరిల్లడం, లోతవడం. ఏదైతే దీనిని ఆటంకపరుస్తుందో అది బాధకు కారణమవుతుంది. ప్రేమ బాధను చూసి వెనక్కు తగ్గదు. ధార్మికమైన క్రమబద్ధమైన వృద్ధికి పాటుబడే సత్త్వగుణాన్ని అడ్డుకొనరాదు. అడ్డుకుంటే, అది వెనక్కు తిరిగి వైరభావంతో తనని తానే ధ్వంసం చేసుకుంటుంది. ప్రేమను ఉపసంహరించి, దుఃఖాన్ని గనక విస్తరిల్లనిచ్చినట్లయితే, యుద్ధం అనివార్యమవుతుంది."

తన మనసెటువంటిదో చెప్తూ, నిసర్గ ఇలా అంటాడు. 'ఈ ప్రపంచం, మనం ఏవో వాక్యాలు టైప్ చేసిన తెల్లకాగితం లాంటిది. ఆ వాక్యాలు చదవడం, వాటిని అర్థం చేసుకునే తీరు, పాఠకుడి మీద ఆధారపడి వుంటుంది. కానీ ఆ కాగితం అందరి విషయంలోనూ ఒకటే. ఎల్లవేళలా ఉంటుంది, దానిని గమనించేవారుండరు. టైప్‌రైటర్ రిబ్బన్ గనక తీసేస్తే, టైప్ చేసినదేదీ కాగితం మీద ఉండదు. నా మనసూ అటువంటిదే; ముద్ర వేసేవి అనేకం వస్తూనే వుంటై, వాటి జాడ మాత్రం మనసులో మిగలదు'.

మిత్రశ్రీ వ్యాఖ్యానిస్తూ 'ఈ స్థితినే జిడ్డు కృష్ణమూర్తిగారు, గరుడపక్షి ఆకాశంలో విహరిస్తున్నప్పుడు, తన జాడలేవీ మిగల్చకుండా వెళ్తున్నట్లే, మనిషిగా అలా బ్రతగ్గలవా అని మనల్ని ప్రశ్నిస్తాడు'.

మనసు అనే మధ్యవర్తి లేకుండా చేతన గనక ప్రపంచాన్ని నేరుగా తిలకించినట్లయితే, చేతనపై ఏ మరకా ఉండదు. ఈ ప్రపంచం చేతనను ముట్టుకోగలిగి లేదు. ప్రభావితం చేయగలిగీ లేదు. మచ్చలేని ఈ స్వభావాన్నే, వేదాంతులు పరబ్రహ్మం అంటారు.'

30. గృహమే కానీ కారాగృహం కాదు

నరుణ్ణి నారాయణుణ్ణి చేసేంతవరకూ వదలడు నిసర్గదత్త మహారాజ్. సత్తను గుర్తించడం, చైతన్యం కలిగుండడం, ప్రేమను ప్రకటించడం, సౌందర్యాన్ని ఉపాసించడం, వీటి వేటితోనూ సంతృప్తిచెందే రకం కాదు. ఈ గుణాలన్నిటికీ ఈ పేరు పెట్టకుండానే, ఇవన్నీ మనిషిలో సహజసిద్ధంగా ఏర్పడాలి అంటున్నాడు.

పృచ్ఛకుడు: ఈ ప్రపంచాన్నే రూపుమాపాలనా మీ ఉద్దేశం?

నిసర్గ: నేను విశ్వాన్ని గురించి పట్టించుకోవడం లేదు. అది ఉండనీ, పోనీ, నన్ను నేను తెలుసుకుంటే చాలు.

ప్రశ్న: ప్రపంచానికి మీరు అతీతులైతే, మీకీ ప్రపంచం అక్కఱకు రాదనుకోవాలి.

నిసర్గ: నిశ్చయంగా వున్న ఈ ఆత్మని గురించి జాలిపడదామా, లేక లేని ప్రపంచాన్ని గురించి వ్యధ చెందుదామా? ఏదో స్వప్నంలో మునిగిపోయి సత్యాత్మను మరిచావు.

ప్రశ్న: ప్రపంచమే లేకపోతే ప్రేమకు స్థానమే లేదు.

నిసర్గ: అదే నేనంటున్నది; ఈ ఆపాదించిన గుణాలు అనగా సత్త, చేతన, ప్రేమ, సౌందర్యం ఈ ప్రపంచంలో ప్రతిబింబాలు, వాస్తవం లేక పోతే ప్రతిబింబమే లేదు.

ప్రశ్న: వాంఛనీయమైన ఎన్నో విషయాలతోనూ, మనుష్యులతోనూ నిండి వున్నదీ ప్రపంచం. ఇది లేనిదని నన్నెలా ఊహించమంటారు?

నిసర్గ: వాంఛనీయమైన వాటిని వాంఛించేవారికి వదిలేయ్. నీ వాంఛ యొక్క ప్రవాహ వేగాన్ని, నువు పుచ్చుకోడం అనే వైపునుండి ఇవ్వడం అనే వైపుకు మార్చెయ్. ఇవ్వాలి, పంచుకోవాలి అనే తీవ్రేచ్ఛ నీలో బలీయమైతే ఈ బాహ్య ప్రపంచం అనే భావాన్ని మనసునుండి అది తుడిచేస్తుంది; దానితో బాటు ఏదో ఇస్తున్నాననే భావాన్ని కూడా కడిగేస్తుంది. ఇవ్వడం, పుచ్చుకోడం అనే భావాలకు అతీతంగా ప్రేమ ఒక్కటే స్వచ్ఛమైన తన కాంతులు విరజిమ్ముతుంటుంది.

నిసర్గదత్తుడూ, లోకాన్ని వదిలి హిమాలయ ప్రాంతాల్లో సంచరించి చూశాడు. అది వృథా అని తర్వాత తెలుసుకున్నాడు. ఎక్కడున్నా, ఎప్పుడైనా తన చైతన్యంలో స్వేచ్ఛగా జీవించవచ్చు. మళ్లీ వెలుపలికి రావచ్చు అని గ్రహించాడు.

ప్రశ్న: ఒకమారు నేనొక పర్వతఝరిని చూస్తూ వుండిపోయాను. ఒక్కొక్క శిలవద్ద జరిగే గడబిడ, ఆ శిలయొక్క ఆకారం, పరిమాణం వేర్వేరుగా వున్నై. అందరి

మనుష్యుల్లో ప్రవహించే శాశ్వత జీవనం ఒకటే అయినప్పటికీ, ఒక్కొక్క మనిషీ ఒక శరీరం మీద గడబిడేనేమోననిపించింది.

నిసర్గ: ఈ గడబిడ, ఆ జీవనప్రవంతి వేర్వేరు కాదు. ఆ గందరగోళమే నీకానీటిని ఎఱుక పరుస్తున్నది. చైతన్యమెప్పుడూ చలిస్తూనే వుంటుంది. మార్పు చెందుతూనే వుంటుంది. మారకుండా ఉండే చైతన్యమంటూ వుండదు. మార్పు సంభవించకపోతే చైతన్యం తుడిచిపెట్టుకుపోతుంది. బయట గానీ, లోనగానీ చలనాలు ఆగిన మనిషి శూన్యమనస్కుడన్నా అవుతాడు, లేదా చేతనాచేతనలకు ఆవలనున్న పుట్టుక చావులేని స్థితికైనా చేరుకుంటాడు. జీవాత్మ, జీవపదార్థం కలిసినప్పుడే చేతన పుట్టుకొస్తుంది.

ప్రశ్న: అవి ఒకటంటారా? రెండంటారా?

నిసర్గ: నువు వాడే పదాలనుబట్టి వుంటుంది. ఒకటవచ్చు, రెండవచ్చు, మూడుఅవచ్చు, విచారణ సల్పంగా, మూడు రెండవుతుంది, రెండు ఒకటవుతుంది. ముఖము, దానిని ప్రతిబింబించే అద్దం పోలికే తీసుకో, ఏ రెంటిని తీసుకున్నా, వాటిని ఐక్యం చేసే మూడోది వుండే వుండాలి. సాధనతో మూడు రెండుగా కనిపిస్తై, ఆ రెండూ కూడా ఒకటేనని సాధన ద్వారా గ్రహించేవరకూను.

ప్రపంచం నీ మనసును ఆక్రమించినంతవరకూ, నిన్ను నీవు తెలుసుకొన జాలవు. ప్రపంచంనుండి నీ దృష్టిని మళ్లించి, లోనికి తీసుకువెళ్లు.

ప్రశ్న: ప్రపంచాన్ని నేను ధ్వంసం చేయలేను కదా?

నిసర్గ: అవసరం లేదు. నువు చూచేది అక్కడ 'ఉన్నది' కాదని గ్రహిస్తే చాలు. విచారణ సల్పంగానే పైపైన కనిపించేవన్నీ కరగిపోయి, వాటి మరుగున వున్న వాస్తవం వెలికివస్తుంది.

ఇంటిలోనుండి వెలివడ్డ వానికి, దానిని దగ్ధం చేయాల్సిన అవసరం లేదు. బయటికి వస్తే చాలు. స్వేచ్ఛగా లోనికి బయటికి వెళ్లలేనప్పుడే ఇల్లు 'జైలు' అవుతుంది. నేను చైతన్యంలోనికీ, బయటికీ సులభంగా, సహజంగా వెళ్తుంటాను, వస్తూంటాను కాబట్టి నాకీ ప్రపంచం గృహమే కానీ కారాగృహం కాదు.

31. ప్రజ్ఞావతరణ

మనిషి శ్రద్ధ కలిగుండాలని, శ్రద్ధను మించినది లేదని, నిసర్గ తరచూ చెప్తుంటాడు కానీ, దేనిని గురించి ఈ శ్రద్ధ కలిగుండాలో ఒక అన్వేషకుడికి సరిగా అర్థం కాక అడిగినప్పుడు, ఆయన ఏమి సమాధానం చెప్పాడో చూద్దాం.

ప్రశ్న: ఎందుగురించి నేనీ శ్రద్ధ చూపించాలి?

నిసర్గ: నీవు గమనించే క్షేత్రమంతటిలోనూ, ఏది నీకు తారసిల్లుతుందో దానిని శ్రద్ధాపూర్వకంగా విచారణ చేస్తూ వుండు. అలా ఆచరించినకొద్దీ, క్షేత్రం విస్తరిల్లుతుంటుంది. లోతు పెరుగుతుంటుంది. అప్పుడీ గమనిక సహజ స్ఫూర్తితోనూ అపరిమితంగానూ పెరిగి పెద్దదవుతుంది.

ప్రశ్న: అంటే మీరు ఈ వాస్తవ దర్శనాన్ని, సాధన ద్వారా సాధించే ఫలితంగా ప్రతిపాదిస్తున్నట్లే కదా? సాధన అనేది భౌతికమైన ఉనికి యొక్క పరిమితుల్లోనే సాగుతుంది. అటువంటిది అపరిమితమైన దానిని ఎలా పుట్టిస్తుంది?

నిసర్గ: సాధనకూ, ప్రజ్ఞకూ కారణ కార్యసంబంధముండదనే మాట నిజమే. కానీ ప్రజ్ఞావతరణకు వుండే ఆటంకాలు, ఈ సాధనవల్ల చాలా ప్రభావితమవుతై.

ప్రశ్న: ఈ అవరోధాలు ఏమిటంటారు?

నిసర్గ: దుశ్చర్యలకు దారితీసే తప్పు భావాలు, తప్పుడు కోర్కెలు. ఇవి మనిషి మనసును, శరీరాన్ని బలహీనపరిచి, అతడి శక్తిని చెల్లాచెదురు చేస్తై. మిథ్యాపూర్వమైనదంతటినీ కనుగొని వదిలేస్తే, వాస్తవం మనసులో ప్రవేశించడానికి ఆటంకాలు తొలగించినట్లవుతుంది.

ప్రశ్న: నేను రెండు రకాల మానసిక స్థితులను గుర్తించగలిగి వున్నాను. 'నేనున్నాను', 'ప్రపంచం వున్నది'. ఈ రెండూ కూడా ఒకేసారి తలెత్తుతై, ఒకేసారి అణగారుతై, కొందరు అనడం 'ప్రపంచం ఉన్నది కాబట్టి, నేనున్నాను' అని. మరి మీరేమో, 'నేనున్నాను కాబట్టి ప్రపంచం ఉన్నది' అంటున్నట్లున్నది. ఏది వాస్తవం?

నిసర్గ: రెండూ కాదు. ఈ రెండూ కూడా దేశకాలాల్లో ఒక స్థితే. దీనికి ఆవల, కాలాతీతమైనదున్నది.

శ్రద్ధ లేనిది ఆధ్యాత్మికతే లేదు కాబట్టీ నిసర్గదత్త, దానిని గురించి అంతగా చెప్పడం.

నిసర్గ: అవశ్యం శ్రద్ధ ఉండి తీరాలి. అదే చాలు కూడాను. ప్రతి ఒక్కటీ శ్రద్ధకు లొంగుతుంది.

ప్రశ్న: మనిషిని, ఏది శ్రద్ధాన్వితుణ్ణి చేస్తుంది?

నిసర్గ: శ్రద్ధకు, కరుణ పునాది; ఈ కరుణ నీ దుఃఖం నుండి, తదితరుల దుఃఖ కారణంగా, నీ యెడల వారి యెడల జనిస్తుంటుంది. అదే శ్రద్ధకు మూలం.

ప్రశ్న: నా దేహం మీద నాకుండే పట్టు ఎంత బలీయమైనదంటే, నేనీ శరీరాన్నే అనేభావాన్ని వదల్చుకోగలిగి లేననుకుంటాను. ఈ శరీరం వున్నంతకాలం ఈ భావం వదలదు. మనిషి బ్రతికుండగా వాస్తవ దర్శనం సాధ్యం కాదని అనేవారు కొందరున్నారు. నా మటుకు నాకు వారిమాటే అంగీకారయోగ్యంగా కనిపిస్తుంది.

నిసర్గ: వారితో అంగీకరించడం, అంగీకరించకపోవడం, చేసే ముందు అసలీ శరీరమనే భావమేమిటో విచారిస్తే బాగుంటుంది కదా? శరీరంలో మనసు అగుపడుతుందా, లేక మనసులో శరీరం అగుపడుతుందా? 'నేను శరీరాన్ని' అనే భావం కలగడానికి మనసు అనేది ఒకటి ఉండి తీరాలి కదా?

మనసుగనక తాత్కాలికంగా నిలిచిపోయిందంటే, శరీరమనేది లేనట్లే అవుతుంది. మనసు లోతైన ఆలోచనల్లో, అనుభూతుల్లో లీనమైనప్పుడు కూడా, శరీరం ఉన్న భావం కలగదు. శరీరం మనసుమీద ఆధారపడి వున్నదనీ, ఆ మనసు చేతనమీద, ఆ చేతన ఎఱుకపై ఆధారపడి వున్నదే కానీ, అట్నించి ఇటు కాదనీ – శరీరం మీద ఇవేవీ ఆధారపడి లేవని తెలుసుకున్నప్పుడు, ఆత్మసాక్షాత్కారానికి మరణించేవరకూ ఆగి వుండాలా అనే నీ ప్రశ్నకు సమాధానం అందినట్లే.

' నేను శరీరాన్నే' అనే భావం నుండి ముందు విముక్తి చెందాలని అనడం లేదు. అట్నించి ఇటుకాక, ఇట్నించి అటు అని కచ్చితంగా అర్థం చేసుకో; నీకు నిజపరిస్థితి తెలియదు కాబట్టే అవాస్తవమైన దానికి అంటిపెట్టుకొని ఉండిపోయావు. ఆత్మ సాక్షాత్కారానికి అవశ్యంగా ఉండాల్సింది శ్రద్ధేకాని, పరిపూర్ణత్వం కాదు. సద్గుణాలు, సిద్ధులు, ఆత్మను సాక్షాత్కరించుకున్న తర్వాతనే గానీ, అంతకు ముందు కాదు.

32. ప్రేమ, జ్ఞానాల మధ్య జీవితం

తలపే చర్యగా మారడం, తలచుకున్నదల్లా నెరవేరుతూ ఉండడం, మానవ దేహంలోనే దేవతా జీవనం సాగిపోతూ ఉండడం గురించి ప్రస్తావిస్తున్నాడు నిసర్గదత్త మహారాజ్.

పృచ్ఛకుడు: జీవితమే నన్ను రూపొందిస్తుంటుంది. ఒక జీవిత కథా ప్రదర్శన ప్రారంభమవుతుంది. అందులో నేనొక పాత్రధారిని, ఆ కథలో అంతర్భాగంగా తప్పితే నాకు విడిగా ఉనికనేది లేదు. అదే విధంగా, నేను లేకుండా అది లేదు. నేనా నాటకంలో ఒక పాత్రధారిని మాత్రమే; నాకు వ్యక్తిత్వమంటూ ఏదీ లేదు.

నిసర్గ: దిగివస్తున్న జీవితాన్ని ఉన్నపళంగా స్వీకరిస్తూ, మమేకమవుతూ జీవించే బదులు, దానిని తాను తీర్చిదిద్దనారంభిస్తే, పాత్రధారి అయినవాడు వ్యక్తిగా రూపొందుతాడు.

ప్రశ్న: నేను మిమ్మల్ని ఓ ప్రశ్న అడిగినప్పుడు, మీరు అందుకు సమాధానం ఇచ్చే సందర్భంలో, వాస్తవంగా సంభవిస్తున్నదేమిటి?

నిసర్గ: ప్రశ్న, సమాధానం రెండూ కూడా, తెరమీదే అగుపడతై. పెదిమలు కదులుతుంటై, శరీరం మాట్లాడుతుంటుంది. అటు తర్వాత తెర మళ్లీ తేటతెల్లంగా, ఖాళీగా వుండిపోతుంది.

ప్రశ్న: తేటతెల్లంగా ఖాళీగా వుండిపోవడమనే పదాలు వాడడంలో మీ అర్థమేమిటి?

నిసర్గ: ఇక ఆ తెరమీద ఏమీ మిగలదని నా అర్థం. నాకుగా నన్ను నేను చూడగలిగి లేను. ఊహించగలిగి లేను. నాలో ఒకటేదైనా చూపించి 'ఇది నేను' అనగలిగి లేను. మరి నీవైతే ఎంతో సులభంగా ప్రతిదానితో మమేకమయి, 'ఇది నేను' అని అనుకోగలిగి వున్నావు. నా మటుకు నాకు అది అసాధ్యం. 'నేనదీ కాదు, ఇదీ కాదు, ఇందులో నాదంటూ ఏదీ లేదు' అనే గాఢానుభూతి నాలో ఎంత బలీయమంటే, ఏదైనా ఒక విషయం గానీ, ఒక ఆలోచన గానీ మనోకాశంలో కనిపించగానే, వెన్వెంటనే 'ఇది నేను కాదు సుమా' అని ఛట్టున స్ఫురిస్తుంది.

ప్రశ్న: 'నేను వైయక్తిక దృష్టినీ (Subject) కాదు, వస్తువునీ (Object) కాదు' అని అనడంలో మీ అసలు ఉద్దేశమేమై వుంటుంది?

నిసర్గ: చూడు, నా బొటన వేలు చూపుడువేలును ముట్టుకుంటుంది. రెండూ కూడా

ఒకదానికొకటి ముట్టుకుంటై, ముట్టుకోబడతై కూడాను. నా దృష్టిగనక బొటన వేలు మీద ఉంటే, ముట్టుకునేది బొటన వేలవుతుంది. ముట్టుకొనబడేది చూపుడువేలు– అప్పుడది ఆత్మ. దృష్టి కేంద్రీకరణను మరొక వైపునకు మార్చు, అప్పుడు ఆ రెండిటి సంబంధం మారిపోతుంది. దృష్టిదేనిమీద పెట్టాను అనే స్థితిని మార్చినప్పుడల్లా. దేనిపై దృష్టి కేంద్రీకృతమవుతుందో నేనదే అయిపోతాను. అప్పుడు నేను దాని చైతన్యాన్నే అనుభవిస్తుంటాను. దానిని చూచే అంతర్‌సాక్షి నవుతాను. ఈ విధంగా ఇతర కేంద్ర బిందువుల్లోని చైతన్యంలోకి ప్రవేశించెడి సామర్థ్యాన్ని నేను 'ప్రేమ' అని వ్యవహరిస్తుంటాను. నీ ఇష్టమొచ్చిన పేరు పెట్టుకోవచ్చు. 'సమస్తాన్ని నేనే' అంటుంది ప్రేమ; 'నేనేమీ కాదు' అంటుంది జ్ఞానం. ఈ రెండిటిమధ్యా ప్రవహిస్తుంటుంది నా జీవితం. దేశకాల పరిస్థితుల్లో ఏ క్షణాన్నైనా, అనుభవానికి నేనే భోక్త (Subject), విషయం (Object) అయినప్పుడు, ఈ రెండూ నేనే అని ఒకసారి, నేనీ రెండూ కాదని మరొక సారి, ఈ రెంటికీ అతీతంగా వున్నానని వేరొకసారి అంటుంటాను.

ప్రశ్న: దేశ కాలాతీతంగా వున్నాననడంలో మీ అర్థమేమిటి?

నిసర్గ: నా గురువు నా నిజస్వభావాన్ని తెలిసేట్టు చేశాడు; ఈ లోకం యొక్క యథార్థ స్వభావాన్ని చూపించాడు. ప్రపంచంలో నేనొక భాగమయినప్పటికీ, ఈ ప్రపంచానికి నేను అతీతుణ్ణి అని గ్రహించిన తర్వాత, సమస్తమైన కోరికలనుండి, భయాలనుండి విముక్తి చెందాను. 'నేను ముక్తుణ్ణి అవాలి' అని ఆలోచించి తర్కించి విముక్తమవలేదు. దేనికై ఎదురుచూడకుండా వున్న వేళలో, " ఏ కొద్దిపాటి యత్నమూ లేకుండానే, హఠాత్తుగా విముక్తుణ్ణయ్యాను" అని గ్రహించాను. కోరికనుండి, భయంనుండి కలిగిన ఈ విముక్తి ఆనాటినుండి నాతో అలాగే వుండిపోయింది. మరొకటి ఏమిటి గ్రహించానంటే, నేను ఏ విషయానికై యత్నించాల్సిన అవసరం లేదని తెలుసుకున్నాను.

ఆలోచన కలగడమే తడవుగా, ఏ మాత్రం జాగు, ఒరిపిడి లేకుండా తత్సంబంధిత కర్మ సైతం ప్రారంభమవుతుంది. అంతేకాక ఆలోచనలన్నీ వాటంతట అవే సఫలీకృతమవుతుంటై. అవి తమతమ స్థానాల్లోకి వాటంతట అవే వెళ్లి చేరిపోతుంటై.

33. ఏది ఒప్పు? ఏది తప్పు?

నిసర్గ: మనసులో కలిగిన మార్పే ప్రధానమైనది; మనసు చలన రహితంగానూ, నిశ్శబ్దంగానూ అయిపోయింది. ఏదైనా విషయానికి ఠక్కున స్పందిస్తుంది కానీ, అటు తర్వాత ఆ స్పందనను ఇక కొనసాగించదు. సహజంగా, ఉన్న పళంగా స్పందించడం జీవిత విధానంగా రూపొందింది; వాస్తవికమైనది సహజమవుతుండేది, సహజమైనది వాస్తవమవుతుండేది. అన్నిటికన్నా మించి అంతులేని అనురాగం, ప్రేమ, నిశ్శబ్దంగా విస్తరిల్లే దట్టమైన పెనుచీకటిలా దశదిశలా నెమ్మదిగా ప్రాకుతూ, అందర్నీ తన కౌగిలిలో చేర్చుకుంటూ, అన్నిటినీ అంతటినీ ఆసక్తిదాయకంగా, అందంగా, శుభప్రదంగా రూపొందించసాగింది.

ప్రశ్న: మీరు ఎల్లప్పుడూ, అన్నిటినీ దాటి ఆవలికి వెళ్లడాన్నీ, అన్నిటికీ అందరికీ దూరంగా వుండడాన్ని, ఏకాంతాన్ని గురించి నొక్కి వక్కాణిస్తుంటారు. ఒప్పు, తప్పు, అనే పదాలను వాడుతున్నట్లే కనిపించదు. ఎందుకని?

నిసర్గ: తాను తానుగా వుండడం ఒప్పు; అలా ఉండక పోవడం తప్పు. మిగతాదంతా పరిస్థితుల మీద ఆధారపడి వుంటుంది.

జీవితంలో నీకర్మాచరణకు నీకేదో ఒక సూత్రం అవసరముంది కాబట్టి. మంచీచెడూ అని విడదీస్తుంటావు. నీవెప్పుడూ ఏదో ఒకటి చేయతలపెడుతూ వుంటావు. కానీ మనిషి తనకుతానేర్పరుచుకున్న ఏవో విలువల ఆధారంగా లక్ష్యమేదో సాధించాలని తన వ్యక్తిగత ఇచ్ఛానుసారంగా, ఉద్దేశ పూర్వకంగాచేసే కర్మయావత్తూ, కర్మ విరమించి చేతులు కట్టుకుకూచున్న దానికన్నా మరింత చెడ్డది. అలాంటి కర్మలనుండి పుట్టుకొచ్చే ఫలాలన్నీ చేదుగానే వుంటై.

ఉట్టికి ఎగరలేనమ్మ స్వర్గానికి ఎగురుతానన్నదిట. అలాగే కొందరు అన్వేషకులు ప్రాథమిక దశలు గడవకుండానే పరిపూర్ణత్వం కోరుకుంటారు. అందు గురించి నిసర్గదత్త: 'అజ్ఞానం మూలాన, ద్వంద్వాలతో వైరుధ్యాలతో కూడుకున్న ఈ లోకంలో నువు పరిపూర్ణంగా ప్రేమింపదగిన దానికై వెతుకుతున్నావు. నీలో నీవు దానిని దర్శించినప్పుడు ఈ అన్వేషణ అంతమవుతుంది.

ప్రశ్న: ఈ దుఃఖ పూరితమైన ప్రపంచంతో వేగాల్సిన అవసరం ఏనాడైనా వుంటూనే వుంటుంది.

నిసర్గ: ముందుగానే అలా ఊహించకు. నీకు తెలియదు కదా? వ్యక్తీకరింపబడేదల్లా ద్వంద్వాలతోనే నిండి వుంటుంది. సుఖదుఃఖాలూ, మంచీచెడులూ, హెచ్చుతగ్గులూ, పురోగతీ తిరోగతీ, పోరాటమూ విశ్రాంతీ అన్నీ కూడా కలిసే వస్తాయి. వెళ్లేటప్పుడూ అలాగే వెళ్తాయి. ప్రపంచం అనేది ఉన్నంతకాలం, దాని వైరుధ్యాలు అలాగే వుంటూ వుంటై. పరిపూర్ణ సామరస్యంతో, ఆనందంతో, అందంతో కూడుకున్న కొన్ని కాలాలు కూడా వుండవచ్చు. కానీ కొంతకాలం వరకే. పరిపూర్ణమైనటు వంటిది. పరిపూర్ణత్వానికి మూల కేంద్రం వద్దకు చేరిపోతుంది. ద్వంద్వాలు మాత్రం సాగిపోతనే వుంటై.

ప్రశ్న: నేను పరిపూర్ణత్వాన్ని ఎలా అందుకోగలను?

నిసర్గ: కదలక మెదలక ప్రశాంతంగా ఉండిపో, లోకంలో నువు చేయాల్సిన పని ఏదైతే వుందో అది చేస్తూ వుండు కానీ, లోన మాత్రం ప్రశాంత చిత్తుడవై జీవించు. అప్పుడు అంతా నీ వద్దకు వస్తుంది. సత్యసాక్షాత్కారానికి శ్రమించాలి అని అనుకోవద్దు. అది ఇతరలకు లాభదాయకమవచ్చు. కానీ నీకు కాదు. మనసులో నిశ్శబ్దంగానూ, హృదయంలో' ప్రశాంతంగానూ వుంటం ద్వారానే నీ ఆశ నెరవేరుతుంది. సాక్షాత్కారం సిద్ధించినవారు చాలా ప్రశాంత చిత్తులై వుంటారు.

ప్రశ్న: మీరు సంఘ సేవలో ఎందుకు పాల్గొనరు?

నిసర్గ: జీవితం పొడుగుతా నేను అది తప్పితే మరేదీ చేయడం లేదు. అదీకాక నన్ను ఏ రకమైన సంఘ సేవ చేయమని మీ ఉద్దేశం? అతుకులు వేసే పనితో నాకు సంబంధం లేదు. నా దృఢవైఖరి సుస్పష్టం.

పదిమందికి పంచడానికి ఉత్పత్తి చేయాలి; నీవు తినే ముందు ఇతర్లకు పెట్టు, తీసుకునే ముందు ఇవ్వు, నీ గురించి నీవు చింతించేముందు ఇతర్లను గురించి చింతించు. తోటివారితో పంచుకునే సంఘమొక్కటే నిలకడగాను సంతోషంగాను మనగలదు. ఇదొక్కటే ఆచరణాత్మకమైన పరిష్కారం.

మిత్రశ్రీ వ్యాఖ్యానిస్తూ “ఒక్క ముక్కలో తేల్చేశాడు నిసర్గదత్త మహరాజ్ ఏ కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతము దీనిని మించి పోగలిగి లేదు. లక్ష్యం సూచించాడు. అమలు జరపడమెలాననేది మన మేధాశక్తితో మనం తగిన ప్రణాళిక రచించవచ్చు.”

34. సావధానతే సమస్తం

ఏదో సిద్ధులు సాధించిన వారినీ, అలా సాధించలేని వారు ప్రదర్శించే 'మేజిక్'నీ చూసి, ఇతడే గొప్ప ఆధ్యాత్మికుడై వుంటాడు అని ప్రజానీకంలో అధికభాగం ఆ గురువుల్నే ఆశ్రయిస్తారు. చివరకు 'దగాపడిన తమ్ములు'గా మిగిలిపోతారు. అరుణాచలం రమణులుగానీ, జిడ్డు కృష్ణమూర్తిగారు కానీ, నిసర్గదత్త మహరాజ్ గానీ ఇవేవీ ప్రదర్శించరు. వీరి సమక్షంలో అద్భుతాలు జరగవని కాదు. కానీ వాటికి తాము కర్తలమని ప్రకటించుకోరు. శ్రోతలలోని జ్ఞానం మేల్కొనడమే వారి లక్ష్యం; అదే మహాద్భుతం.

సిద్ధుల గురించి మాట్లాడుతూ నిసర్గదత్త; సాధు పురుషులు, యోగులు అపారమైన కృషిచేసి, కఠినమైన దీక్షలు పూని, ఎన్నో మహిమలను అద్భుత శక్తులను సాధిస్తారు. అలాంటి శక్తితో వారు తోటివారికి సహాయపడగలిగే వున్నారు. వారందరిలో విశ్వాసాన్ని పెంచగలిగీ వున్నారు. అయినప్పటికీ వారికి పరిపూర్ణత్వం సిద్ధించదు. అదంతా వాస్తవానికి మార్గం కాదు సరికదా, పైపెచ్చు అవాస్తవమైన దానిని మరింత సుసంపన్నం చేసినట్లవుతుంది. ప్రయత్నపూర్వకంగా చేసినదంతా మరింత ప్రయత్నానికే దారి తీస్తుంటుంది. దేనినైతే అంత జాగ్రత్తగా పెంచి పెద్ద జేస్తావో, దానిని అంత జాగ్రత్తగానూ నిలబెట్టుకోవాల్సి వస్తుంది. దేనినైతే నూతనంగా సాధిస్తావో, దానికి నష్టం జరగకుండా, హాని సంభవించకుండా జాగ్రత్త పడవలసి వస్తుంది. పోగొట్టుకోగలిగింది ఏదీ కూడా మనిషి సొంతం కాదు. నీది కానిది, నీ సొంతం కానిది, నీకేమి ప్రయోజనం?

ఉన్నత శిఖరాల నందుకోవాలని ఎంతో ప్రయాసతోనూ, తపస్సుతోనూ సాధించిన ఆ శక్తులు మహిమలు, ఆ అద్భుతానుభవమూ, వారి ఔన్నత్యాన్ని వారికి గుర్తు చేస్తుంటాయి. ఇదే రంగంలో మిగతా వారితో పోల్చుకున్నప్పుడు తన స్థాయి ఏమై వుంటుందో అంచనా వేసుకుంటూ వుంటాడు. అతికొద్ది శక్తిని సాధించిన వారివద్ద నుండీ, అతి గొప్ప శక్తిని సాధించినవారి వరకూ, ఎవరూ కూడా ఈ పోల్చుకోడం నుండి తప్పించుకోలేదు.

నాకు అందరూ సమానులే. చూపునకు మనుష్యులు వేరువేరుగా కనిపించవచ్చు. వారి వారి తరహా, వేర్వేరుగా వుండవచ్చు. కానీ ఈ భేదాలు అంత

పట్టించుకోదగినవి కాదు. నీ ఆత్మలో నువు స్థిరపడితే, ఎడతెరిపి లేకుండా ఈ మనసు చేసే వ్యాఖ్య మొత్తం, అంతమవుతుంది.

సరళమైన బోధ చేస్తూ, నిసర్గదత్త "నిన్ను గురించి నీవు ఎరుకతో వుండు, మనసును గమనిస్తూ వుండు, దానియెడల పూర్తిగా సావధానుడివై వుండు. 'ఫలితాలకై వేగిరపడకు; నీకు ప్రస్ఫుటంగా కనిపించేటంత ఏమీ వుండకపోవచ్చు. నీకు తెలియకుండానే, నీ మానసంలో మార్పులు సంభవిస్తై. నీ ఆలోచనలో మరింత స్పష్టత ఏర్పడుతుంది, నీ అనుభూతుల్లో ఔదార్యం ప్రదర్శితమవుతుంది. నీ ప్రవర్తన పరిశుభ్రమవుతుంటుంది. ఈ గుణాలను నీవు లక్ష్యంగా పెట్టుకుంటావని కాదు – అయినప్పటికీ నీలో ఈ మార్పుల్ని నీవు తిలకిస్తావు.

ఇప్పుడు నువు వున్న తీరు సావధానలేమితో బ్రతికిన ఫలితమే కాబట్టి ఇక నువు కానున్నది, సావధానత యొక్క ఫలమవుతుంది.

నువు వున్నావు – ఎప్పుడూ వుంటూనే వున్నావు. నిన్ను ఎక్కడికి చేర్చాలను కుంటున్నావో, అక్కడే నువు వున్నావు. నిజానికి నువు చేరాల్సిన చోటంటూ ఒకటి లేదు. స్పష్టంగా కనిపించే ఈ పరిస్థితిని నువు తిన్నగా చూడడమే సమాధానం. కేవలం ఈ పరిస్థితిని గ్రహించగలవే కానీ, నువు చేయవలసిందంటూ ఏమీ లేదు. అయితే ఈ ఎఱుక, ఈ గ్రహింపు, నువు నీ ఇచ్ఛాశక్తితో సాధించగలిగిన విషయం కాదనేది విధి విపాకం. మాట వరుసకు, నువు మేల్కొన్న స్థితి దానంతట అదే సంభవిస్తున్నదా లేక నీవు నీ ఇచ్ఛాశక్తితో మేల్కొంటున్నావా? నిజానికి నీవైపు నుండి నువు ఏ కాస్త ప్రయత్నం చేసినా, ఏదైతే సహజంగా సద్యోస్ఫూర్తితో జరగాల్సి వుందో, దానికి ఆటంకం కలిగించినట్లవుతుంది. ఇక ఈ చమత్కారంలో మరో చిరుహాస్యం ఏమిటంటే, 'నేనేమీ చేయకూడదని తీర్మానించుకు' కూచున్నా, 'ఇది' జరగడానికి ఆటంకమవుతుంది.

35. గురువుకు సైతం పరీక్ష అవసరమా?

ఆధ్యాత్మిక పంథాలో గురువుయొక్క స్థానాన్ని పలు కోణాలనుండి పరీక్షించి వివరిస్తాడు నిసర్గదత్త.

నిసర్గదత్త: సత్యం ఎరిగిన వానితో జీవిస్తూ, అతడియొక్క మార్గదర్శకత్వం ద్వారా నిన్ను రూపొందించే ప్రభావానికైనా లోనవాలి, లేనిపక్షంలో అంతర్ గురువుని నీలో వెతుక్కుని, ఆ లోవెలుగుని.. అది నిన్నెక్కడికి తీసుకువెళ్లినా... అనుసరించాలి. రెండు విధానాల్లోనూ నీ వ్యక్తిగత కోర్కెలను భయాలను ప్రవర్తిల్లనివ్వరాదు.

గురువుతో సమీపంగా నివసించడం ద్వారాగానీ, లేక విచారణ ద్వారాగానీ చురుకుగా ప్రయత్నాలు చేస్తూ, నేర్చుకోవాల్సి వుంటుంది. నీ గురువు ప్రాతినిధ్యం వహించే ఈ జీవన స్రవంతి, ఈ ప్రేమఝరిలోనైనా తేలియాడుతూ, ముందుకు సాగాలి. లేదా నీ అంతర్ ధృవతార చూపించే మార్గాన్నైనా అనుసరిస్తూ నీ సాధన నీవు కొనసాగించాలి.

ప్రశ్న: నన్ను తీసుకువెళ్లి, తీరా ఆయన చేతుల్లో పెట్టే ముందు, గురువును పరీక్షించ వలసిన అవసరం వుందంటారా? లేదంటారా?

నిసర్గ: అన్నివిధాలా పరీక్షించాల్సిందే. కానీ నీవు కనుగొనగలిగిందేమిటి? నీ స్థాయిలో నీకతడు ఎలా కనిపిస్తున్నాడో అంతేకదా నీవు చూడగలిగేది?

ప్రశ్న: ఆ మనిషి జీవితం పొందికగా ఏకరీతిగా వున్నదా, అతడు బోధించే విషయానికి అతడి జీవన విధానం అనుగుణ్యంగా వుందా అనేది గమనిస్తాను.

నిసర్గ: ఆ రెంటిమధ్యా చాలా వైరుధ్యముండచ్చు, అసంగతంగా కనిపించవచ్చు. అయితేనేమి? దానివల్ల రుజువయ్యేదేమిటి? అతడి ఉద్దేశాలు మాత్రమే నికరమైనవి. అతడి ఉద్దేశాలను నువ్వెలా గ్రహిస్తావు?

ప్రశ్న: కనీసం స్థిరమైన నడవడి కలిగి వుంటాడని, తన స్వాధీనంలో తానుంటాడని, ధర్మంగా జీవిస్తాడని ఆశిస్తాను.

నిసర్గ: అలాంటివాళ్లు చాలామంది కనిపిస్తారు– కానీ వారెవరూ నీకు ఉపయోగపడరు. నీ సత్యాత్మ తన స్వగృహానికి వెళ్లేందుకు మార్గం చూపించగల్గినవాడే గురువు. దీనికిన్నీ అతడిలో నీకు కనిపంచే శీల సంపద, అతడి స్వభావం, వీటన్నిటికీ సంబంధమేమిటి? అతడి సమక్షంలో నువ్వు వుండే వేళలో నీలో సంభవించే

మార్పునుబట్టే నువు అతణ్ణి అంచనా కట్టాల్సి వుంటుంది. అతడి సాంగత్యంలో నీకు మరింత శాంతి లభించి నువు సంతోషంతో వుండగలిగావంటేనూ, మామూలు కన్నా అధికమైన స్పష్టతతో లోలోతుల్లో నిన్ను నువు అర్థం చేసుకోగలిగావంటేనూ, నువ్వు సరియైన మనిషినే తారసిల్లానన్నమాట.

గురువూ శిష్యుడూ, వారిద్దరి మధ్యా వుండే ప్రేమ, విశ్వాసం, ఇవన్నీ కలిపి ఒకటే సత్యం, వేర్వేరు సత్యాలు కావు. ఒకదానిలో ఇంకొకటి భాగం మాత్రమే. ప్రేమ, విశ్వాసం లేకుండా గురువులేడు, శిష్యుడూ లేడు, వారిద్దరిమధ్యా సంబంధమూ లేదు. ఈ గదిలోని ఎలెక్ట్రిక్ బల్బు, దీనికి సంబంధించిన విద్యుత్ తీగెలు స్విచ్, ట్రాన్స్‌ఫార్మర్, ట్రాన్స్‌మిషన్ లైన్లు, పవర్‌హౌస్, ఈ మొత్తం ఒకటిగా వున్నాయి కాబట్టే, ఇక్కడికి వెల్తురు రావడం సాధ్యమైంది. ఏ ఒక్క అంశం ఇందులో లేకుండా పోయినా, వెలుతురు వుండే అవకాశం లేదు. విడదీయడానికి వీల్లేని దానిని విడగొట్టరాదు. పదాలు వాస్తవాన్ని సృష్టించలేవు. అవి కేవలం వాస్తవాన్ని వర్ణించనైనా వర్ణిస్తై, లేదా వక్రీకరిస్తై. వాస్తవం ఎప్పుడైనా, శాబ్దికమైనది కాదు.

ఈ ప్రపంచంలో ఏవి ఎట్లాగైతే వున్నాయో, అవి అట్లాగే వున్నాయి. కానీ మనం వాటన్నిటినీ, మనం మాట్లాడే భాషయొక్క నిర్మాణాన్ననుసరించి, ఒక నమూనా లోకి అమరుస్తుంటాం. ఈ అలవాటు మనలో ఎంత బలంగా పాతుకుపోయిందంటే, దేన్నికైతే మనం మన పదాల్లోకి ఇమడ్చగలిగిలేమో, దానిని గుర్తించకుండా, అది‘లేదు’ అనేస్తాం.

పదాలు కేవలం మన జీవితాల్లో పునరావృతమవుతూ ఉండే అనుభవాలకు సంకేతాలు. లోకామోదం ఉంటం మూలాన, అలవాటైన కారణం చేతా, వాటిని మనం అలా వాడుతూ వుంటాం. పదాలనేవి ఇంతమాత్రమేనని గ్రహించడానికి నిరాకరిస్తాం.

36. ఆత్మసాక్షాత్కార అనుభవం

మనసునూ, భౌతిక పదార్థాన్నీ వేర్వేరుగా కాక ఒకటిగా గుర్తిస్తూ ఒక కోణం నుండి చూస్తే సైన్సుగానూ, మరో కోణం నుండి చూస్తే మత ధర్మంగానూ, ఒకే సంపూర్ణత్వానికి చెందినవనే విషయం స్పష్టం చేస్తూ నిసర్గ మాట్లాడిన మాటలు ఎంత విజ్ఞానదాయకమో గమనించండి.

ప్రశ్న: ఆత్మను సాక్షాత్కరింపజేయడానికి కాలం పట్టుందంటారా, లేక కాలం సహాయపడ గలిగిలేదంటారా? నా ఉద్దేశ్యం, ఆత్మసాక్షాత్కారం కాలంపై ఆధారపడి వుందా లేక కాలంతో నిమిత్తం లేని ఇతర అంశాలపై ఆధారపడి వుందా?

నిసర్గ: నిరీక్షణ యావత్తూ వ్యర్థం. మన సమస్యల్ని పరిష్కరించడానికి, కాలం మీద ఆధారపడడం భ్రమ. భవిష్యత్తును, దానికి దానిని, వదిలేసి కూచుంటే, కేవలం గతాన్ని పునరావృత్తం చేస్తూ వుంటుంది. మార్పు అనేది ఇప్పటికిప్పుడు సంభవించాల్సిందే కానీ, భవిష్యత్తులో కాదు.

ప్రశ్న: మార్పును ఏది సాధిస్తుంది?

నిసర్గ: స్ఫటికమంత స్పష్టంగా తేటతెల్లంగా మార్పు యొక్క అవసరాన్ని గ్రహించు. అంతే కావలసింది.

ప్రశ్న: ఆత్మసాక్షాత్కారం ఈ భౌతిక పదార్థంతో జరుగుతుందా లేక, ఇందుకు అతీతంగా జరుగుతుందా? అది సంభవించడానికి, ఈ శరీరమూ, మనస్సూ మీద ఆధారపడదు కదా?

నిసర్గ: అనుభవమంతా భ్రాంతి, ఇది పరిమితమైనది, కాలానికి చెందినది. అనుభవం నుండి దేనికై కూడా ఎదురుచూడకు. తనకుతానుగా సంభవించే ఈ సాక్షాత్కారం, అనుభవం కానేకాదు. కానీ అటు తర్వాత కలిగే అనుభవాల స్థాయి వేరుగా వుండచ్చు. ఈ కొత్త అనుభవాలు ఎంత ఆసక్తి దాయకంగా ఉన్నా, ఒకప్పటి అనుభవాలకన్నా వాస్తవమైనవేమీ కాదు. సాక్షాత్కారమంటే వినూత్న అనుభవమనుకోరాదు. అది ప్రతిఒక్క అనుభవంలోని కాలాతీత అంశాన్ని కనుగొనడం మాత్రమే. అది అనుభవ సమయాన, ఎఱుక కలిగి వుండడం. రంగులన్నిటిలోనూ ఏ రంగూ లేని కాంతి ఎలాంటిదో అదే విధంగా ప్రతి అనుభవంలోనూ ఎఱుకైతే వుంటుంటుంది కానీ, ఆ ఎఱుకే ఒక అనుభవమనిపించుకోదు.

ప్రశ్న: ఎఱుక, అనుభవం లేని పక్షంలో, దానిని ఎలా సాక్షాత్కరింపజేసుకోవడం?

నిసర్గ: ఎఱుక ఎల్లప్పుడూ ఉంటుంటుంది. దానిని సాక్షాత్కరింప జేసుకోవలసిన అవసరం లేదు. మనసు కవాటం తెరిస్తే చాలు, మొత్తం వెలుతురుతో నిండిపోతుంది.

ప్రశ్న: భౌతిక పదార్థమేమిటి?

నిసర్గ: నీకు అర్థం కానిది భౌతిక పదార్థం.

ప్రశ్న: సైన్సు భౌతిక పదార్థాన్ని అర్థం చేసుకోగలదు.

నిసర్గ: సైన్సు మన అజ్ఞానం సరిహద్దుల్ని మాత్రమే మరికాస్త అవతలికి తోయగలిగి వుంది.

ప్రశ్న: మరి ప్రకృతి అంటే ఏమిటంటారు?

నిసర్గ: చైతన్యవంతమైన అనుభవాలు సమస్తం కలిపితే ప్రకృతి అవుతుంది. చైతన్యవంతమైన ఆత్మగా నీవు ఆ ప్రకృతిలో ఒక భాగానివి. ఎఱుకగా, నీవు దీనికి అతీతమైన మనిషివి. ప్రకృతిని కేవల చైతన్యంగా చూడగలగడమే ఎఱుక.

ప్రశ్న: ఎఱుకలో స్థాయిలున్నాయా?

నిసర్గ: చైతన్యానికి స్థాయిలున్నాయి. ఎఱుకకు కాదు. ఎఱుక సమరూపంగల ఏకఖండం. మనసులో దాని ప్రతిబింబం ప్రేమ, అవగాహన రూపంలో వుంటుంది. అవగాహనలో స్పష్టత, పలు స్థాయిలలో వుంటుంది, అలాగే ప్రేమయొక్క తీవ్రతలో స్థాయిలుంటై కానీ, ఆ రెంటికీ మూలమైన స్థానంలో, స్థాయిలేమీ వుండవు. మూలం సరళంగానూ ఏకంగానూ వుంటుంది. కానీ అది అందించే బహుమతులు అనంతం. అయితే ఈ బహుమానాలను, ఆ 'మూలం'గా మాత్రం భావించకు. నువ్వే ఆ మూలానివి అనే విషయం గ్రహించు. అంతేకానీ నువ్వు ఈ ప్రవహించే నదివి కావు అని తెలుసుకుంటే చాలు.

ప్రశ్న: నేను నదిని కూడాను.

నిసర్గ: ఆ మాటా నిజమేననుకో, నువు నదివి కూడాను, 'నేను' గా నున్న శరీరం అనే ఆనకట్టల మధ్య ప్రవహించే నదివే. అయినప్పటికీ నువు దీనికి మూలానివి, సముద్రానివి, ఆకాశంలోని ఆ మేఘాలవుకూడాను. ఎక్కడెక్కడ జీవమూ చైతన్యమూ విలసిల్లుతున్నాయో, అక్కడల్లా నువు చిన్న ప్రాణుల్లోని అతి చిన్న ప్రాణివి, పెద్ద వాటిల్లోని అతి పెద్ద ప్రాణివి. ఉన్నది నువ్వే, మిగతాదంతా కనిపిస్తూ వుండేది.

ప్రశ్న: సత్త కలిగున్నాననే స్పృహ, జీవిస్తున్నాననే స్పృహ, ఈ రెండూ, ఒకటేనా,

లేక వేర్వేరా?

నిసర్గ: ప్రదేశంలో ఉండే ఉనికి ఒకటిగా చేస్తే; కాలంలో అనుస్యూతంగా సాగిపోయేది రెండవ దానిని సృష్టిస్తుంది.

ప్రశ్న: ఒకసారి మీరు, ద్రష్ట, దృక్కు, దృశ్యం మూడూ కూడా వేర్వేరుగా లేవు, ఒకటేనన్నారు. నాకు మాత్రం అవి మూడూ, మూడుగా కనిపిస్తై. మీ మాటపై నాకు విశ్వాసం లేదనను కానీ, నాకైతే అర్థం కావడం లేదంటాను.

నిసర్గ: సమీపంగా చేరి చూడు. చూచేటప్పుడు మాత్రమే చూచేవాడు, చూడబడేది అనేవి కనిపిస్తై. అవి రెండూ చూపుయొక్క లక్షణాలు, 'ఇది నేను చూస్తున్నాను' అని అన్నప్పుడు, నేను, ఇది, అనేవి చూపుతో బాటు దిగి వస్తై; అంతకుమునుపు కాదు. కనిపించని 'ఇది' కానీ, 'చూడని' నేను కానీ రమ్మంటే రావు.

ప్రశ్న: 'నేను చూడడం లేదు' అనగలిగి వున్నాను కదా?

నిసర్గ: 'ఇది నేను చూస్తున్నాను' అనేదే 'నేను చూడడం లేదనేది చూస్తున్నాను' అయింది; లేదా 'చీకట్ని చూస్తున్నాను' అయింది. చూడడం అనేది ఉండనే వుంటుంది. ఈ మూడిటిలో, అనగా తెలుసుకొనబడేది, తెలుసుకొనుట, తెలుసుకొనువాడు అనే ఈ మూటిలో, తెలుసుకొనుట అనేది ఒక్కటే సత్యం. 'నేను', 'ఇది' అనేవి సందేహాస్పదమైనవి. ఎవరికి తెలుస్తున్నది? ఏమి తెలుస్తున్నది? వాటిని గురించి నిశ్చయంగా ఏమీ చెప్పగలిగిలేము. ఒక్క తెలుసుకోడం గురించి ఖాయంగా మాట్లాడగలిగి వున్నాం.

ప్రశ్న: తెలుసుకోడం ఒక్కటే ఖచ్చితంగా తెలుస్తూ, తెలుసుకునేవాణ్ణి గురించి ఖచ్చితంగా తెలియకపోవడమేమిటంటారు?

నిసర్గ: తెలుసుకోడమనేది సత్తా, ప్రేమలతో కూడుకున్న నీ నిజస్వభావం యొక్క ప్రతి బింబం. తెలుసుకునేవాడు, తెలుసుకోబడేది, ఆ తెలుసుకోవడానికి నీ మనసు కలిపే వస్తువులు. లేనటువంటి గ్రహించేవాడి నొకడ్నీ, గ్రహింపబడే దానినీ, ఈ రెండిటి ద్వంద్వాన్ని సృష్టించడం మనసు స్వభావం. ఉన్నదేదో వున్నది, అది జీవాత్మ; అది వ్యక్తిపరమైనది కాదు, వస్తువు పరమైనది కాదు. భౌతిక పదార్థం, మనస్సూ వేర్వేరు కావు. అవి రెండూ కూడా ఒకే శక్తి యొక్క అంశాలు. భౌతిక పదార్థం యొక్క వస్తుధర్మంగా మనసును చూడు, నీకు సైన్సు అందివస్తుంది. భౌతిక పదార్థాన్ని మనసు యొక్క ఉత్పత్తిగా చూడు.

ప్రశ్న: కానీ, ఏది నిజమంటారు? ఈ రెంటిలో ఏది ప్రథమం? మనస్సా, భౌతిక పదార్థమా?

నిసర్గ: ఏ ఒక్కటీ ప్రథమంలో ఆవిర్భవించడమనే ప్రశ్న వుండదు. కారణమేమిటంటే ఈ రెండూ విడివిడిగా పుట్టడం కాక, ఒక్కటిగా పుట్టుతై కాబట్టి. భౌతిక పదార్థం, దాని యొక్క రూపం, మనసేమో దాని నామం. ఈ రెంటినీ దాటి వ్యాపించేది వాస్తవం. స్వచ్ఛమైన సత్త – ఎఱుక – ఆనందం – నీ అసలు సారం.

మనిషిలో మార్పు

మనిషిలో మార్పు క్రమంగా వస్తుందా లేక తక్షణం సంభవిస్తుందా అనే విషయంలో ఏకాభిప్రాయం లేదు. ఈ సందర్భంగా నిసర్గ ఏమన్నాడో చూద్దాం.

ప్రశ్న: ఏదైనప్పటికీ, క్రమంగా జరగడమనేది జీవిత సూత్రం కాదా?

నిసర్గ: అబ్బే, ఎంతమాత్రం కాదు. ఆధ్యాత్మిక రంగంలో సన్నాహం మాత్రమే క్రమానుగతంగా సాగుతుంది కానీ, సంభవించే మార్పు మాత్రం అకస్మాత్తుగానూ సంపూర్ణంగానూ సంభవిస్తుంది. క్రమానుగతంగా జరిగేటువంటి ప్రక్రియ, నిన్ను జాగరూకమైన సత్తలో ఒక నూతన స్థాయికి తీసుకుపోగలిగి లేదు. ఏదైనా ఛట్టున వదిలేయడానికి ధైర్యం కావాలి సుమా.

ప్రశ్న: నేనొక్కణ్ణీ మారంగానే...

నిసర్గ: ప్రతిదీ, ప్రతి ఒక్కదాని మీద తన ప్రభావం చూపుతుంటుంది. ఈ విశ్వంలో ఒకటి మార్పు చెందితే, అన్నీ మారుతూ వుంటై.

ఇతర పబ్లిషర్స్ ప్రచురించిన
ఈ రచయిత గ్రంథాలు

		పబ్లిషర్స్:
1.	జిడ్డు కృష్ణమూర్తి జీవితం,	జిడ్డు కృష్ణమూర్తి సెంటర్
2.	గురువూ నీవే, శిష్యుడూ నీవే,	6-3-347/5,
3.	స్వరూప దర్శనం.	ద్వారకాపురి కాలనీ, పంజాగుట్ట, హైదరాబాద్- 500 082. ఫోన్ : 23357889
4.	ఓషో అనువాదం సత్యాన్వేషణ.	పిరమిడ్ గ్రాఫిక్స్ 16-11-477/బి/3 సి.యన్.రెడ్డి కాంప్లెక్స్, దిల్‌సుఖ్‌నగర్, హైదరాబాద్ - 60.
5.	పట్టుదలతో సాధించలేనిదేముంది?	ప్రగతి పబ్లిషర్స్ 33-11-275/1, శ్రీ శంకర్ కాలనీ, ఎల్.బి.నగర్, హైదరాబాద్ - 500074.
6.	చైనాబజార్ నుండి అబీద్ సర్కిల్ వరకు తెలుగరవం కథలు - (ఏళుమలై)	ద్రావిడ విశ్వవిద్యాలయం శ్రీనివాసవనం కుప్పం - 517425
7.	జిడ్డు కృష్ణమూర్తి దృక్పథంలో విద్య	విశాలాంధ్ర బుక్ హౌస్ 4-1-435, విజ్ఞాన్ భవన్ బ్యాంక్ స్ట్రీట్ , హైదరాబాద్ - 1
8.	ఆలోకన - 1 (సామాజిక - ఆధ్యాత్మిక వ్యాససంపుటి)	విద్యార్థి మిత్ర ప్రచురణలు ఫ్రెండ్స్ బుక్ డిపో షాప్ నెం.14 పార్క్‌రోడ్. మునిసిపల్ బిల్డింగ్స్ కర్నూలు - 518001 సెల్ : 9441373304.

9.	ఆలోకన – 2 (సామాజిక – ఆధ్యాత్మిక వ్యాససంపుటి)	విద్యార్థి మిత్ర ప్రచురణలు ఫ్రెండ్స్ బుక్ డిపో షాప్ నెం.14 పార్క్‌రోడ్. మునిసిపల్ బిల్డింగ్స్ కర్నూలు – 518001 సెల్ : 9441373304.

"అటు వేదాంత సిద్ధాంతాలు, ఇటు ఖగోళ పరిశోధనలు, ఎటు చూచినా బృహత్ దేవాలయ నిర్మాణాలు, గొప్ప బౌద్ధారామాలు, ఒక వంక యోగాభ్యాస శాస్త్రనైపుణ్యం, ధర్మశాస్త్ర ప్రవచనాలు, మానసిక వైద్య శాస్త్ర పరిశోధనలు, చతుష్షష్ఠి కళల విలసన, మెసపొటోమియా, ఈజిప్ట్ దూరతీరాల వరకూ నౌకాయానం చేసి జరిపిన నాజూకు వస్త్ర విక్రయాలు, ఆధ్యాత్మికంగా, మానసికంగా వస్తూత్పత్తి రూపంలో సహా ఎంతటి అభివృద్ధిని సూచిస్తున్నది? అలసట అనేది ఎరుగక, విరామం కోరక, అన్ని రంగాల్లోనూ ఇంతటి పురోభివృద్ధిని ఆనాటి భారతీయులు ఎలా సాధించగలిగారు?

ఐశ్వర్యవంతమైన ఈ ప్రాణశక్తి, మేధాశక్తి తోడ్పాటు లేకుండా, ఈ దేశంలో పుట్టిన బౌద్ధం ఆసియా ఖండమంతటా దేశదేశాలకు ఎలా పాకింది? మనిషి సగం చచ్చిన జీద స్థితిలో, మేధను బెదిరించి నిరుత్సాహపరచిన సందర్భంలో మాత్రమే, ఆధ్యాత్మికత వెల్లి విరుస్తుందని భావించడం శుద్ధ పొరపాటు. అలా వర్ధిల్లే ఆధ్యాత్మికత రోగగ్రస్తమైనది, జ్వరపీడితమైనది, భయంకర ప్రతిఘాతాలకు లోనయ్యేది. జాతిమొత్తం సంపదతో తులతూగినప్పుడే, జాతీయుల ఆలోచన సారవంతమైనప్పుడే, ఆధ్యాత్మికత, జీవితం లోతుల్లోకీ చూడగలదు, శిఖరాగ్రాలను అందుకోనూ గలదు: అప్పుడు అది మూడుపువ్వులూ ఆరుకాయలూ కాస్తుంది." అరబిందో

ఈ లాంటి మహనీయుల ఆలోచనాధారలు
లక్ష్మీప్రసాద్ గారి కలం నుండి...

విద్యార్థిమిత్ర ప్రచురణలు, కర్నూలు.
సెల్ : 94407 69009